

124. Keskiviikkona 14 päivänä lokakuuta 1998

kello 14

Päiväjärjestys

Lähetekeskustelu

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Hallituksen kehitysyhteistyökertomus eduskunnalle vuodelta 1996 4863

Kertomus 11/1997 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 13/1998 vp

Toinen käsittely

2) Hallituksen esitys laeiksi vammaisten henkilöiden työllistymisen ja koulutuksen edistämiseksi 4896

Hallituksen esitys 87/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 14/1998 vp
Toivomusaloite 168/1998 vp

3) Hallituksen esitys laiksi työntekijäin eläkemaksun ja palkansaaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa ”

Hallituksen esitys 142/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 15/1998 vp

4) Hallituksen esitys kansainväliseen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten sekä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan säännösten eräiden määräysten hyväksymisestä 4896

Hallituksen esitys 155/1998 vp

5) Hallituksen esitys euron käyttöönottoon liittyviksi säännöksiksi kiinnityslainsäädännössä ”

Hallituksen esitys 156/1998 vp

6) Hallituksen esitys laiksi valmismatkalain 14 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 157/1998 vp

7) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön myymisestä Suomen Pankille 4897

Hallituksen esitys 158/1998 vp

8) Hallituksen esitys laiksi jäteverolain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 159/1998 vp

9) Hallituksen esitys laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 162/1998 vp

10) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmästä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta 4897

Hallituksen esitys 169/1998 vp

11) Lakialoite laiksi työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja laiksi valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ”

Lakialoite 98/1998 vp (Ulla Juurola /sd ym.)

12) Talousarvioaloite 1—931/1998 vp 4900

1 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta eduskunnan oppaiden palkkauksen kohentamiseen

2 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kansanedustajien ja heidän avustajiensa asuntolan suunnitteluun

3 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kahden uuden esittelijän palkkaamiseen oikeusasiamiehen kansliaan

4 Sulo Aittoniemi /kesk: Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden käyttöön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

5 Sulo Aittoniemi /kesk: Puoluetukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

6 Sulo Aittoniemi /kesk: Ulkoasiainministeriön talonrakennushankkeisiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

7 Sulo Aittoniemi /kesk: Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

8 Sulo Aittoniemi /kesk: Keski- ja Itä-Euroopan sekä IVY-maiden yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

9 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta turkistarhaajille

aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseen

10 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta korkeimman oikeuden jäsenten palkankorotuksiin

11 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta todistajanpalkkioiden korottamiseen

12 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta rikosvahinkojen korvaamiseen valtion varoista

13 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta oikeusaputoimistojen palvelutason nostamiseen

14 Sulo Aittoniemi /kesk: Maksutomaan oikeudenkäyntiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

15 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta syyttäjänvirkojen perustamiseen

16 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ulosottomiesten jatkokoulutuksen tehostamiseen

17 Sulo Aittoniemi /kesk: Vankeinhoidon toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

18 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vankiloiden turvallisuusjärjestelmien tehostamiseen

19 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta poliisin toimintamenoihin

20 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta avoimna olevien poliisinvirkkojen täyttämiseen

21 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta humerikostutuksessa tarvittavan teknisen välineistön hankintaan

22 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta rikoksen kautta saadun omaisuuden jäljittämisen tehostamiseen

23 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lähestymiskieltoa koskevan lainsäädännön aiheuttamiin kustannuksiin

24 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vihjepalkkioiden maksamiseen rikostutkinnassa

25 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta uusien rajavartioiden palkkaamiseen rajavartiolaitokseen

26 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kahden pelastushelikopterin hankkimiseen rajavartiolaitokselle

27 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kyläasiamiehen toimen perustamiseksi kylätoimikuntaan

28 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen avustamiseen

29 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maakuntien kehittämiseen

30 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Niinisalon varuskunnan uuden ruokalan rakentamiseen

31 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lylyn viestivarikon akkuvaraston rakentamiseen Juupajoella

32 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien maamiinakannan uusimiseen

33 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta varusmiesten päivärahan korottamiseen

34 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ilmavoimien lentäjien palkkauksen parantamiseen

35 Sulo Aittoniemi /kesk: Kansainväliseen rauhanturvaamistoimintaan ehdotetun määrärahan vähentämisestä

36 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta uusien virkojen perustamiseen Valtiontalouden tarkastusvirastoon

37 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta verotuksen tehotarkkailuun

38 Sulo Aittoniemi /kesk: Ahvenanmaan tasoitusmaksuun ehdotetun määrärahan vähentämisestä

39 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tullilaitoksen henkilövoimavarojen lisäämiseen

40 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen poliisikoulun lisärakennuksen rakentamiseen

41 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen korkeakoulun viidennen rakennusvaiheen aloittamiseen

42 Sulo Aittoniemi /kesk: Euroopan unionin maksuosuuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

43 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päihdelääketieteen professuurin perustamiseen Tampereen yliopistoon

44 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ajokoulutuksen aloittamiseen lukioissa ja ammattioppilaitoksissa

45 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yläasteen rakennuskustannuksiin Lempäälän Sääksjärven koulukeskuksessa

46 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vammaisten lasten koulutukseen tarvittavien ohjaajien koulutukseen

47 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen

48 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n toiminnan tukemiseen

49 Sulo Aittoniemi /kesk: Kulttuurin tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

50 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Työväen Teatterin toiminnan tukemiseen

51 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Teatterin toiminnan tukemiseen

52 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen komediateatterin toiminnan tukemiseen

53 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomen elokuväsäätiölle

54 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Haverin kaivoksen kunnostamiseen kaivosmuoseksi Viljakkalassa

55 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kesäteattereiden tappioiden maksamiseen

56 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen työväen museon kunnostukseen ja toiminnan tukemiseen

57 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta harrastajateattereiden tukemiseen

58 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta museokeskus Vapriikin rakennustöihin Tampereelle

59 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Sata-Häme soimusiikkijuhlien tukemiseen Ikaalisissa

60 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomen harmonikkainstituutin toiminnan tukemiseen

61 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lenin-museon toiminnan tukemiseen Tampereella

62 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pispalan Sottiisi-musiikkitapahtuman tukemiseen

63 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vänrikki Stool-oopperan tukemiseen Kurussa

64 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ivalon huuliharppufestivaalien tukemiseen

65 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Museovirastolle arkeologisiin kaivauksiin

66 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Inkulan vanhan kivisillan kunnostamiseen ja ylläpitoon

67 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta seurantalujen kunnostamiseen

68 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta mustalaisten kulttuuritoimintojen tukemiseen

69 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Museovirastolle historiallisten kyläyhteisöjen säilyttämiseen

70 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta pienten pakolaisryhmien sosiaalisen yhteistöiminnan kehittämiseen

71 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomalaisuden liiton toiminnan tukemiseen

72 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ponsila-nimisen seurantalokunnostamiseen Ikaalisissa

73 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Riitilan Nousevan Voiman seurantalokunnostamiseen Ikaalisissa

74 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta pätevien urheilvalmentajien palkkaamiseen ulkomailta

75 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta jalkapallomaa-joukkueen valmennuksen tehostamiseen

76 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maailmanmestaruuden tai olympiavoiton saavuttaneiden urheilijoiden palkitsemiseen

77 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Miss Maaailma-kisojen saamiseksi Suomeen

78 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta LEADER- ja POMO-ohjelmien tehostamiseen

79 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maaseutuosaamiskeskuksen perustamiseen Pirkanmaalle

80 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta suomalaisten erityistuotteiden markkinointiin

81 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta luontaistaloudessa elämisen mahdollisuuksien tutkimiseksi

82 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kotimaisen grillilihituotannon käynnistämiseen

83 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yrttiviljelyn kehittämiseen

84 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta metsästysseuroille peltopyykannan elvyttämiseen

85 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta poronhoidon edistämiseen Satakunnassa ja Pirkanmaalla

86 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisen vesistötutkimuksen aloittamiseen

87 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yleisten teiden peruskunnostukseen

88 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tielaitokselle sorapintaisten paikallisteiden kesäkunnostukseen

89 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Sisätön ja Kurun tien välisen tien 2764 peruskunnostukseen

90 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Komin — Koivistonkylän — Mäihälähdén tien peruskunnostukseen Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Viljakkalan alueella

91 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suodenniemen — Kilvakkalan maantien perusrantamiseen

92 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Häijään eritasoristeyksen rakentamiseen Mouhijärvellä

93 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Länkipohjan — Karklammen tien 329 peruskunnostukseen välillä Länkipohja — Kuhmoinen

94 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kilvakkala — Jämijärvi-maantien rakentamiseen

95 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Sorvajärven paikallistien 14251 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä

96 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 3:n turvallisuusjärjestelyihin välillä Hämeenkyrö — Parkano

97 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Riitalan — Kovelahden tien 13263 peruskunnostukseen Ikaalisissa

98 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Välikylän paikallistien 13243 kunnostamiseen Ikaalisissa

99 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Leppäsjärven paikallistien peruskunnostukseen Ikaalisissa

100 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kivisalmen tien 14017 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä

101 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Uurasjärven
paikallistien 13255 kunnostamiseen
Ikaalisissa

102 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta paikallistien
13719 kunnostamiseen Vesilahdella
Hämeen tiepiirissä

103 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Kovelahden
tien 2611 päällysteen uusimiseen
Ikaalisissa

104 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta tielaitoksen
Hämeen tiepiirille sorapintaisten
paikallisteiden kesäkunnostusta
varten

105 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Marjamäen
— Savon yhdystien 3110 kunnosta-
miseen Hämeen tiepiirissä

106 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Tampereen
ohitustien Lakalaiva — Ylöjärvi
rakentamiseen

107 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta valtatie 9:n
perusparantamiseen välillä Orivesi
— Jämsä

108 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta yksityisteiden
kunnossapitoon

109 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta perusradanpi-
don tarpeisiin

110 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Turku — Uu-
sikaupunki-radan kunnostamiseen

111 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Oriveden —
Haapamäen radan kunnostamiseen

112 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta alikulkutun-
nelin rakentamiseksi Sisättöön
Tampereen — Parkanon radalle

113 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Ratahallinto-
keskuksen turvalaitehankintojen
edistämiseen

114 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta lennonjohta-
jien lukumäärän lisäämiseen

115 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta haja-asutus-
alueiden linja-autoliikenteen tuke-
miseen

116 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta työvoima- ja
elinkeinokeskuksille niiden toimin-
nan tehostamiseen

117 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta Joulumaan li-
särähoitukseen

118 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta ulkomaan-
kaupan konsulttien kouluttamiseksi
lähetystöihin

119 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta tuotantoide-
oita koskevaan kansalliseen kilpai-
luun

120 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta puun energia-
käytön tukemiseen

121 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta maaseudun
kyläkauppojen ja kauppa-autojen
toiminnan tukemiseen

122 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta lapsiasiamie-
hen viran perustamiseen

123 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta ylivelkaantu-
neiden asemaa ja auttamismahdol-
lisuuksia koskevaan tutkimukseen

124 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta työttömien
peruspäivärahan korottamiseen

125 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta kansaneläk-
keen pohjaosan maksamiseen elä-
keläisille

126 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrä-
rahan osoittamisesta vuonna 1926
syntyneiden veteraanien ottamiseksi
rintamamiestunnuksen piiriin

127 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille

128 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yliopistollisten sairaaloiden erityisvaltionapuun

129 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta katkytkuoleman syiden tutkintaan

130 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen yliopistollisen sairaalan laitehankintoihin

131 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pitkäniemen sairaalan peruskorjaukseen Nokialla

132 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta aids-tutkimuksen tehostamiseen

133 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta keliakian syiden tutkimiseen

134 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päivittäiseen tilapäisapuun kotona asuville vanhuksille

135 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta sotaveteraanien puolisoitten tehostettuun kuntoutukseen

136 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta syöpäyhdistysten toiminnan tukemiseen

137 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta huumenuorten hoidon kehittämiseen

138 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta toimitilojen hankkimiseen Veikko Hurstin hyväntekeväisyystyöhön

139 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Irti huumeista-yhdistyksen toiminnan tukemiseen

140 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta afasiayhdistysten tukemiseen

141 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta SPR:lle Suomesta Venäjälle lähetettävän yksityisen avun koordinoimiseen

142 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ensikotien toiminnan tukemiseen

143 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta AA-toiminnan tukemiseen

144 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Aseman lapsen ry:n toiminnan tukemiseen

145 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lasten turvakodin toimintaan Tampereella

146 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pelastusarmeijan Tampereen toimipisteen tukemiseen

147 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Opaskoirayhdistys ry:n toimintaan

148 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan Rintamanaiset ry:n toimintaan

149 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta inkeriläisten elinolosuhteiden parantamiseen kotiseudullaan

150 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Somaliasta saapuneiden elintasopakolaisten palauttamiseen kotimaahansa

151 Sulo Aittoniemi /kesk: Pakolaisten vastaanottamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

152 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta saastuneiden maa-alueiden kunnostamiseen

153 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomijärven kunnostamiseen Karviassa

154 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Helvetinjärven opastuskeskuksen rakentamiseen Ruovedellä

155 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta historiallisten latomaisemien kunnostamiseen Pohjanmaalla

156 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Oma-Tupanimisen kiinteistön lunastamiseen valtiolle Ikaalisissa

157 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Natura-muistutusten ja -valitusten aiheuttamien kulujen korvaamiseen

158 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta haja-asutusalueiden aravarakentamiseen

159 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vuokra-asuntotuotannon lisäämiseen

160 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta asuinkerrostalojen julkisivujen saneeraamiseen

161 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntolan rakentamiseen Tampe-reelle

162 Kirsti Ala-Harja /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kyrönjoen vesistötyöhön

163 Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittamisesta seutu- ja maakunnallisen osaamiskeskusverkoston kehittämiseen

164 Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Karhunojan ja Riihikosken välisen tien rakentamiseen Pöytyällä

165 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyh-teyden parantamiseen välillä Some-ro — Loimaa — Laitila — Uusi-kaupunki

166 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. HAKU-tien rakentamiseen välillä Aura — Mynämäki — Mietoinen

167 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun — Toijalan rautatien tasoristeysten poistoon

168 Juhani Alaranta /kesk: Eduskunnan valiokuntien matkoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

169 Juhani Alaranta /kesk: Puolue-toiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

170 Juhani Alaranta /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta liikun-tasalin rakentamiseen Merijärvelle

171 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta Pyhäjoen vir-kistyskäytön parantamiseen

172 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta Lahdenlam-men kunnostamiseen Merijärvellä

173 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta tulvasuojelu-työhön Kalajoessa

174 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta paikallistei-den kunnostukseen Alavieskassa

175 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta Kalajoen ja Merijärven välisen maantien 786 kunnostamiseen

176 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta Pyhäjoki — Vihanti-maantien perusparantami-seen

177 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta paikallistien 18217 kunnostamiseen Oulaisissa

178 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta maaseudun teiden peruskorjaukseen

179 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta omaishoidon tukemiseen

180 Juhani Alaranta /kesk: Määrä-rahan osoittamisesta kehitysvam-matyöhön Baltian maissa

181 Arja Alho /sd: Eduskunnan li-sätilojen suunnitteluun ehdotetun määrärahan poistamisesta

182 Arja Alho /sd: Määrärahan osoittamisesta Helsingin Invalidien

Yhdistykselle avustajavälitystointintaan

183 Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun — Uudenkaupungin radan peruskorjaamiseen

184 Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin avustuksiin Uudellamaalla

185 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kansainvälisen henkilöväihdon keskuksen toimintaan

186 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta tanssi- ja kuvataiteen perusopetukseen

187 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta opintotuen tarveharkinnan lieventämiseen

188 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lapin vaaja- ja tuottoisten metsien kunnostamiseen

189 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kemijoen kalaportaiden suunnitteluun

190 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lapin tiepiirille perustienpitoon erityisesti Tervolan kunnan alueella

191 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtion työllisyysperusteisiin investointeihin

192 Eva Biaudet /r ym.: Työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvan valtionosuuteen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

193 Eva Biaudet /r ym.: Määrärahan osoittamisesta pakolaiskiintiön korottamiseen

194 Arto Bryggare /sd ym.: Palvelurakentamisen valtionosuutta koskevien perustelujen muuttamisesta

195 Arto Bryggare /sd: Määrärahan osoittamisesta pääkaupunkiseudun meluhaittojen ehkäisemiseen

196 Kaarina Dromberg /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Naisjärjestöjen Keskusliitto — Kvinnoorganisationernas Centralförbundet ry:lle toiminta-avustukseen

197 Mikko Elo /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Porin korkeakouluyksikön toimintaan

198 Tarja Filatov /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta seudullisten virkistysalueiden maanhankintaan

199 Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Häijään eritasoliittymän rakentamiseen

200 Tuula Haatainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta huume- nuorten hoitopaikkojen lisäämiseen

201 Tuula Haatainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta hissittömien talojen peruskorjaamiseen

202 Satu Hassi /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta Vammalan Pyhän Olavin kirkon jälleenrakentamiseen

203 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulutoiminnan kehittämiseen

204 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvoon kaupungin kaakkoisosan haja-asutus- ja saaristoalueen runkovesijohtojen toteuttamiseen

205 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvoon — Loviisan moottoritien rakentamiseen

206 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n osuuden Koskenkylä — Kouvola perusparantamiseen

207 Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittamisesta Loviisan laivaväylän syventämiseen

208 Esko Helle /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen linnan ja siihen liittyvien alueiden kehittämiseen

209 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta ISMEKin konehalliin

210 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Ahmovaaran — Kolin maantien peruskorjaukseen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen

211 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 504 peruskorjaamiseen välillä Martonvaara (Kansalan th) — Polvela

212 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta alempiasteisen tieverkon parantamiseen ja ylläpitoon

213 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 528 parantamiseen Nurmeksessa välillä Lehtovaara — Akkosalmi

214 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pajukoskentien peruskorjaukseen Valtimolla välillä Pajukoski — Hiekkalahti

215 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Mönnin lossin korvaamiseksi sillalla

216 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden valtionapujen lisäämiseen

217 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Nurmes — Kontiomäki-rataosuuden peruskorjaukseen

218 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen

219 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta rakennusperinnön hoitoon

220 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Puu-Juuan kehittämiseen

221 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun haja-asutusalueiden vesihuoltohankkeisiin

222 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 900 kunnostamiseen välillä Alajoki — Hietaperä

223 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Paltamon — Vartiuksen kantatien 89 kunnostamiseen

224 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta rataosuuksien Oulu — Iisalmi ja Kontiomäki — Vartius sähköistämiseen

225 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien työnjakamiskokeilun jatkamiseen

226 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta vanhojen metsien suojeluun Kuusamon yhteismetsän alueella

227 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiavaltuutetun viran perustamiseen

228 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta lehdistötukeen

229 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Lappeenrannassa järjestettävän Lasten Kalenat -lastenkulttuuritapahtuman tukemiseen

230 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Lemi — Lappeenranta-Musiikkijuhlien tukemiseen

231 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Imatra Big Band Festivaalin tukemiseen

232 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kivijärven veden laadun parantamiseen

233 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta liikenneturvallisuuden parantamiseen Kouvolassa

234 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Särki-

salmen — Simpeleen tien kunnostamiseen

235 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kaakkois-Suomen teiden ylläpitoon

236 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Saaren keskustan ja Kirjavalan taajaman välisen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen

237 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n risteyksien parantamiseen

238 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kausalan ohitustien rakentamiseen valtatie 12:lla

239 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kimolan — Kuusaanlammen väylän rakentamiseen

240 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen

241 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisalennukseen rautateillä

242 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisten ja palkansaajien sairausvakuutusmaksun yhdenmukaistamiseen

243 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta toisen vapaapäivän myöntämiseen omaishoitajalle kuukaudessa

244 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta muistiaseman perustamiseen muistihäiriöisille

245 Jorma Huuhtanen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Savo-Karjalan tiepiirin perustienpidon määrärahojen korottamiseksi

246 Jorma Huuhtanen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta eri-

koissairaanhoidolain mukaiseen tutkimustoimintaan

247 Matti Huutola /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta kaivostöimiston perustamiseksi Lapin työvoima- ja elinkeinokeskukseen

248 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen

249 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Varsinais-Suomen maakunnan kehittämiseen

250 Liisa Hyssälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta oppisopimus-koulutukseen

251 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta uusien naisyrittäjälainojen korkotukeen

252 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta hammas-huollon sairausvakuutuskorvauksen laajentamiseen

253 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Hartolan opiston kiinteistöjen hankkimiseen ja peruskorjaukseen

254 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Heinolassa sijaitsevan opetusalan koulutuskeskuksen toimintamenojen maksamiseen

255 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Liikolan paikallistien parantamiseksi

256 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Koitin — Koskenmyllyn maantien kunnostamisesta

257 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Vuorenkylän paikallistien parantamiseksi

258 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Rapalan paikallistien parantamiseksi

259 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta maantien 477 parantamiseksi välillä Latvalampi — Pöytälahti

260 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n kehittämiseksi välillä Seppälänjoki — Mikkeli

261 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n kunnostamiseen

262 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta kantatie 62:n parantamiseksi

263 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Rahulan — Kokkosenlahden tien kunnostamiseksi

264 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Lahden — Heinolan moottoriliikennetien rakentamiseksi moottoritieksi

265 Timo Ihamäki /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n kehittämiseen välillä Lusi — Hartola

266 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavaselvityksen jatkamiseen

267 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Järvi-Suomen kanavointihankkeiden toteuttamisen nopeuttamiseksi

268 Timo Ihamäki /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavan kokonaisohjelman laatimiseen sekä Kimolan — Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen toteuttamiseen

269 Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 8:n rakennustöiden suunnitteluun ja aloittamiseen

270 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen valtionosuuksien yksikköhintojen korottamiseen

271 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Pohjanmaan yksityismetsien hoitoon

272 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Ruoholan — Harjulan paikallistien korjaukseen

273 Ville Itälä /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta aqua-kulttuuripuhdistamon rakentamiseksi Velkualle

274 Gunnar Jansson /r: Määrärahan osoittamisesta Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen

275 Kauko Juhantalo /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Niinisalon muonituskeskuksen rakentamiseen

276 Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta yhteensovitettujen eläkkeiden kansaneläkkeen pohjaosan kaksoisvähennyksestä johtuvan vaikutuksen poistamiseen

277 Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kopsuontien (Mt 3132) peruskorjaukseen

278 Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lahti-Vesivehmaan lentokentän kehittämiseen

279 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien Unaja — Hakkenpää parantamiseen Taivassalossa

280 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta teiden parantamiseksi Perniön taajamassa

281 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vanhaojan sillan parantamiseksi Kiikalassa

282 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien parantamiseksi välillä Koljola — valtatie 8 Nousiaisissa

283 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 282 parantamiseksi välillä Somero — Forssa

284 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolsan sillan parantamiseksi Laitilassa

285 Timo Järvilahti /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 1:n rakentamiseen

286 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kurkelan silan T-42 parantamiseksi Kiskossa

287 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien kertausharjoitusten lisäämiseen

288 Jouko Jääskeläinen /skl: Määrärahan lisäämisestä yleissivistävään koulutukseen perusopetuksessa ja lukiossa

289 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta kulttuurilehdille ja uskonnollisille lehdille

290 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta varatien rakentamiseksi Sköldvikin teollisuusalueelle

291 Jouko Jääskeläinen /skl: Määrärahan osoittamisesta lasten kotihoidon tuesta kunnille aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen

292 Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Karhunmäen kristillisen kansanopiston toimintaedellytysten turvaamiseksi

293 Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta perustieverkon kehittämiseen

294 Anneli Jäätteenmäki /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta perheväkivallan ehkäisyhankkeeseen

295 Timo Kalli /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Eurajoki — Panelia-tien parantamiseen

296 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta Rauman kirjasto-kulttuuritalon rakentamiseen

297 Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lappi — Hinnerjoki-tien rakentamiseen

298 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 12:n perus-

parantamiseksi välillä Eura — Rajajala

299 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta sanomalehdistön tukeen

300 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta avoimna olevien poliisin virkojen täyttämiseen

301 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksena Karhunmäen kristilliselle kansanopistolle

302 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Suomen ev.lut. Kansanlähetys ry:n toiminnan tukemiseen

303 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat ry:n toiminnan tukemiseen

304 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta maaseudun kehittämiseen

305 Bjarne Kallis /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta lohenkalastajille aiheutuneiden tulonmenetysten korvaamiseen

306 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kokkolan ja Pietarsaaren välisen pyörätien rakentamiseen

307 Bjarne Kallis /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän suunnitteluun ja rakentamiseen Pedersören Edsevöstä Pietarsaareen

308 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen alikulkutunnelin rakentamiseksi Kruunupyyn Harabackaan

309 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen alikulkutunnelin rakentamiseksi Kruunupyyn Hopsalaan

310 Bjarne Kallis /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän suunnitteluun ja rakentamiseen Källbyn keskustaan Pedersöressä

311 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17939 peruskorjaukseen Kruunupyssä

312 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta valtatie 13:n korjaamiseen osuudella Kokkola — Veteli

313 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kyröjoen tulvasuojelutyön loppuun saattamiseksi

314 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Luthersk Inremissions hem -nimisen virkistyskodin toiminnan tukemiseen Luodossa

315 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Emelie-kodin toiminnan tukemiseen Kokkolassa

316 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kiusattujen Tuki ry -nimiselle yhdistykselle

317 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kokkolanseudun Invalidit ry:n tukemiseen

318 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kaikille luoduille -nimisen säätiön toiminnan tukemiseen

319 Ilkka Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun diplomi-insinöörikoulutuksen käynnistämiseen

320 Ilkka Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Forum Marinum -keskuksen perustamiseen

321 Seppo Kanerva /kok ym.: Eduskunnan lisätilojen suunnitteluun ehdotetun määrärahan poistamisesta

322 Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta kansaneläkkeen pohjaosan leikkauksen keskeyttämiseen

323 Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien asunnonmuutostöihin

324 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta vapautuvien vankien jälkihoidon järjestämiseen

325 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta avoimena olevien poliisin virkojen täyttämiseen

326 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisia rahoitusavustuksia varten

327 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Toivakan asevarikon kehittämiseen

328 Toimi Kankaanniemi /skl: Ahvenanmaan tasotusmaksuun ehdotetun määrärahan vähentämisestä

329 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Petäjäveden kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen

330 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen

331 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Keuruulla toimivan Iso Kirja -kansanopiston rakennushankkeeseen

332 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta blondien kansainvälisen yhdistystoiminnan tukemiseen

333 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Haapamäen Höyryveturipuiston toiminnan kehittämiseen

334 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta kuttutalouden kehittämiseen

335 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta kalatalouden kehittämiseen Viitasaaren seutukunnalla

336 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 18:n rakentamiseksi välillä Multia — Ähtäri

337 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten — Kintauden maantien perusparannukseen

338 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden kunnossapitoon

339 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Kivijärven lentokentän kehittämiseen

340 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta hallinnollisen tietoverkon kehittämiseen Keski-Suomessa

341 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Joutsan moottoriradan toiminnan kehittämiseen

342 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta lähetystyötä tekevien eläketurvan parantamiseen

343 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän korottamiseen

344 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta omaishoidon tukijärjestelmän kehittämiseen

345 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Kristillinen alkoholisti- ja narkomaanityöry:n työn tukemiseksi

346 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille

347 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisiin siirtomenoihin investointeja varten

348 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta pienten järvien kunnostamiseen

349 Kari Kantalainen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen läntisen ohikulkutien Laka-laiva — Kalkku rakentamiseen

350 Tapio Karjalainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Oulun yliopiston tietotalohankkeeseen

351 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta nuorten oppisopimuskoulutukseen

352 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta siemen- ja ruokaperunan vienninedistämistyöhön

353 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen logistiikan tutkimus- ja koulutuskeskuksen perustamiseen

354 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta uusyrityskeskusten toimintaan

355 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Verkostojen Suomi -kehittämishankkeeseen

356 Kyösti Karjula /kesk: Ansioon suhteutetun työttömyysturvamäärärahan vähentämisestä

357 Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten — Kintauden — Petäjäveden maantien peruskorjaukseen

358 Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittamisesta Ruolahden — Pihlajakosken maantien peruskorjaukseen

359 Juha Karpio /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta yrityksille suunnattavien aluekehitysrahojen lisäämiseen

360 Tarja Kautto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtionosuudeksi kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin

361 Tarja Kautto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta erikoissairaanhoidolain mukaiseen tutkimustoimintaan

362 Tarja Kautto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta lääkäreiden koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin

363 Tarja Kautto /sd: Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

364 Tarja Kautto /sd ym.: Valtion asuntorahaston korkotukilainojen valtiontakausten lisäämisestä

365 Hannu Kemppainen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Pelson keskusvankilan uuden hallintorakennuksen suunnitteluun

366 Hannu Kemppainen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta pohjavesiselvitysten tekemiseen Kainuussa

367 Hannu Kemppainen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta pienvesistöjen kunnostukseen

368 Hannu Kemppainen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta vanhojen metsien suojelun kompensatiovarojen lisäämiseksi

369 Kimmo Kiljunen /sd: Määrärahan osoittamisesta Suomen HIPC-maille myöntämien kehitysluottojen anteeksiantamiseksi

370 Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yleissivistävään koulutukseen

371 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen

372 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maaseudun kehittämiseen

373 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan tiepiiriin perustienpitoon

374 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 6921 (Ylivalli — Alavalli) peruskorjaamiseen Jalasjärvellä

375 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta hirviaidan rakentamiseen välille Jalasjärvi — Seinäjoki

376 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskeli-asuntojen rakentamiseen

377 Paula Kokkonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahaan erityises-

ti kaupunkipoliittisiin toimenpiteisiin tavoitealueiden ulkopuolella

378 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Joroisten musiikkipäivien järjestämiseen

379 Armas Komi /kesk: Maatilatalouden kehittämisrahastosta valtiovarastoon siirtyvän määrärahan vähentämisestä

380 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vesistö- ja vesi- huoltotöiden aloittamiseen

381 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n rakentamiseen välillä Joroinen — Varkaus

382 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Virtasalmen tien perusparantamiseen

383 Riitta Korhonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen

384 Riitta Korhonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen matkailun tuotekehitys- ja markkinointihankkeeseen

385 Riitta Korhonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kera Oyj:n naisyrittäjälainojen myöntämiseen

386 Riitta Korhonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta sotaveteraanien, heidän puolisoittensa sekä kaatuneitten omaistensa asuntojen korjaamiseen

387 Juha Korkea-oja /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Säkylän Huovinrinteen varuskunnan keskusvaraston rakentamiseen

388 Ossi Korteniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Muonion kunnan yläasteen peruskorjaukseen

389 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pellon kunnan koulukeskuksen peruskorjauksen toisen vaiheen toteuttamiseen

390 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta poroaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon

391 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta luopumiskorvauksiin lohenkalastuksesta luopuville ammattikalastajille

392 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 21:n peruskorjaamiseen Enontekiöllä välillä Kilpisjärvi — Norjan raja

393 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 21:lle Pellossa

394 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ylitornion keskustajaman tiejärjestelyihin

395 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lankojärven itäpuolen tien parantamiseen Pellossa

396 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ylitornion Pekanpään kylässä

397 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vaattojärven — Poikkijärven ja Venetin — Venäjärvenkylän paikallisteiden peruskorjaukseen

398 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin — Kurtakon — Ylläsjärven maantien peruskorjaukseen

399 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta jalankulku- ja polkupyörätien rakentamiseen valtatie 21:lle Enontekiön Kuttasessa

400 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta jalankulku- ja polkupyörätien rakentamiseen valtatie 21:lle Ylimuoniossa

401 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta sillan suunnitteluun Rovaniemen maalaiskunnan Tapionkylässä

402 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin —

Kittilän — Kevitsan rautatien suunnitteluun

403 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin rautatieasema-alueen parantamiseen

404 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Utin kuljetuslentolaivueen tärkeimpien rakennushankkeiden toteuttamiseen

405 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen asuntojen perusparannukseen

406 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Karjalan Prikaatin kasarmien korjaamiseen

407 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Jokelan eritasoliittymän rakentamiseksi valtatie 15:llä

408 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 416 (Jaala — Mäntyharju) rakentamiseen välillä Huhdasjärvi — Pärnämäki

409 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Koskenkylä — Kouvola-tieosuuden perusparantamiseen

410 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Pessankosken sillan ja tien rakentamiseen Kuusankoskella

411 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kausalan ohikulkutien rakentamiseen valtatie 12:lla

412 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kymnlinna — Kotkansaari-tieverkon rakentamiseen välillä Paimenportti — Merituulentie

413 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 416 (Jaala — Mäntyharju) tiesuunnitelman ja maa-alueiden sekä rakennussuunnitelman toteuttamiseen välillä Huhdasjärvi — Pärnämäki

414 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kimolan ja Voikkaan sulkujen suunnitteluun sekä Pyhäjärven väylän rakentamiseen

415 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kymijoki — Mäntyharju-kanavan kokonaisohjelman laatimiseen sekä Kimolan — Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen

416 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Vainikkalan ja Venäjän rajan välisen radan parantamiseen

417 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta radan perusparantamiseen välillä Lahti — Kouvola — Luumäki — Vainikkala

418 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kouvola — Kotka/Hamina-rataverkon päällysrakenteen uusimiseen ja turvalaitteiden ja tasoristeysten poistoon

419 Heikki Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaasan keskussairaalan III peruskorjausvaiheen rahoitukseen

420 Jari Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta opiskelijoiden asumislisän muuttamiseksi ympäri-vuotiseksi

421 Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta ulkoilureitien ja opastuspalveluiden kehittämiseen kansallispuistoissa ja valtion retkeilyalueilla

422 Jari Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Hauhontaustan tien peruskorjaukseen

423 Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 2:n kehittämiseen välillä Forssa — Humppila

424 Johannes Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan

425 Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 8:n parantamiseen Raisiossa

426 Risto Kuisma /rem ym.: Tuloverokertymän alentamisesta

427 Risto Kuisma /rem ym.: Polttoaineverokertymän alentamisesta

428 Risto Kuisma /rem ym.: Ajo-neuvoverokertymän poistamisesta

429 Jorma Kukkonen /sd ym.: Luotsausmaksujen korotuksen poistamisesta

430 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkkalan lukion ja peruskoulun yläasteen korjaamiseen

431 Mikko Kuoppa /va-r: Määrärahan osoittamisesta Valkeakoski — Pälkäne-tien perusparantamiseen

432 Mikko Kuoppa /va-r: Määrärahan osoittamisesta Terälahti — Jämkipohja-tien perusparantamiseen

433 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Lempäälä — Vesilahti-tien perusparantamiseen

434 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta kantatie 65:n rakentamiseen osuudella Ylöjärvi — Kyrönlahti

435 Mikko Kuoppa /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ylöjärven terveysaseman saneeraukseen

436 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta työmarkkinatuen korottamiseen

437 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtion asuntorahastolle

438 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusaseman rakentamiseen Vaalimaan rajanylityspaikalle

439 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusaseman rakentamiseen Nuijamaan rajanylityspaikalle

440 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n

liikenneturvallisuuden parantamiseen välillä Lappeenranta — Imatra

441 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n liikenneturvallisuuden parantamiseen välillä Koskenkylä — Kouvola

442 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken taajaman kautta kulkevan raskaan liikenteen ohjaamiseksi päätiEVERKOLLE

443 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta Kimolan — Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen

444 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavoinnin jatkosuunnitteluun

445 Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittamisesta oikoradan rakentamiseen Kouvolan kautta

446 Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon pientiestön parantamiseen

447 Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Iisalmi — Oulu-rataosuuden sähköistämiseen

448 Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen

449 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta lääninvankilan rakennustöiden aloittamiseen Vantaalla

450 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Sipoon kunnalle

451 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Vihdin kunnalle

452 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Karkkilan kaupungille

453 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Järvenpään kaupungille

454 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Hyvinkään kaupungille

455 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisena rahoitusavustuksena Vantaan kaupungille

456 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Karkkilan koulujen peruskunnostukseen

457 Jaakko Laakso /vas: Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

458 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kurssikirjalainaamon hankintoihin

459 Jaakko Laakso /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Järvenpään lukion perustamiseen

460 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtionosuuksina ja -avustuksina Vantaan kaupungin koulujen perustamishankkeille

461 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Tiedekeskus Heurekan tukemiseen

462 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Uudellamaalla olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoon ja parantamiseen

463 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Karkkilan Tuorilan työväentalon peruskunnostuksen tukemiseen

464 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtionapuna Helsingin ja Espoon kaupungeille länsimetron suunnitteluun

465 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Lohjanjärven kunnostamiseen

466 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Espoon Pitkärjärven kunnostamiseen

467 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Hiidenveden kunnostamiseen

468 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan järvien kunnostamiseen

469 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta lähiöiden peruskorjaustoimintaan Vantaan kaupungissa

470 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta korjausavustuksiin taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokrataloille Vantaan kaupungissa

471 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtion lainoitamaan asuntotuotantoon Keraavan kaupungissa

472 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtion lainoitamaan asuntotuotantoon Hyvinkään kaupungissa

473 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtion lainoitamaan asuntotuotantoon Vantaan kaupungissa

474 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta valtion lainoitamaan asuntotuotantoon Espoon kaupungissa

475 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta siviilipalvelusmiesten ylläpitomenoihin Uudenmaan ympäristökeskuksen tehtävissä

476 Timo Laaksonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 2:n parantamiseen välillä Pori — Ulvila

477 Esa Lahtela /sd: Eduskunnan lisätilojen suunnitteluun ehdotetun määrärahan poistamisesta

478 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta tekojääradan kattamiseen Outokummussa

479 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin jätevesipuhdistamon peruskorjaukseen

480 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Kiteen ja Kesälähdän vesijohtoverkoston yhdistämiseen

481 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden Onkamo — Niirala — valtakunnan raja parantamiseen

482 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Kitee — Koivikko

483 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Maljasalmen paikallistien peruskorjaukseen Outokummussa

484 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ohvanan ja Lotokan — Kostamon paikallisteiden peruskorjaukseen

485 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Kunnasniemen paikallistien peruskorjaukseen

486 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Itkonsalon yksityistien rakentamiseen

487 Esa Lahtela /sd ym.: Luotsausmaksujen korotuksesta luopumisesta

488 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta rataosuuden Niirala — Joensuu — Kontiomäki peruskorjaukseen

489 Esa Lahtela /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen

490 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Suhmuran ala-asenteen saneeraukseen ja laajennukseen Pyhäselässä

491 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Tohmajärven koulu-keskuksen peruskorjaukseen

492 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Polvijärven koulu-keskuksen peruskorjauksen aloittamiseen

493 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Pyhäselän yläasteen ja lukion perusparannushankkeen toteuttamiseen

494 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisena valtionapuna peruskoulujen korjausinvestointeihin

495 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin Keskuskoulun peruskorjaukseen

496 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Palovaara — Luhtapohja-maantien peruskorjauksen loppuunsaattamiseen

497 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta piensatamatoimintaan

498 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin keskustamiliijoon perusparannushankkeen rahoitukseen

499 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta jätevesihuoltohankkeen toteuttamiseen Tohmajärvellä

500 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Möhkön museoalueen investointeihin

501 Reijo Laitinen /sd: Määrärahan osoittamisesta Nuijasota-projektin loppuunsaattamiseen

502 Reijo Laitinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vammaistutkimuskeskuksen toiminnan rahoittamiseen

503 Reijo Laitinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n (E75) rakentamiseksi moottoritieksi välillä Etu-Palokka — Kirri tiejaksolla Jyväskylä — Tikkakoski

504 Reijo Laitinen /sd: Määrärahan osoittamisesta sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi

505 Kalevi Lamminen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta ilmaistuopiston perustamiseksi Poriin

506 Annika Lapintie /vas: Sosiaali- ja terveystalvelujen valtionosuuk-sien käytöstä lasten ja nuorten pal-veluihin

507 Annika Lapintie /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopistollisen keskussairaalan kor-vaavan rakennushankkeen aloitta-miseen

508 Arto Lapiolahti /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Riihimäen keskusvankilan peruskorjaamiseen

509 Arto Lapiolahti /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta kantatien 54 parantamiseen välillä Tammela — Hollola

510 Arto Lapiolahti /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Pidä Saaris-to Siistinä ry:lle

511 Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittamisesta yleisten oikeusavus-tajien liittymiseksi Suomen Asian-ajajaliiton jäseniksi

512 Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittamisesta Baggön kalasata-man rakentamiseen

513 Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittamisesta pohjavesiselvityk-siin

514 Henrik Lax /r ym.: Määrärahan osoittamisesta vähemmistömedioi-den tukemiseen

515 Henrik Lax /r ym.: Poikkeus-olojen viestintäjärjestelyistä aiheu-tuviin menoihin ehdotetun määrä-
rahan vähentämisestä

516 Johannes Leppänen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta perus-tienpitoon

517 Pekka Leppänen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen keskussairaalan peruskor-jaukseen ja laajentamiseen

518 Raimo Liikkanen /kesk: Määrärahan osoittamisesta liikennetyksien parantamiseen välillä Nuijamaa — Viipuri

519 Raimo Liikkanen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ahvenlammien tasoliittymän ja tasoristeyksen rakentamiseen valtatie 6:lla Joutsenossa

520 Raimo Liikkanen /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 26:n parantamiseen välillä Hamina — Taavetti

521 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lahden kaupungille peruspalveluiden turvaamiseen

522 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta peruskoulutuksen tasapuoliseen turvaamiseen koko maassa

523 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta erityisopetuksen tuntimäärän turvaamiseen

524 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta oppisopimustoiminnan turvaamiseen

525 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta Koskimyllyn paikallistien no 14033 perusparannukseen Hollolassa

526 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Levannon — Hämeenkosken tien perusparantamiseen

527 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Käkisalmen sillan uusimiseen

528 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n kehittämisen ja parannustöiden toteuttamiseen Sysmän ja Hartolan kuntien alueella

529 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta terveydenhoidon turvaamiseen kuntatasolla

530 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Päijänteen ranta-alueiden rehevöitymistä ehkäisevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutumisen käynnistykseen

531 Reijo Lindroos /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 9:n parantamiseen välillä Orivesi — Jämsä

532 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahaan

533 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon kuntien koulujen peruskorjaukseen

534 Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta eritasoliittymän rakentamiseksi Vehkatien risteykseen Kiuruvedellä

535 Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Kiuruvedelle

536 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Luikonlahti — Savolanpelto-maantien parantamiseen

537 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta puuteollisuustuotteiden ulkomaanmarkkinointiin

538 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien lomituspalveluihin

539 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta viljelijöiden tukihenkilöverkoston toimintakuluihin

540 Eero Lämsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kiurujärven ja Kiurujoen kunnostamiseen

541 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon vesistöjen kunnostukseen

542 Håkan Malm /r ym.: Määrärahan osoittamisesta Merenkurkun matkustajaliikenteen tukemiseen

543 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta saamen opetuksen turvaamiseen

544 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Karungin koulukeskuksen perusparannukseen

545 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tutkimusaseman rakentamiseksi Simoon

546 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tornionjoen tulvasuojeluun

547 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Laivaniemen paikallistien 19520 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Torniossa

548 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseen Rovaniemen mlk:n Tapionkylässä

549 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Simojoen pohjoispuoleisen maantien 9241 perusparannukseen välillä Malini — Alaniemi

550 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Akujärvi — Rajajooseppi-tien rakentamiseen

551 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 950 perusparannukseen välillä Hautajärvi — Niemelä

552 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 21:n (Kilpisjärvi — Norjan raja) perusparannukseen välillä tulli — Norjan raja

553 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 19582 Palovaara — Susivaaran tienhaara perusparannukseen

554 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 970 perusparannukseen välillä Nuvvus — Ailigas

555 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 19621 tiejärjestelyihin Ylitorion kk:n taajamassa

556 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 939 perusparantamiseen välillä Kolari — Kurtakko

557 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Könölän paikallistien 19567 perusparannukseen ja päällystämiseen

558 Hannes Manninen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin Ajoksen sataman väylän syvennystöihin

559 Hannes Manninen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisten ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseen

560 Markku Markkula /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulujen yhteistä tietoverkkoa varten pilottialueena Uusimaa

561 Rauha-Maria Mertjärvi /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta Tuusulanjärven kunnostukseen

562 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Baggön kalasataman rakentamiseen

563 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta lohiportaiden rakentamiseksi Karjaanjoen vesistöön

564 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjaan läntisen ohitustien rakentamiseen

565 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta vesirakennustöihin Tammisaaressa

566 Jukka Mikkola /sd: Määrärahan osoittamisesta merenkulun turvallisuutta lisäävän VTS-järjestelmän hankintaan

567 Jukka Mikkola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun ja Helsingin yliopistollisten keskussairaaloiden rakennushankkeisiin

568 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjan Prikaatin siirtymisestä aiheutuneiden menetysten korvaamiseen Oulun kaupungille

569 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tiemäärärahoihin Oulun läänissä

570 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yksityistiemäärärahoihin

571 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Oulun Meripelastajat ry:n toiminnan tukemiseen

572 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta uuden ydinvoimalan rakentamissuunnitteluun

573 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän korottamiseen

574 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vähätuloisten sotiemme veteraanien taloudellisen aseman helpottamiseen

575 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lievävammaisten sotainvalidien asuntojen korjausmäärärahoihin

576 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päihtyneiden säilyttämiseen sosiaaliviranomaisten tiloissa

577 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Naarajärven varavankilan peruskorjaushankkeeseen

578 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Raamatutalon peruskorjaukseen Pieksämäellä

579 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Haukivuori — Porsaskoski-tien 4474 peruskorjaamiseen

580 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pieksämäen tien ja Virtasalmen tien risteysalueen valaisemiseksi Virtasalmella

581 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Virtasalmi — Lahnelahti-tieosuuden perusrannukseen

582 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Haapakosken paikallistien 15291 parantamiseen Pieksämäellä

583 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta metsähakkeen ympäristötukeen lämpökeskuksille ja kiinteistöille

584 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen terveyskeskuksen rakennushankkeeseen

585 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lintulan Pyhän Kolminaisuuden naisluostarin kirkon peruskorjaukseen

586 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta ruukkien ja ruukkikulttuurin kehittämiseen

587 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Uudenkylän aluevaraston asuinkerrostalon peruskorjaukseen

588 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskuksen toiminnan tehostamiseen

589 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Porvoonjoen kehittämiseen virkistys- ja kalastusjokena

590 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Juornaankylän — Porvoon maantien perusparantamiseen

591 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan tiepiirille paikallisteiden korjaamiseen

592 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Orimattila — Myrskylä-tien suunnitteluun

593 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pukkilan — Moninkylän maantien perusparantamiseen

594 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n perusrantamiseen

595 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatalouden lomittukseen

596 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ruotsinpyhtään ruukinalueen kunnostamiseen työllisyystöinä

597 Tero Mölsä /kesk: Määrärahan osoittamisesta asuntojen perusrannuksiin Uudellamaalla

598 Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittamisesta Panssariprikaatin johtamiskoulutushalliin

599 Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittamisesta Hämeen Rykmentin koulutus- ja korjaamohallin rakentamiseen Lahdessa

600 Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen Rykmentin koulutushalliprojektin toisen rakentamisvaiheen toteuttamiseen

601 Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittamisesta maa-alueiden hankintaan ja Hälvälän ampuma-alueiden kehittämiseen

602 Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittamisesta naisten vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön

603 Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Lahti — Heinola-moottoriliikennetien muuttamiseen moottoritieksi

604 Mats Nyby /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta demokratiaa ja ihmisten yhdenvertaisuutta koskevan kampanjan käynnistämiseksi

605 Arja Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lylyn viestivarikon akkuhuoltolan rakentamiseksi

606 Arja Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkkeensaajilta perittävän ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseksi

607 Arja Ojala /sd: Määrärahan osoittamisesta Suomen Siirtola-puutarhaliiton neuvonta- ja koulutustoiminnan tukemiseksi

608 Reino Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 2594 Suodenniemi — Sävi perusrantamiseen

609 Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittamisesta Mauri — Heinijärvitien 2622 perusrantamiseen

610 Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittamisesta ohituskaistan suunnittelemiseksi valtatie 11:lle (Tampere — Pori) ns. Murhisaaren mäkiin Nokialla

611 Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittamisesta Liekoveden, Rautaveden, Kuloveden ja Saikkalanjoen venereittien kartoitukseen ja merkintään

612 Reino Ojala /sd: Määrärahan osoittamisesta lehdistötukeen

613 Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta koulujen home- ja kosteusvaurioiden poistamiseen

614 Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdistys- ja seuratalojen peruskorjaukseen

615 Erkki Partanen /sd: Määrärahan osoittamisesta Eeronsalmen sillan ja avokanavan rakentamiseen

616 Erkki Partanen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen ja Mäntyharjun kanavahankkeiden suunnittelutyön käynnistämiseen

617 Erkki Partanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta perusradanpitoon Tampereen — Jyväskylän rataosan kunnostamiseksi

618 Erkki Partanen /sd: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän Matkakeskuksen maapohjan hankintaan

619 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta kouluväkilään ja koulukiusaamisen ennaltaehkäisyyn

620 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta satovahinkojen korvaamiseen

621 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta Joroisten alueen sorateiden kunnossapitoon

622 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta 5-tien välin Joroinen — Varkaus peruskunnostamisen suunnitteluun

623 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutukseen

624 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta Helsingin NMKY:n valtakunnallisen avioliittotyön tukemiseen

625 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta maaseudun asuntojen peruskorjaukseen

626 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta sotaveteraanien asuntojen korjausavustuksiin

627 Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän — Haapamäen — Seinäjoen ja Jyväskylän — Haapajärven rataosien kunnostukseen

628 Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta osaamiskeskusohjelmien toteuttamiseen

629 Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta tasoristeysten poistamiseen Tampere — Pori/Rauma-rataosalla

630 Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen maatalousmuseon toiminnan aloittamiseen Loimaalla

631 Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta vapaaehtoistyötä tekeville järjestöille Raha-automaattiyhdistyksen tuotoista

632 Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen

633 Margareta Pietikäinen /r: Lastensuojelun kustannusten tasaajärjestelmän käyttöönottamisesta

634 Margareta Pietikäinen /r ym.: Määrärahan osoittamisesta MediHelin toiminnan tukemiseen

635 Margareta Pietikäinen /r ym.: Opiskelija-asuntojen peruskorjaamisen ja uudisrakentamisen turvaamisesta

636 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vihdin uimahallin peruskorjaukseen

637 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 167 parantamiseen välillä Orimattila — Myrskylä

638 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta henkilöliikenteen ostopalveluihin henkilöliikenteen turvaamiseksi Karjaa — Hanko-radalla

639 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vuokralaisten Keskusliiton valistus- ja neuvontatoimintaan

640 Tuija Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtion korvaukseksi erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimustoimintaan

641 Tuija Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta vanhustyöhön Raha-automaattiyhdistyksen tuotoista

642 Iivo Polvi /vas ym.: Talousarvion yleisperustelujen muuttamisesta EU:n indeksointivaroilla toteutettavien hankkeiden rahoittamiseksi

643 Iivo Polvi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnan liittojen EU-tehtävien hoitamiseen

644 Iivo Polvi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon kuntien rahoitusavustukseen

645 Iivo Polvi /vas: Määrärahan osoittamisesta Tuusniemen peruskoulun yläasteen peruskorjaukseen

646 Iivo Polvi /vas: Määrärahan osoittamisesta Rautavaaran kurssi- ja leirikeskuksen monitoimitilojen rakentamiseen

647 Iivo Polvi /vas: Määrärahan osoittamisesta kantatie 87:n parantamiseen välillä Rautavaara — Sonkajärvi

648 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Satakunnan vesihuoltojärjestelyihin

649 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Porin — Porin sataman rautatien sähköistämiseen

650 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta rataverkon perusparannukseen

651 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin

652 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Porin — Haapamäen rautatien kunnostamiseen

653 Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 12573 Keihäskoski — Virttaa kevytparannukseen

654 Virpa Puisto /sd ym.: Lastensuojelun suurten kustannusten taustajärjestelmän käynnistämisestä

655 Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta vapaaehtoistyötä tekevien järjestöjen toimintaan

656 Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Pidä Saaristo Siistinä ry:n toiminnan tukemiseen

657 Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittamisesta tanssi- ja kuvataideoppilaitosten valtionavustuksiin

658 Erkki Pulliainen /vihr: Määrärahan osoittamisesta energiapuun hyväksikäytön edistämiseen

659 Tuija Maaret Pykäläinen /vihr ym.: Pakolaisten vastaanottokustannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

660 Tuija Maaret Pykäläinen /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta suunnittelijan viran perustamiseen romaniasiaihin neuvottelukuntaan

661 Kari Rajamäki /sd ym.: Tulo- ja varallisuusveron tuoton lisäämistä pääomatulojen ja yhteisöjen tuloveroprosentin noston johdosta

662 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen peruskorjauksiin

663 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta neuvontatyön rahoittamiseen

664 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahojen osoittamisesta kuntien vesihuollon kehittämiseen

665 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Kortteinen — Losomäki korjaamiseen Pohjois-Savossa

666 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n ja kiertotien tasoliittymän rakennustöiden käynnistämiseen Varkaudessa

667 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Leppävirran tienristeyksestä Sorsakosken taajamaan

668 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Puurtilan kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä valtatie 23 — Kopolanientie

669 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Jäppilän kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Niittypurontie — Lintulantie

670 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n kunnostamiseen välillä Vehmasmäki — Hiltulanlahti

671 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n parantamiseen välillä Joroinen — Varkaus

672 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta Vehmersal­men sillan rakentamiseen

673 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta lastenpsykiat­riaan ja sydänkirurgiaan

674 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta Ala-Nurmes­järvi — Harsukangas-tien paranta­miseen työllisyysvaroin

675 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta sijoitusmenoi­hin työllisyyden turvaamiseksi

676 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrä­rahojen osoittamisesta vesistöjen suo­jelun edistämiseen

677 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrä­rahan osoittamisesta maa­kunnan kehittämisrahan lisäämi­seen

678 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkea­koulujen perustamiskustannuksia koskevan perustamisvaltuuden lii­sämisestä

679 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrä­rahan osoittamisesta maan­tien 6650 (Myrkkä — Perälä) perus­korjaamiseen

680 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrä­rahan osoittamisesta Suu­pohjan radan kunnostustyön lop­puunsaattamiseen

681 Jorma Rantanen /sd ym.: Mää­rärahan osoittamisesta Tampereen ja Valkeakosken seudun vedenhan­kinnan (TAVASE) järjestämiseen

682 Maija Rask /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta saamelaiskärä­jävaalien toimittamiseen

683 Maija Rask /sd ym.: Raha-au­tomatit yhdistyksen jakamatto­man tuoton kohdentamisesta

684 Vuokko Rehn /kesk: Määrä­rahan osoittamisesta pienyrittäjien vuosilomarahaan

685 Vuokko Rehn /kesk ym.: Mää­rärahan osoittamisesta Porsaskos­ken tien kunnostamiseen

686 Vuokko Rehn /kesk ym.: Mää­rärahan osoittamisesta diabeetikoi­den jalkojen hoitoon Etelä-Savon, Itä-Savon ja Pohjois-Karjalan sai­raanhoitopiirien sekä Kuopion yli­opistollisen keskussairaala­piiriin alueella

687 Vuokko Rehn /kesk ym.: Mää­rärahan osoittamisesta paikallis­tien 15132 (Taavelin tie) peruskor­jaamiseen

688 Vuokko Rehn /kesk ym.: Mää­rärahan osoittamisesta Väisälän­saaren tien peruskorjaamiseen Hir­vensalmella

689 Juha Rehula /kesk ym.: Määrä­rahan osoittamisesta valtatie 24:n Holma — Kalliola-tie­hankkeen suunnittelun käynnistämiseen

690 Juha Rehula /kesk: Määrä­rahan osoittamisesta Kutajoen pai­kallistien 14071 parantamiseen Hollolassa

691 Juha Rehula /kesk: Määrä­rahan osoittamisesta urheiluseuratoi­minnan kehittämiseen ja toiminta­edellytysten turvaamiseen

692 Juha Rehula /kesk: Määrä­rahan osoittamisesta puolustusvoi­mille reservin kertausharjoitusten järjestämiseen

693 Juha Rehula /kesk: Määrä­rahan osoittamisesta Taulun erita­solliittymän rakentamiseen valtatie 24:lle Padasjoella

694 Eila Rimmi /vas ym.: Määrä­rahan osoittamisesta oppisopimus­koulutukseen

695 Eila Rimmi /vas ym.: Määrä­rahan osoittamisesta avustuksiin yh­teisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämi­seen

696 Jukka Roos /sd ym.: Määrä­rahan osoittamisesta Korpoströmin

luonto- ja opastuskeskuksen suunnitteluun ja rakentamiseen

697 Ola Rosendahl /r: Määrärahan osoittamisesta Loviisanjoen kunnostukseen

698 Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittamisesta Hanko — Skogby-tieosuuden peruskorjaukseen

699 Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittamisesta maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen

700 Ola Rosendahl /r: Kevyen liikenteen väylien rakentamisesta liikenneturvallisuuden lisäämiseksi

701 Päivi Räsänen /skl ym.: Kansanedustajien avustajille ehdotetun määrärahan vähentämisestä

702 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Evankelisluterilaisen Kansanläheyyksen ylläpitämisen Lähetyskoulun toiminnan kehittämiseen

703 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta tielaitokselle liikenneturvallisuuden parantamiseksi eteläisessä Hämeessä

704 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahojen osoittamisesta erikoissairaanhoidon mukaiseen tutkimukseen

705 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta lastensuojelun tasausrahaston perustamiseksi

706 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta Lahden diakoniasäätiön Löydä timantit -projektiin

707 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta rauskauskriisikeskus Tukinaisen toimintaan

708 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen

709 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maatalouden kansalliseen tukeen

710 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden valtionavuiksi

711 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Teknologian kehittämiskeskuksen tuotekehitysavustusten ja -laintojen suuntaamiseen pk-yrityksille osittain alueellisin perustein

712 Aapo Saari /kesk ym.: Eläkkeiden ns. taitetun indeksin poistamisesta

713 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta asuntorakentamisen tason varmistamiseen

714 Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan pohjavesiselvitysten tekemiseen

715 Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjaan kunta-alan opiston kunnallistekniikan rakentamiseen

716 Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 25:n perusparannukseen välillä Hanko — Skogby

717 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Pälkäneen kirkonkylän ala-asteen koulun peruskorjaukseen

718 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Mäntän musiikkiopiston toiminnan tukemiseen

719 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Maurin — Heinijärven tien rakentamiseen

720 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Kaupin sairaalan peruskorjaukseen

721 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Mouhijärven terveyskeskuksen rakentamiseen

722 Kimmo Sasi /kok ym.: Määrärahojen osoittamisesta yliopistosairaaloitten erityisvaltionosuuteen

723 Kimmo Sasi /kok: Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ostopalveluihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

724 Outi Siimes /kok: Määrärahan osoittamisesta ilmavoimien lento-toiminnan turvaamiseen

725 Outi Siimes /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Nopeat Itäradat -hankkeen rakennussuunnitteluun ja lunastuksiin oikorataosuudella Kerava — Lahti

726 Sakari Smeds /skl ym.: Eduskunnan lisätilojen suunnittelukustannuksiin ehdotetun määrärahan poistamisesta

727 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta Siemenpuu-säätiölle

728 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta kotimaisten puolustusvälineiden hankintaan

729 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta oppisopimuskoulutuksen lisäämiseen

730 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta sisävesiliikenteen luotsausmaksujen korotusten vähentämiseen

731 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta Suomenlahden kuormituksen vähentämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin

732 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta asumisoikeus- ja opiskelija-asuntojen aravalainojen myöntämisvaltuuksiin

733 Aino Suhola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta indeksointivarojen kansalliseen vastinerahoitukseen

734 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakoulun tilojen hankkimiseksi Joensuun tiedepuistoon

735 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Karsikon yläasteen peruskorjauksen II vaiheeseen Joensuussa

736 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Marjalan alasteen koulun rakentamiseen

737 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin oppimiskeskuksen asuntolatilojen peruskorjaukseen

738 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Joensuun konservatorion peruskorjaukseen

739 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Outokummun kivi- ja tekniikkakeskuksen kone- ja laitehankintoihin

740 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Posion jäähallin rakentamiseen

741 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta jäähallin rakentamiseen Rovaniemelle

742 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta taloudellisessa ahdingossa olevien luontaiselinkeinotilallisten toimeentulomahdollisuuksien turvaamiseen

743 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lapin vajaa-tuottoisten metsien kunnostamiseen

744 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta alempitasoisen tieverkoston kunnossapitoon

745 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtionavuksi yksityisteiden kunnostamiseen ja ylläpitoon

746 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen kaivostoimintaprojektin käynnistämiseen

747 Hannu Takkula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen

748 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämiseen

749 Hannu Takkula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta sijoituskokeilun käynnistämiseen Pohjois-Suomessa

750 Jukka Tarkka /nuors ym.: Määrärahan osoittamisesta Hanko — Skogby-tien rakentamiseen

751 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisen valtioneuvoston lisäämiseen Lapin kunnille

752 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Lapin kyläasiamiehen palkkaukseen

753 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Katajarannan ala-asteen peruskorjaamiseen Rovaniemellä

754 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Muonion yläasteen peruskorjaukseen

755 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta opintorahan korottamiseen

756 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Velho-ooppera ry:n toiminnan tukemiseen

757 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta liikuntasalin rakentamiseen Karigasniemen koululle Utsjoella

758 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamiseen

759 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Posion poroteurastamon rakentamiseen

760 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Perämeren kalantutkimusaseman rakentamiseen Simoon

761 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta lohiväylien rakentamiseen Taivalkosken ja Osauskosken voimalaitosten yhteyteen Kemijoella

762 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Lintulan kalanviljelylaitoksen toiminnan tukemiseen Kittilässä

763 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta viemärin rakentamiseen välille Ylivojakala — Kiviranta Torniossa

764 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Metsähallituksen laatiman maankäyttöä koskevan suunnitelman toteuttamiseen Muoniossa

765 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta liikenneturvallisuuden parantamiseen Muurolassa Rovaniemen maalaiskunnassa

766 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Toljajärven paikallistien 19592 korjaamiseksi Ranualla

767 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ivalon ja Rajajoosepin välisen tien rakentamiseen

768 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Vaattojärven — Poikkijärven ja Venetin — Venejärven paikallisteiden peruskorjaukseen

769 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Utsjoen ja Vetsikon välisen tien parantamiseen

770 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kolarin — Kurtakon — Ylläsjärven maantien peruskorjaukseen

771 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 21:lle Pellon kunnassa

772 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kaukosen sillan rakentamiseen Kittilässä

773 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi välille Tervolan kirkonkylä — Mat-tinen

774 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Laivaniemen paikallistielle Tor-niossa

775 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vanttauskoskelle Rovaniemen maalaiskunnassa

776 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vi-kajärvelle Rovaniemen maalais-kunnassa

777 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Pelko-senniemi — Arvospuoli — Kemi-järvi-maantien peruskorjaukseen

778 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Martin ja Tulppion välisen tien peruskor-jaukseen Savukoskella

779 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Hauta-järvi — Niemelä-tieosuuden perus-korjaukseen Sallassa

780 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta liiken-neturvallisuuden parantamiseen Ylitornion kirkonkylässä

781 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ivalo — Nellim-maantien korjauksen loppuunsaattamiseen

782 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kemi-järvi — Luusua — Pirttikoski — Vanttaus-maantien parantamiseen

783 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kön-kään ja Pokan välisen tieosuuden peruskorjaukseen Kittilässä

784 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta valtatie 21:n peruskorjaamiseen välillä Kaaresuvanto — Kilpisjärvi — Norjan raja

785 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n ja valtatie 5:n liikennejärjeste-lyihin Sodankylässä

786 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta yksi-tyisteiden valtionapuun

787 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ajok-sen väylän syventämiseen Kemissä

788 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Tor-nion Röyttän sataman meriväylän syventämiseen

789 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Sallan ja Kantalahden välisen radan ra-kentamiseen

790 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Enon-tekiön matkustajalentoliikenteen tukemiseen

791 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta henki-löliikenteen uudelleen aloittami-seen rataosuudella Kemi — Tornio — Haapanta

792 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta valtion kaivosyhtiön perustamiseen

793 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta alueel-liseen kuljetustukeen

794 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ra-nuan eläinpuiston kehittämiseen

795 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Pentik-mäen opastus- ja palvelurakennuk-sen rakentamiseen Posiolle

796 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta työttö-mien peruspäivärahan korottami-seen

797 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnolle

798 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille

799 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kemin työtuvan toiminnan laajentamiseen

800 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisiin siirtomenoihin investointeihin

801 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi

802 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ounasjoen moninaiskäytön edistämiseen

803 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kahden uuden opiskelijavuokratalon rakentamiseen Rovaniemellä

804 Raimo Tiilikainen /r ym.: Eri hallinnonalojen välisen yhteistyön edistämisestä Itämeren suojelussa

805 Martti Tiuri /kok ym.: Yrityshautomotoiminnan tukemisesta EU-tukialueiden ulkopuolella

806 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Kotkan Kymminlinnan linnoituksen kunnostamiseen

807 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta Kotkan Varisaaressa sijaitsevan Fort Elisabetin kunnostamiseen

808 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta valtatie 26:n liikenneturvallisuuden parantamiseen välillä Summa — Taavetti

809 Pentti Tiusanen /vas: Luotsausmaksujen korottamisesta luopumisesta

810 Pentti Tiusanen /vas ym.: Väylämaksujen alentamisesta

811 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta suunnittelijan viran perustamiseksi romanasiaain neuvottelukuntaan

812 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien asuntojen korjausten edellytyksenä olevan invaliditeettiprosentin alentamisesta aiheutuviin menoihin

813 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta sairaanhoitopiirien toiminnan turvaamiseksi

814 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta Kotkan Höyrypanimon kunnostamiseen

815 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta vuokra-asuntorakentamisen lisäämiseen entisen Kymen läänin alueella

816 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta Suomenlahden suurten saarten kehittämiseen

817 Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta indeksointivarojen kansallisiksi vastinrahoiksi

818 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen

819 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittamisesta Snellman-instituutin tutkimustoiminnan käynnistämiseen

820 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Teknologian kehittämiskeskuksen henkilöstömäärän lisäämisestä Itä-Suomessa

821 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittamisesta kotihoidon tukeen

822 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittamisesta syöpä-tutkimukseen istukkahoidon avulla

823 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kuopion turveterveyshoitolan perustamiseen

824 Kari Uotila /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta länsimetron suunnitteluun

825 Kari Uotila /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta aravalainojen lisäämiseksi Uudellamaalla

826 Helena Vartiainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta huumestikostorjuntaohjelman kokeilun laajentamiseen koko maahan

827 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 8:n Laitilan eritasoliittymän suunnittelun aloittamiseen

828 Helena Vartiainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin väylän syventämiseen ja oikaisemiseen

829 Helena Vartiainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta merimiinojen raivaukseen osallistuneiden Suomen kansalaisten eläkkeisiin

830 Helena Vartiainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta vanhustenhuollon palvelujen perustamiskustannuksiin

831 Marjatta Vehkaoja /sd ym.: EU-puheenjohtajuutta varten ehdotetun määrärahan vähentämisestä

832 Marjatta Vehkaoja /sd ym.: EU:n osallistumista rakenne- ja aluekehitysohjelmiin sekä yhteisöaloitteita koskevien perustelujen muuttamisesta

833 Marjatta Vehkaoja /sd ym.: Määrärahojen osoittamisesta vesivarojen käyttöön ja hoitomäärärahoihin

834 Marjatta Vehkaoja /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Merenkurkun talviliikenteen turvaamiseen

835 Anu Vehviläinen /kesk: Hallinto-oikeuspalveluiden säilyttämistä Joensuussa, Mikkelissä ja Jyväskylässä

836 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahan lisäämiseen

837 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta kansainvälisen optiikan tutkimusinstituutin perustamiseen Joensuuhun

838 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Joensuun Mediakeskuksen mediaopetuksen ja -tuotannon kehittämiseen

839 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Joensuun Tie-depuiston kehittämiseen

840 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Nurmes — Kontiomäki-rataosuuden perusrantamiseen

841 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta uusien innovaatioiden ja tutkimustulosten kaupallistamiseen Itä-Suomessa

842 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta biopolttoainesten käytön edistämiseen

843 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta puun energiakäytön lisäämiseksi

844 Anu Vehviläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta naisrytittäjien lainoihin

845 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta rytittäjien sairaspäivärahaan

846 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pyhäselän Suhmuran ala-asteen perusrantamiseen

848 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta taiteen perusopetukseen

849 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisiin investointeihin

849 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta naisjärjestöjen toiminnan tukemiseen

850 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta haja-asutusalueiden perustienpitoon

851 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yritysten investointi- ja kehittämissankkeisiin

852 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta naisyrittäjälainojen määrän lisäämiseen

853 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vimpelin kirkonkylän ala-asteen peruskorjaamiseen

854 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Alajärven ammatti-instituutin kasvihuoneiden peruskorjaamiseen

855 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan kansanmusiikkiyhdistys Spelit ry:n toiminnan tukemiseen

856 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta 4H-toiminnan tukemiseen

857 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin

858 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta vesistö- ja vesihuoltotoihin

859 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 697 (Lehtimäki — Soini) perusparantamiseen

860 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Seinäjoen Ämmälänkylään johtavan maantien kunnostamiseen

861 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17333 (Polkumäki — Pasto) kunnostamiseen Nurmossa

862 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Nikkolan tien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ilmajoella

863 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 7000 (Koskenkorva — Mölli) perusparantamiseen Ylistaron aseman ja Könnin välillä

864 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 7034 peruskorjaamiseen välillä Karhunmäki — Simpsiö

865 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Itäkylä — Huopana-paikallistien peruskorjaamiseen Lappajärvellä

866 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 750 (Vimpeli — Veteli) peruskorjaamiseen

867 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17467 (Teppo — Isokoski) perusparantamiseen Nurmossa

868 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17541 (Kortekylä — Kuninkaanjoki) peruskorjaamiseen Alajärvellä ja Soinissa

869 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17479 (Varismäki — Kiikeri) peruskorjaamiseen Ilmajoella

870 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17719 (Halla-aho — Koivumäki) ja paikallistien 17721 (Uusikylä — Koivumäki) peruskorjaamiseen Alajärvellä

871 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Hanhikoski — Malkamäki peruskorjaamiseen Ylistarossa

872 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Takaluoman paikallistien kunnostamiseen Kuortaneella

873 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pirin riippusillan rakentamiseen Alahärmässä

874 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta tien rakentamiseen välille Rengonkylä — Honkakylä Ilmajoella

875 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien vähimmäiseläketurvan kehittämiseen

876 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutukseen

877 Janne Viitamies /sd: Määrärahan osoittamisesta Ristiinan kouluksuksen peruskorjaukseen

878 Janne Viitamies /sd: Määrärahan osoittamisesta Pieksämäen autourheilukeskus Paltasen huoltorakennuksen rakentamiseen

879 Janne Viitamies /sd: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 1319 korjaamiseen välillä Koirakivi — Pertunmaa

880 Janne Viitamies /sd: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen terveyskeskuksen peruskorjaukseen

881 Janne Viitamies /sd: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin vanhustentalon rakentamiseen

882 Janne Viitamies /sd: Valtion asuntorahaston korkotukilainojen ja valtiontakausten määrän lisäämisestä

883 Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien tutkimiseen

884 Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorisoyrittäjälainoihin

885 Pia Viitanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Helvetinjärven kansallispuiston opastuskeskuksen rakentamiseen

886 Marja-Leena Viljamaa /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 9:n rakentamiseen välillä Orivesi — Muurame

887 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta poliisin talousrikostutkinnan tehostamiseksi

888 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta koulujen homevaurioiden ja -haittojen poistamiseen

889 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta vastavalmistuneiden nuorten takuuharjoittelu- paikkajärjestelmään

890 Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittamisesta maaseudun kehittämisrahojen korottamiseksi Keski-Pohjanmaan maakunnan osalta

891 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta luonnontuotteiden varastointitukeen

892 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta nuorten metsien hoitoon ja metsien uudistamiseen

893 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Savo-Karjalan tiepiirin perustienpidon määrärahojen korottamiseksi

894 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n ja Kuusamo — Salla-tien yhdystien peruskorjaukseksi ja päällystämiseksi välillä Karhujärvi — Hautajärvi

895 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta maantien 7056 peruskunnostamiseen ja päällystämiseen

896 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Sykäräisen ja Rahkosen välisen paikallistien peruskorjaukseksi Ullavan ja Toholammin kunnissa

897 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kurejoen kylään tielle 7122

898 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen osoitetun valtionavun korottamiseksi

899 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta perusradanpiitoon

900 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan rautatieverkon kehittämiseen

901 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta pienlentokenttien rakennus- ja perusparannushankkeisiin

902 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen

903 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta avustuksiksi turkistarhaajille tarhojen suojaus- ja turvajärjestelyihin

904 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen matkailun tuotekehitys- ja markkinointihankkeeseen

905 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta kansaneläkkeiden budjettiperusteiseen korottamiseen

906 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutustoimintamäärärahojen budjettiperusteiseen korottamiseen

907 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Suomen Luototietorekistereiden Uhrien Tukiry:n valtionavustukseen

908 Raimo Vistbacka /ps ym.: Määrärahan osoittamisesta syrjäntävaltuutetun toimen perustamisesta aiheutuviin kustannuksiin

909 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta työttömyyden torjumiseksi käynnistettäviin investointeihin

910 Raimo Vistbacka /ps: Työttömien työnhakijoiden määrääkäsien työnhakuhaastattelujen toistuvuudesta

911 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Patananjärven kunnostamiseen

912 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Alajärven kunnostamiseen

913 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta veteraanien asuntojen korjausavustuksiin

914 Jorma Vokkolainen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta korkotukeen pk-yritysten investointeja varten

915 Markku Vuorensola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan maaseutuosaamiskeskusten toiminnan turvaamiseksi maakunnallisena osaamiskeskusena

916 Markku Vuorensola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Lempäälän Sääksjärven koulukeskusten jatkorakentamiseen

917 Markku Vuorensola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallisten 3003 jatkeena olevan tien kunnossapitoon ja päällystämiseen välillä lentokentän tie — Hyrsingin koulu — Sorkkala Pirkkalassa

918 Markku Vuorensola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta eräiden Kangasalan ja Pälkäneen kuntien alueella sijaitsevien teiden perusrantamiseen ja kunnossapitoon

919 Markku Vuorensola /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen tielle 3003 Lempäälässä

920 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Pitkälän — Suur-Miehikkälän maantien osan 2 parantamiseen

921 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Muhnien — Ummeljoen maantien 3543 parantamiseen Anjalankoskella

922 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 26:n parantamiseen välillä Summa — Taavetti

923 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Muurikkalan paikallistien 14745 parantamiseen

924 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie E18:n perusparantamiseen välillä Hamina — Vaalimaa

925 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eteläisen Rannikko-HELI-radon suunnitteluun

926 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahan lisäämiseen

927 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan puutekniikkakeskuksen rakentamiseen

928 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen maaseutuelinkeinojen osaston puurakenteisen toimitilan rakentamiseen

929 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta polttopuun pientuotannon ja -käytön edistämiseen

930 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta kotimaisen energian käytön lisäämiseen

931 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien vuosiloman lisäämiseen

Mietintöjen pöydällepano

13) Hallituksen esitys laiksi ulkomalaisvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta 4924

Hallituksen esitys 143/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 9/1998 vp

14) Hallituksen esitys laiksi potilasvahinkolain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ”

Hallituksen esitys 91/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 16/1998 vp

15) Hallituksen esitys laiksi valtion asuntorahastosta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 122/1998 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 3/1998 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alho, Aula, Haatainen, Hassi, Huuhtanen, Järvelähti, Jääskeläinen, Kalli, Kantalainen, Karhunen, Kemppainen, Koski M., Kukkonen J., Kurola, Lamminen, Lax, Lehtosaari, Lindqvist, Lipponen, Luhtanen, Markkula-Kivisilta, Metsämäki, Mölsä, Niinistö, Ojala A., Pietikäinen S., Roos, Saari, Tarkka, Tiilikainen, Tiuri ja Viitamies.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Lamminen, Huuhtanen, Niinistö, Ojala A., Luhtanen, Järvelähti, Koski M., Lehtosaari ja Tiilikainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä

sairausten perusteella ed. Haatainen, virkatehtävien perusteella edustajat Lipponen ja Niinistö sekä

muun synn perusteella edustajat Huuhtanen, Järvilahti, Kalli, Karhunen, Kemppainen, M. Koski, Lax, Lehtosaari, Luhtanen, Metsämäki, Mölsä, A. Ojala, Roos ja Saari.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen kehitysyhteistyökertomus eduskunnalle vuodelta 1996

Ainoa käsittely

Kertomus 11/1997 vp

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 13/1998 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelu:

Ed. Aaltonen: Herra puhemies! Tarkasteltavana olevassa hallituksen kehitysyhteistyökertomuksessa todetaan muun muassa humanitaarisen avun tarpeen jatkuvan kipeänä monissa maailman osissa. Suomen tällä alueella harjoittaman toiminnan uutena piirteenä mainitaan, että se oli kertomusvuonna kohdistunut myös Suomen lähialueisiin, muun muassa Karjalan kärjistyneen humanitaarisen tilanteen helpottamiseen.

Pidän tätä hyvin perusteltuna, ja käsitykseni vahvistui ulkoasiainvaliokunnan valtuuskunnan tänä aamuna päättyneen Karjalan tasavaltaan suuntautuneen vierailun aikana. Valtuuskunta tapasi Karjalan tasavallan poliittista johtoa ja tutustui humanitaarisen avun tarpeeseen itäisellä lähialueellamme muun muassa lasten ja vanhusien palvelulaitoksissa. Pyrimme myös selvittämään itsellemme tavallisen karjalaisen väestön elintarviketilannetta. Saatoimme havaita avun tarvetta olevan edelleen muun muassa lääkehuollon alalla, minkä asian myös tasavallan johtohenkilöt meille kertoivat.

Suomen lähialuepolitiikassa humanitaarisella avulla saavutettavia tuloksia on luonnollisesti tarkasteltava ensisijaisesti eettisestä näkökulmasta, mutta niillä on huomattavaa merkitystä myös yleisemmin hyvien naapurisuhteiden hoidon kannalta.

Ulkoasiainvaliokunnan käymissä keskusteluissa valiokunnan kokouksiinsa kutsumien asiantuntijoiden kanssa on painokkaasti tullut esille, että suomalaiset haluavat antaa kehitysapua ensisijaisesti suomalaisen asiantuntemuk-

sen muodossa. Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan lähtökohta on, että avustettavalle maalle annettava apu on vastikkeetonta. Tämän ei mielestäni tarvitse olla ristiriidassa sen kanssa, että Suomi pitää tavoitteenaan myös suomalaisten asiantuntijoiden osaamisen hyödyntämistä ja kehittämistä vastaanottajamaissa.

Suomalaisten asiantuntijoiden toiminnasta ulkomailla on monenlaista hyötyä. Suomalaiset saavat siinä kansainvälistä kokemusta sekä oppivat uusia asioita ja heidän käyttökelpoisuutensa uusissa kansainvälisissä tehtävissä lisääntyy. Tämän lisäksi suomalaisten asiantuntijoiden toiminnasta kehitysyhteistyötehtävissä on monia konkreettisia etuja, jotka palvelevat Suomen kehitysyhteistyöpanoksen lisäämismahdollisuuksia. On havaittavissa, että suomalaisen asiantuntemuksen kansainvälinen kysyntä on kasvamassa, mitä on pidettävä erittäin myönteisenä asiana.

Vuosi 1996, kertomusvuosi, oli tärkeä Suomen kehitysyhteistyön tulevaisuuden kannalta, koska hallitus teki periaatepäätöksen, jonka mukaan kehitysyhteistyön osuutta valtion budjetista nostetaan vuosituhanen vaihteeseen mennessä 0,4 prosentin tasolle bruttokansantuotteesta. Pitemmällä tähtäimellä tavoitteena on saavuttaa uudelleen YK:n suositus: 0,7 prosenttia bkt:stä. Muita periaatepäätöksen painopisteitä, joista keskeisimpiä ovat köyhyyden vähentäminen, ympäristöuhkien torjuminen, demokratian tukeminen, naisten aseman edistäminen sekä kehitysmaiden vammaisten aseman parantaminen, on myös alettu soveltaa käytännössä.

Olen tyytyväisenä pannut merkille, että periaatteellisten näkökohtien lisäksi viime vuosien kehitysyhteistyökertomuksissa on käsitelty myös niitä käytännöllisiä menetelmiä, joilla Suomi pyrkii edistämään kehitysmaissa kestävästä taloudellista kasvua, oikeudenmukaista tulonjakoa ja erillisiä, kaikkein huono-osaisimpiin kohdistuvia tukijärjestelyitä. Vuoden 1996 kertomuksessa todetaan, että perinteisten kehitysyhteistyömuotojen rinnalle ollaan kehittämässä uuden tyyppisiä hankkeita, joista yrittäjyyteen kannustavat niin sanotut mikroluotot ovat esimerkki. Niitä koskevien eri puolilla maailmaa toteutettujen ohjelmien katsotaan osoittautuneen menestykselliseksi, ja niiden asema myös Suomen kehitysyhteistyössä on mielestäni perustellusti korostumassa.

Ympäristönäkökohdat otetaan nykyään huomioon kaikissa kehitysyhteistyöhankkeissa. Suomi on käynnistänyt erillisiä taloudellisen kasvun ja ympäristön kantokyvyn välisen tasapai-

non huomioon ottavia suojeluhankkeita muun muassa Egyptissä, Kirgistanissa ja Mekongjoen alueella. Demokratia ja ihmisoikeudet ovat taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen perusta, ja niitä Suomi pyrkii edistämään kaikissa hankkeissa. Lapsityövoiman käyttö, lapsiprostituutio ja katulapsiongelma ovat ihmisoikeuksia koskevia asioita, joita maailman hallitusten on entistä tarkomkammin pyrittävä ratkaisemaan.

Suomi on viime vuosina tehnyt kehitysyhteistyössään uusia päänavauksia. Ne ovat luontevia osoituksia siitä, että poliittisia kysymyksiä, kauppapolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä tarkastellaan kiinteämmässä yhteydessä toisiinsa aikaisempaan verrattuna. Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä maavalintoja ja maapolitiikkaa voidaan hallituksen periaatepäätöksen mukaan toteuttaa aiempaa joustavammin. Uusia kohteita ovat muun muassa Bosnia, Etelä-Afrikka ja palestiinalaisalueet. Kaakkois-Aasian köyhiin valtioihin lukeutuvien Laosin ja Kambodžan kanssa samoin kuin Keski-Aasian tasavalloissa Suomi on aloittanut pieniä yhteistyöprojekteja. Tällaisiin päänavauksiin kuuluu myös edellä jo mainitsemani humanitaarinen apu Karjalan tasavallalle.

Kertomuksessa käsitellään tarvetta kansainvälisten järjestöjen byrokratian remontointiin. Ulkoasiainvaliokunta kannattaa mietinnössään tätä tavoitetta, sikäli kuin todella on kysymys kansainvälisten järjestöjen tehottomuudesta mutta toteaa samalla jokavuotisten YK-matkojensa yhteydessä panneensa merkille, että sihteeristöpalvelujen leikkaamispyrkimystä käytetään myös YK:n poliittisesti motivoituna välineenä muiden tavoitteiden edistämiseksi. Tämä tulee valiokunnan mielestä pitää mielessä, kun Suomi seuraa kansainvälisten järjestöjen toiminnan kehittämistä.

Ulkoasiainvaliokunta käsittelee mietinnössään Oecd:n jäsenmaiden monenkeskistä investointisopimusta, niin sanottua Mai-sopimusta. Valiokunta toteaa muun muassa, että kehitysmaat eivät ole mukana Mai-sopimusta koskevissa neuvotteluissa eivätkä siis voi vaikuttaa sopimuksen sisältöön. Sen vuoksi olemme katsoneet, että esitetyn Mai-sopimusluonnoksen vaikutuksia on tarkemmin selvitettävä sekä Suomen että sopimuksen myöhemmin liittyvien maiden, erityisesti kehitysmaiden, osalta. Tässä vaiheessa valiokunta suhtautuu varauksellisesti sopimuksen allekirjoittamiseen esitetyssä muodossa ja edellyttää, että eduskuntaa tarkoin informoidaan sopimusneuvottelujen edistymisestä.

Herra puhemies! Voimassa olevan neljännen EU-maiden ja AKT-maiden, siis Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden, välisen kumppanuussopimuksen eli Lomé'n yleissopimuksen voimassaolo päättyy vuonna 2000. Euroopan komissio on ryhtymässä neuvottelemaan uudesta kumppanuussopimuksesta. Ulkoasiainvaliokunta huomauttaa mietinnössään siitä, että Lomé-sopimuksen lähtökohtana ovat olleet AKT-maiden suhteet eräisiin EU-maihin, jotka ovat olleet niiden entisiä siirtomaaisäntiä.

Kun Euroopan yhteisöjen jäsenmäärä on kasvanut, entiset siirtomaasuhteet eivät enää voi toimia sopimuksen olemassaolon perusteena, vaan myös uusien jäsenmaiden näkemykset ja intressit on otettava huomioon uutta sopimusta neuvoteltaessa. On mahdollista, että sopimusneuvotteluja käydään vielä Suomen toimiessa Euroopan unionin puheenjohtajavaltiona, joten Suomella voi olla merkittävä rooli Lomé-sopimuksen uusimista koskevissa neuvotteluissa.

Ed. Wahlström: Arvoisa puhemies! ”Vuosi 1996 oli tärkeä Suomen kehitysyhteistyön tulevaisuuden kannalta. Hallituksen kehitysyhteistyön periaatepäätöksessä sovittiin, että kehitysyhteistyön osuutta valtion budjetista nostetaan vuosituhannen vaihteeseen mennessä 0,4 prosentin tasolle bruttokansantuotteesta.” Näillä sanoilla alkaa nyt käsitellyssä oleva vuoden 96 kehitysyhteistyökertomus. Ehkä vielä kertomuksen kirjoittamisen aikoihin oli aihetta korostaa päätöstä, mutta ei näytä olevan enää. Hallitus on, kuten tunnettua, luopunut jo nyt tavoitteestaan. Se on erittäin valitettavaa varsinkin, kun määrärahoja leikataan ja määrärahojen leikkaus kohdistuu YK-järjestöihin, kuten Unicefiin, YK:n lastenrahastoon, tai Unfpaan, YK:n väestörahastoon.

Suomihan on ollut YK-järjestöjen aktiivinen tukija, mutta nyt näyttää Suomen maine kärsivän. Tosiasiassa hallitus rikkoo paitsi omaa periaatepäätöstään myös niitä sitoumuksia, joita sekä Oecd:ssä että YK:ssä on tehty. Tähän asiaan varmaan vielä palataan budjettikäsitelyn yhteydessä, mutta mikäli tuosta 0,4 prosentin tavoitteesta vuonna 2000 pidetään kiinni, pitäisi ensi vuoden budjettikäsitelyn yhteydessä eli vuoden 2000 budjettiin lisätä 500–600 miljoonaa markkaa, ja se näyttää olevan täysin epärealistista.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä viitataan myös tekeillä olevaan monenkeskiseen investointisopimukseen, niin sanottuun Mai-sopimuk-

seen. Asia on todella ajankohtainen, sillä Oecd:n puitteissa käytävät neuvottelut jatkuvat tauon jälkeen ensi viikolla. Sopimusta on tässä yhteydessä syytä tarkastella erityisesti kehitysmaiden kannalta. Kehitysmaat siis eivät ole mukana neuvottelupöydässä, ja jo se seikka on ongelma. Valiokunta toteaaakin, että Mai-sopimuksen vaikutuksia erityisesti kehitysmaiden kannalta tulee tarkemmin selvittää. Sama huomio on toki tehty useissa maissa varsinkin sen jälkeen, kun kansalaisjärjestöt nostivat sopimusneuvottelut julkiseen ja kriittiseen keskusteluun.

Talouden maailmanlaajuistuminen, globalisaatio, on tosiasia, joka perustelee jonkin asteisen kansainvälisen investointisäännösten aikaansaamista. Kansalaisjärjestöjen kritiikki on kuitenkin perusteltua siksi, että Mai-sopimuksen valmistelu on tapahtunut YK-konferenssien ja kumppanuusperiaatteen vastaisesti yksinomaan Oecd:n virkamiesten toimesta. Sopimusluonnos näyttää asettavan investointien vapauttamisen itsetarkoitukseksi sen sijaan, että investointien säätelyä pidettäisiin oikeudenmukaisuuden ja kestävänsä kehityksen välineenä pyrittäessä köyhyyden poistamiseen, oikeudenmukaisempaan tulonjakoon, ekologisesti kestävänsä kehitykseen, parempaan työsuojeluun ja kuluttajansuojaan sekä alkuperäiskansojen oikeuksien turvaamiseen.

Kansalaisjärjestöjen mielestä Mai-sopimusluonnos on ristiriidassa Oecd:n jäsenmaiden tekemien kansainvälisen sopimusten kanssa. Näitä ovat muun muassa Rion julistus, Agenda 21, YK:n kuluttajansuoja ja Unctadin liiketoimintaa rajoittavat periaatteet. Sopimusluonnoksessa asetetaan ulkomaisten sijoittajien oikeudet sosiaalisen kehityksen ja ympäristötavoitteiden edelle. Kehitysmaat ovat siis neuvottelujen ulkopuolella.

On toki todettu, että kehitysmaat voivat niin halutessaan liittyä sopimukseen, kunhan se nyt on valmistunut. Kehitysmaille siis tarjotaan ota tai jätä -tilannetta. Vaikka sopimus olisi huonokin, sen ulkopuolelle on vaikea jäädä, jos mieli yleensä saada ulkomaisia sijoituksia. Liittymisen ongelma tullee olemaan se, että tavoiteltu sopimus tulee olemaan tavoitetasoltaan hyvin korkea, hyvin kunnianhimoinen, jolloin esimerkiksi kehitysmaille voitaisiin myöntää vain minimimäärä erioikeuksia tai erivapauksia.

Olisikin syytä asettaa maailman laajuisen sopimuksen tavoitetaso alemmalle tasolle. Investointisopimuksen tavoite voisi olla löysä ohjeistoluonteinen raamisopimus olemassa olevien

kahdenvälisten investointisopimusten pienimmän yhteisen jaettavan perustalle. Investointikäsite tulisi tulkita kapeasti ja sen lisäksi luoda poikkeusjärjestelyjä köyhimpien maiden mukaan saamiseksi ja sen estämiseksi, että ne kokonaan syrjäytyisivät kansainvälisestä kaupasta ja ulkomaisten sijoitusten virrasta.

Kuten sanottua, neuvottelut Oecd:n piirissä jatkuvat ensi viikolla. Tauon aikana näyttää eri maiden kannoissa tapahtuneen muutoksia myönteiseenkin suuntaan. Vielä viime keväänä Suomessa eräät virkamiehemme pitivät Mai-sopimusta rutiinijuttuna, josta kansalaisjärjestöt turhaan vouhottavat. Käsittääkseni viime aikoina on kuunneltu kansalaisjärjestöjä ja otettu niiden näkemyksiä huomioon sekä Suomessa että muualla. Mielestäni Suomen neuvottelijoiden tulisi tarkkaan ottaa huomioon myös ne näkökohdat, joita eduskunta on tuonut esiin muun muassa ympäristövaliokunnan lausuntoon perustuen, sen lisäksi mitä ulkoasiainvaliokunta on todennut.

Vielä sanan kehitysmaastrategiasta, joka lienee tällä viikolla vihdoinkin valmistumassa, näin ainakin toivon. Käsillä olevassa mietinnössä todetaan, että ulkoasiainvaliokunta jo 90-luvun kehitysyhteistyön linjausta käsitellessään vaati kokonaisvaltaisen linjauksen tekemistä. Kehitysmaapolitiikan linjaus, jota nimeä nyt käytetään strategian sijasta, on tarpeellinen. Tarkoituksenahan on saada aikaan asiakirja, jossa yhdistetään kehitysmaita koskevat tavoitteet ja menetelmät niin, että kehitysyhteistyö, kauppapolitiikka ja muutkin kehitysmaasuhteet toimivat saman ulkopoliittisen peruslinjan mukaisesti. Valiokunta odottaa mahdollisuutta yksityiskohtaisempaan kannanottoon linjausten valmistuttua.

Mielestäni tuo mahdollisuus pitäisi tarjota koko eduskunnalle, onhan kysymys erittäin tärkeästä linjauksesta. Kehitysmaapolitiittinen linjaus tulisi tuoda eduskuntaan selonteon muodossa ja saattaa valiokuntakäsittelyyn. Uskon, että tällainen menettely olisi omiaan herättämään laajempaan keskusteluun kehitysmaasuhteista. Laaja keskustelu on tarpeen kansalaisten sitouttamiseksi näihin asioihin ja erityisesti linjausten kehittämiseksi, sillä tuskinpa pian hyväksyttävä asiakirja mitään lopullista totuutta edustaa.

Edustajat Lamminen, Huuhtanen ja Niinistö merkitään läsnä oleviksi.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Uskon, että ministeri Haavisto odottaa minulta hyvin lämminkeskistä puhetta kehitysyhteistyöstä. Olen oikeastaan valmistunut sellaiseen ja etsin kaikki mahdolliset ainekset, mitä oli saatavissa. Mutta kun huomasin muutamia päiviä sitten, että tuolla Euroopan unionissa, jonka kanssa me myöskin olemme yhteistyössä nyt ja tulevaisuudessa kehitysyhteistyön osalta, oli mennyt ainakin yli 6 miljardia markkaa rosvojen taskuun kehitysyhteistyömäärärahoja, niin ei tässä voi muuta kuin pysyä vanhoilla linjoillaan. Ministeri Haavistokin varmaan tietää tämän taskuun pistämisen, ja se on yleismaailmallinen ilmiö. Kehitysyhteistyömäärärahat menevät rosvojen taskuun valtaosin. Sillä pienellä summalla, mitä kohdennetaan todelliseen kehitysyhteistyöhön, ei ole mitään pitkäaikaista strategista vaikutusta ihmisten ja kansojen kehitykseen. (Ed. Aaltonen: Poliisin tehtävä ottaa rosvo kiinni!)

Toisin sanoen kehitysyhteistyö on valtiollisen omantunnon lääkitsemistä erityisesti niiltä mailta, jotka aikanaan kolonialismin aikana riistivät nykyisin kehitysmaiksi sanottuja maita, veivät sieltä kaikki niiden omakohtaiset rikkaudet ja sen jälkeen lääkitsevät nyt omaatuntoaan työntämällä sinne markkoja ainakin muodollisesti, ja minä ymmärrän sen. Mutta minä en ymmärrä sitä, minkä takia Suomi on maksamassa kehitysyhteistyömäärärahoja, jos ei ole kerran kolonialismin aikana ollut mitään maata riistämässä sillä tavalla kuin nämä kolonialistiset maat. Sitä minä en ymmärrä lainkaan. (Ed. Rinne: Lähetystyötä Ambomaalla!)

Kehitysyhteistyömäärärahojen ongelma on se, että niitä ei kohdenneta tarkasti, niiden vaikutusta siihen tarkoitukseen, mihin ne on muodollisesti ohjattu, ei seurata eli katsota sitä, onko niillä pysyvä ja kestävä vaikutus sen kansakunnan ja kansalaisten kehitykseen ja elintuloon, johon se on kohdistettu. Ne heitetään mihin satuu, ja niin kuin sanoin, suuri osa menee mafian ja rosvojen taskuun.

Tällainen kehitysyhteistyömäärärahojen jakaminen ei muuta kuin lisää toivottomuutta, pitää siinä ja siinä hengissä kansalaiset tuolla aroilla, jotta he voivat taas ottaa kehitysyhteistyömäärärahoja vastaan. Mitään pysyvää ratkaisua ei näitten vuosikymmenien aikana ole löydetty, vaan kaikki menee koko ajan huonompaan päin.

Mehän tiedämme, herra puhemies, sen jo siitäkin, että jos kehitysyhteistyömäärärahoilla olisi ainakin eräissä maissa päästy toivottuun tarkoitukseen, niin pakolaisvirrat eivät enää lisäänty-

si. Mutta ne lisääntyvät koko ajan. Meilläkin otetaan yhä enemmän vastaan tänne sellaisia ihmisiä, jotka eivät tässä yhteiskunnassa koskaan viihdy, eivät pysty elättämään itseään, vaan ovat täällä yhteiskunnan elätettävänä lopun elämäänsä ja kasvavassa määrin. Jos kehitysyhteistyöllä olisi hampaat, niin tämä tulos olisi toisenlainen. Valitettavasti tällä hetkellä ei ole.

Herra puhemies! Minä hyväksyn kehitysyhteistyön sillä tavalla, että se on kahdenkeskistä ja kohdennettua. Olen, herra puhemies, käyttänyt joskus esimerkkiä ja käytän sitä samaa, ministeri Haavistollekin tuttua Tansaniaa ja Minjingun fosfaattikaivosta, jossa aikanaan suomalaisia kehitysyhteistyömäärärahoja poltettiin 113 miljoonaa markkaa tarkoituksena, että tänään kaivoksen kautta saataisiin fosfaattitehtaille raaka-ainetta ja tämä fosfaattitehtaiden tuotos käytettäisiin sitten tansanialaisen maanviljelyksen hyväksi. Kun 113 miljoonaa sinne oli hakattu, niin eräänä päivänä huomattiin, että eihän tämä homma käykään, ja lyötiin luukut kiinni ja sillä siisti.

Minun mielestäni, ja tämä on tällainen maalaismiehen näkemys, tällaisessa tapauksessa tuollaiseen maahan, missä on pula elintarvikkeista, kuitenkin maata, joka on viljelykelpoista, pitäisi viedä asiantuntemusta, sinne pitäisi viedä traktoreita, sinne pitäisi viedä puimureita, sinne pitäisi viedä kuivureita, sinne pitäisi viedä ihmisiä, jotka osaavat laittaa viljelyksen alulle, ja pitäisi seurata sitä niin pitkään kuin on tarpeellista, jonka jälkeen se alkaa toimia omakohtaisesti. Ja kun siellä on omassa maassa lannoitteita, niin laitetaan pyörimään tämä tehdas ja kaivos ja sillä tavalla autetaan, että eräänä päivänä voitaisiin sanoa, että tuossa on meidän tuotoksemme ja suomalaisen kehitysyhteistyön tuotos. Siinä ovat viljavat pellot ja sieltä tulee kansalle viljaa, mitä he tarvitsevat. Mutta että sinne hakataan 113 miljoonaa ja sen jälkeen lyödään kaivoksen portit kiinni, tietäähän tämän, mitä kehitysyhteistyötä se on.

Sama asia on Venäjän puolella. Säälin tietysti heidän kurjuuttaan, mutta kun televisiossa esitettiin pari kolme vuotta sitten filmi, nähtiin, mitä rajan yli tapahtuva kehitysyhteistyö on, jos ainakin sitä nyt sitaateissa voidaan ilmaista kehitysyhteistyöksi. Venäjälle oli viety korkeatuotuisia lehmiiä auttamaan tiloja maidontuotannossa. Mitä tapahtui? Kun menttiin katsomaan, niin lehmät oli teurastettu, nahkat olivat nahkurin orsilla, niin kuin tässä talossa on joskus sanottu, ja lihoja syötiin parasta aikaa. Traktorit, jot-

ka oli viety sinne sillä tavalla, että tehdään työtä pelloilla, löytyivät kolhoosierrojen huviloilta lumitraktoreina. Jossakin Kostamuksessa jokin hieno rakennus, joka on rakennettu, en muista mikä se oli, mutta niillä samoilla varoilla, ikkunat oli rikki ja tuuli vihelteli pitkin nurkkia. Mitään hyötyä ei ollut tästä rahasta, koska ei oltu seurattu eikä valvottu, miten sitä käytetään sillä tavalla, että se on kestävä kehityksen pohjalla, että siellä on se karja, joka sinne vietiin, siitä tulee lisää karjaa ja se tuottaa Karjalaan maitoa, että traktorit, jotka vietiin, toimivat pelloilla — jotka kasvavat nyt rikkaruohoa — eivätkä ole kolhoosierrojen huviloilla lumitraktoreina. Siitähän kehitysyhteistyössä on lähdettävä. Minä tiedän.

Tänäänkin kuullaan kauniita asioita kehitysyhteistyöstä, että melkein silmä kostuu, mutta tämä on, herra puhemies, raaka, kylmä, asiakirjoihin perustuva totuus niin Tansaniasta kuin myöskin Venäjän puolelta. Lähden siitä, että en missään vaiheessa enkä koskaan tule kehitysyhteistyötä hyväksymään, ellei sitä toteuteta sillä tavalla, että kätten työt nähdään suomalaisessa yhteiskunnassa, että toi alue on meidän tekemä, se tuottaa ja kehittyy ja sitä hoitavat itse sen maan ihmiset koulutuksen saatuaan, ovat sitten tansanialaisia tai venäläisiä. Tällä tavalla on kehitysyhteistyön tapahduttava. Kyllä me täällä näitä vuosikertomuksia lueskelemme, ja kaikki on täyttä soopaa. Valtaosa on hienoja sanoja, joita tavallinen ihminen ilman sivistyssanakirjaa ei ymmärräkään. Se on suomalaista kehitysyhteistyötä.

Ministeri Norrbäck: Arvoisa puhemies! Siitä voidaan varmaan olla monta mieltä, mikä on soopaa tässä talossa ja mikä ei. Minusta edellinen puheenvuoro voidaan määritellä myös monella tavalla, ja sen sanan käyttö ei minulle olisi erityisen vierasta sen puheenvuoron osalta.

Minä edustan puoluetta, joka aina on tukenut kehitysapua ja katsonut, että se on tärkeätä ja sitä tarvitaan. Pitää auttaa niitä maita, jotka ovat vaikeuksissa. Samanaikaisesti on toki syytä myöntää, että mikään kehitysmää toistaiseksi ei ole pystynyt nostamaan hyvinvointiaan pelkästään kehitysavulla, vaan tarvitaan muitakin toimenpiteitä.

Mielestäni on äärettömän tärkeätä, että kehitysmaat vedetään mukaan globalisointiprosessiin ja kansainväliseen yhteistyöhön laajemmin. Moni kehitysmää on pysynyt kehitysmaana sen johdosta, että johto on epäpätevä ja korruptoitunut. Ulkopuolelta voidaan vaikuttaa pakot-

tamalla tällaisia maita avautumaan ja toteuttamaan demokratiaa enemmän. Sitä voidaan tehdä kaupan kehityksen yhteydessä ja myös kehitysavun kautta. Tässä mielessä on syytä miettiä strategiaa. Kun puolustetaan pehmeitä arvoja, tarvitaan joskus äärettömästi kovuutta. Tämä on mielestäni sellainen prosessi.

Pyysin oikeastaan puheenvuoron, kun ed. Wahlström puhui Maista. Se on prosessi, joka etenee, neuvotellaan jatkuvasti, myös paperit muuttuvat koko ajan. Suomi on tukenut prosessia, koska katsomme, että sellainen sopimus luo enemmän taloudellista vakautta ja se on aina omiaan auttamaan ennen kaikkea niitä maita, missä investointeja tehdään. Näin ollen hyöty ei ole pelkästään yritysten, vaan se on niiden maiden, jotka saavat investointeja. Kehitysmaat ovat tähän saakka olleet ulkopuolella ja eräät pysyvät varmaan aika kauankin, mutta mielestäni prosessi on tärkeä.

Tänä iltana Mai-sopimuksesta keskustellaan iltafunkissa, ja olen erittäin iloinen siitä, että olemme saaneet tästä aikaan julkista keskustelua. En jaksa uskoa siihen, että kahviloissa ruvetaan vääntämään kättä Main sisällöstä, mutta se, että julkisuudessa kuitenkin puhutaan enemmän kansainvälisistä sopimuksista, on demokratiaa ja sopimuksen sisällön kannalta äärettömän tärkeätä.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen äärettömän tyytyväinen siitä, että ministeri Norrbäck, mikäli oikein kuulin, on kanssani täysin samaa mieltä näistä asioista, vaikka hiukan eri sanakäantein. Eihän ministeri voi puhua täsmälleen samoilla sanakäanteillä kuin rivikansanedustaja, mutta hänen puheensa tuki minun näkemyksiäni kokonaisuudessaan.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Keskityn lähinnä Mai-sopimukseen ja pariin muuhun asiaan, kuten kansainvälisiin ympäristörahastoihin.

Investointeja koskeva Oecd:n monenvälinen sopimus eli Mai-sopimus on siis myös ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä mielestäni oikealla tavalla ja oikean henkisesti kirjattu. Eli se on hyvin ongelmallinen sopimus, ja väittäisin, että se tapa, miten sitä on viety eteenpäin ja viedään tälläkin hetkellä, ei ole myöskään rikkaiden maiden kansallisen edun mukaista. Kehitysmaita ei saada mukaan globaaliin yhteistyöhön tällaisilla sopimuksilla, joihin liittyy jatkuvasti mahdolli-

suus haastaa kansallisvaltiot, jopa alueelliset toimijat kuten kunnat, oikeuteen Mai-periaatteiden rikkomisesta.

Tämäniltaisessa valtioneuvoston iltakoulussa tämä asia todella on esillä, ja mielestäni myöskään ne varaukset, joita nyt ajatellaan Suomen kohdalla tähän otettaviksi, eivät riitä. Suomen tulisi edelleenkin suhtautua, nimenomaan tulisi suhtautua, kielteisesti koko Mai-sopimushankkeeseen.

Ongelmallista on tietysti se, että varsinaisesti tässä valtiovalta ei ole ollut ikään kuin ajan tasalla, vaan kritiikki sekä Suomessa että myös muualla maailmassa on lähtenyt kansalaisjärjestöistä, ja niiden toiminta on aivan oikealla tavalla hidastanut tämän Mai-sopimuksen eteenpäinmenemistä.

On hyvin periaatteellisista kysymyksistä nyt kyse eli asioista, jotka liittyvät myös kansalliseen itsemääräämisoikeuteen, ympäristölainsäädännön kehittämiseen jne. Tämä kansallinen Suomen kanta, sen muotoutuminen ja sen tekeminen, on hyvin tarkan työn paikka.

Arvoisa puhemies! Näihin kansainvälisiin ympäristörahoistoihin, jotka ovat sivulla 108 Suomen kehitys yhteistyökertomuksessa vuodelta 96, totean, että Maailman ympäristörahoisto Gef on omassa toiminnassaan kohdistanut aktiivisuuttaan luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, myös ilmastomuutosten seurauksilta turvaamiseen. Ajatus tässäkin on se, että saadaan kehitysmaat mukaan tähän prosessiin.

Jo Kioton sopimuksen toteuttamisessa ja Kiotossa joulukuussa 97 kävi ilmi, että kun läntiset ja pohjoiset rikkaat maat eivät ole täyttäneet omia kehitys yhteistyösitoumuksiaan, myös ilmastosioiden eteenpäinvieminen on ollut ongelmallista. Myös kesällä 97 New Yorkin Unctad-kokouksessa sama asia oli esillä. Meillä on nyt paikalla ministeri Haavisto, ja hän molempiin kokouksiin osallistuneena tuntee tämän asian.

Meidän tulisi kansainvälisessä toiminnassa olla uskottavia eikä ajaa Mai-tyyppistä pakkosopimusta, joka loukkaa kansallista suvereniteettiä, ympäristöarvoja ja ennen muuta kehitysmaiden asemaa. Meidän tulee ajaa sellaista politiikkaa ja toimia niin, että me saamme myös kansainväliseen ilmastopoliittiseen neuvotteluun kehitysmaat mukaan, ja näin ollen on tärkeää, että mainittu uskottavuus toteutuu. Gef-rahaston tyypillinen toiminta sekä siinä mukana oleminen on hyvä positiivinen asia.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on yhteinen huoli maapallolla. Muun muassa tule-

vaisuusvaliokunta vasta valmistuneessa mietinnössään kiinnittää tähän asiaan monen muun asian ohella huomiota.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että ed. Wahlströmin puheensa aluksi toteama 0,4 prosentin taso bruttokansantuotteesta ja sen jääminen lähinnä toiveeksi on hyvin tärkeä huomio ja tämä on osa tätä uskottavuuden uupumista ja sen puutetta, joka kyllä noteerataan muualla maailmalla.

Ed. Isohookana - Asunmaa: Arvoisa puhemies! Tämä eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan mietintö vuoden 1996 kehitys yhteistyökertomuksesta on keskittynyt mielestäni niihin kysymyksiin, jotka kehitys yhteistyössä tällä hetkellä ovat niin sanottuja akuutteja kysymyksiä. En niitä kovin paljon lähde tässä puheenvuorossani käsittelemään, mutta haluan joitakin näkökohtia painottaa.

Ensinnäkin, kehitys yhteistyöpolitiikka on tullut yhä kiinteämmäksi osaksi muuta ulkopoliittikkaa ja se näkyy esimerkiksi hallinnossa siten, että ulkoministeriön hallinto on uudella tavalla äskettäin uudistettu. Tästä kehitys yhteistyöviranomaiset ovat olleet vähän huolissaan ja pelänneetkin sitä, mutta toisaalta se voidaan kääntää vahvuudeksi siten, että nyt huolehditaan siitä, että kehitys yhteistyön roolia ja asemaa yleensä ulkopoliitikassa vahvistetaan. Näin on välttämättä tehdä tässä globaalissa yhteiskunnassa.

Muu ulkopoliittikka ja kehitys yhteistyöpolitiikka sekä kauppapolitiikka eivät mielestäni saa olla mitenkään keskenään ristiriidassa. Suomi on aivan oikein viime aikoina useissa puheenvuoroissaan korostanut kehitysmaiden demokratiakehityksen välttämättömyyttä. Sen tulisi ohjata myös kehitys yhteistyöpolitiikkaa, sillä kaiken myönteisen kehityksen perusedellytys on demokraattisen yhteiskunnan toimintakykyisyys. Vain demokratian kautta me voimme myös huolehtia siitä, että ihmisoikeudet toteutuvat, ja ihmisoikeuksien toteutumisen turvana on siis demokratia. Kehitys yhteistyön on aina tuettava ihmisoikeuksien edistämistä.

Nykyään puhumme hyvin paljon varsinkin Euroopan unionin kehitys yhteistyöpolitiikassa niin sanotusta kumppanuudesta ja sen vahvistamisesta. Itse haluaisin korostaa sitä, että kumppanuuden vahvistamisen tulee tarkoittaa sitä, että Suomi tekee yhteistyötä vain sellaisten maiden kanssa, joille demokratian ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat toiminnan peruslähtökoh-
tia.

Tämän vuosikymmenen kehitysyhteistyöpolitiikassa on tehty monia linjapäätöksiä ja muutoksia. Kehitysapua halutaan nykyisin antaa yhä enemmän asiantuntija-apuna, mikä on paikallaan, mutta kysymyksiä herättää se, että joidenkin asiantuntijoiden mukaan Suomi on ryhtynyt vähän kummallisesti suosimaan viime aikoina ulkomaisia asiantuntijoita ja konsulttitoimistoja. Meillä on kuitenkin hyvin monilla aloilla kehitysyhteistyösektorilla — kuten maaseudun kehittämiseksi, ympäristökysymyksissä, tasa-arvoasioissa, kasvatuksessa — korkeatasoista omaa asiantuntemusta, jota mielestäni tulisi ensisijaisesti hyödyntää, kun teemme päätöksiä.

Täällä on tullut jo esiin se, että hallitus on pitkään valmistellut Suomen kehityskaupoliittista strategiaperiaatetta. Tätä periaatetta myös ulkoasiainvaliokunta on hallitukselta tivannut. Sen luonnos on ollut ulkoasiainvaliokunnan jäsenten käytössä, ja siitä olemme myös antaneet tässä mietinnössä omia näkemyksiämme. Itse kyllä hämmästelen sitä, että on tavallaan sallittu tämän paperin valmistumisen kestävän ja kestävä, vaikka vaalit ovat edessä ja uusi hallitus tulossa ja nykyinen eduskunta lähdössä. En näe oikein mielekkääksi enää tässä vaiheessa tätä selontekoa täällä käsitellä vaan näkisin, että seuraavan eduskunnan tulisi aivan ensi vaiheessa käydä lävitse tämä tärkeä asiaperiaate vähintään selonteon muodossa, koska siinä on monia hyvin merkittäviä strategialinjauksia, kuten pitääkin. Minusta hallitus on tässä suhteessa ollut hiukan saamaton, kun se on tämän paperin aikaansaamista vetkuttanut. Toivotaan, että se nyt tällä viikolla tulee, kuten olemme saaneet kuulla, että aikomus vihdoinkin olisi.

Pidän hyvin tärkeänä sitä, että valiokunta on ottanut kantaa siihen, että ulkoasiainvaliokunta käsittelee maakohtaisia määrärahajakaumia ministerin kuulemismenettelyn kautta, ennen kuin sopimuskentekovaltuudet hyväksytään valtioneuvostossa.

Samalla on korostettava sitä, että päätökset tulisi kyetä tekemään mahdollisimman varhain, aina alkuvuodesta. Myös kansalaisjärjestöt ovat valittaneet rahapäätösten viivästyksistä. Olisi paikallaan, että niitä koskevat päätökset tulisivat alkuvuodesta, koska toiminta on suuresti riippuvainen valtion määrärahasta.

Arvoisa puhemies! Tälle kansalaisjärjestötyölle ja meidän monien kansalaisjärjestöjemme viimeaikaiselle toiminnalle on kyllä annettava tunnustusta. Tässä mielessä olen hiukan tai aika

paljonkin eri mieltä ed. Aittoniemen kanssa, kun hän kehitysyhteistyötä kritikoii voimakkaasti. Esimerkiksi kansalaisjärjestöjen työ on siellä ruohonjuuritasolla tulosta tuottavaa, ja erittäin pienillä rahoilla merkittävää työtä tehdään koko ajan. Toivon, että ed. Aittoniemi joskus menisi katsomaan jonkin kansalaisjärjestön vaatimattomia projekteja ja evaluoisi itsekkin omin silmin ja omin kokemuksiin sitä työtä, mitä siellä tehdään. Se kannattaisi. Uskon, että monien edustajien ja ylipäänsä ihmisten mielipiteet kehitysyhteistyöstä muuttuisivat, kun itse voitaisiin nähdä, mitä tapahtuu.

Kansalaisjärjestöjen viimeaikaisille toimintoille pitää antaa tunnustusta senkin takia, että ne ovat Suomessa esimerkiksi olleet nyt hyvin aktiivisia kehitysmaiden velkataakan keventämispyrkimyksissä. Nämä Hipe-maiden ylisuuret velat ovat selkeä este myönteiselle kehitykselle. Maailmanpankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto ovat, aivan oikein, kansalaisjärjestöjen myötävaikutuksella ryhtyneet vaatimaan pikaisista ratkaisua kehitysmaiden velkaongelmaan. Tässä Suomella olisi tilaisuus konkreettisesti vaikuttaa kaikkein köyhimpien maiden aseman edes pieneen kohentumiseen, jos ja kun toivon mukaan olemme tässä liki 40:tä maata koskevassa Jubilee 2000 -kampanjassa mukana. Valitettavaa on vain se, etteivät G8-maat ole vielä yksimielisesti läheneet tukemaan kampanjaa, mutta Suomella ei tässä suhteessa pitäisi olla vaikeuksia, olemmehan jo aikaisemminkin tämäläisistä toimintaa harjoittaneet, kun olemme antaneet eri maiden kehitysluottoja anteeksi.

Valiokunnan puheenjohtaja ed. Aaltonen äsken totesi, kuinka periaatteita on saatu aikaan kehitysyhteistyöpolitiikassa, ja se on tietenkin merkittävää. Mutta hän jätti kertomatta sen, että hallitus on joitakin periaatteita kuitenkin itse vesittänyt. Yksi niistä koskee juuri määrärahakehitystä. Viime vuosina ei ole ollut muodikasta puhua kehitysavun määrästä, mutta kuitenkin sekin pitää nostaa esille. Nykyinen hallitus on sitoutunut kasvattamaan kehitysapua 0,4 prosenttiin bkt:stä. Nyt kun bkt on onneksi kasvanut, on apu kuitenkin jäänyt selvästi jälkeen hallituksen hyväksymästä tavoitteesta, ja kun ensi vuoden budjetin perusteluosaa käymme läpi, havaitsemme, että budjetin perusteluista on poistettu viittaukset kehitysyhteistyön määrällisten tavoitteiden sitoumuksiin. Ainakin itse tulkiten tätä siten, että hallitus on nyt itse kumonnut oman periaatepäätöksensä, vaikka sitä ei tällä tavalla ole eduskunnalle kerrottu. Tähän joh-

topäätökseen kuitenkin tulee eikä mihinkään muuhun.

Tämä on tietenkin ollut pieni pettymys monille tahoille, erityisesti esimerkiksi kansalaisjärjestöille. Minusta hallituksella olisi pitänyt olla rohkeutta sanoa, ettei se halua tätä periaatepäätöstään enää toteuttaa, ja sitten kertoa, miksi näin ei tehdä. Nyt tällaista kuitenkaan ei ole kerrottu. Toivotaan, että ministeri Haavisto tässä tulee kertomaan, mikä on hallituksen toiminnan taustalla.

Tähän vuoteen verrattuna varat kasvavat ensi vuonna määrällisesti niin vähän, että prosenttiosuus pysyy samana ja joidenkin ulkoasiainvaliokunnan kuuntelemien asiantuntijoiden mukaan jopa laskee. Kun katselemme eri vuosien määriä, havaitsemme sen, että samanlainen prosenttiluku eli 0,34 oli nykyisen hallituksen ensimmäisen vuoden budjetissa. Välillä kehitysyhteistyömäärärahat ovat jopa bkt:hen verrattuna laskeneet, joten nykyisen hallituksen kehitysyhteistyöpolitiikka ei tältä osin kyllä kovin kummoista ole ollut.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan todeta sen, että Suomen tulisi käydä enemmän julkista keskustelua EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta ja siitä, miten oma politiikkamme integroidaan Euroopan unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaan. EU:ssa on erilainen päätöksentekokulttuuri kuin meillä. Suomen tulisi aivan erityisesti keskittyä vaikuttamaan EU:ssa hyvissä ajoin linjauksiin ja päätöksentekoon. Lopullisessa äänestystilanteessa ei enää tehdä linjapäätöksiä, jotka ovat hyvin tärkeitä.

Erityisesti meidän tulisi vaatia EU:ssa tehokkuuden ja läpinäkyvyyden kasvattamista. EU:ssa eletään tällä hetkellä kehitysyhteistyöpolitiikkaa ajatellen mielenkiintoista aikaa, kun EU:n ja AKT-maiden välinen Lomé'n sopimus päättyy. Kehityskaasuhteiden uudistaminen on EU:ssa tietyllä tavalla parhaillaan historiallisessa prosessissa.

Suomi voisi EU:ssakin jakaa omaa kokemustaan ilmeisesti paljon enemmän kuin olemme tähän saakka olleet valmiita tekemään, tai emme ole vielä oikein ilmeisesti ehtineet siellä toimia ajatellen tällöin juuri esimerkiksi sellaisia asioita kuin ympäristökysymyksiä, sosiaalista tasa-arvoa, naisten asemaa ja sen parantamista, metsäsektoria, kasvatusta jne., mutta, arvoisa puhemies, tämä onkin sitten jo toinen juttu.

Ed. K i l j u n e n : Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä hallituksen kehitysyhteistyöker-

tomus vuodelta 1996. Olemme siis vähän jälkijätöisesti liikkeellä.

Toisaalta kaikissa näissä puheenvuoroissa, mitä täällä on käytetty, on katsottu tulevaisuuteen, ja arvoisa puhemies, omassakin puheenvuorossani tulen kiinnittämään huomiota neljään seikkaan, neljään tavallaan tulevaisuuteen suuntautuvaan teemaan.

Ensinnäkin muutama sana kehitysyhteistyömäärärahoista, toiseksi muutama sana kehitysmaiden velkaongelmasta ja siihen liittyvistä kansainvälisistä ratkaisuyrityksistä, kolmantena seikkana Lomé-sopimus eli Euroopan unionin kehitysyhteistyöpolitiikka ja siinä Suomen asema sekä neljäntenä seikkana Mai-sopimus, josta täällä tänään on jo useampaan otteeseen puhuttu.

Ensinnä näistä määrärahoista. Ed. Isohookana-Asunmaa juuri käytti puheenvuoron, jossa moitti hallitusta siitä, että se ei ole nostanut kehitysapurahoja riittävästi, ja totesi, että siinä suhteessa on vakavaa moitetta. Tietenkin onkin. Tulen sanomaan siitä kaksi sanaa: En kiitä hallitusta tästä asiasta, mutta minusta ed. Isohookana-Asunmaa keskustan edustajana oli kyllä aivan väärä henkilö arvostelemaan hallitusta tästä. Nimittäin edellinen hallitus, jossa ed. Isohookana-Asunmaan edustama ryhmä ja hän itsekin oli läsnä hyvin vahvasti vaikuttavana tekijänä, oli se hallitus, joka teki kehitysyhteistyöhistoriaa maailman laajuisesti. Nimittäin koskaan aikaisemmin yksikään ainoa kehitysavun antajamaa ei ole niin totaalaisesti määrällisesti romauttanut kehitysyhteistyötä kuin teki Ahon hallitus. Sille oli omat perusteensa: taloudelliset vaikeudet Suomessa, mutta saman tyyppiset taloudelliset vaikeudet olivat Tanskassa 80-luvun lopulla, Ruotsissa 90-luvun alussa. Kumpikaan näistä Pohjoismaista ei apuansa tällä tavalla kohdellut kuin Suomi ja Ahon hallitus Suomessa teki.

Kehitysmäärärahojen kehityshän oli pitkin 80-lukua sellainen, että me nostimme hyvin määrätietoisesti apuamme ja saavutimme osittain vahingossa vuonna 1991 YK:n asettaman bruttokansantuotetavoitteen 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Itse asiassa saavutimme 0,8 prosenttia, siksi vahingossa että vuoden 90 maksatuksia siirtyi vuodelle 91. 1991 oli ensimmäinen lamavuosi, jolloin bkt laski, mutta budjetoidut määrärahat tietysti maksettiin. Näin ollen maksatus tuli suuremmaksi kuin todellisuudessa oli edes suunniteltu. Sen jälkeen vuosien 91–95, neljän vuoden, aikana suomalainen kehitysapu määrällisesti käytännössä romutettiin, pudotet-

tiin 0,3 prosentin tasolle. Pudotettiin alle Euroopan unionin tason, joka on 0,4 prosenttia. Ja nyt sitten on asteittain lähdetty pikkuhiljaa sitä nostamaan.

Hallitusohjelmassa on viitattu siihen, että tavoitteena on tuo 0,7 prosenttia. Minusta on valittavaa, että tästä emme ole pystyneet pitämään kiinni, siksi että kehitysyhteistyömäärärahoja tarvitaan tietysti konkreettiseen kehitysyhteistyöhön, mutta myös siksi, että suomalaisten puhevalta kansainvälisillä foorumeilla, joilla vedetään linjaa laajemmin kansainvälisen kehityspoliittikan osalta, on niin paljon heikompi, kun meillä ei ole tuota sitoumusta täytetty, johon olemme sitoutuneet jo vuonna 70 Urho Kekkosen puhussa YK:n yleiskokouksessa. Eli tässä suhteessa pitäisin välttämättömänä, että tuo määrä, tavoite, todella on meille sellainen tavoite, että sen puolesta teemme työtä.

Arvoisa puhemies! Näistä sisältökysymyksistä muutama sana.

Ensinnäkin kehitysmaiden velkaongelma, joka ryöpsähti hallitsemattomaksi 1980-luvun alussa. Sehän purkautui vuonna 82, kun Meksiko ilmoitti ensimmäisenä kehitysmaana, että se ei pysty veloistaan suoriutumaan. Sen jälkeen kehitysmaat ovat olleet syvenevässä velkakierteessä. Ne eivät tahdo saada enää kansainvälisiä luottoja muualta kuin julkiselta sektorilta osittain ja maksatuksiin, omien aikaisempien luottojensa maksatuksiin. Kaikkein vaikeimpaan asemaan itse asiassa ovat joutuneet köyhimmät maat. Lähinnä tällöin on kyse Afrikan maista.

Nyt sitten 90-luvulla on vakavasti lähdetty käsittelemään sitä perusongelmaa, että näiden köyhimpien maiden velkaongelmaankin on puututtava. On tajuttava se, että eräät köyhimmistä kehitysmaista maksavat ulkomaisten luottojensa korkomaksuja, velanhoidokuluja, yli 50 prosenttia vientituloistaan. Nämä ovat äärimmäisimpiä esimerkkejä. Keskimäärin köyhät, suurivelkaiset maat maksavat lähes 20 prosenttia vientituloistaan velkoihin. Kun Saksan kanssa tehtiin aikoinaan toisen maailmansodan jälkeen sotakorvauksiin liittyvät sopimukset, ne sidottiin 3 prosentin tason Saksan vientituloista. Köyhimmät maat tällä hetkellä maailmassa maksavat 20 prosenttia vientituloistaan velkoihin, joita ovat saaneet teollisuusmailta.

Tämä on vakava haasteen paikka. Erityisesti se on vakava haasteen paikka niissä monissa maissa, joissa eletään jopa nälkäräjällä, vyötä joudutaan kiristämään siksi, että pystyttäisiin ulkomaaisista veloista suoriutumaan. On esitetty,

että nämä velat pitäisi antaa asteittain anteeksi. Maailmanpankin puitteissa on käynnistettykin vuonna 1996 ohjelma niin sanottujen Hipc-maiden, Highly Indebted Poor Countries, velkojen helpottamiseksi, eli suurivelkaisten köyhimpien maiden velkaohjelmasta on kysymys, osittain anteeksi antamisesta on kysymys. Ohjelmassa on kuitenkin se vaikeus, että se ei pureudu riittävän syvälle siihen perusongelmaan, että oikeastaan nämä köyhimmät maat pitäisi pystyä jo kaikki vapauttamaan veloista, ei välttämättä vastikkeetta, mutta joka tapauksessa velkakuorma pitäisi purkaa pois.

Arvoisa puhemies! Norjan hallitus on tässä suhteessa ollut erinomaisen aloitteellinen. Tänä syksynä Washingtonissa Maailmanpankin vuosikokouksessa Norjan hallitus julkisti oman ohjelmansa näiden velkojen anteeksi antamiseksi, ja se pyrkii tietoisesti ylittämään sen yhteisesti sovitun, Maailmanpankin piirissä sovitun, ohjelman näiden Hipc-maiden auttamisesta. Norja tähtää siihen, että kaikki Hipc-maille annetut velat purettaisiin Norjan puolelta.

Pierre Schori, Ruotsin kehitysyhteistyöministeri, on ilmoittanut samaa. Ruotsilla on myöskin tahto liikkua samaan suuntaan. Minusta olisi erinomaisen tärkeää, että Suomessa voitaisiin yhtyä tähän prosessiin. Me olemme jo tarttuneet ongelmaan ylitse Hipc-sopimusasetelman, mihin me olemme sitoutuneet kansainvälisesti, eräiden yksittäisten maiden osalta. Nicaraguan, Sambian ja Kamerunin velkoihin ollaan nyt tarttumassa. Minun nähdäkseni olisi tähdellistä, että Suomi ilmoittaisi ja tähtäisi siihen, että kaikkien Hipc-maiden velat annettaisiin anteeksi. Se on juuri sen mukaista kuin ed. Isohookana-Asunmaa täällä kertoi kansainvälisen Jubilee 2000-ohjelman lähtökohtien olevan.

Tällöin me voisimme luoda yhteispohjoismaisen rintaman, jolla olisi jo vaikutusta Euroopan unionin sisällä. Jos unionin maat saadaan, ennen kaikkea Saksa, Englanti ja myöskin Ranska, tähän prosessiin mukaan, sillä olisi silloin seurannaisvaikutukset jo Maailmanpankinkin tasolla, jolloin Yhdysvallat ja Japani saataisiin prosessiin, jolloin pohjoismainen avaus tässä mielessä johtaisi kansainväliseen liikkeeseen, jolla tämä velkojen anteeksiantoprosessi käynnistettäisiin.

Summa, mistä on kysymys kirjanpidollisesti, on 164 miljoonaa markkaa Suomen puolella. Todellisuudessa, vaikka nämä annettaisiin välittömästi anteeksi, se ei vaikuta budjetin balansiin, koska kysymys on saatavista, jotka on mitoitettu useammille vuosille, ja oikeastaan jo täs-

sä vaiheessa tiedetään, että ne ovat luottotappioita. Suomi ei koskaan tule saamaan niitä luottoja takaisin. Sen vuoksi tässä vaiheessa tehdyllä avauksella olisi tietysti markkamääräinen merkitys, mutta sillä olisi suurempi kehityspoliittinen symbolimerkitys kansainvälisesti. Sen vuoksi pitäisin tätä erinomaisen tärkeänä.

Arvoisa puhemies! Kolmas seikka, jonka haluaisin tässä ottaa esille, liittyy Lomé-sopimukseen, Euroopan unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja Suomen osallisuuteen siinä.

Kuten täällä sanottiin, tilanne on sen kaltainen, että Euroopan unioni yksittäisenä toimijana, jäsenmaat mukaan luettuna, on ylivoimaisesti suurin yksittäinen kehitysavun antaja kansainvälisessä järjestelmässä. Lähes 60 prosenttia kansainvälistä kehitysyhteistyötä tulee EU-maista. Tässä suhteessa on olennaista se, että Suomi on aktiivinen Euroopan unionin puitteissa, ja erityisen olennaista olisi olla aktiivinen Lomé-sopimusjärjestelyn kehittelyn puitteissa sen vuoksi, että Suomen puheenjohtajakaudella syksyllä 99 Lomé-sopimusjärjestelmä uusitaan. Sehän käynnistyy helmikuussa 2000, jolloin nimenomaan Suomen puheenjohtajakaudella järjestely uusitaan.

Mistä on kysymys? Mitkä ovat peruselementit? Peruselementit ovat ne, että aikoinaan kun Lomé-sopimukseen päädyttiin Yaoundé-sopimusten jälkeen vuonna 1975, elettiin uuden kansainvälisen talousjärjestyksen hengessä. Lomé-sopimuksessa, joka silloin tehtiin, oli muutamia keskeisiä elementtejä, jotka olivat uusia silloisessa monenkeskisessä yhteistyössä.

Ensimmäinen peruslähtökohta — täälläkin sitä eräässä puheenvuorossa korostettiin ja ulkoasiainvaliokunta mietinnössään korostaa — on nimenomaan kumppanuus. Tehtiin sopimusjärjestely, jossa molemminpuolisesti tunnistettiin ne instrumentit, jotka otetaan käyttöön, ja asetettiin myöskin yhteiset kehitystavoitteet. Se oli tietysti peruslähtökohta.

Toinen aivan avainseikka Lomé-sopimusjärjestelyssä oli se, että kysymys ei ollut kehitysyhteistyöstä. Ei ole kyseessä pelkkä kehitysyhteistyö, vaan katsotaan yleiset sekä taloudelliset, poliittiset että kehityspoliittiset yhteydet ja nimenomaan myöskin otetaan kauppa avuksi. Hyvin olennaista tässä sopimusjärjestelyssä ovat erityyppiset kauppapoliittiset myönnytykset, jotka siihen on liitetty tukemaan kehitysyhteistyötä. Tämä on sen sopimuksen ydin.

Olennainen seikka kauppapoliittisissa järjestelyissä oli se, että lähtökohtana oli vastavuorot-

tomuuden periaate. Euroopan unioni oli valmis antamaan kauppapoliittisia myönnytyksiä valitulle kehitysmaaryhmälle ilman sitä, että edellyttäisiin vastavuoroisuutta. Tämä oli aivan uutta kansainvälisessä järjestelmässä.

Neljäntenä ulottuvuutena, joka oli aivan olennainen Lomé-sopimusjärjestelmässä, uutta, uuden kansainvälisen talousjärjestyksen hengessä luotua, oli se, että haettiin instrumentteja, rahoitusvälineitä, joilla vakauttaa kehitysmaiden raaka-ainetuottajien vientituloja. Sysmin- ja Stabex-järjestelmät ovat sekä maataloustuotteiden osalta että mineraalien osalta järjestelyjä, joilla on pyritty kehitysmaiden vientitulojen vakauttamiseen. Nämä olivat kaikki aivan uutta 70-luvulla.

Valitettava seikka tässä Lomé-sopimuksessa oli tavallaan se kate. Kysymys oli tänä päivänä 70:stä, oikeastaan 71:stä, maasta, alun pitäen alle 50 maata tuli tähän mukaan. Silloin olivat kyseessä lähinnä Afrikan maat, osittain Karibian alue, osin Tyynenmeren alue, mutta on tunnistettava, että tänäkin päivänä Lomé-sopimus on primäärisesti Euroopan unionin ja Afrikan sopimus, koska 90 prosenttia edun saannista suuntautuu Afrikkaan.

Ne ovat köyhiä maita, mutta köyhiä maita on muuallakin, ennen kaikkea Aasiassa, ja tässä suhteessa, kun tätä sopimusjärjestelyä nyt joudutaan uusimaan, joudutaan katsomaan tilanne uusiksi. Toivoisin kuitenkin, että myöskin Suomen hallituksen linjauksien lähtökohtana on se, että näistä kivijaloista, joille Lomé-sopimus aikoinaan 70-luvun puolivälissä rakennettiin, ei tingittäisi. Joudutaan hakemaan uutta, mutta peruslähtökohta on se, että tämän täytyy perustua kumppanuuteen. Tässä ei ole entiseen paternalismiin paluuta, komentojärjestelmiin, vaan kysymys on siitä, että tämä on yhteistyösopimusjärjestely, joka on olennainen.

Toinen seikka, joka on minusta tähdellinen, ja siihen hallitus on omissa yhteyksissään jo viitanut ja ulkoasiainvaliokunta selonteossaan tuos sen vahvasti esille, on se, että tämä kate tulisi saada laveammaksi, nimenomaan maantieteellinen kate. Afrikan maat ovat tärkeässä asemassa, mutta köyhiä maita on muuallakin, ja nimenomaan vähiten kehittyneet maat pitäisi saada osaksi Lomé-sopimusjärjestelyä.

Sen lisäksi tässä on varmaan paikallaan se, että lähdetään tietyllä tavalla eriyttämään järjestelyjä, tunnistamaan, että kehitysmaat ovat eri tasolla, jolloin myönnytyksiä voidaan tehdä hie- man erityyppisesti riippuen yhteiskunnallisesta kehitystasosta kyseisessä maassa. Köyhimmille

maille ehdottomasti tulee säilyttää vastavuorotomisuuden periaatteet kauppapoliittisissa myönnytyksissä, joita Euroopan unioni tulee tekemään. Saattaa olla paikallaan, että vähän vauraammille maille myönnytykset porrastetaan.

Hyvin olennaista porrastuksessa on kuitenkin se, että kun näihin otetaan mukaan nyt kauppapolitiikassa, jonka Euroopan unioni tänä päivänä tekee, myös muita kuin puhtaasti kaupallisia kriteereitä, ihmisoikeus- ja ympäristökriteereissä sekä työelämän miniminormeja koskeissa sääntelyissä täytyy tunnistaa se, että niihin liittyvät sanktiot, joita on otettu mukaan, eivät olisi vain sanktioita vaan rohkaisuja. Tämä on EU:n gsp-järjestelmässä jo mukana, joka on tämä tullipreferenssijärjestelmä. Myös Lomé-sopimuksessa tämän lähtökohdan tulisi olla mukana. Kun kauppapolitiikkaan sidotaan tai siihen tehdään laajempia talouspoliittisia, yhteiskuntapoliittisia ehtoja, ne eivät vain olisi sanktioina, rajoittavina, vaan olisivat rohkaisemassa siihen, että kehitysmaat paremmin kunnioittaisivat tietysti työelämän miniminormeja, paremmin huomioisivat ympäristöongelmia, paremmin huomioisivat muun muassa ihmisoikeudet yhteiskunnissaan, jolloin meillä, Euroopan unionin puitteissa myöskin Suomella, olisi paremmat valmiudet tähän tukeen.

Arvoisa puhemies! Minulla oli vielä yksi aihe eli nimenomaan Mai-sopimus. Tiedän, että olen käyttänyt aika pitkään tässä jo aikaa, mutta halusin jollain tavalla eritellä näitä tulevaisuuden vaihtoehtoja. Mai-sopimus on tällä hetkellä erinomaisen haasteellinen seikka. Se on erityisesti senkin vuoksi haasteellinen tänä päivänä, että hallitus iltakoulussaan tänään tulee asiaa käsittelemään. Taustallahan on se nopeasti kasvanut investointivirta, mikä kansainvälisesti on kehittynyt. Suorien investointien määrä on viisin-kuusinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Hyvin olennaista on se, että nimenomaan 90-luvulla myöskin suorat investoinnit kehitysmaihin ovat ei nyt räjähdysmäisesti mutta voimakkaasti kasvaneet, ja jopa niiden suhteellinen osuus on kasvanut noin kolmasosaan suorista investoinneista kansainvälisesti. On täydellisen selvää, että me tarvitsemme pelisääntöjä kansainvälisesti tähän investointitoimintaan. Siltä pohjalta tämä monenkeskinen investointisopimusprosessi on käynnistetty. Se on sen peruslähtökohta.

Tästä on kuitenkin monilla tahoilla esitetty kritiikkiä siinä suhteessa, miten tämä prosessi on viety eteenpäin. Eräänä kritiikin kohteena — siinä ovat kansalaisjärjestöt olleet hyvin aktiivisia,

Euroopan parlamentissa on myöskin esitetty kritiikkiä — ja eräänä peruslähtökohtana on se, minkä vuoksi Mai-sopimusjärjestelyä ollaan eteenpäinviemässä nimenomaan Oecd:n puitteissa, minkä vuoksi on otettu foorumi, jossa ovat nimenomaan vauraat teollisuusmaat mukana, 29 teollisuusmaata, kun kuitenkin sopimusjärjestelystä on tarkoitus tehdä globaali, maailman laajuinen.

Perusteenahan on tietysti käytetty sitä, että 90 prosenttia investoinneista on lähtöisin teollisuusmaista, mutta todellisuudessa se ei sikäli vastaa tähän kysymykseen, että kolmasosa investoinneista menee kehitysmaihin, ja Mai-sopimuksen kriteerit, artikkelit, on tehty sitä varten nimenomaan, että suojataan kehitysmaainvestointeja, koska nimenomaan teollisuusmaiden keskinäisissä investoinneissa vastaava käytäntö on olemassa.

Mikä on Mai-sopimuksen ydin? Mai-sopimuksen taustallahan on luoda saman kaltaiset pelisäännöt kuin aikoinaan luotiin 40-luvun lopulla, kun Gatt-sopimusjärjestelyyn mentiin. Gatt-sopimuksen, joka koski kansainvälistä kauppaa, ytimenähän oli nimenomaan yhdenvertainen, yhtäläinen ja tasavertainen kohtelu, ja Mai-sopimuksessa on sama ajattelutapa. Maiden ei tule antaa investoijille erityisetuksia, vaan kaikkia investoijia tulee kohdella samalla tavalla, suoria investointeja, jotka tulevat ulkomailta. Toisena lähtökohtana on se, että kotimaisia investointeja ei tule erityisesti suosia vaan ulkomaisilla investoijilla täytyy olla samat etuudet ja oikeudet kuin kotimaisilla. Tämä on peruslähtökohta Mai-sopimusjärjestelyn ytimessä. Halutaan suosia, antaa edellytyksiä ulkomaisille investoinneille, suojata niitä ja luoda myöskin riitojenratkaisumenettely.

Riitojenratkaisumenettely on ehkä Mai-sopimuksen eräs kriittisimmistä kysymyksistä. Kansainvälisessä kauppajärjestössä Wto:ssa, joka seurasi Gattia, on myöskin riitojenratkaisumenettely, ylikansallinen välimiesmenettely, paneeli, mutta sen lähtökohtana on se, että nimenomaan maat voivat haastaa toisia maita. Mai-sopimukseen on ajateltu ylikansallinen riitojenratkaisumenettely, välimiesoikeus, jossa yksittäiset yritykset voivat haastaa hallituksia, ja tämä on kieltämättä aivan uutta kansainvälisessä oikeudessa. Tähän asti investointien riitasopimukset on ratkaistu kansallisissa tuomioistuimissa. Nyt tulisi tavallaan uuden tyyppinen oikeuden valvontamenettely, ja tämä on tietysti oikeusturvan yhdenvertaisuuden kannalta huolestuttava

piirre. Sen takia tähän seikkaan, riitojenratkaisumenettelyn järjestelyyn, tulisi minun mielestäni erityisesti kiinnittää huomiota.

Toisaalta on täysin selvä asia, että me tarvitsemme monenkeskisen sopimusjärjestelyn. Tällä hetkellä on olemassa noin 1 800 kahdenkeskistä investointisopimusta. Tämä on mahdoton tilkutäkki. Tämä ei ole tarkoituksenmukainen järjestelmä. Me tarvitsemme kansainväliset pelisäännöt.

Nyt on kuitenkin tähän sopimuksen sisälle rakennettava se lähestymistapa, että jos kerran ajatellaan näinpäin, että kotimaisia investointeja ei tule suosia suhteessa ulkomaisiin, aivan yhtä keskeistä on se, että ulkomaisia investointeja ei suosita kotimaisiin nähden. Tämähän on se varsinainen ongelma.

Tällä hetkellä kehitysmaissa on yli 200 vaapaata tuotantovyöhykettä, jonne nimenomaan houkutellaan ulkomaisia investointeja erilaisella verokohtelulla, työlainsäädännöllä, varainsiirto-kohtelulla, selkeästi edullisemmalla kohtelulla kuin kotimaiset investoijilla on. Tämä on synnyttänyt tietenkin ongelmaa ja ristiriitaa. Nähdäkseni Mai-sopimuksen ideana pitäisi nimenomaan olla sen, että jos kerran yhdenvertaisuudesta puhutaan, todella ollaan yhdenvertaisessa peruslähestymistavassa.

Sen lisäksi Mai-sopimukseen sisältyen pitäisi rakentaa työelämän miniminormijärjestelyt, puhutaan sosiaaliklausuulista, yhtä lailla kuin ympäristökriteerit. Silloin on siirrettävä Mai-sopimuksen puolelle sama keskustelu, jota käydään Kansainvälisessä kauppajärjestössä työelämän miniminormeista, jotka koskevat lapsityön käyttöä, syrjintäkieltoa, ammatillista järjestäytymisoikeutta ja pakkotyötä. Nämähän ovat ne neljä keskeisintä kriteeriä, jotka on haluttu nimenomaan sosiaaliklausuulin puitteissa aikaansaad. Näkemykseni mukaan näiden täytyy sisältyä myös Mai-sopimukseen.

Muuten tunnistan sen, että Oecd:ssä aikaisemmin luotu monikansallisten yritysten käyttäytymissäädöstö on vanhentunut. Me tarvitsemme oikeudellisesti sitovaa järjestelyä, mutta mikä sen sisältö on, se on meille tärkein kysymys, ja siinä on myös Suomen hallituksella tehtävää.

Ympäristöministeri Haavisto: Arvoisa puhemies! Ed. Aaltosen puheenvuoron alussa kiinnitettiin huomiota tärkeään kysymykseen, nimittäin Suomen humanitaariseen apuun lähialueilla. Ed. Aaltonen aivan oikein totesi, että käsiteltävän kertomuksen yhteydessä puhutaan

sellaisesta vuodesta, jolloin lähialueille humanitaarista apua alettiin antaa. Tämähän on siinä mielessä poikkeuksellista, että humanitaarinen apu on tarkoitettu, voisi sanoa, yllättäviä katastrofitilanteita varten, tyyppiesimerkkinä maanjäristykset, vedenpaisumukset, sotatilanteet, tämän tyyppiset. Olemme voineet seurata lähialueiden kehitystä pidemmän aikaa, eikä mitään aivan suoranaisesti yllättävää eri tilanteisiin ole sisältynyt. On kuitenkin katsottu, että tilanne on nimenomaan joissakin laitoksissa ajautunut sellaiseksi, että on paikallaan, että annamme humanitaarisen avun muodossa myös lähialueille tukea.

Mielestäni on tärkeää, kuten puheenjohtaja ed. Aaltonen puheenvuorossaan toi esille, että tuen perillemenoja seurataan. Tälle vuodelle tukea on myönnetty 5,5 miljoonaa markkaa Kirkon ulkomaanavun ja SPR:n kautta. On kritisoinut myös sitä, miksi tukea ei saa herkemmin, miksi ne, jotka ovat keränneet erilaisia vaatelasteja, eivät saa kuljetustukia tai auton polttoainetta humanitaarisena tukena.

Olemme lähteneet siitä, että hyvin rajoitetusti ja rajoitettuja kanavia myöten tuemme sen vuoksi juuri, että kontrolli ja seuranta toimisi, ettei kävisi niin, että joka kirkon ovella ja joka torilla on eri jakelupisteet ja eri järjestelmät, joiden kautta apu menee. Silloin kontrolli ja seuranta jää heikoksi. Silloin tulee helposti takaiskuja, tavarat ovat jääneet tulliin, apu ei ole mennyt perille, ruokapaketteja löytyykin mustasta marketista jne. Seuranta on hyvin tärkeää myös humanitaarisen avun perillemenossa. Tällä osittain viittaa myös ed. Aittoniemen aikaisempaan puheenvuoroon, jossa hän päivitteli sitä, että seuranta ei ole hyvin järjestetty.

Ed. Wahlström toi esille ensimmäisenä ja monet muut hänen jälkeensä määrärahakysymyksen. Minusta se osittain aina kuulostaa hurskas-telulta, kun siitä puhutaan niissä olosuhteissa, joissa määrärahapäätöksiä on viime aikoinakin tehty. On totta, että prosentteja ei ole voitu lisätä kovin paljon. Rahaa sen sijaan tämä hallitus on lisännyt, yhteensä alkulähtökohdasta noin 500 miljoonaa markkaa, puoli miljardia, kehitysyhteistyöhön, verrattuna siihen notkoon, josta lähdettiin liikkeelle.

Tässä mielessä, jos katsoo taaksepäin, hallitusohjelmassa lähdettiin siitä, että varat markkamääräisesti jäädytetään. Tämän päätöksen päälle on tehty noin 500 miljoonan markan päätöksiä yhteensä vuotuisen tason korotuksista. Suunta on ollut oikea. Prosentteina emme ole saaneet

kiinni Suomen nopeasti kasvavaa bruttokansantuotetta. Myönnän, että tässä prosenttipelissä emme ole menestyneet niin hyvin. Mutta me emme lähetä kehitysmaihin prosentteja. Me autamme niitä rahallisesti, ja sillä rahalla on ollut merkitystä.

Sitten ed. Aittoniemelle. En ehkä jatka meidän vanhaa keskusteluumme niin paljon siitä, meneekö apu perille, meneekö se roistojen käsiin. Totean vain, että myös kehitysyhteistyökertomuksessa selvitetään kontrollimekanismeja, muun muassa sitä, että meillä on jatkuva avun evaluatio. Mikäli hankkeessa on ongelmia rahojen perillemenon suhteen, hankkeiden toimivuuden suhteen, hallinnon korruption suhteen ja muuta, korjaamme, jos se on korjattavissa. Ellei ole korjattavissa, lopetamme hankkeen. Olemme tästä aika tarkkoja, niin tarkkoja kuin suomalaisessa hallinnossa voidaan olla. Ne väärinkäytökset ja ongelmat, joihin ed. Aittoniemi viittasi EU:n osalta, ovat todellisia. Viime aikojen uutisissa olleista asioista on käynnistetty tietojeni mukaan rikostutkinnat, poliisitutkinnat. Mistään vastaavasta väärinkäytöksestä ei Suomen varojen osalta ole näyttöä eikä voida puhua. Minusta on hyvin tärkeää, että valtion varojen käytössä noudatetaan tarkkuutta, mutta myös silloin, kun niiden varojen käytöstä puhutaan, kannattaa noudattaa tarkkuutta, ettei anna väärää todistusta.

Mitkä on sitten niitä onnistuneita hankkeita, mistä löytyy niitä hyviä esimerkkejä? Toivon, että ed. Aittoniemi käy joskus vaikka Vietnamin katsomassa Pha Rungin telakkaa tai Tansaniassa katsomassa meidän Itä-Usambaran metsähankettamme tai mitä muuta tahansa kehitysyhteistyöhanketta, joka on meillä valmistelussa ja meneillään. Kyllä niitä, ed. Aittoniemi, voi puolustaa.

Ehkä vielä totean ed. Aittoniemen puheenvuoroon sen, että hän ehkä hieman sekoitti lähialueyhteistyön ja kehitysyhteistyön siinä mielessä, että se työ, jota aikaisemmin ja tänä päivänäkin lähialueyhteistyön nimissä tehdään, ei ole varsinaista kehitysyhteistyötä, mutta varmasti samat tarkkuuskriteerit siihenkin tänä päivänä liittyvät.

Ed. Tiusanen ja muutkin nostivat esille ympäristökysymysten tulon voimakkaammin kehityskysymysten joukkoon. On tullut kansainvälisiä ympäristösopimuksia, Rion sopimus, Kioton sopimus viime talvena, ja nämä kyllä suuntaavat ja säätelevät aika paljon myös kehitysyhteistyön varainkäyttöä eli tuovat ympäristön yhä haasteellisemmaksi osaksi kehitysyhteistyötä, ja

olemme sen ottaneet huomioon maaohjelmisamme ja kansainvälisessä yhteistyössämme. Ympäristöstä on tullut voimakas painopisteala, jopa Suomen lippulaiva näissä asioissa. Yli puolet alkavista hankkeistamme ovat joko ympäristöhankkeita tai niissä on voimakas ympäristöelementti, ja tällä linjalla on myös tarkoitus edelleen jatkaa.

Kehitykseen velkataakka tuli esille monissa puheenvuoroissa, ed. Isohookana-Asunmaan ja tietysti ed. Kiljusen puheenvuorossa. Voi sanoa näin, että periaatteessa olen samaa mieltä puhujien kanssa. Jubilee 2000 -aloite on tärkeä, ja meidän on hyvä olla siinä omalta osaltamme mukana.

Minulla on siihen kyllä pieni reunamerkintä, joka koskee niitä maita, jotka hoitavat hallintoaan huonosti tai ovat korruptoituneita tai joissa kehitysluottojen käyttöön liittyy joitakin väärinkäytöksiä. Minusta tilanne on näiden osalta sama kuin siinä, annammeko täällä kotimaassa velan anteeksi jollekin, joka on samaan aikaan rötöstellyt rahojen suhteen. Mielestäni kehitysluottojen ja varojen käytössä ja takaisinmaksussa täytyy noudattaa tervettä järkeä. Jos niiden käyttöön liittyy joitakin epäselvyyksiä, ne tulee selvittää, tai jos maalla on taloudellisia voimavaroja näiden varojen takaisin maksamiseksi, niin mielestäni silloin täytyy takaisinmaksua edellyttää.

Yksi menetelmä, jota Suomi on käyttänyt näissä yhteyksissä, on ollut lainojen ja luottojen muuttaminen ympäristösitoumuksiksi. Olemme käyttäneet sitä Latinalaisessa Amerikassa, muun muassa Perussa Machu Picchu -hankkeessa, olemme käyttäneet sitä myös itse asiassa paljon lähempänä eli Puolan kanssa. Puolan velat Suomelle muutettiin osin ympäristösitoumuksiksi. Tällaisia luovia menetelmiä on käytössä myös Jubilee 2000 -aloitteen toteuttamiseksi. Kuten ed. Kiljunenkin totesi, olemme mukana Hipc-aloitteessa. Teemme työtä Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston kautta. Meillä on myös hyvä pohjoismainen yhteistyö asian eteenpäinviemisessä. Uskon, että kansalaisten oikeustajukin vaatii sitä, että hieman eritellään, mistä luotoista missäkin yhteydessä on kysymys, miten ne ovat syntyneet, mihin luottorahat on käytetty ja millaista takaisinmaksua niiden osalta on oletettu.

Puhemies! Mai-sopimukseen en tarkemmin puutu, kun myös ministeri Norrback on paikalla ja sitä asiaa tänään iltakoulussakin esittelee. Lomé-sopimuksen osalta, josta nyt käydään neu-

vottelua, Suomen linjaukset ovat hyvin sen suuntaisia, mihin ed. Kiljunen viittasi. Olemme ottaneet voimakkaasti avun ehdollisuuteen liittyviä asioita esille, ympäristökysymyksiä, tasa-arvo- ja naiskysymyksiä, juuri niitäkin, joita ed. Isohookana-Asunmaa puheenvuorossaan toivoi Suomen nostavan EU-politiikassa esille. Näin olemme juuri Lomé-neuvottelujen yhteydessä tehneet ja mielestäni aika hyvin saaneet EU:n kantoihin Suomen lähtökohdat.

On huomattava, että samaan aikaan kuin Lomé-sopimusta uusitaan, EU uusii myös Meda- eli Välimeren alueen ja ALA- eli Aasian ja Latinalaisen Amerikan ohjelmansa ja tässä yhteydessä on tarkoitus juuri noudattaa sitä periaatetta, jota Suomi on voimakkaasti ajanut, että köyhimpiä kehitysmaita huolimatta siitä, että jotkut niistä ovat Lomén ulkopuolella, kohdeltaisiin EU:n puolesta samalla tavalla. Pidämme tätä tärkeänä periaatteena, ja Suomi joidenkin muiden EU-maiden kanssa on sitä voimakkaasti ajanut.

Lopuksi, puhemies, minusta on erittäin mukavaa, että näin monet edustajat ottavat osaa tähän keskusteluun. Tämä on myös eräänlainen mittari siitä, miten paljon nämä asiat herättävät kiinnostusta. Muistan, että kolme vuotta sitten ehkä ed. Aittoniemi oli yksi niitä ainoita, joka tästä asiasta puhui, tosin samaan sävyyn kuin nytkin, mutta mielestäni se, että näistä myös eduskunnassa keskustellaan, on äärimmäisen tärkeitä. Näen juuri esimerkiksi Lomén sopimuksen hyvin tärkeänä osana Suomen kehitysyhteistyön kokonaisuutta.

Ministeri Norrback: Arvoisa puhemies! Vaikka olen sitä mieltä, että kehitysapu sinänsä ei ole pystynyt lisäämään hyvinvointia missään valtiossa, tuen sitä, koska se on auttanut hädässä olevia ihmisiä, pakolaisia ja muita, ja siitä syystä kehitysapu edelleen tietenkin on perusteltua. Mutta tarvitaan muitakin toimenpiteitä, jotta voidaan nostaa elintasoja ja hyvinvointia kehitysmaissa. Mielestäni talouden globalisoituminen tarjoaa meille uusia keinoja ja menetelmiä.

Kiljunen puheenvuoro oli mielestäni oikein hyvä. Main osalta, ja yhdyn siihen. Kommentoin joitakin kysymyksiä.

Ensin tuomioistuimen rooli. Kun firmat ovat kasvavassa määrin kansainvälisiä, ei aina löydy maata, joka lähtee käymään toisen maan kanssa oikeudenkäyntiä, vaan ainoa mahdollisuus on se, että firma sen tekee. Puolueeton tuomioistuin on tärkeä sen johdosta, että kaikissa maissa ei

voida luottaa kansallisten tuomioistuinten objektiivisuuteen. Näin ollen tarvitaan ulkopuolinen, joka asian ratkaisee. Voidaan tietenkin aina sanoa, että kansallinen päätävältä pienenee, kun olemme riippuvaisia kansainvälisistä järjestöistä ja tuomioistuimista. Näin on kieltämättä, mutta jos lähdetään siitä, että kansainvälistyminen auttaa meitä hoitamaan tärkeitä asioita, niin silloin on pakko hyväksyä tällainen kehitys. Mielestäni on hyvä, että tästäkin käydään keskustelua.

Suomi on nostanut sosiaalikeskymykset ja työvoimastandardit esiin neuvoteltaessa Maista, ja olemme sitä mieltä, että siitä pitää tulla maininta Mai-sopimukseen. Suomen ympäristöministeriö on, kuten jo aikaisemmin sanoin, tehnyt selvityksen Mai-sopimuksen vaikutuksesta ympäristöpolitiikkaan. Suomi on lähes ainoa maa, joka näin on tehnyt, ja se myös luo aika hyvän pohjan.

Siinä yhdyn Kiljuseen, ja se on mielestäni äärettömän tärkeä kommentti, että todella kohdellaan kotimaisia ja ulkomailta tulevia investointeja samalla tavalla. Eikä myöskään saa olla niin, että suositaan ulkomailta tulevia. Se on mielestäni äärettömän tärkeää, koska näin nyt monta kertaa tehdään. Voinko siirtyä korokkeelle?

Ensimmäinen varapuhemies: Ministeri Norrback tarkoittanee edustaja Kiljusta.

Puhuja: — Aivan. (Ed. Kiljunen: Kyllä ministeri Kiljunenkin kelpaa!) — Minä olen kansanedustaja enkä ennustaja, mutta näin saattaa tietenkin käydä, kuka sen tietää.

Sitten yleisesti, mistä syystä tarvitaan tällainen sopimus? Mai-sopimus on tietenkin yritysten intressissä, mutta ennen kaikkea se on mielestäni kansalaisten intressissä. On tärkeitä monessa maassa, että saadaa pysyviä investointeja, ja jos investointiympäristö on vakaa ja luotettava, niin silloin spekuloinnin mahdollisuudet pienenevät ja spekuloinnin tarve pienenee. Näin ollen kyllä minä ymmärrän, että joku Soros vastustaa tätä sopimusta, koska hän rikastuu silloin, kun on levotonta. Jos minä olisin Soroksen kanssa samaa mieltä näistä asioista, olisin todella huolissani, koska minun tavoitteeni on ihan päinvastainen kuin hänen on. Me haluamme luoda vakautta kansainväliseen talouteen, ja silloin tarvitaan luotettavia kansainvälisiä sopimuksia, jotka toimivat ja joitten toimivuuteen voidaan uskoa. Siinä mielessä Mai-sopimus tarvitaan ja tarvitaan muillakin aloilla yhä enemmän kansainvälisiä

kauppaa sääteleviä sopimuksia ja valvontamekanismeja.

Minä olen oppinut nyt muutaman vuoden aikana, ettei vapaakauppa ole vapaus kaupan säännöistä, vaan vapaakauppaa varten tarvitaan joskus aika tiukkojakin määräyksiä. Eikä tarvitse lähteä Suomesta kovin pitkälle ennen kuin huomaa, että ei voida käydä kauppaa, kun ei ole luotettavia sääntöjä. Mai-sopimus on sellainen, joka luo pohjan, ja ennen kaikkea kehitysmaat tarvitsivat tätä.

Ed. Kiljunen kiinnitti huomiota siihen, onko Oecd hyvä organisaatio käsittelemään tätä. Se on tähän saakka ollut ainoa mahdollinen johtuen siitä, että kun investointisopimusta yritettiin Uruguay-kierroksen aikana saada aikaan Gattin puitteissa, se epäonnistui, ja silloin Oecd päätti ryhtyä toimiin. Mielestäni olisi nyt aika hankalaa, jos asia siirretään takaisin Wto:hon tai yritetään siirtää, koska se tietää sitä, että tämä asia lykkääntyy ja silloin hyöty siirtyy myös tulevaisuuteen. Sisällöstä voidaan aina keskustella ja todennäköisesti sen sopimuksen kattavuus supistuu alkuperäisestä, enkä nyt näe sitä niin kovin vaarallisena.

Olen, kerran vielä, iloinen siitä, että Suomessa käydään tästä julkista keskustelua. Jos nyt kysytään kadunmieheltä, mitä mieltä hän on Maista, hänen ajatuksensa menevät todennäköisesti vapun viettoon pikemmin kuin johonkin kansainväliseen sopimukseen. Mutta kuitenkin on tärkeää, että on saatu julkista keskustelua aikaan, koska se on olennainen osa demokratiaa. Tämä on kuitenkin prosessi, joka vaikuttaa demokratiaan Suomessa ja siihen, miten ja missä tehdään Suomessakin päätöksiä.

Ed. Laakso (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On aivan totta se, minkä ed. Kiljunenkin toi omassa puheenvuorossaan esille, että Suomen kehitysyhteistyömäärärahat todellakin Ahon hallituksen aikana laman yhteydessä aleniivat roimasti.

Mutta ed. Kiljunen, minä en pidä siitä politiikoinnista, johon te syylästyttte jättämällä Lipposen hallituksen arvostelun ulkopuolelle. Jos te katsoisitte budjettiesitystä sivulta 85, te näkisitte, että Lipposen hallitus ei koko olemassaolonsa aikana tule maksamaan niin paljon kehitysyhteistyömäärärahoja kuin Ahon hallitus maksoi omana toimintakautenaan.

Aivan kuten ministeri Haavisto totesi, prosentit eivät ole tärkeitä, vaan rahat, ja valitettavasti tämä on Lipposen hallituksen yksi surkeimmista

sivuista, siis se, että kehitysyhteistyömäärärahoja ei ole palautettu ennalleen.

Ed. Kiljunen, jos me katsomme prosentteja, niin ei teidän ole syytä tuijottaa vain sitä, mitä hallitus on luvannut tehdä tulevaisuudessa, vaan katsoa prosentteja tässä ja nyt. Ainoastaan yhtenä vuonna, vuonna 94, Ahon hallituksen prosentti oli pienempi kuin Lipposen hallituksen prosentit ovat koko sen olemassaolokauden ajan olleet. Vuonna 94 julkisen kehitysavun määrärahojen maksatusten osuus bruttokansantuotteesta oli 0,31 prosenttia, mutta suurin piirtein samanlaisena 0,32, 0,33, 0,34 se on nyt pysynyt koko ajan. Tämä on huono asia. Älkää politikoiiko tällä asialla.

Ed. Isohookana - Asunmaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laakso vei sanat suustani, kun hän puolusti tätä pitkän aikavälin tarkastelua. Yhdyn häneen aivan täydellisesti. Minusta ed. Kiljunen oli todella heikoilla, kun hän ryhtyi puolustelemaan määrärahojen laskua edellisen hallituksen luvuilla. Minä en voi uskoa, että Lipposen hallitus olisi sen takia jättänyt pyrkimättä tavoitteeseensa, että edellinen hallitus pienensi määrärahoja, ed. Kiljunen. Näinhän te sanoitte ja totesitte.

Kun näitä lukuja vielä analysoi perusteellisemmin, voi havaita sen, että silloin kun meillä bkt lähti kasvamaan eli vuonna 95, jolloin selvästi oli havaittavissa jo nousun merkkejä, edellinen hallitus nosti, ed. Kiljunen, määrärahoja, kuten ed. Laakso äsken totesi. Vertailu esimerkiksi muihin Pohjoismaihin ei ole oikea juuri sen takia, että Pohjoismaissa talouslama ei ollut läheskään niin syvä kuin Suomessa noina kyseisinä vuosina. Nyt elämme ainakin viidettä talouskasvun vuotta, mutta määrärahakehitys on ollut se, minkä äsken ed. Laakso totesi.

Olen ministeri Haaviston kanssa kyllä eri mieltä prosenttitarkastelusta. Minusta prosenttien tarkastelukin on relevanttia varsinkin kansainvälisessä rahakehityksessä eikä se ole missään tapauksessa, kuten ministeri sanoi, hurskastelua. Minusta Suomi ja monet muut maat ovat vakavissaan asettaneet tällaisen tavoitteen, mihin pyritään, ja se mittaa kantokykyä, ja se mittaa myös kehityskaupoliittikan auttamisen halua. Se on eräänlaista veroa, jota tietenkin maksetaan suhteen mukaan, eli varakkaammat maat ovat velvoitettuja korkeampaan kehitysapuun kuin köyhemmät maat. Siinä mielessä minusta prosenttilukujakin kannattaa pitää esillä. Ihmettelenpä vain, ministeri Haavisto, miksi hallitus asettaa

tällaisen tavoitteen kuin 0,4 prosenttia bkt:stä, ellei se halua pyrkiä siihen.

Vielä yksi näkökohta: Ensi vuoden budjetissa on sisällä ainakin 110 miljoonaa Euroopan kehitysrahaston maksuosuusrahaa, joka ei ole aikaisemmissa luvuissa ollut mukana, eli näitä miljoonia voidaan käsitellä myös siten, että sinne tulee sisälle uusia asioita.

Ed. C. Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä kehitysapumäärärahoista: Mielestäni on tärkeätä tietysti, mitkä ne markkamääräiset summat ovat. Siinä kuitenkin kehitys on mennyt liian vähän mutta kuitenkin, myönteiseen suuntaan esimerkiksi ensi vuoden budjetissa. Totta kai, kun talous kasvaa 5 prosentin vauhtia, prosenttitavoitteet ovat hankalia saavuttaa.

Mai-sopimuksesta: Mielestäni on hyvä, että on ruvettu keskustelemaan näistä työelämään liittyvistä asioista ja ympäristöasioista, mutta hyvin vähän on puhuttu kansallisen kulttuurin asioista Mai-sopimuksen yhteydessä eli siitä, miten tärkeätä on saada sopimukseen kansallisen kulttuurin positiivisen diskriminaation mahdollisuuksia. Jos tällaisia ei saada kirjoitettua sopimukseen, on semmoinen vaara olemassa, ettei voida tukea enää esimerkiksi kotimaista elokuvaa, kotimaista av-tuotantoa ja -teollisuutta, vaan tukea pitäisi antaa silloin esimerkiksi Hollywoodin jollekin filmyhtiöille, ellemmme saa näitä poikkeussäännöksiä Mai-sopimukseen. Toivon ja vaadin, että näitä neuvotteluissa pidetään esillä. Tässä ovat kyllä muut maat, varsinkin Kanada ja Ranska, ajaneet näitä asioista, mutta niistä on aivan liian vähän puhuttu Suomessa.

Ed. Kokkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on sellainen käsitys, että nykyisenkin kehitysyhteistyömäärärahan jakamisessa on jossain määrin ollut ongelmia. Tällaisen määrärahan hallinnointi ei ole ihan mitätön asia. Siksi minusta on tärkeätä sen lisäksi, että keskustellaan määrästä, myös keskustella siitä, miten sitä hallinnoidaan. Nyt järjestöt ovat osittain päällekkäinorganisoiduneet, ja kannan kyllä hieman huolta siitä, miten me voimme jatkossa pitää tämän rahavirran läpinäkyvänä.

Pidän tärkeänä myös, että evaluoidaan sitä, mitä näillä rahoilla tehdään, ja kun on suoritettu evaluointia, nekin otetaan tarkkaan arviointiin, mietitään, mitä johtopäätöksiä niitten pohjalta on syytä vetää.

Hipc-maiden velkataakkajärjestely on minus-

ta historiallisestikin erittäin tärkeä ja suuri hankke. Minusta on erinomaista, jos me voimme olla siinä mukana ja mielellään hyvin aloitteellisia. Samanaikaisesti pitäisi myös huolehtia siitä, että luodaan järjestelmä, jolla estetään vastaisuudessa saman tyyppinen kehitysmaiden ylivelkaantuminen läntisten teollisuusmaitten, sanoisinko, vetämänä.

Ed. Kiljunen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme lyhyttä seikkaa.

Ensinnäkin kehitysyhteistyömäärärahoista ja arvio Lipposen hallituksesta. Haluan puhemiehelle huomauttaa siitä, että ed. Laakso kuten minäkin kuulumme hallituspuolueen eduskuntaryhmään toisin kuin ed. Isohookana-Asunmaa. (Ed. Laakso: Ei se muuta summia!) Silti meidän korostuksemme ovat aavistuksen verran erilaiset. Puheenvuorossani pidin valitettavana sitä, että hallitus ei ole pystynyt pitämään kiinni siitä, että hallitus ei ole asettanut tavoitteita, jonka se asetti hallitusohjelmassa, ei kylläkään tälle hallituskaudelle, mutta joka tapauksessa pidemmälle jännäville. Minusta ministeri Haaviston vastaus ja entisen ministerin Anderssonin vastaus tässä suhteessa olivat aika osuvia. Tietyt reunaehdot meillä ovat olleet, ja olennaista on katsoa myös, miten markoille on käynyt.

Toiseksi — ministeri Norrback poistui täältä — kysymys neuvottelufoorumista Mai-sopimuksen osalta. Miksi Oecd, mikseivät Wto, Kansainvälinen kauppajärjestö, tai Unctad, YK:n kauppa- ja kehitysjärjestö, kelpaa? Ne olisivat maailman laajuisia järjestöjä. Ongelmana on nyt se, että jos Oecd tämän asian neuvottelee, niin itse asiassa ne maat, joita Mai-sopimus todellisuudessa tulee koskemaan, eli kehitysmaat, ovat itse neuvotteluprosessin ulkopuolella, ja tämä ei voi olla kestävää kansainvälistä neuvottelupolitiikkaa. Sen vuoksi pitäisi löytää keinot ottaa tämä asia joko Maailman kauppajärjestön Wto:n tai Unctadin esityslistalle, mieluummin ehkä molempien.

Ministeri Haavisto viittasi velkojen anteeksi-antoaloitteeseen ja totesi, että tässä suhteessa täytyy olla myös tarkka. Monissa tapauksissa lainat on käytetty holtittomasti. Nyt tässä on kuitenkin se ongelma, että maiden rankaisu saat- taan muodostua ongelmaksi kahdella tavalla. Mobutun kaltaiset hallitukset kieltämättä ovat saaneet luottoja kansainvälisesti, siirtäneet monissa tapauksissa rahat takaisin kansainvälisiin pankkeihin. Rankaisu tulee kaksinkertaiseksi. Ensin mailla on ollut huono hallitus, ja sen jäl-

keen niille jää vielä velkataakka seuraaville hallituksille. Sen vuoksi tästä pitäisi päästä irti. Sen lisäksi myös holtittomien luotonantajien pitäisi kantaa tässä asiassa riskinsä.

Ed. Aaltonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! 80-luvulla, jolloin me innostuimme tiukasti pidimme kiinni 0,7 prosentit bkt-tavoitteesta ja bruttokansantuote kasvoi hyvin voimakkaasti, me jouduimme tilanteeseen, jossa pysyäksemme tuossa tavoitteessa aina, kun budjettivuosi päättyi loppuaan, kehitysyhteistyömäärärahoja jouduttiin syyttämään maailmalle ilman mitään kunnon suunnitelmia ja hankkeita. Se osoittaa nyt vain sen, ettei näihin numeroihin ja lukuihin pidä orjallisesti tuijottaa, vaan hyvin tärkeää on se, että tehdään kunnolla se, mitä tehdään, ja tehdään sellaisia hankkeita, joiden vaikutukset ja tulokset ovat niitä, joita me niille asetamme.

Kun hallituksenkin strategioissa ja eduskunnan papeereissa yleensä puhutaan vielä kuitenkin vain pitkän tähtäyksen tavoitteena tästä 0,7:stä, niin on kyllä syytä, jos ajatellaan tänä päivänä kehitysyhteistyöosaston ja myös järjestöpuolen kapasiteettia, todeta, että se vaikuttaa aika utopistiselta. (Ed. Isohookana-Asunmaa: On puhuttu 0,4 prosentista!) — 0,4:stä on puhuttu, mutta sekin on kuitenkin prosenttiluku, ja senkin päälle on sanottava se, että pitää tehdä sellaista, mikä pystytään hallitusti ja kunnolla tekemään. Kyllä tämä hallitus on ihan kiitettävästi selviytynyt kehitysyhteistyöurakasta.

Ympäristöministeri Haavisto: Arvoisa puhemies! En kovin pitkälti tätä määrärahakeskustelua halua jatkaa, mutta ehkä vielä selvennyksenä, että vuotuiset korotukset, jotka ovat olleet 50:n, 100:n ja 150 miljoonan markan luokkaa tai jotkin sitä suurempiakin, lähtivät siis siltä pohjalta, jossa ensin oli sovittu, että varoja ei markkamääräisesti korotettaisi lainkaan ja sitten hallitus vuonna 96 tarkisti strategiaa ja otti tämän 0,4:n tavoitteeksi.

Olen ed. Isohookana-Asunmaan kanssa samaa mieltä siitä, että sillä on kansainvälistä symboliarvoa, että tavoittelemme tätä 0,4:ää, mutta ei kannata vähätellä sitä symboliarvoa, joka on syntynyt siitä, että Suomi on ollut ainoita EU-maita nyt 90-luvun lopulla, jotka ovat lisääntyneet markkamääräisesti omaa kehitysyhteistyötään. Lähes kaikki muut EU-maat ovat samaan aikaan vähentäneet, ja vaikka täällä pelätään, että olemme huonossa maineessa tämän alhaisen

luvun vuoksi, se ei ole koko totuus, koska olemme hyvässä maineessa myös sen takia, että olemme voineet lisätä joillekin YK-järjestöille ja joidenkin maiden kanssa apuamme. Halusin vain, ettei nähdä tätä asiaa pelkkinä prosentteina, vaan myös käytettyjen markkojen kannalta.

Muuten olen täysin samaa mieltä siitä, että markkoihin liittyvän kontrollin täytyy kasvaa ja kehittyä koko ajan varojen lisääntyessä. On totta, että aina ei ole helppoa. Kun on ehdollistettu jonkin maan osalta apu, niin varoja jää myös käyttämättä. Jos Kenia tai Etiopia ei vedä tai tulee vaikeuksia jossakin hankkeessa, ei saada maksatuksiin edes sitä summaa, joka budjetissa on varattu. Eli samaan aikaan, kun ehdollistetaan, täytyy varautua siihen taka-askeleeseen, että aivan kaikkea ei saada tässä mielessä käytettyä. Eli kyllä prosenttitavoitteet ovat tärkeitä, mutta hyvin tärkeää on, mihin varat käytetään.

Ehkä sellainen asia on kuitenkin hyvä noteerata osana tämän hallituksen kehitysyhteistyöpolitiikkaa, että kansalaisjärjestöjen käytössä olevat varat ovat nyt korkeammalla tasolla kuin koskaan aikaisemmin. Ne ovat yli 10 prosenttia varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista, ja myös kansalaisjärjestöjen omarahoitusosuutta on laskettu 25:stä 20 prosenttiin. Eli se toivomus, joka on ollut eduskunnan hyvin pitkäaikainen toivomus kansalaisjärjestömäärärahojen lisäämisestä ja siitä, että kansalaisjärjestöt pienemmällä kynnysrahalla pääsevät kehitysyhteistyöhön, on myös toteutunut.

Ed. Mälylyniemi: Herra puhemies! Täällä on puhuttu niin kauniisti ja hyvin asiantuntevasti, että tuntuu tässä nuorena edustajana edelleenkin, uskaltaako tähän asiaan puuttua. Tuntuu myös olevan sillä tavalla, että mitä kauemman aikaa eduskunnassa on, sitä ystävällisempi näyttää olevan ulkomaihin ja kehitysapuun suhtautuminen. Ehkä vuosien kuluessa kasvaa itse kullekin tällainen ajatus. Ed. Aittoniemi ehkä on vähäinen poikkeus tässä asiassa. (Ed. Kiljunen: Hän ei ole käynyt ulkomailla!)

Joka tapauksessa minäkin suhtaudun jossakin määrin kriittisesti ja arvostelen vähän meidän kehitysapuamme, mutta huomasin viime viikonvaihteessa, että kyllä se iloinenkin asia saattaa olla, kun tulin sunnuntaina kotiin ja oli kaksi isoa vaatesäkkiä portailla. Katsoin varovasti, oliko minun vaatteeni nostettu ulos, mutta toki ne olivat vain vaimon vaatteita suurin osa. Olivat menossa Inkerinmaalle. Kun täällä ministeri Haavisto sanoi ja toivoi, että seurataan humanitää-

ristä apua, että se menee todellakin perille, toivoisin myös, että ne arvokkaat ja hyvät vaatteet saavuttaisivat siellä oikean kohteen.

Oulun kaupunki on antamassa Arkangelille apua, mutta vähän ajatellen sitä meiltäkin annetaan siinä mielessä, että esimerkiksi Kostamuksessa on ollut viisi viikkoa nyt ruokatarvikkeita tullissa, kun Venäjä ei ole niitä päästänyt lävitse. Ei oikein innosta se asia, jos apua vastaanottava valta kaikin keinoin yrittää haitata, lyö siihen tullia ja estää tällaista apua. Ei se oikein innosta keräämään sinne apua, vaikka sielläkin lähiympäristössä, Karjalassa, tarvittaisiin apua.

Mutta menen nyt yksityiskohtaisiin kokemuksiin, mitä olen nyt saanut tässä kokea. Eli kävin tässä eräässä kehitysmaassa todellakin, ei aivan ihan tuossa vieressä, jääköön nyt maa mainitsematta. Maassa on valtavasti peltoa. Siellä on todellakin viljelemätöntä peltoa, mutta kuitenkin kehitysavun nimessä vuoristoon oli hehtaarin pala saatu 50—60 hengen voimalla. Siellä oli kehitysapu- ja ympäristöihmisiä avustamassa sen uuden pellon raivaamisessa. Tulee vain mieleen, mitä varten siihenkin maahan pitää lähteä merten takaa opettamaan, miten raivataan uutta peltoa, kun se on kymmenet sadat vuodet raivannut ja ovat osanneet itse sen tehdä.

Siinä uudessa maassa viljeltiin kaalia, ja muurahaisia oli siellä jonkin verran. Menin kysymään sitten, miten muurahaisten kanssa pääsette yhteisymmärrykseen. Nämä ympäristöihmiset sanoivat, että kyllä se käy aika kätevästi, kun kaa-taa vähän bensaa sinne juurille.

Siis valtavasti on palkattu ulkomailta ihmisiä, jotka katsovat vierestä, kun kaaliviljelmille kannetaan bensaa, että muurahaiset pysyvät erossa. Laittaa vähän miettimään, onkohan sekin raha menossa ihan oikeaan paikkaan.

Samaan maahan annettiin Suomesta esimerkiksi tiilitehdas, mutta en nyt viitsi sanoa, ettei tule ihan moitetta suorastaan, miten se toimii siellä. Se ei toimi oikeastaan millään tapaa, vaikka tiilistä siinä maassa olisi erinomaisen suuri puute joka tapauksessa.

Muutama aika sitten heräsin Roomassa ja siellä päästiin tutustumaan kahteen suureen rakennukseen, jotka ovat muun muassa maailman laajuisia suunnittelu- ja avustusjärjestelmiä. Tuli vain mieleen, kun kävelin käytävästä toiseen ja kerroksesta toiseen kymmenkerroksisessa talossa — lasia, erittäin kallis varmasti ja ihan uusi — kuinka paljon sitä käytetään loppujen lopuksi virkamiesten suunnitteluun ja paljonko siihen menee rahaa siinäkin virastossa. Uskalsin epäil-

lä, lähteekö siitä talosta loppujen lopuksi oikeastaan mitään tähän maailman laajuiseen apuun. Siellä oli sadoittain tosiaan ihmisiä tekemässä työtä. Ei missään kyllä ketään näkynyt työhuoneissa, mutta ruokalassa oli aika paljon päivällä väkeä. Tulee jollakin tavalla pessimistiseksi, kun tehdään näitä erilaisia järjestelmiä vain sen vuoksi, että siitä saa erinomaisen työpaikan yksi ja toinen virkakunta.

Näiden yksittäisten vähäisten kokemusten perusteella, mitä minulla tietenkin vasta tässä vaiheessa voi olla, olen kyllä sitä mieltä, että kehitys-apua tietenkin pitää antaa, mutta se pitää kontrolloida hyvin tarkasti. Mutta ei meidän tarvitse valtavasti tässä Suomen taloudellisessa tilanteessa kaikesta huolimatta kilpailla siitä, että me olemme EU-maista ainoita, jotka eivät ole vähentäneet kehitysapua. Jos me pitäisimme tämän entisellään, eikö tämä taso olisi aivan hyvä? Jos pysymme hyvässä eurooppalaisessa tasossa kaiken kaikkiaan, se on aivan riittävä tällä erää.

Ed. A. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A i t t o n i e m i: Herra puhemies! Eräs kehitysavun keskeinen hulluus tuli merkittävällä tavalla esille tässä ed. Myllyniemen puheenvuorossa. Hän kertoi käyneensä kaukaisessa maassa, jossa oli hyviä viljelysalueita paljon, mutta siellä oli saatu semmoinen pieni läntti johonkin raivattua peltoa ja laitettua viljelykselle kehitys-yhteistyömäärärahoilla. Tässä on juuri se hulluus. Kyllähän tilanne on, että siellä kaukaisessa maassa saadaan kuokka käteen tarvittaessa. Jos nälkä tulee, sanotaan että mä tapan sut, jollei tule ruokaa. Siitä on juuri tässä kysymys.

Mutta ei kai ne siellä mitään tee, jos ne tietää jossakin Afrikassa, että Hercules-koneet tulevat yläpuolelle ja pudottavat tuhansia tonnia viljaa, että saa syödä, ei tarvitse itse lainkaan maita muokata eikä viljellä ja lähteä tuollaiseen pitkäjänteiseen työhön, niin kuin me Suomessa teemme ja monessa muussa maassa tehdään. Siinä se juuri on, että tällä ylettömällä avulla on tuhottu ihmisten luontainen yritys halu ja mahdollisuus hankkia itselleen viljaa tekemällä työtä, muokkaamalla peltoja, saamalla siitä viljaa ja syömällä se vilja. Odotetaan vain, koska Herculekset tulevat päälle tai kehitys-yhteistyömäärärahat muuten tulevat ja niillä eletään taas seuraavaan vuoteen välittämättä tuon taivaallista siitä, mikä on tulevaisuus. Tässä se keskeinen hulluus on, herra

puhemies, mitä minä tarkoitan. Kehitysyhteistyömäärärahat ja se apu, jota annetaan, tuhoaa ihmisten omakohtaisen yrityksen, luontaisen yrityksen, joka pakottaa ne ottamaan kuokan käteen ja viljelemään maata. Jos sinne annetaan traktori, se on vielä hyvä, mutta jos sinne annetaan vain rahaa ja viljaa, eihän se kehitä mitään. (Ed. Kokkonen: Miten olisi bensan laita?) — Se ei nyt, edustaja, saattaa olla, että Bermudan kolmiossa se käy, mutta tuskin missään muualla.

Mitä tulee muutama puheenvuoroihin täällä, ed. Laakso oli hyvin harmissaan siitä, että ei ole palautettu kehitysyhteistyömäärärahoja meillä sille asteelle, kuin ne olivat joskus hulluina vuosina 80-luvun loppupuolella. Ed. Laakso-kaan ei ollut ollenkaan huolissaan siitä, miksi ei eläkeläisten sairausvakuutusmaksua ole palautettu ennalleen ja otettu sitä pois ja sitten vasta lähdetty siitä, että nostetaan kehitysyhteistyömäärärahoja siinä vaiheessa, kun omassa maassa olevat epäoikeudenmukaisuudet poistetaan. Minä myönnän, edustajat Kiljunen ja Kekkonen, että tämä on ihan selvää populismia. Oli tai ei, minä sanon sen kuitenkin, koska näinhän se on. Pitäisi ensin omassa maassa olevat oikeudettomuudet korjata.

Ed. Isohookana-Asunmaa totesi täällä, että kehitysyhteistyössä on muutamia hyviä kohteita, joissa ruohonjuuritasolla — hän tarkoitti joitakin yhdistyksiä tai tällaisia pienauttajia — ovat kahdenkeskisesti tehneet kehitysyhteistyötä. Toisin sanoen, jos minä näen mielikuvitukseni silmin, ovat menneet johonkin kylään, jossa on alettu kyläläisiä auttamaan, laitettu kaivo, siihen vintta, jolla nostetaan vettä, ja ehkä vähän viljelystä ja tuolla tavalla ja seurattu sitä, että ne kyläläiset jatkavat sitä sen jälkeenkin, kun yhdistyksen ihmiset ovat lähteneet pois. Minä myönnän ja olen aina myöntänyt: tällaisella kehitysyhteistyöllä, jossa ollaan pienimuotoisesti mukana ja seurataan tarkkaan, että se liekki jää elämään siellä, on hyvä pohja, ilman muuta.

Mutta nyt on kysymys siitä, että massiivinen tuki, mitä me suollamme monenkeskisesti ja nyt jo Euroopan unionin kautta, jossa yli 6 miljardia on mennyt rosvojen taskuun nytkin rahoja, on sellaista, joka ei auta mitään muuta kuin siirtomaiden sielunelämää, valtiollista omaatuntoa, lääkittämään menneitä aikoja. Se on sitä ainoata.

Ed. Kiljunen, kun piti puheenvuoronsa ja kai erinomaisen puheenvuoron, totta kai, niin kuin ed. Kiljunen aina pitää, sanoi, että hän katsoo eteenpäin. Se on oikein. Mutta, ed. Kiljunen, kyllä pitäisi pikkasen vilkaista taaksekinpäin,

niin kuin Lootin vaimo aikanaan teki, jos nyt sitten ei ihan suolapatsaaksi muutu. Kehitysmäihin on syydetty kymmeniä miljardeja markkoja meiltä rahaa. Me olemme vielä pieni maksaja. Muut ovat syytäneet vielä enemmän. Siitä huolimatta kehitysmäissä tällä hetkellä on niin, että ne eivät pysty maksamaan markkaakaan velkojaan eikä korkojaan. Meidän täytyy vielä sekin antaa anteeksi, antaa anteeksi ne velat. Ed. Kiljunen, jossakin on nyt vikaa. Jos me annamme kehitysapua niin paljon kuin pussista lähtee ja annamme vielä velat anteeksi, mikä näiden kehitysmaiden tulevaisuus on? Eikö se ole hirmuisen synkkä? Niillä ei ole mitään tulevaisuutta enää. Vaikka niille on annettu mitä, velat anteeksi, rahaa ja ruokaa, niillä ei ole mitään mahdollisuuksia menestyä tulevaisuudessa. Tämä on hyvin huolestuttava asia.

Näenkin, että kehitysyhteistyössä tullaan tietyllä tavalla tämän hulluuden päähän. Ei ole annettu kehitysyhteistyömäärärahoja sillä tavalla, että olisi opetettu heidät omakohtaisesti elättämään itsensä ja avustettu sitä, vaan lykätty sinne niin paljon kuin tuutista menee rahaa ja kaikkea muuta apua. Eräänä päivänä ollaan siinä systemissä, että ne eivät viitsi tehdä enää yhtään mitään. Silloin on ruuperä otsassa, niin kuin Kalle Päätalo sanoo. On velat, ei ole mitään muita tuloja. Tämä on kehitysyhteistyölogiikka, eikä tätä systeemiä voi enää parantaakaan. Tämä hulluus on mennyt liian pitkälle, ja kehitysyhteistyömaat ovat tuhon omia tietyllä tavalla. Ja kenen ansiosta? Meidän, jotka olemme syytäneet rahaa ja vieneet omatoimisuuden heiltä pois.

Ed. K e k k o n e n : Herra puhemies! Täällä on muutama sana vaihdettu lähialueyhteistyöstä. Sen suhteen ihan viime aikoina Venäjän tilanteen seurauksena on tullut aivan uusi piirre. Se on sen kaltainen piirre, että venäläiset kunnat pyytävät apua suomalaisilta kunnilta. Tietysti jollakin ystävyyden tasolla, vaikkapa ystävyyskaupunkipolitiikan tasolla sellainen ajattelu voisi olla ihan laatuunkäypää, mutta perinteiseen suomalaiseen ajatteluun se sopii kyllä tavottoman huonosti. Siellä on muistaakseni Enso, joka on pyytänyt Imatralta apua, Viipuri, joka on pyytänyt Lappeenrannalta apua, Kronstadt, joka on pyytänyt Kotkalta apua. Mutta tätä apua ei ole annettu.

Tietysti jollain julmuusmittarilla voisi ajatella, että onpa kovin julmaa, kun apua ei anneta, mutta kun samaan aikaan tiedämme, että Venäjällä on sellaisia kuntia, joilla ei ole edes mahdol-

lisuutta pyytää apua, jotka ovat siellä jossakin ulottumattomissa, sellaisen tasa-arvoajattelun, siis venäläisen tasa-arvoajattelun, kannalta tämä ei tunnu oikein mielekkäältä. Se ei suomalaisittain ajateltuna tunnu mielekkäältä juuri sen seikan takia, että se poikkeaisi niin olennaisesti siitä historiasta, mikä meillä avustamisen kanssa on.

Kun me nyt olemme antaneet, aivan niin kuin ministeri Haavisto sanoi, 5,5 miljoonaa tähän apuun Venäjälle Karjalaan, niin oliko se nyt niin, että 4 miljoonaa markkaa menee Suomen Punaisen Ristin kautta ja 1,5 miljoonaa markkaa Kirkon ulkomaanavun kautta? Miksi juuri Punainen Risti ja Kirkon ulkomaanapu? Yksinkertaisesti sen takia, että niillä katsotaan olevan edellytykset jakaa apu sillä lailla, että se ei mene paljon puhuttujen roistojen käsiin. Siinä mielessä siellä ei sitten tarvittaisi poliisejakaan — toisin kuin Suomessa.

Mitä tästä asiasta yritän sanoa? Sen, että kun kunnat näitä pyyntöjä saavat, olisi varmaankin mitä suurin syy olla varsin pidättyväinen, jotta ei syntyisi mitään uusia asetelmia maiden välille, ja ehkä niinkin voisi asian ilmaista, ei syntyisi minikäänlaisia kiitollisuudenvelka- tai, vielä pahempaa, riippuvuussuhteita, jotka eivät tähän meikäläiseen järjestelmään oikein sovi, kun pienenä maana me olemme tottuneet keskusjohtoisesti hoitamaan tämän tyyppiset asiat.

Herra puhemies! Tämän asian yhteydessä, kun ministeri on paikalla, tohdin ottaa esille yhden seikan, joka olennaisesti liittyy käsiteltävään asiaan. Kun vähän tarkemmin syvenyy ensi vuoden budjettiesitykseen kehitysyhteistyövarojen kohdalta, näyttää olevan niin, että EU-sitoumus olisi kaventamassa monenkeskistä pottia tähän vuoteen verrattuna. Se merkitsisi YK-järjestöjen, muun muassa Undp:n, Unicefin, Unhcr:n tuen pienemmistä.

Tämä mitä ilmeisimmin tulee olemaan suuri pettymys New Yorkissa. 90-luvun alun kuopan, sen lamakuopan, mistä täällä paljon on puhuttu, jälkeen Suomi on pystynyt kohentamaan kuvaansa maailmalla tässä asiassa ja saanut siitä aivan erityistä arvostusta Yhdistyneiltä kansakunnilta. Nyt suhteellisen pienen asian takia siihen saattaa tulla kolhu, ja tämä kolhu menee tietysti istuvan hallituksen piikkiin, joka on sillä lailla epämiellyttävä ristiriita, että tämä nyt on kuitenkin se hallitus, joka on nauttinut kansainvälistä arvostusta myöskin näiden asioiden suhteen. Tilanteessa, jossa Suomi yhä edelleen on taloudellisen kasvun uralla, tämä tuen pieneminen saattaa herättää ikävähköä huomiota.

Toivon, että näin ei olisi, mutta arvelen, että niin kumminkin käy.

Olisi mukava, jos tälle asialle vielä olisi jotain tehtävissä. Onko se sitten sisäisen painotuksen kanssa operoimista, onko se korkotuella toimimista, mitä se sitten olisikaan, mutta herra puhemies, ajattelin, että tämän yksityiskohdan saatan täällä eduskunnassa ministerin tietoon, kun hän kiitettävällä aktiivisuudella tätä keskustelua seura.

Kun täällä on luettu madonlukuja kehitys-apupolitiikalle ja kun madonluvut mitä suurimmassa määrin kohdistuvat kehitysapuamme Afrikkaan, niin tietysti joitakin perusasioita on varmasti hyvä muistaa silloin, kun mietimme, mikä on meidän roolimme ja mikä on meidän vastuumme. Puolet maailman väestönlisäyksestä lähitulevaisuudessa tulee Afrikasta. Se on kolikko maapalloomme vaikuttava luku. Afrikan väkiluku tulee ainakin nelinkertaistumaan ja ylittämään 2 miljardin rajan jo runsaan sadan vuoden päästä. Afrikan väestöstä yli kolmannes saa energiaa alle 2 000 kaloria päivässä, bkt henkeä kohti on 1 000 markkaa vuodessa; olennaista on, että se on vähemmän kuin vuonna 1960. Kun me, tämänkin talon enemmistö, kuulumme ikäluokkaan, joka on ainakin joskus kuvitellut, että maailman kehitys lähti käyntiin hyvässä merkityksessä juuri 60-luvulla, nämä luvut kertovat vääjäämättömästi kieltään, että kehitys lähti käyntiin mutta juuri päinvastaiseen suuntaan.

Maailman 36 köyhimimmästä valtiosta 29 on Afrikassa. Maataloustuotanto henkeä kohti on laskenut vuosittain noin 2 prosenttia vuodesta 1970. Vaikka ravinnon tuotanto nousisi vaikkapa nyt vain 2,5 prosenttia vuosittain, väestönlisäys, mikä on 3 prosenttia, merkitsee negatiivista kasvua. Afrika tuo viidenneksen tarvitsemastaan ravintoviljasta. Vuosituhannen loppuun mennessä tuontiviljan tarpeen arvioidaan kolminkertaistuvan.

En malta olla siteeraamatta Adebayo Adedegia, Afrikan talouskomission pääsihteerä, kun hän kiteyttää: "Kuva edessä olevasta aikakaudesta on lähes painajaismainen. Mahdollisella väestöräjähdyksellä tulee olemaan suunnattomia vaikutuksia alueen fyysisiin resursseihin, kuten maahan ja keskeisiin sosiaalisiin palveluihin. Sosioekonomisten vaikeuksien seurauksena kapiinat, rikollisuus, kurjuus tulevat olemaan jokapäiväisiä. Sosiopoliittisten järjestelmien ollessa heikkoja ja haavoittuvia Afrikan valtioiden suverenisuus tulee olemaan uhattuna."

En jatka näitä surullisia tietoja tämän enem-

pää. Miksi ne otin puheenvuoroni lopussa esiin, johtuu yksinkertaisesti siitä, että tässä salissa näyttää olevan väkeä, joka ei voi ymmärtää sitä, että on maita, joita täytyy auttaa.

Ympäristöministeri Haavisto: Arvoisa puhemies! Haluan pikaisesti vastata ed. Kekkonen itse asiassa esille ottamaan asiaan. Toinen on YK-järjestöjen rahoitus ensi vuonna. Kehitysyhteistyömäärärahan kaiken kaikkiaan budjetissa kasvavat, niin kuin todettiin, mutta arvioiden mukaan Euroopan kehitysrahasto ja EU:lle menevä osuus, niin kuin ed. Kekkonen totesi, syö tästä multiyhteistyöstä tietyn osan.

Uskon kuitenkin, että tässä on ja saadaan aikaan sellaista pelivaraa, jota on tähänkin asti itse asiassa ollut käytettävissä. Olemme jonkin verran lisänneet multipuolellakin harkinnanvaraisia avustuksia vuoden mittaan. Olemme, voisi sanoa, kilpailuttaneet myös YK-järjestöjä jossa-kin mielessä ja katsoeet, miten tehokkaasti ne vievät ohjelmiaan läpi. Jos on sellaisia ohjelmia, jotka ovat Suomelle erityisen hyviä, olemme pannonaneet sitten niihin jonkin verran lisää resursseja. Tätä mekanismia on käytetty ja voidaan ensi vuonnakin käyttää joidenkin YK-järjestöjen kanssa.

Toisaalta Euroopan kehitysrahastolle menevä määrärahaosuus on aina arvio. Se riippuu siitä, miten Euroopan kehitysrahaston omat hankkeet etenevät, kuinka suuri vuotuinen lasku lopulta jäsenmaiden osalta on. Varaudumme tietysti suurimpaan mahdolliseen menoerään, mutta näyttää siltä, että siinäkin sellaista jengaamista voi jonkin verran olla. Uskon, että eduskunnan budjettikäsittelyn yhteydessä tähän voidaan kiinnittää huomiota. Varmasti ensi vuonna voidaan se epäkohta korjata, että millekään YK-järjestölle ei tarvitsisi tällaista negatiivista viestiä lähteä viemään määrärahojen vähenemisestä.

Puutun toiseen asiaan, jonka ed. Kekkonen otti esille, venäläisten kuntien suorat yhteydenotot suomalaisiin kuntiin humanitaarisen avun puitteissa. Tietysti kunnat tekevät niin kuin tekevät, sitä ei voi valtiovalta ohjata, eikä aina ole tietenkään tarvettakaan. Mutta juuri humanitaarisen avun osalta on katsottu parhaaksi, että mainitut järjestöt, Kirkon ulkomaanapu ja SPR, voisivat toimia myös kuntien hyödyntäminä kanavana humanitaarisen avun osalta.

Tähän on yksi itse asiassa erittäin painava syy. Se on juuri se syy, jonka ed. Myllyniemikin puheenvuorossaan otti esille. Silloin, kun apu menee spontaanisti tai ilman valtioiden välisiä jär-

jestelyjä rajalle, on käynyt hyvin usein niin, että ruokapaketit jäävät sinne, apulastit jäävät tulliin, tullimaksuista aletaan kiistellä, ei tule tuloksia näiden osalta. Kaikki kunnat eivät pysty järjestämään avun menoa yli rajan. Tässä mielessä sekä Suomen Punainen Risti että Kirkon ulkomaanapu asioivat koko Venäjän humanitaarisen avun komitean kanssa, joka vastaa näistä kysymyksistä toimittaan etukäteen esimerkiksi rajanylityspaikoille listat tarvikkeista ja tuotteista, ja rajanylitykset käyvät pääosin hyvin joutuisasti tällä tavalla. Minä olen ainakin niistä hyvin harmissani, kun näytetään, että täällä ne apupaketit makaavat ja tämäkään ruokalähetys ei mennyt perille. Se on kaikki yleensä huonoa valmistelua. Siinä ei ole silloin perusteellisesti hoidettu sitä pohjustustyötä, sovittu Venäjän humanitaarisen avun komitean kanssa miten asia toimii, hoidettu sitä paperisotaa ajoissa valmiiksi, ja silloin tulee näitä ongelmia. Totta kai joitakin muita yksittäistapauksia on myös ollut, mutta on hyvä, että tämä toimii järjestyneesti. Olen tästä ed. Kekkonen kanssa hyvin samaa mieltä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Uosukainen.

Ed. Ryhänen: Arvoisa puhemies! Kun täällä keskustellaan joka vuosi kehitysyhteistyökertomuksesta, niin joka kerran esitetään saman sortista kritiikkiä, että kehitysyhteistyön kohdentamisessa ei ole onnistuttu siinä määrin kuin on toivottu ja näillä rahoilla ei ole saatu sellaisia tuloksia aikaan, joita on tarkoitettu.

Tämä on tietenkin totta, mutta onneksi tämä parlamentti ei ole ainoa parlamentti, jossa tätä keskustelua käydään näin. Samaa keskustelua käydään joka ikisessä parlamentissa maissa, jotka osallistuvat kehitysyhteistyöhön. Voidaan sanoa, että suurista ponnisteluista huolimatta kehitysyhteistyötä ei ole missään maassa kyetty organisoimaan ja järjestämään sillä tavalla, että rahoille olisi saatu riittävä vastine. Tämä johtuu suurista kulttuurieroista ja niistä valtavista ongelmista, joita kehityksessa on.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän vain kahteen asiaan nyt huomiota. Ministeri Norrback puhui siitä, samoin ed. Aaltonen taisi viitata ja ministeri Haavistokin siihen, että kehitysyhteistyön avulla, sen kohdistamisella ja seurannalla, voitaisiin vaikuttaa saajamaitten demokratian edistämiseen ja kehittymiseen. Kysyisinkin, kun ministeri

on paikalla: Onko tässä suhteessa saatu selkeitä tuloksia aikaan, vai onko tämä vain tällaista ylimalkaista kaunista puhetta? Voisitteko mainita jonkin yksittäisen esimerkin, jonka avulla voisimme vähän tarkastella tätä laajemmaltikin.

Olen sitä mieltä, että juuri demokratiavaatimus on hyvin tärkeä. Tarvittaessa, jos se ei lähde toteutumaan, otteita täytyisi koventaa ja olla nimenomaan tässä suhteessa yhteistyössä YK:n ja mahdollisesti EU:n kanssa hyvin kiinteästi, koska yhden pienen maan toimenpiteillä suuret ratkaisut eivät varmastikaan tapahdu. Mutta uskoisin määrätietoisien, päättäväisen kansainvälisen yhteistyön avulla päästävän tässäkin asiassa parempiin tuloksiin, koska tiedän ja kaikki tiedämme, että useat saajamaista eivät suinkaan tänä päivänä lähellekään täytä sitä tavoitetta, jota kehitysyhteistyön kohdemaalta demokratian suhteen voitaisiin kohtuudella edellyttää.

Toinen seikka, johon kiinnitän huomiota, on kehitysyhteistyötä tekevät kansalaisjärjestöt. Olen jonkin verran aikaisemmin seurannut järjestöjen toimintaa ja tullut siihen tulokseen, että järjestöt tekevät äärettömän arvokasta työtä kehitysyhteistyön käytännön toteuttamisessa. Tämä työ on jotenkin tyköistuvaa, maajalassa kulkevaa. Se ei ole niin kuin kansainvälisten suurten järjestöjen toteuttama: vähän ylhäältä ohjaavaa ja tällaista, joka liippaa tukkaa, mutta ei satu kohdalleen.

Ihmiset, jotka järjestöissä toimivat, toimivat koko sydämeästään ja omaavat yleensä hyvin korkean soveltuvan ammattitaidon, joka kulkee vierellä ja opastaa. Kansalaisjärjestötoiminnassa on siihen laitettuun rahaan, panoksiin ja resursseihin nähden päästy varsin hyvin ja kestäviin tuloksiin nimenomaan kasvatustyön kautta, johon ed. Aittoniemikin viittasi. Sen tähden suositelen lämpimästi ja kannatan sitä, että kansalaisjärjestötoimintaa tuettaisiin entistä voimakkaammin.

Olen iloinen ja annan hallitukselle tunnustusta siitä, että kansalaisjärjestöjen omarahoitussuutta on alennettu 25:stä 20 prosenttiin. Se on oikea suunta. Toinen seikka, johon on kiinnitetty huomiota ja ymmärtääkseni siitä on tehty esityksiäkin, on se, että kansalaisjärjestöjen omarahoitussuuden hankkimisessa harrastettava toiminta tulisi verovapaaksi toiminnaksi. Tiedän, että monilla köyhillä järjestöillä on suuria vaikeuksia hankkia tuota noin 20 prosentinkin omarahoitussuutta. Näkisin, että vapaa kansalaisjärjestötoiminta on sellaista arvokasta kansalaistoimintaa, joka voisi olla hyvinkin verovapaata.

Tällä autettaisiin merkittävästi köyhiä järjestöjä ja niitä ihmisiä, jotka ansiokkaalla tavalla osallistuvat kehitysyhteistyötoimintaan.

Kysynkin ministeri Haavistolta: Onko esityksiä verovapauden aikaansaamiseksi käsitelty ja jos on, koska mahdollisesti tuloksia saadaan?

Ympäristöministeri Haavisto: Arvoisa puhemies! Ed. Ryhäselä lyhyesti demokratiakehityksestä, mitkä olisivat sellaisia maita, joissa kehitysyhteistyöllä on ollut vaikutuksia ja voitu edistää demokratiakehitystä ja saatu myönteisiä vaikutuksia. Ajattelen, että malleja on monta. On pikemminkin runsauden pula. Jos ajattelee Namibian itsenäistymisprosessia, kaikkea, mitä siinä maassa on sen jälkeen tapahtunut, niin siinä on ollut voimakas demokratiaelementti mukana.

Eteläisestä Afrikasta Mosambik on mielestäni varsin hyvä esimerkki siinä, että maassa, joka kärsi sisällissodasta ja jonka alueet hyvin voimakkaasti ovat jakautuneet opposition ja hallituksen alueisiin, on pyritty rakentamaan sellaista kehitysyhteistyötä ja myös sellaisia hankkeita, joilla rakennetaan siltaa hallituksen ja opposition välille sekä alueiden välille, jotta maa ei enää sisäisesti hajoaisi uudestaan.

On jokin Kenian tapainen esimerkki, jossa myös maa on jakautunut oppositio- ja hallitusalueisiin maantieteellisesti. Suomi on kaikessa hiljaisuudessa, näin vain voin sanoa, pitänyt huolta siitä, että myös opposition alueelle menee tukea, myös siellä toimitaan. Tiedotusvälineiden toimintaedellytyksiin on kiinnitetty huomiota jne. Tietysti esimerkit maailmalta täytyy muistaa, missä myös kehitysyhteistyövaroja käytetään, esimerkiksi Bosnian koko jälleenrakennusoperaatio, joka tapahtuu kehitysyhteistyövarojen turvin. Myös siellä pyritään sananvapaudesta, tiedotusvälineiden toimintavapaudesta, tiedotusvälineiden kehittämiseen jne. pitämään huolta. Sitten on yksittäisiä, kuten Guatemalan ihmisoikeusasiamiehen instituution tukeminen. Tämän tyyppisiä esimerkkejä löytyy varsin paljon.

Aivan pääsääntö meidän toiminnassamme on, että sellaisessa maassa, jonka kanssa olemme yhteistyössä, myös sananvapauteen, lehdistön toimintaedellytyksiin ja ihmisoikeuksiin liittyviä elementtejä demokratian kehitykseen tuodaan esille.

Kuriositeettina on mainittava, että meillä oli viime kunnallisvaalien yhteydessä Suomessa kehitysmaista vaalivalvontaryhmä, joka tuli katso-

maan, miten vaalit järjestetään, miten kunnallisvaalit pidetään. Siihen oli valittu opposition, hallituksen, kansalaisjärjestöjen ja tiedotusvälineiden edustajia niistä maista, joissa juuri vaalien järjestäminen, vaalien vapaus, vaalien seuranta ja tämän tyyppiset asiat ovat ajankohtaisia. Heille näytettiin, miten homma täällä toimii, mikä on meidän menetelmämme. Muotoja on hyvin paljon, ja niitä pyritään käyttämään aktiivisesti.

Aivan lyhyesti toiseen ed. Ryhäsen kysymyseen, eli omarahoitussuuden hankkimiseen. Tiedän, että verovapausajatus on ollut esillä. Se valitettavasti ei ole mennyt eteenpäin, mutta on todettava, että omarahoitussuuteen voi lukea ihan rahallisen panoksen lisäksi myös työpanosta, erilaista materiaalia, jota kerätään jnp., eli tässä on pyritty kuitenkin tulemaan järjestöjä vastaan niin, että kynnys lähteä kehitysyhteistyöhön ei olisi liian korkea.

Ed. Kiljunen: Arvoisa puhemies! Pidin äsken vähän yliptkän puheenvuoron ja sen takia nyt pyrin olemaan mahdollisimman tiivis.

Ed. Aittoniemi käytti, kuten tyypillistä hänelle, hyvin lennokkaan puheenvuoron, jota on helppo seurata. Sisältö oli myös kiintoisaa kuultavaa. Hän totesi, että meidän pitäisi kehitysyhteistyössä katsoa taaksepäin. Minäpä katson vähän taaksepäin. Hän kertoi siitä, että kehitysavussa, kun sitä annetaan, apuluntoiset rahoitussiirrot kansainvälisesti ovat vääristämässä. Pitäisi toimia kuten Suomessa, hän totesi: "Pitkäjärjenteisen työn kautta saadaan kehitystä aikaiseksi."

Arvoisa ed. Aittoniemi! Vuoteen 1967 asti Suomi oli kansainvälisissä kehitysrahoitustilastoissa nettoavun saaja. Me olemme olleet siis kehitysapua vastaanottava maa vuoteen 1967 asti. Siihen on pohjautunut osittain tämä meidän pitkäjärjenteinen kehitystyömme myöskin. Se apuhan meille tuli nimenomaan kansainvälisistä rahoituslaitoksista. Ennen kaikkea Maailmanpankin monenkeskinen luototustoiminta oli sen pohjalla, jolla muun muassa suomalaista perusinfrastruktuuria täällä pitkälti rakennettiin. Miksi tätä samaa mallia, ed. Aittoniemi, ei voitaisi soveltaa myös muissa puitteissa? Tuetaan kansainvälisesti.

Toinen seikka, johon ed. Aittoniemi myös kiinnitti huomiota: Hän asetti vastakkain suomalaiset eläkeläiset ja supistetut määrärahat eläkeläisten osalta ja toisaalta supistuneet kehitysyhteistyömäärärahat. Yhdellä lauseella tähän voi vastata, ed. Aittoniemi, näin. Vastakkain-

asettelua ei kannata tehdä siten, että yhdellä pahalla tehdään toisesta pahasta hyvä. Nämä ovat molemmat ongelmia. Meidän molempiin tulee kiinnittää huomiota.

Ed. Kekkonen käytti täällä puheenvuoron, jossa hän minusta aika mielenkiintoisella tavalla pohti 1960-lukua ja sen henkeä ja otti Afrikan esimerkiksi alueesta, jossa on kieltämättä menty takapakkaa monessa mielessä hyvin vaikeasti. Mutta ehkä lohdullisena seikkana, osittain myös tukien ministeri Haavistoa, kun hän toi esille sen, mitä kansainvälisellä kehitysyhteistyöllä on saatu aikaiseksi, miten se 60-luku vertautuu tähän päivään, ehkä yhteen lukusarjaan kannattaa kiinnittää huomiota. Keskimäärin odotettavissa oleva elinikä kehitysmaissa, siis Aasiassa, Afrikassa, Latinalaisessa Amerikassa, vuonna 1960 oli 46 vuotta. Tänä päivänä keskimääräinen odotettavissa oleva elinikä kehitysmaissa on 63 vuotta, 17 vuoden nousu. Ihmiskunnan historia ei näe toista näin nopeata keskimääräisen eliniän nousua näin mittavassa mittakaavassa kuin nyt on tapahtunut viime vuosikymmeninä. Siinä kansainvälisellä kehitysyhteistyöllä on ollut ehdottomasti oma merkittävä roolinsa. Myös ed. Aittoniemelle tämän voi mainita. 60-luvun henki on siis purrut.

Toinen seikka, johon ed. Kekkonen myös kiinnitti huomiota, oli monenkeskisen avun luonne. — Pitäisikö minun ehkä siirtyä korokkeelle, arvoisa puhemies?

(Korokkeelta) Arvoisa puhemies! Yritin olla lyhytsanainen, mutta sanat veivät mukanaan.

Ed. Kekkonen viittasi monenkeskiseen apuun ja sen merkitykseen suomalaisessa yhteistyössä ja korosti erityisesti YK-järjestelmän merkitystä ja ministeri Haavisto myös asiaan vastasi. Minusta on erinomaisen tärkeätä, että a) panostamme monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön, b) pidämme myös YK:n järjestelmän tuen suhteellisen osuuden kehitysyhteistyössämme riittävän suurena. YK-järjestöjen tuki on monessa mielessä tärkeätä. Se on myös tärkeätä itse asiassa YK-järjestelmän tuen kannalta.

Eräänä yksityiskohtana haluaisin ministeri Haavistolle tässä, kun hän on paikalla, viitata Instraw'oon eli Kansainvälisen naistutkimuslaitoksen tilanteeseen, jossa on vaikea rahoituspaikne tällä hetkellä. Soisin, että itse asiassa Instraw-tuki tulisi vahvemmin näkyviin myös suomalaisessa kehitysyhteistyössä.

Arvoisa puhemies! Vielä yksi huomio kansainvälisestä vaalitarkkailusta, johon ministeri Haavisto viittasi.

Olen juuri tehnyt kirjallisen kysymyksen itse asiassa hallitukselle koskien meidän tulevia eduskuntavaalejamme. Tilanne on sen kaltainen, että myös suomalaiset osallistuvat kansainväliseen vaalitarkkailutoimintaan hyvin vahvasti ennen kaikkea Itä-Euroopan uusissa demokratioissa. Vaikeudeksi on tullut se, että siihen alkaa sisältyä tiettyä paternalismia. Monissa maissa katsotaan, onko perusteltua, että lännestä tulee vaalitarkkailuvaltuuskuntia seuraamaan, että demokratia ikään kuin toimii.

Tämä on kuitenkin vuorovaikutussuhteena ollut aivan upea. Se on ollut tärkeää sekä itse näille maille, kun niiden vaalilegitimiisyys tulee vahvistettua tämän vaalitarkkailun kautta, että vaalitarkkailijoille. Tämä on heille tärkeä oma tapansa oppia, kokea ja nähdä poliittisen järjestelmän toiminta erilaisissa kulttuuriympäristöissä. Tämä on tärkeää nähdä myös laajemmassa perspektiivissä, ei ainoastaan eurooppalaisissa, vaan nimenomaan myös kansainvälisissä puitteissa. Minusta olisi tähdellistä se, että kun meillä on eduskuntavaalit Suomessa ensi keväänä — toivon mukaan ensi keväänä maaliskuussa ihan normaaliin tapaan — niin siinä vaiheessa Suomen hallitus kutsuisi tänne vaalitarkkailijoita sekä kehitysmaista että myös Itä-Euroopasta. Heille olisi varmasti hyvinkin hyödyllistä nähdä, kuinka kypsiä demokratia toimii.

Ed. R y h ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin katson taaksepäin ja koetan selittää vähän sitä, mistä johtuu kehitysyhteistyöprosentin aleneminen.

Muistan ja varmaan meidän puhemiehemmekin muistaa, kun edellisen hallituksen aikana vuoden 91 budjetissa olivat kehitysyhteistyörahat, siis Holkerin hallituksen aikana tehdyssä vuoden 91 budjetissa, nousseet niin voimakkaasti, että meidän kehitysyhteistyöorganisaatiomme ei kyennyt hallinnoimaan noita rahoja ollenkaan sitä vauhtia. Miljardi markkaa jäi 91 budjetissa tätä tarkoitusta varten varatuista määrärahoista käyttämättä. Tämä miljardi oli tietenkin seuraavaa budjettia laadittaessa hyvin helppo ottaa pois, koska ”ettehän te pysty sitä hallinnoimaan”. Vauhti oli todellakin niin voimakasta, että osastolla ei ollut näköjään valmiita suunnitelmia eikä tietenkään tuota miljardia pitänyt-kään heittää menemään noin vaan, koska tietenkin hankkeet on hyvin valmisteltava ja tämä homma hyvin hoidettava.

Tästä johtui merkittävä putoaminen, ja jos redukoiden lasketaan taaksepäin, niin nykyiset

promilleosuudet ovat suurin piirtein samoja, mikä tilanne silloin oli.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella sanonut suunnilleen niin, että annettavan kehitysavun tarkoituksena täytyy olla se, että sitä saava kansakunta pikkuhiljaa alkaa päästä omilleen, toisin sanoen se luo pitkän tähtäimen tulevaisuutta. Se pärjää jossakin vaiheessa omillaan.

Jos Suomi nyt, ed. Kiljunen, vuoteen 67 on saanut kehitysapua, en tiedä sitä tarkkaan, te olette viisas mies ja minä uskon teitä aivan kovasti siinä asiassa, niin meillähän on juuri tapahtunut näin, että me suomalaiset pärjäämme kuitenkin aika hyvin omillamme ja lyömme kuokkaa peltoon emmekä pyydä mistään viljaa paitsi katuvuosina. Mutta minä olen juuri sanonut, että pitäisi jossakin vaiheessa vilkaista taakse. Me olemme antaneet kymmeniä miljardeja markkoja näille kehitysyhteistyökumppaneille. Muut maat ovat antaneet vielä valtavasti enemmän. Nyt, kun katsotaan tilannetta heidän osaltaan, he eivät pärjää päivääkään ilman sitä apua, ja nyt on tilanne tullut siihen, että meidän täytyy antaa heidän velkansakin vielä anteeksi.

Kyllä se on, ed. Kiljunen, surullista katsoa taakseen. Toisin sanoen kehitysyhteistyölle annettava tavoitevaatimus ei ole heidän osaltaan toteutunut, mutta Suomen osalta kyllä. Te suorastaan kultasitte minun erinomaiset puheenvuoroni, ed. Kiljunen, tässä asiassa, eli kiitos teille siitä.

Ed. K e k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kiljunen kommentoi puheenvuoroani. Ei hän minua väärin käsittänyt, ei toki, luultavasti ajoi takaa samaa kuin minäkin siinä, että YK:lla tulee yhä edelleen olemaan ja sillä tulee olla aivan keskeinen merkitys. Sillä on käytännön seuraamuksia, mutta sitten siinä on se tekijä, jota minä pidän erittäin tärkeänä, että YK:n kautta me tässä kansainvälisessä yhteisössä saamme sitä hyvää mainetta, josta on jatkotoimia ajatellen hyötyä. Tämä ei tarkoita sitä, ettemmekö saisi hyvää mainetta myös kahdenvälisen kehitysavun toimin, mutta maailma vain on järjestetty niin, että New York ja YK ovat sellaisia institutioita, joiden kautta kulkevat viestit, joita ei kannata vähätellä.

Arvoisa rouva puhemies! On aivan totta, mitä ed. Kiljunen sanoi. Tämä odotettavissa olevan keski-ikäen hyppääminen 17 vuodella on maailmanhistoriassa ainutlaatuista. Sille tuskin vetää

vertoja muu kuin lukutaidon oppiminen Kuu-bassa Castron valtaantulon jälkeen. Mutta kun Fao:n mukaan Afrikan maista esimerkiksi Etio-pia, Nigeria, Uganda, Niger, Kenia, Lesotho, Burundi, Somalia ja Ruanda eivät vuonna 2000 pysty ruokkimaan edes puolta väestöstään, niin me olemme sellaisten katastrofien edessä, joita ei pystytä selittämään odotettavissa olevalla iän kasvulla vaan jotka katastrofit voivat luhistaa itse asiassa jopa yhden maanosan.

Ed. K i l j u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Ryhäselä, kun hän pohdiskeli tätä maksatusongelmaa. Ministeri Haavisto-kin viittasi samaan asiaan aikaisemmin. Tämän ei tarvitsisi olla aivan niin suuri ongelma kuin se on, jos me käyttäisimme tehokkaammin myös monenkeskisen avun kanavia. On aivan selvää, että tämän bilateraalisen, kahdenkeskisen, avun osalta on tietenkin vaikeuksia monina vuosina, ja erityisesti — ministeri Haavistokin viittasi näihin ehdollistamispyrkimyksiin — tietyissä tilanteissa saattaa käydä niin, että budjetoitu apu ei tule-kaan käytettyä. Tehokkaampi monenkeskisten kanavien käyttö tässä suhteessa voisi olla yksi väylä, koska sehän on periaatteessa vain sekun-kirjoittamista ja me tiedämme, että muun muassa YK-järjestelmän piirissä, mihin ed. Kekkonen juuri viittasi, on suuri tarve saada tukea.

Toinen kysymys; ed. Aittoniemi poistui salista, mutta totesi, että Suomi on vapautunut kehitysyhteistyöriippuvuudesta. Vuoden 1967 jäl-keen emme ole saaneet enää apua ja olemme itse pystyneet kehittämään yhteiskuntaa. Näin on tapahtunut myös kehitysmaissa. Ennen kaikkea monet Aasian maat ovat erinomaisia esimerkke-jä maista, jotka ovat olleet pitkälti 50-, 60- ja 70-luvuilla kansainvälisen kehitysyhteistyön kohde-maita ja ovat siitä irrottautuneet.

Afrikka, johon ed. Kekkonen viittasi, ministe-ri Haavistokin on siihen viittannut ja monet muut, on epäilemättä tällä hetkellä se varsinainen kehityksen ongelma, jossa myös tarvitaan kansainvä-listä kehitysyhteistyötä entistä laajemmin.

Ed. P y k ä l ä i n e n : Arvoisa rouva puhe-mies! Valitettavasti ed. Aittoniemi poistui salista, koska siviiliammattilani erityisopettajana aina, kun kuuntelen hänen juttujaan näistä kehitysyhteistyökysymyksistä, opettajan rooli iskee ehkä enemmän pintaan kuin kansanedustajan rooli ja tulee sellainen tunne, että täytyy koettaa valistaa ja lähteä siitä, että jankuttamisesta muisti täyttyy, että jospa joskus nämäkin hänen asenteensa

muuttuisivat. Minusta on erittäin epä-älyllistä rinnastaa oman maan epäoikeudenmukaisuuk-sia tai niiden poistamista tai poistamattomuutta ja kehitysyhteistyömäärärahojen lisäämistä kes-kenään, koska ne eivät ole millään tavalla toisen-sa poissulkevia tai toisistaan riippuvaisia asioita, vaan kummassakin on kysymys erityisesti mei-dän poliittisesta tahdostamme ja yleisestä mo-raalistamme. (Ed. Laakso: Aittoniemi on toivoton oppilas!)

Suomellahan on selkeät periaatteet. Tällä on kritisoitu sitä, millä kriteereillä rahaa annetaan ja valuuko raha hukkaan, mutta meillä on erittäin selkeä periaatepäätös hallituksen tekemänä vuo-delta 1996, joka lähtee siitä, että tuen edellytykse-nä on, että kehitysmaa vastaa itse kehitykses-tään. Kestävän ja elinkelpoisen kehityksen edel-lytyksenä on meidän periaatepäätöksemme mu-kaisesti se — kuten myös kehitysyhteistyökerto-muksessa kerrotaan, jos ed. Aittoniemi vaivau-tuisi sen lukemaan — että kehitysmaalla on kan-salaisten ja siellä toimivien yhteisöjen ja järjestö-jen ja instituutioiden oma kehitystahto. Eli avun-antajan osuus on vain kehitykseen omia pyrki-myksiä tukeva. Samoin velkojen anteeksiantami-sessa käytetään ehdollistamista. Nyt jo Suomi on linjannut esimerkiksi HIPC-aloitteessa anteeksi-antamisen ehdoksi sen, että kehitysmaiden täy-tyy sitoutua harjoittamaan pitkäjänteistä ja kes-tävää talous- ja yhteiskuntapolitiikkaa. Kuten ministeri jo aikaisemmin mainitsi, velkoja on jo nyt annettu anteeksi sillä perusteella, että ne on sidottu tai niitä on vaihdettu sosiaali- ja ympäris-tösektorin hankkeisiin.

Yksi asia, mistä tänään ei ole vielä täällä kes-kusteltu, mikä usein unohtaa kehitysyhteistyö-keskustelussa, on se, että aikamoinen summa si-tä konkreettisesta rahasta, mitä niin sanotusti kehitysyhteistyöhön panostetaan, palautuu tän-ne Suomeen erilaisina palkkioina ja veroina ja suomalaisen työpanoksen kautta. Se on iso osa eikä sitä pidä missään nimessä tässä keskustelusa unohtaa, puhumattakaan siitä kaikesta osaa-misesta, kansainvälisestä yhteistyön harjoittami-sesta, henkisestä pääomasta ja tästä kapasiteetis-ta, mitä suomalaiset näissä maissa yhteistyössä toimiessaan saavat ja voivat sitten viestittää tän-ne eteenpäin.

Tällä hetkellä yksi ilmeisesti kasvava ongelma on se, mikä on tullut viestinä joiltakin kansalais-järjestöiltä ja konsulttifirmoilta, että meillä on edelleen lainsäädännössä tämä ongelma, että jos olet työskennellyt viisi vuotta ulkomailla, vaikka olet maksanut verosi Suomeen, putoat kaikista

Kelan etuisuuksista. Se on yksi seikka, mikä esimerkiksi haittaa ja on osittain esteenä suomalaisilla kansainvälisissä ja EU-kilpailuissa, koska siellä taas edellytetään pitkäaikaista, 7—10 vuoden, kehitysmakokemusta, että päästäisiin mukaan EU-kilpailuhankkeisiin. Se on ristiriitainen ja osittain vaikeuttaa tällä hetkellä nuorten mukaansaamista ja ammatti-ihmisten rekrytoitumista, sellaisten ihmisten, joilla on pitkä kokemus taustalla. Monet sitten miettivät eri yhteyksissä, kannattaako lähteä lisäkokemusta hakemaan ulkomailta ja mennä mukaan ja pudota sitten suomalaisen sosiaaliturvan piiristä vai ei. Toivoisin, että tähän tässä talossa saataisiin pikaisesti korjaus aikaan.

Ed. Kiljunen jo mainitsi vaalitarkkailusta. On hyvä, että se otetaan jälleen esille täällä. Olen itsekin siitä joskus tehnyt aloitteita, että Suomen eduskunta olisi aktiivinen meidän monien vaalimme suhteen ja kutsuisi tänne kehitysmakista tarkkailijoita. Kannatan myös lämpimästi ajatusta, että itärajamme takana olevista uusista itsenäisistä valtioista kutsuisimme tänne tarkkailijoita, koska meillä on hyvä ja luotettava vaali-järjestelmä, jota kelpaa kyllä tulla katsomaan.

Ed. Luhtanen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Minun piti puhua Oecd:n investointeja koskevasta monenvälisestä sopimuksesta eli Mai-sopimuksesta, mutta jääköön tämä puheenvuoro vaan muutamien huomioiden varaan, ennen kuin siirryn kehitysyhteistyön määrärahaeskusteluun, jota täällä on käyty.

Ed. Kiljunen varsin hyvin kuvasi niitä ongelmia, joita Mai-sopimuksen syntyyn ja synnyttämiseen liittyy. Mutta mielestäni kuitenkin ainakin yksi tai kaksi peruskysymystä vaatii vielä selvitystä. Ensinnäkin, miksi Oecd on valittu siksi järjestöksi, joka tekee tällaista monenkeskistä investointien suojasopimusta? Vastaus on varsin yksinkertainen: Juuri siksi, että kehitysmaat eivät ole mukana Oecd:ssä. Se on se syy.

Eihän kovin paljon mielikuvitusta tarvita tämän syyn löytämiseksi, eli kun tavoitteena on aikaansaada sellainen sopimus, joka on edullinen nimenomaan kaikkein kehittyneimpien kapitalististen maiden suurimmille firmoille, on selvää, että silloin on valittu sopimusluonnoksen tekijäksi järjestö, joka kaikkein parhaiten edustaa suurfirmojen etuja, heijastaa niiden toiveita ja

tavoitteita. Eli tämä on lyhyesti se syy, miksi kehitysmaat on jätetty itse tämän sopimuksen synnyttämisen prosessin alkuvaiheen ulkopuolelle. Kysymys on ulkoa käsin kehitysmaille tuotavasta sopimuksesta, joka kehitysmaiden sellaisen poliittisen eliitin avulla, joka on sidoksissa usein näiden ulkomaalaisten firmojen etuihin, yritetään saada myös hyväksytyksi kehitysmaissa.

Toinen kysymys, ed. Kiljunen. Mielestäni pitäisi mennä vielä askel syvemmälle, kun te sanotte, että Mai-sopimus ei saisi suosia myöskään ulkomaisia investointeja, eli teidän mielestänne sopimuksen pitäisi olla sellainen, että se kohtelee tasapuolisesti sekä kotimaisia että ulkomaisia investointeja. Mielestäni tämäkin synnyttää joukon kysymyksiä.

Ensimmäinen kysymys on se, eikö kuitenkin asianomaisella kehitysmaalla pitäisi olla oikeus itse päättää siitä, minkälaisia investointeja suositetaan? Niiden oma kansallinen kehityshän vaatii tiettyssä tilanteessa tiettyjä helpotuksia esimerkiksi ulkomaalaisille yrityksille, jotta pääomia voidaan houkutella maahan, ei sellaisia etuja, joita me useimmista kehitysmakista tunnetta, jotka edut ovat sidoksissa jälleen kerran kehitysmaiden oman poliittisen eliitin taloudellisten intressien kanssa, mutta sellaisia ulkomaisia investointeja, jotka perustuvat tasapuolisuuteen, molemminpuoliseen hyötyyn ja todellakin kansallisen kehityksen näkökohtien huomioon ottamiseen, eli mielestäni ei edustajan mainitsema seikka voi olla se kriteeri.

Engelma Mai-sopimuksen osalta tietenkin on juuri se, että tällä sopimuksella yritetään saattaa ikään kuin valtavan suuret kansainväliset yritykset, joiden liikevaihto usein ylittää asianomaisten kehitysmaiden koko budjetin ja bruttokansantuotteenkin, ikään kuin tasa-arvoiseen asemaan näiden kehitysmaiden heikon kansallisen teollisuuden kanssa. Mielestäni kehitysmaalla pitää olla itse oikeus määritellä omat kansalliset etunsa ja siltä pohjalta myös suuntautua joko kotimaisen teollisuuden suosimiseen tai tiettyinä ajan-kohtina myös ulkomaisen teollisuuden suosimiseen. Ei tässä ole sellaista yleistä sääntöä löydettävissä. Kysymys on tietenkin aina siitä, missä kehitysvaiheessa asianomainen kehitysmaa on.

Mutta pääkysymys on tietenkin se, että Mai-sopimus yritetään tuoda kehitysmaille ulkoa käsin, ja monelta osin todellakin se kritiikki, mitä ed. Kiljunen kohdisti tähän sopimukseen, on totta.

Täytyy vain myös sanoa se, että Suomen halli-

tus on mukana rakentamassa aivan toisenlaista sopimusta kuin sitä, minkä esimerkiksi tässä keskustelussa ed. Wahlström ja myös ed. Kiljunen ikään kuin asettavat tavoitteeksi.

Myönteistä on tietenkin se, että ulkoasiainvaliokunta on lausunnossaan pitänyt välttämättömänä ainakin sitä, että sopimusneuvotteluiden edistymisestä eduskunnalle toimitettaisiin myös jatkossa tarkat tiedot.

Mutta, rouva puhemies, itse asiassa haluaisin jatkaa keskustelua kehitysyhteistyömäärärahoista.

En hyväksy sitä, että ikään kuin mennyt kehitys jaetaan kahtia: On Ahon hallituksen aikainen huono kehitys ja Lipposen hallituksen aikainen hyvä kehitys. Tämä ei pidä paikkaansa. Huono kehitys oli Ahon hallituksen aikana. Silloin todellakin suomalaisen kehitysyhteistyön määrärahat romautettiin tavalla, joka herätti myös kansainvälistä voimakasta arvostelua ja aikaansai Suomen maineelle hallaa. Mutta tapahtuiko käänne Lipposen hallituksen tultua ruoriin? Ei tapahtunut, ei minkäänlaista käännettä tapahtunut. Täytyy sanoa, niin kuin jo aikaisemmin vastauspuheenvuorossani totesin, että neljän hallitusvuoden aikana Lipposen hallitus on panemassa maksuun vähemmän kehitysyhteistyömäärärahoja kuin laman aikana toiminut Ahon hallitus. Se on se reaalin tilanne, mikä itse maksatuksen, markkojen, osalta on olemassa, mutta myöskin prosenttien osalta on huono tilanne.

Ed. Ryhänen mainitsi, että muka syynä siihen, että Ahon hallituksen vuosina 91—92 tapahtui lähes miljardin markan vähennys kehitysyhteistyömäärärahoista, oli se, ettei ollut kehityskelpoisia projekteja kehitysyhteistyössä. Eihän tämä pidä lainkaan paikkaansa.

Ed. Kiljunen totesi aivan oikein, että kahdenvälisen kehitysyhteistyön ohella olisi ollut käytettävissä tietenkin monenkeskinen yhteistyö. Siinäkin vuonna me saimme tavattoman paljon pyyntöjä erilaisilta kansainvälisiltä järjestöiltä, jotka olisivat tarvinneet rahaa. Yksinomaisena syynä kehitysyhteistyömäärärahojen pudottamiseen oli tietenkin se, että tämä tehtiin Suomen ajautuessa lamaan. Laman verukkeella katsottiin, että tämä on sellainen budjettikohta, josta voidaan vähentää.

Kiitän ministeri Haavistoa ja vihreää eduskuntaryhmää ja myöskin, täytyy sanoa, omia ministereitani, vasemmistoliiton ministereitä, ja myös yhtä SDP:n ministeriä eli ulkoasiainministeri Tarja Halosta siitä, että kehitysyhteistyömäärärahojen suuruudesta on jokaisessa budjet-

tiriihessä kamppailtu. Kiitos kuuluu osittain myöskin rkp:lle tässä yhteydessä. Mutta valta puolueiden, kokoomuksen ja sosialidemokraattisen puolueen, hallitusryhmien valtaenemmistö on pitänyt lähtökohtana sitä, että kehitysyhteistyömäärärahoja voidaan leikata. Samalla linjalla olivat myöskin keskustan ministerit viime kaudella.

Leikkaukset ovat olleet todella rajuja. Kun vuonna 91 julkisen kehitysavun bruttokansantuoteosuus oli vielä 0,8 prosenttiyksikköä ja kokonaissumma 3 760 miljoonaa markkaa, huonommillaan tilanne oli vuonna 94, jolloin maksutukseen pantiin enää 1 515 miljoonaa markkaa, joka on 0,31 prosenttia bruttokansantuotteesta. Kun hallitus vaihtui, ei tässä suhteessa tapahtunut minkäänlaista olennaista käännettä. Me emme nimittäin voi sanoa, että muutaman kymmenen miljoonan markan määrärahat olisivat olennainen käänne tai se, että asetetaan tavoitteeksi vuosituhannen vaihteessa 0,4 prosenttiyksikön osuus bruttokansantuotteesta.

Tosiasiaksi jää se, että Lipposen hallituksen politiikassa yksi surkeimmista sivuista on sen kehitysyhteistyöpolitiikka, mitä osoittaa juuri se, että kehitysyhteistyömäärärahat ovat romahtaneet siitä, mitä ne olivat. Samassa suhteessa myöskin Suomen maine kansainvälisesti on romahtanut.

Kun ed. Aittoniemi panee vastakkain eläkeläiset ja kehitysyhteistyön kohteena olevat kehitysmaat, täytyy kysyä, onkohan tämä nyt, ed. Aittoniemi, teiltä huonoa muistia, kun minä muistan, että Esko Ahon hallituksen aikana te äänestitte eläkeläisten korotetun sairausvakuutusmaksun puolesta. (Ed. Aittoniemi: Enpä äänestänyt!) — Voi olla, että muistan väärin, mutta tulen tarkistamaan asian. Teillähän oli silloin kaksinaisen linja tässä Ahon hallituksen aikana. Ensin te arvostelitte, mutta kun te liityitte keskustan eduskuntaryhmään, aloitte kehua sitä samaa huonoa politiikkaa. — Mutta ei ole todellakaan, kuten täällä on todettu, mitään syytä panna vastakkain näitä asioita.

Rouva puhemies! Haluaisin vain lopuksi todeta sen, että vaikka kehitysyhteistyömäärärahat ovat jonkin verran, hyvin vaatimattomasti, muutaman viime vuoden aikana kasvaneet, me olemme kovasti jäljessä kaikista niistä lupauksista, mitä me vielä 1980-luvulla aivan yksimielisesti annoimme.

Ed. K i l j u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Laakso viittasi useammassa-

kin kohdassa puheenvuorooni. Erityisesti hän pohdiskeli puheenvuoroani Mai-sopimuksesta. Haluaisin tiedustella ed. Laaksolta, onko ed. Laakso kiistämässä ylipäättään Mai-sopimuksen tarpeellisuutta. Jos ei ole kiistämässä, eikö meidän silloin pitäisi puhua sopimuksen sisällöstä eikä lähteä tämäntapaisesti liikkeelle, että ylipäättään tämäntapainen kansainvälinen säätely on tarpeellista?

Ed. Laakso myöskin puheenvuorossaan arvostelee sitä, että Mai-sopimuksella annettaisiin etuja — siteeraan häntä — ”kansainvälisille kapitalistisille yrityksille”. Seuraavassa lauseessa hän on jo sanomassa hyvin nopeasti, että itse asiassa näitä samoja yrityksiä pitäisikin pystyä myös suosimaan suhteessa kansallisiin yrityksiin.

Ed. Laakso, teidän kannattaa tarkastella sitä investointitoimintaa, mitä kehitysmaissa on harjoitettu erityisesti vapailla tuotantovyöhykkeillä, ja lukea kirjallisuutta, joka niihin liittyy. Te havaitsette hyvin selkeästi, että monissa tapauksissa on hyvin voimakasta kritiikkiä siihen nähden, että ulkomaiset yritykset saavat sen kaltaisia etuuksia, joita kotimaisille yrityksille ei anneta, muun muassa koskien esimerkiksi työvoiman ammatillista järjestäytymistä, lapsityön käyttöäkin pahimmissa tapauksissa, erityisesti naistyön käyttöä jne. On hyvin monia ongelmia tähän liittynyt. Tutkimukset ovat osoittaneet, että vapailla tuotantovyöhykkeillä on toivottu enemmän kehitysefektiä kuin todellisuudessa on saatu. Paremmalla, tasa-arvoisemmalla suhtautumisella ehkä näitä ongelmia olisi voitu välttää.

Arvoisa puhemies! Huomaan, että aika loppuu. Minulla oli toinen kommentti, mutta otankin puheenvuoron sitten.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kyllä, olen sitä mieltä, että siltä pohjalta, miltä Mai-sopimusta nyt neuvotellaan, selaista sopimusta ei tarvita. Se on vahingollinen kehitykselle. Neuvottelulähtökohta on kansainvälisten suurfirmojen etujen ajaminen kehitysmaissa. Oecd on otettu tässä välikappaleeksi siksi, että todellakin sitä kautta saadaan kaikkein parhaiten tämän kaltaiset kansainvälisten suurfirmojen toiveet sisällytetyiksi tällaiseen sopimukseen. Siksi ei ole valittu muun muassa Unctadia tai eräitä muita järjestöjä neuvotteluforumiksi. Tämä ensinnäkin.

Toiseksi haluaisin vielä todeta sen, että ydinsykymys mielestäni on se, että kehitysmailla pitää itse olla oikeus päättää siitä, minkälaista in-

vestointitoimintaa ne suosivat. Ei voi olla oikein se, että ikään kuin ulkoa käsin ja vielä ehkäpä ikään kuin juridisen tuomioistuimen menettelyn kautta sanellaan kehitykselle ratkaisut. Olen samaa mieltä siitä kritiikistä tietenkin, että juuri näitä ulkomaisia suurfirmoja on voimakkaasti syytettävä useissa kehitysmaissa siitä kehityksestä tai kehittymättömyydestä, mitä siellä tapahtuu. Mutta samalla meillä on myös toisenlaisia esimerkkejä, joissa otetaan molemmiin puolin hyöty huomioon.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! On varmaan niin, että jotkut firmat ovat toimineet vastoin eettisiä ja laillisia ja muita normeja joissakin maissa, mutta juuri siitä syystä tarvitaan kansainvälisiä sopimuksia. Juuri siitä syystä tarvitaan kansainvälisiä pelisääntöjä, jotta näitä voidaan valvoa. Talouden globalisoituminen on mielestäni tullut jäädäkseen, ja nyt voimme toimia aktiivisesti ja luoda pelisääntöjä tai jäädä odottamaan, ja spekulantit voittavat niin kauan kuin ei ole selkeitä pelisääntöjä.

Korostan vielä, että Maista neuvotellaan Oecd:ssä, koska Gattin yhteydessä ei onnistuttu ja katsottiin, että on hyvä, että saadaan sopimus aikaan. Tämä ei koske kehitysmaita, jotka ovat ulkopuolella. Ellei liitytä, sopimus ei koske niitä. Elikkä on aivan turha luoda pelkoja, kun ne eivät ole mukana, ja maat voivat vapaaehtoisesti liittyä, jopa niin että jokin EU-maa, jos haluaa, voisi ainakin teoriassa jäädä ulkopuolelle. Elikkä ei pakoteta yhtään maata mukaan tähän. Se on eräs näkökohta.

Toinen on se, että ei ole pakko muuttaa, edelleen kansallinen lainsäädäntövaltuus jää meille. Me päätämme edelleen omista laeistamme. Ainoa edellytys on se, että kohdellaan kaikkia yrityksiä samalla tavalla, eikä ole vain niin, että isot kansainväliset firmat ovat ulkomaalaisia tai ulkomaalaisten käsissä. Löytyy firmoja, jopa pieniä suomalaisia, jotka toimivat suppealla alalla ja joiden tulevaisuus on riippuvainen siitä, että ne pärjäävät kansainvälisesti. Ne haluavat tehdä investointeja muualla, ja jos ne onnistuvat siinä, niin se vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen Suomeen.

Löytyy jopa pieniä suomalaisia firmoja, jotka voivat hyötyä tästä. Mai-sopimus ei juuri koske Suomea, koska meillä lainsäädäntö jo on sellainen, ettei tehdä eroa firmojen välillä sen mukaan, kuka on omistaja, vaan meillä jo nyt on niin, että lainsäädäntö kohtelee niitä samanlaisesti.

Oecd:ssä tästä on neuvoteltu, kuten sanoin,

siitä syystä, ettei muualla ole onnistuttu, mutta tähän voi edelleen liittyä. Jos kehitysmaat haluavat tähän liittyä, se on täysin mahdollista. Ongelma on toki siinä, että kaikki kehitysmaat eivät siihen pysty, mutta löytyy myös sellaisia kehitysmaajohtajia, jotka eivät halua, koska tämä edellyttää sen tyyppistä avoimuutta, joka tekee esimerkiksi korruption aika vaikeaksi. Näin ollen minusta tämä olisi monen kehitysmaan intressissä, kunhan ne vain ymmärtäisivät sen sillä tavalla. Minusta joskus pelätään vääriä asioita, kun puhutaan kehitysmaista.

Edelleen on niin, että tarvitaan kansainvälisiä sopimuksia, jotta vakautetaan taloudellista tilannetta, kun globalisoituminen etenee. Ainoat, jotka ovat epävakaita tilanteista kiinnostuneita, ovat ne spekulantit, jotka voivat hyödyntää niitä. Sanon vielä, että jos minä olisin spekulanttien kanssa samaa mieltä, niin olisin todella huolissani. Kun Soros ja Laakso vastustavat tätä sopimusta, niin minä katsoisin peiliin ja kysyisin, mistä syystä minä olen Soroksen kanssa samaa mieltä (Ed. Kiljunen: Tai Laakson kanssa!) — tai Laakson kanssa — ja Soros voisi katsoa tietenkin myös ja kysyä, mistä syystä minä olen Laakson kanssa samaa mieltä. Tämä on epäpyhä allianssi, mutta ei se minulle ole yllätys, kun on kysymys vanhoista stalinisteista ja spekulanteista. Samanlainen porukka se pitkälle on.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Puuttumatta ministeri Norrbackin puheenvuoron loppuosassa olleisiin asiatoimuksiin haluan kuitenkin todeta sen, että vastarinta Mai-sopimusta vastaan on koko ajan kasvussa. Vastarinta, kuten ministeri Norrback jo aikaisemmissa puheenvuoroissaan totesi, on tullut erityisen voimakkaasti sellaisten kansalaisjärjestöjen taholta, jotka ovat kiinteästi sidoksissa nimenomaan kehitysyhteistyötoimintaan. Tässä kansalaisjärjestöjen kritiikissä ensisijaisena pelkona on juuri se, että Mai-sopimus merkitsee pääomainvestointien sellaista liberalisointia, joka ei viime kädessä kuitenkaan ota huomioon asianomaisten kehitysmaiden kansallisia etuja. Tästä syystä voidaan sanoa, että itse sopimus on vastatulessa.

Kun ministeri Norrback hyvin demagogiseen tapaan toteaa Soroksen vastustavan tätä sopimusta, niin sanoisin kuitenkin, että se, että Soros tätä sopimusta on arvostellut, ei ollut syynä siihen, että sopimusneuvottelut eivät ole edenneet, vaan se, että nimenomaan kehitysyhteistyössä kiinteästi mukana olevat kansalaisjärjestöt ovat

kritisoineet tätä, vaatineet olennaisia muutoksia ja ovat myös sitä mieltä, että ilman näitä olennaisia muutoksia sopimusta ei pidä tehdä, jos siitä tulee sellainen kuin alun perin Oecd:n puitteissa on kaavailtu.

Ministeri N o r r b a c k : Arvoisa puhemies! Tämähän on neuvotteluprosessi, joka etenee koko ajan. Ei ole päätetty oikeastaan mistään vielä. Iltakoulussa tänä iltana puhutaan ja yritetään lyödä tärkeimmät toimintalinjat Suomen osalta kiinni. Mutta on syytä muistaa, että tämä on neuvotteluprosessi, joka edelleen jatkuu. Saattaa käydä niin, että tämä sopimus rajoitetaan koskemaan portfolio- ja teollisuusinvestointeja eikä muita investointeja tai muuta omaisuutta. Se on mielestäni kuitenkin parempi ratkaisu kuin ei mitään. Silloin saadaan vakautta ja turvallisuutta, jota tarvitaan, jotta saadaan työpaikkoja, taitoja ja investointeja kaikkiin maihin. Tätä kehitysmaat tarvitsevat.

Tämä on nyt ainakin kolmas kerta, kun korostan, että Mai-sopimus ei koske kehitysmaita. Se koskee vain niitä maita, jotka ovat mukana sopimuksessa. Ne, jotka ovat ulkona, ovat siis sopimuksen ulkopuolella. Toinen asia on se, että meillä on bilateraalisopimuksia. Sellaisia tarvitaan, mutta se on monimutkaisempi prosessi. Bilateraalisopimuksiahan solmitaan nyt monta vuodessa, kun Mai-sopimusta ei ole olemassa. Parasta aikaa on käyty neuvotteluja Ecuadorin kanssa, Perun kanssa on neuvoteltu ja muidenkin kanssa. Meillä on nyt kymmeniä sopimuksia, ja kun yksi voi korvata ne, niin tilanne tulee yksinkertaisemmaksi.

Ed. C. Andersson on näköjään myös puhunut kansallisesta kulttuurista ja sen suojaamisesta. Se on mielestäni hyvin tärkeä näkökohta. Voi olla, etteivät nämä asiat ole ollenkaan Mai-sopimuksessa mukana, mutta vaikka ne olisivatkin mukana, niin mikä on konkreettinen riski? On sanottu, että jokin amerikkalainen firma voi tulla tänne pyytämään tukea ja me joudumme antamaan sille firmalle tukea, kun ne tekevät filmiä.

Mutta edelleen Suomen hallitus päättää kriteereistä. Jos kriteeri on se, että tehdään kauniita filmejä Pohjanmaan lakeuksista, Lapin tuntureista tai Savon järvistä ja lammista, niin olisiko haittaa, jos jokin iso amerikkalainen filmifirma tulisi tänne tekemään filmejä näistä? (Ed. Laakso: Tuskin ne ovat kiinnostuneita!) — Juuri näin. — Näin ollen kysyn, mikä on riski tässä.

Kun ensin on päätetty vastustaa ja sen jälkeen ryhdytään etsimään argumentteja, niin silloin

järjestys on jotenkin nurinkurinen. Ensinnäkin pitää analysoida riskejä ja sen jälkeen päättää, kannattaako olla puolesta vai vastaan. Mutta kuten sanoin, tämä saattaa jäädä Mai-sopimuksen ulkopuolelle ja tämä keskustelu jää aika teoreettiseksi.

Ed. K u o s m a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Laakso arvosteli kokoomusta ja keskustaa siitä, että kehitysyhteistyömäärärahoja on pudotettu tällä vuosikymmenellä roimasti. Se pitää kyllä todella paikkansa. Vuonna 91 kehitysyhteistyömäärärahoja oli 3,7 miljardia markkaa ja 94 noin 1,5 miljardia markkaa. Mutta se johtuu siitä, että Suomen talous romahti samalla 90-luvun alussa. Velkaantuminen tapahtui kovaa vauhtia, lähes 60 miljardia vuositasolla. Jokainen meistä hyvin tietää, että ensin täytyy omat asiat laittaa kuntoon Suomessa ja sen jälkeen ryhtyä kehitysapua jakamaan saman suuruisena kuin aikaisemmin.

Mai-sopimuksesta sen verran, että tässä on todellakin kysymys kansainvälisistä pelisääntöistä liikemaailmalle ja elinkeinoelämälle niissä maissa, jotka ovat jäseninä Oecd:ssä. Toisin sanoen tärkein lähtökohta on se, että kansainvälisille investoinneille luodaan samanlaiset lähtökohdat kuin sopimusten piirissä jo oleville kansainvälisille yrityksille. Oecd:tä kiinnostaa ainoastaan ne kehitysmaat, joissa on luonnonrikkauksia, lähinnä öljyä, maakaasua ja mineraaleja. Näiden luonnonrikkauksien jalostamista ja hyödyntämistä ajatellen on käsittääkseni kehitysmaiden kannalta a ja o, että ne jalostetaan siellä itse paikalla ja markkinoidaan ympäri maailmaa. Siitä se hyvinvointi lähtee.

Yleensä kehitysyhteistyöstä sanon sen verran, että ei sinne kannata viedä tavaraa. Pitää opettaa ihmiset tekemään työtä sillä tavalla kuin on vanha sanonta, että ei kannata muu kuin opettaa ne ihmiset kalastamaan ja viedä kalastusverkkoja, sen sijaan että sinne rahaa säkeittäin lähetetään. Se menee monta kertaa vääriin tarkoituksiin, lähinnä aseitten ostoon ja vastaavaan.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Haluan vielä todeta, että kritiikkini pääkohde ei itse asiassa ollut se, että kehitysyhteistyömäärärahoja leikattiin laman yllättäessä Suomen, vaan se, että niitä ensinnäkin leikattiin tavattoman paljon tavalla, joka aiheutti Suomen kansainväliselle maineelle ongelmia. Kritiikkini kohdistui ennen kaikkea siihen, että täällä eräät puhujat ovat ikään kuin antaneet kuvan, että

kaikki muuttui sen jälkeen, kun Lipposen hallitus tuli valtaan, että Lipposen hallitus korjasi kaiken sen, mitä edellinen, Ahon hallitus, tässä suhteessa aiheutti.

Tämä ei pidä paikkaansa. Edelleenkin tilanne on se, että kehitysyhteistyömäärärahat ovat tavattomat alhaiset. Niitä on pidetty nousukaudesta huolimatta hyvin alhaisina. Tilanne ei ole ollenaisesti parantunut prosentteina tai markkoina näistä hyvin alhaisista luvuista.

Haluaisin vielä todeta Mai-sopimuksesta sen, että jos katsomme läheltä Venäjää tai Viroa, niin Virossa ei ole esimerkiksi maatalouden osalta suojatulleja. Mitä on tapahtumassa Viron maataloudelle? Se on menossa kanttuvei. Mai-sopimuksen ydin on juuri pääoman liikkeiden ja investointisuojaan liberalisoinnin tuloksena se, että esimerkiksi kotimaiset suojatullit ovat kiellettyjä. Ne suojaisivat kotimaista teollisuutta tai kotimaista tuotantoa. Ei voi olla oikein, että kehitysmailla ei ole itsenäistä oikeutta päättää siitä, miten ne omaa teollisuuttaan tai tuotantoaan kehittävät.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ahon hallituksen aikana maan kamppaillessa taloudellisesta olemassaolostaan eläkeläisiä rangaistiin kyllä, ed. Laakso, sairausvakuutusmaksulla, mutta samalla ankarasti leikattiin kehitysyhteistyömäärärahoja. Ongelma on nyt siinä, että teidän hallituksenne aikana pyritään kiivaasti nostamaan kehitysyhteistyömäärärahoja, mutta on unohdettu se, että pitäisi sairausvakuutusmaksut poistaa. Minäkin hyväksyn kehitysyhteistyömäärärahoihin satsauksen jonkin verran, kunhan ensin korjataan ne muut asiat, jotka aikanaan laman aikana jouduttiin tekemään, toisin sanoen eläkeläisten sairausvakuutusmaksu, mistä oli puhetta.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu Mai-sopimuksesta on erittäin tärkeä, vaikka se tietysti on ainoastaan osa hallituksen kehitysyhteistyökertomusta. Mutta sekin, että ulkoasiainvaliokunta on hyvin painokkaasti tähän ottanut kantaa, hyvin kriittisesti, on tärkeää. Valiokunta vaatii tietoa myös eduskunnalle Mai-sopimusneuvottelujen kehittämistä. Juuri näillä minuuteilla iltakoulu kokoontuu tämän asian ympärillä.

Eräs asia, kun puhutaan tämänkin talon toiminnan laadusta, on mielestäni tärkeä. Meillä ei ole käsillä yhtään Mai-sopimuksen tällä hetkellä käsitellyssä olevaa luonnosta eikä sitä ole tämän

talon sisällä. Viime keväänä, kun asiasta keskusteltiin, ympäristövaliokunta, joka antoi oman lausuntonsa asiasta suurelle valiokunnalle, sai silloin englanninkielisen kappaleen Maan ystäviltä. Kun siihen tutustui, sieltä löytyi hyvin uskomattomia asioita, arvoisa puhemies. Kun palataan tämänhetkiseen tilanteeseen, niin tänäänkään valtioneuvoston jäsenillä ei ole tämänhetkistä neuvottelujen kohteena olevaa ehdotusta. Siitä voisi tietysti tehdä sen yhteenvedon, että on aika vaikeata käydä syvällistä keskustelua sopimuksesta, jonka luonnostakaan ei ole käsillä. Tämä on toki myös eduskunnalle hyvin hankala tilanne.

Ed. K i l j u n e n : Arvoisa puhemies! Reagoisin vielä ed. Laakson käyttämiin puheenvuoroihin.

Yhdyn ehdottomasti näkemykseen, minkä hän toi myös voimakkaasti esille, että ne maat, joita varten todellisuudessa Mai-sopimus tehdään, ovat neuvottelujen ulkopuolella, kun Oecd on neuvottelufoorumi. Se on ilmiselvä ongelma. Tässä suhteessa se, että ministeri Norrback totesi, että kehitysmaat voivat jättäytyä sopimusjärjestelyn ulkopuolelle, on jonkinlainen väistölöike, koska todellisuudessa niillä ei sitä vaihtoehtoa ole, jos ne ylipäättään pyrkivät saamaan ulkomaisia investointeja. Minusta olisi luontevampi foorumi Maailman kauppajärjestö ja Unctad. Siinä tapauksessa, että jokin maa ei ole halukas aikaansaata sopimusta allekirjoittamaan ja ratifioidaan, sopimus ei luonnollisesti tule koskaan sitä maata.

Sen sijaan ed. Laaksoille haluaisin täsmentää: Minullakin on ilmiselvästi se näkemys, että kullakin valtiolla täytyy olla oikeus säädellä tarpeen mukaan investointitoimintaa. Tämä oikeus luonnollisesti täytyy olla ja säätely tapahtuu lainsäädäntöteitse. On monenlaisia syitä investointitoiminnan säätelemiseen.

Mai-sopimuksella ei tulla sen sisällön mukaisesti estämään kansallisen säätelyn mahdollisuutta. Tätä sopimus ei sisällään pidä. Sopimus pitää sisällään sen, että syrjintä poistuu. Syrjintä poistuu molempiin suuntiin. Ministeri Norrback totesi, että Suomenkin pitäisi tähdätä siihen. Syrjintä poistuu sen suhteen, että ulkomaisia investoijia ei voida syrjiä suhteessa kansallisiin investointeihin ja yhtä lailla toisinpäin: Kansallisia investointeja ei voida syrjiä suhteessa ulkomaisiin investointeihin. Tämä on se peruslähtökohhta, jolla Gatt-sopimusjärjestelmä toimii kansallisen kaupan osalta. Se on se sama järjestely, jota

nyt ollaan luomassa koskemaan myös investointitoimintaa sen jälkeen, kun suorat investoinnit ovat kasvaneet niihin mittasuhteisiin, mihin ne ovat 90-luvulla kasvaneet.

Arvoisa puhemies! Ed. Laakson toinen huomio koski sitä seikkaa — nyt ministeri Haavisto ei ole enää paikalla — että kehitysyhteistyö on Lipposen hallituksen häpeällisimpiä sivuja. Hän viittasi yhteen ainoaan seikkaan, mikä oli häkellyttävää, että näin voimakas lausahdus, näin voimakas toteamus ja viittaus yhteen ainoaan seikkaan eli määrärahakehitykseen.

Ed. Laakso, minä soisin — ministeri Haavisto ei nyt ole puolustamassa — että katsoisitte myös kehitysyhteistyön sisältöä. Mitä sisällön puolella on tapahtunut? Puhua häpeällisimmästä sivusta on kohtuutonta, kun me näemme, että suomalaisessa kehitysyhteistyössä ilmiselvästi on uusia ulottuvuuksia, uusia keskeisiä painotuksia, korostetaan köyhyyden ongelman voittamista, korostetaan naisten aseman vahvistamista, ympäristöongelmia, kestävän kehityksen edellytysten luomista, ollaan lieventämässä sitä riippuvuutta, joka aikaisemmin kehitysyhteistyöllä oli kaupalliseen rahoitukseen jne. Monet ulottuvuudet ovat ilmiselvästi uusia.

Sen lisäksi haluaisin kiinnittää huomiota myös prosenttiosuuteen. Ministeri Haavisto täällä jo sanoi ja eräissä muissakin puheenvuoroissa on todettu, että markkamääräisesti Suomen kehitysyhteistyö on noussut, se on pikkuisen noussut myös suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kansainvälinen tilanne, ed. Laakso, on sen kaltainen, että vielä vuonna 93 kansainvälinen kehitysyhteistyö oli Oecd-maissa eli avunantajamaissa, läntisissä teollisuusmaissa 0,3 prosentin tasolla bruttokansantuotteesta. Sillä tasolla se on ollut 60-luvun puolivälistä asti. Oecd-maiden bkt-osuudet kehitysyhteistyöhön ovat olleet 60-, 70- ja 80-luvulla ja 90-luvun alussa suhteellisen tasaisesti 0,32:n ja 0,35 prosentin vaihteluvälillä.

Sen jälkeen, ed. Laakso, on tapahtunut se valitettava tosiseikka, että niin sanottu apuväsymys on iskenyt useimpiin Oecd-maihin, erityisesti Yhdysvaltojen apu on voimakkaasti laskenut, ja vuonna 1997 avun bruttokansantuoteosuus Oecd-maissa oli 0,22 prosenttia. Kansainvälisesti on menty alaspäin, Suomi on mennyt hivenen ylöspäin suhteessa bkt:hen, reilusti ylöspäin markkamääräisesti. Siinä suhteessa, ed. Laakso, on kohtuutonta, että toteatte, että Lipposen hallituksen häpeällisin sivu on kehitysyhteistyö. Yhdysvaltain kehitysapu, siis ei enää edes suurimpana avunantajamaana, on 0,08 prosenttia.

Japani on nykyisin itse asiassa markkamääräisesti — dollarimääräisesti, jenimääräisesti — suurin kehitysavun antaja.

Nämä korjaukset.

Ed. Kuosmanen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Laaksoille toteaisin, että kyllä Baltian maat ovat todella kehittyneet tällä vuosikymmenellä erittäin voimakkaasti. Niitten talous on kehittynyt melkein voimakkaammin kuin meidän oma taloutemme. Investointihalukkuus on ollut paljon suurempi kuin meillä, jos otetaan bruttokansantuotteeseen verrattuna. Eli todella Suomen hallitus on tehnyt hyvää työtä kehitysyhteistyössä. Tietotaitoa on levitetty lähinnä Baltian maihin ja Venäjälle, mutta Venäjän hallinto on niin pahasti vielä sekaisin, että parannusta saamme vielä yhden vuosikymmenen odottaa.

Ed. Tiusaselle toteaisin, että ainakin meillä talousvaliokunnassa, kun Mai-sopimuksesta tehtiin lausunto suurelle valiokunnalle, meillä oli suomenkielinen versio kun me käsitelimme talouselämän lakeja ja investointeja. En tiedä, minä takia ympäristövaliokunnalle ei ole samanlaista toimitettu.

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Jos saan ensiksi puuttua Mai-sopimusluonnoksen sisältöön. Ainakin ulkoasiainministeriön taholta meille on kerrottu useampaan otteeseen, että mitään sopimusluonnosta ei ole edes olemassa, ei englanninkielistä eikä suomenkielistä, edustajat Kuosmanen ja Tiusanen. Eli minkäänlaista sopimusluonnosta ei ole olemassa. Tämä on se tilanne. On olemassa Maan ystävät -järjestön ja eräiden muiden kansainvälisessä kehitysyhteistyössä mukana olevien järjestöjen julkisuuteen tuomat, sanoisinko, keskustelumuistiot. Mitään lopullista sopimusluonnosta ei ole olemassa. Tämä on syytä todeta. Sen takia on vaikea ottaa kantaa tämän sopimuksen sisältöön.

Ed. Kiljunen, kyllä tämän sopimuksen ydin kohta kuitenkin on se, että kansallisia investointeja ei tulevan sopimuksen mukaan saa suosia. Niitä ei saa panna erilaiseen asemaan kuin kansainväliset investoinnit. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että kansallisen sääntelyn mahdollisuus Mai-sopimuksessa eliminoidaan, ja se on sopimuksen tavoitekin.

En oikein ymmärrä, väittääkö ed. Kiljunen tässä suhteessa, että tämä ei olisi Mai-sopimus-kierroksen tavoite. Ongelmahan on juuri se, että silloinhan kehitysmailta poistuisi mahdollisuus

itse päättää siitä, miten esimerkiksi suojella omaa kansallista tuotantoa ja teollisuutta.

Ed. Kiljunen: Arvoisa puhemies! Pitääkö tämä ihan rautalangalla nyt vääntää? (Ed. Laakso: Kyllä) Se, että investointeja kohdellaan yhdenvertaisesti, ovat ne sitten ulkomaisia investointeja, kotimaisia tai joint ventureita, yhteisyrityksiä, mikä on tyypillisin tapa näitä investointeja tehdä, se, että erilaisia investointeja kohdellaan tiettyssä kansantaloudessa yhdenvertaisesti, (Ed. Laakso: Sepä se!) ei tarkoita sitä, että sääntely poistetaan. Kansallisesti voidaan näitä investointeja säädellä ja edelleenkin niin kuin halutaan, mutta syrjintä poistuu eli ulkomaiset eivät ole sen suositumpia kuin kotimaiset eivätkä kotimaiset sen suositumpia kuin ulkomaiset. Tämä ei siis poista sääntelyä.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Edustajille Kuosmaselle sekä Laaksoille vain se huomio, että todellakin ne paperit, jotka me sitten saimme käyttöömmä Maan ystäviltä, olivat kuitenkin, niin kuin ed. Laaksokin totesi, kopioita niistä pohjapapereista, joita käytettiin sopimusneuvotteluissa. Näin ollen ne olivat ainut konkreettinen mustaa valkoisella oleva teksti, johonka yleensäkin saattoi ottaa sillä tavalla kantaa, että näki, mitä kaikkea tässä sopimusneuvotteluprosessissa yleensäkin haettiin. Siellä todellakin oli yllättäviä velvoitteita, jotka saattaisivat kohdistua esimerkiksi Suomen valtioon, paikallisen kunnan suuntaan ja suhteeseen johtuen siitä, että esimerkiksi valtion lainsäädännössä olisi vaikkapa ympäristöterveydenhoitoa määrittäviä asioita, jotka taas vaikuttavat mahdolliseen investointiin, joka aikoo investoida.

Tässä vaiheessa oltiin viime keväänä. Vielä viime keväästä muistutan mieleen sen, että silloin varsin usein ministeri Norrback totesi, että kysymyksessä on ihan rutiiniasia ja rutiinisopimus, johon ei liity minkäänlaisia ongelmia.

Ed. Laakso: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä ed. Kiljuselle todeta sen, että kehitysmaissa ulkomaalaisten investointien ja kotimaisten investointien saattaminen samanarvoiseen asemaan tarkoittaa suomeksi sitä, että kotimaisia investointeja ei saa suosia.

Useissa kehitysmaissa tilanne on kuitenkin se, että kansallisen olemassa olevan, vaikkakin vähäisen, tuotannon suojelemiseksi kotimainen tuotanto, kotimainen teollisuus on asetettava parempaan asemaan kuin ulkomaiset investoin-

nit, koska muussa tapauksessa ulkomaiset investoinnit tappavat kotimaisen vähäisenkin tuotannon tai teollisuuden. Tässä on juuri se, että Mai-sopimuksen yksinomaisena tavoitteena, sellaisena kuin Mai-sopimuksesta tällä hetkellä Oecd:n puitteissa keskustellaan, on juuri saada aikaan tilanne, jossa tällaista kotimaisen teollisuuden suosimista ei saa tapahtua. Tätä pidän ristiriitaisena kehitysmaiden omien etujen ja kehitysmaiden kansalaisten etujen kannalta.

Myönteistä on tietenkin se, että kansainväliset kehitysyhteistyössä mukana olevat järjestöt ovat todellakin vuodattaneet julkisuuteen sopimusmuistioita, taustamuistioita, joidenka perustalta me täälläkin nyt voimme keskustella. Jos me olimme luottaneet tässä asiassa vain ulkoasiainministeriön informaatioon, tällaista keskustelua ei olisi voitu käydä.

Ed. Kiljunen: Arvoisa puhemies! On omalla tavallaan ironista, että me käymme täällä eduskunnassa keskustelua Mai-sopimuksesta, kun parhaillaan hallitus käy iltakoulussa samaa keskustelua ja on linjaamassa Suomen linjanvedot. Sääli, että tämä keskusteluyhteys ei voinut toimia tässä yhteydessä. Minusta tämä on tärkeä aihe joka tapauksessa.

Ed. Laakso kiertää olennaisimman kysymyksen, ja se olennaisin kysymys kuuluu: tarvitaanko kansainvälistä investointitoimintaa säätelevää sopimusjärjestelmää, tarvitaanko sitä vai ei? Jos sitä tarvitaan, silloin meidän on syytä lähteä keskustelemaan sen sisällöistä eikä lähteä torjumaan kaikkea sitä, mitä järkevästi pyritään kansainvälisesti globaalitasolla aikaansaamaan.

Ed. Laakso on hyvin tietoinen siitä, että tällä hetkellä kansainvälisiä investointeja säädellään bilateraalisin, kahdenkeskin, sopimuksin, joita on 1 800 kappaletta ja joiden määrä jatkuvasti kasvaa. Meillä eduskunnassakin tällä istuntokaudella on ollut ties kuinka monta kahdenkeskistä investointisopimusta. Tämähän ei ole järkevää. Tämä on tällainen tilkkutäkki, joka luodaan. On tarkoituksenmukaista luoda yhteiset pelisäännöt.

Voin ed. Laaksolle sanoa: Suuret maat pärjäävät erinomaisesti näin bilateraalisesikin. Itse asiassa monenkeskiset sopimusjärjestelyt aina ovat pienten kansantalouksien ja pienten yritysten etu. Sen takia tässä on erinomaisen järkevää nimenomaan myös Suomen olla aloitteellinen ja aktiivinen.

Minusta ministeri Norrbackin puheenvuorot tänään olivat rohkaisevia siinä suhteessa, että

Suomi on nyt nostamassa myös esille sen, että ihmisoikeuksia ei saa polkea. Mai-sopimusjärjestelyyn tulevat työelämän minimoinnit mukaan, ympäristökriteerit myös mukaan, luodaan todellisia pelisääntöjä myös koskien investointiehtoja globaalitasolla. Tämä on aivan oikeata lähestymistapaa.

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Haluan vielä lopuksi todeta sen, että kyllä sellainen kansainvälinen sopimus tarvitaan, joka huomioisi tasapuolisesti myös kehitysmaiden edut myös investointien suhteen, mutta Oecd ei ole oikea paikka tällaisen sopimuksen rakentamiseksi sen takia, että Oecd tavoittelee sellaista sopimusta, joka ei ole kehitysmaiden etujen mukainen, vaan Oecd-maissa toimivien suurimpien kansainvälisten firmojen toiveita vastaava. Neuvotteluille pitäisi löytyä kokonaan toinen paikka. Esimerkiksi Gatt-järjestö, jossa tällaista sopimusta on aikaisemmin yritetty, (Ed. Kiljunen: Gattia ei ole enää olemassa!) olisi jo parempi paikka, koska siellä mukana ovat, edustettuina, paljon useammat maat kuin Oecd:n piirissä. Eli sopimus tarvitaan, mutta sellaista sopimusta, joka meillä tällä hetkellä niiden muistioiden pohjalta, mitä meillä on käytettävissä, on syntymässä tai pyritään synnyttämään Oecd:n puitteissa, eivät kehitysmaat tarvitse.

Sanottakoon vielä lopuksi, rouva puhemies, että myös hallituksessa on tässä kysymyksessä kiistaton ristiriita. Vihreät ja vasemmistoliitto ja myös esimerkiksi ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmän puheenjohtaja ovat esittäneet erittäin voimakasta kritiikkiä niitä sopimusneuvotteluja kohtaan, mitä hallitus on tältä osin käynyt.

Ed. Kiljunen: Arvoisa puhemies! Myös ulkoasiainvaliokunta on esittänyt kritiikkiä. Ed. Laakson olisi hyvä lukea, mitä ulkoasiainvaliokunta sanoo hallituksen kehitysyhteistyökertomuksesta. Ulkoasiainvaliokuntakin lähtee siitä, että meidän tulee kiinnittää huomiota itse sopimuksen sisältöön. Tässä muodossa kuin luonnokset ovat olleet esillä, se sisältö, mikä on ollut esillä, vaatii kriittistä huomiota. Myös ulkoasiainvaliokunta ja allekirjoittanutkin ovat tässä suhteessa kriittisiä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi vammaisten henkilöiden työllistymisen ja koulutuksen edistämiseksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 87/1998 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 14/1998 vp

Toivomusaloite 168/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. I h a m ä k i : Rouva puhemies! Äskeisen keskusteluun viitaten totean, että tällä lailla parannetaan kotimaisten nuorten vammaisten, monesti myös kehitysvammaisten, asemaa. Vammaisille annetaan mahdollisuus, mikäli itse haluavat, työllistyä vaarantamatta eläketurvaansa. Nuori vammaisen voi työkyvyttömyyseläkkeen asemasta hakeutua opiskeluun tai kuntoutukseen ja mahdollisesti myöhemmin työelämään vaarantamatta edellytyksiään saada kansaneläkettä. Vammaisen tekee itse päätöksensä mennä työhön, ja hallituksen esitys koskee kaikkia vammaisia, joilla on kansaneläkeoikeus. Oikeastaan ainoa puute tässä sinänsä hyvässä laissa on se, että se ei vielä koske niitä vammaisia, joilla olisi jo mahdollisuus saada ansiotulot.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

hallituksen esitykseen sisältyvien

ensimmäisen lakiehdotuksen 5, 5 a, 8, 9, 17 a, 18, 20, 25, 27 ja 31 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

toisen lakiehdotuksen 20, 22, 30 a ja 39 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kolmannen lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietinnössä ehdotetun

neljännen lakiehdotuksen 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi työntekijöiden eläkemaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 142/1998 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 15/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 15. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys kansainväliseen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten sekä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan säännösten eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 155/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työasiainvaliokuntaan.

5) Hallituksen esitys euron käyttöönottoon liittyviksi säännöksiksi kiinnityslainsäädännössä

Hallituksen esitys 156/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

6) Hallituksen esitys laiksi valmismatkalain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 157/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan.

7) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön myymisestä Suomen Pankille

Hallituksen esitys 158/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

8) Hallituksen esitys laiksi jäteverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys 159/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

9) Hallituksen esitys laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Hallituksen esitys 162/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto.

10) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmästä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys 169/1998 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Tässä on hyvin teknisestä asiasta kysymys, mutta samalla on syytä todeta, että Euroopan yhteisön ympäristömerkki ja sen luonne kyllä poikkeaa totutusta pohjoismaisesta ympäristötunnuksesta, joutsenmerkistä, jonka se tulee ajan mittaan syrjäyttämään. Näin ollen yleensä ympäristömerkinnän näkökulmasta olemme siirtymässä hiukan huonompaan tilanteeseen. Tämä todettiin ympäristövaliokunnan lausunnossakin, kun se käsitteli aikaisempaa hallituksen esitystä, joka liittyy samaan lakiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

11) Lakialoite laiksi työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja laiksi valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 98/1998 vp (Ulla Juurola /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. J u u r o l a : Arvoisa puhemies! Olen tehnyt toistamiseen lakialoitteen työntekijäin eläkelain 8 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännösten muuttamisesta ja laiksi valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännösten muuttamisesta. Jouduin tekemään aloitteen uudestaan, koska lakialoite ei ole edennyt valiokuntakäsittelyyn saakka. Nytkään en ehtinyt hakea tähän aloitteeseen yli sataa nimeä, vaikka vain ani harva kieltäytyi allekirjoittamasta.

Asia on kaiken kaikkiaan aika vaikeaselkoinen, niin on myös lakialoitteeni. Yksinkertaisesti tässä on kysymys kuitenkin siitä, että vuoden 1996 alusta toteutetun kansaneläkkeen pohjaosan poistamisen myötä tuhansia eläkkeensaajia kohdeltiin tavalla, jota ei voi hyväksyä. Kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen vähennys tehdään heiltä nimittäin kahteen kertaan.

Aiemmin eläkepoliittisesti oli perusteltua sovitaa eri lakien nojalla maksettavat eläkkeet yhteen, jolloin henkilön eri eläkkeiden summa oli 60—66 prosenttia palkasta eläkejärjestelmästä riippuen. Julkisella sektorilla, jonka parhaiten tunnen, yhteensovittamisen yhteydessä vähennettiin työeläkkeestä kansaneläkkeen pohjaosan suuruinen summa kuukaudessa. Tässä yhteydessä leikattiin siis henkilön itse maksamaa työeläkettä. Nyt pohjaosan suuruinen summa, siis itse varsinainen kansaneläkkeen pohjaosa, vähennetään toiseen kertaan.

Kun nyt vastaavan eläkejärjestelmän piirissä olevat siirtyvät eläkkeelle, heiltä vähennetään pohjaosan suuruinen markkamäärä, siis varsinainen pohjaosa, vain yhteen kertaan. Kahteen

kertaan pohjaosan poistamisen piiriin joutuneiden eläkeprosentiksi jää 61—62 prosenttia, kun se uusilla eläkeläisillä on 66 prosenttia.

Erityisen katkeria ovat ne eläkeläiset, jotka juuri ennen eläkkeellepääsyään 90-luvun lama-vuosina irtisanottiin kunnan palveluksesta. Mikäli olisivat saaneet olla vuodenkin pitempään, eläke olisi ollut vallan toisenlainen.

Arvoisa puhemies! Tämän epäkohdan poistamiseen aloitteeni tähtää. Muotoilu lakipykäläksi ei ole ollut helppoa. Tämän idea kuitenkin on se, että yhteensovittaminen tehtäisiin uudelleen 1.1.1999 ja työeläkettä nostettaisiin asteittain samassa tahdissa kuin kansaneläkkeen pohjaosan leikkaus etenee. Se, mikä on ehditty leikata, ei tälläkään lakialoitteella palautuisi, koska taannehtiva korjaus teknisesti ja myös veroteknisesti on erityisen vaikeaa.

Työeläkkeen yhteensovittamisen uudistaminen 1.1.1999 ja työeläkkeen asteittainen nostaminen tulisi pääasiassa työeläkelaitosten maksettavaksi. Vain Valtiokonttorin osuus on talousarvioaloitteeni kohteena.

Tämän lakialoitteen myönteinen käsittely tekisi oikeutta erityisesti julkisen sektorin pienipalkkaisille naisille, jotka ovat ehtineet jäädä eläkkeelle ennen pohjaosan leikkausta. Tämä vääryys pitää nyt korjata.

Ed. L a h t e l a : Rouva puhemies! Silloin aikanaan, kun pohjaosan leikkausta käsiteltiin, tuntui siltä, jotta — joidenkin perustelujen mukaan, joita kuulin täällä — ei voi laskea näitä sillä tavalla, koska näitä on niin paljon ja tiedot ovat vaikeasti saatavissa, ja kaksoisleikkaus tuli tässä voimaan. Tämä tuntui aika kohtuuttomalta ja epäoikeudenmukaiselta sillä tavalla, miten siinä vaiheessa yleensä virkamiehet voivat valmistella semmoisen lain tänne, ja vielä hassummalta, että me emme voineet eduskunnassa sitten muuttaa sitä, koska tämä ongelmanhan oli tiedossa.

Sen takia minusta tämä ed. Juurolan aloite on tosi hyvä. Olisi odottanut, että ed. Juurola olisi malttanut kerätä yli sata nimeä pitkästi, minä en ole laskenut, paljonko tässä on nimiä tällä hetkellä, mutta semmoisen määrän nimiä, että sillä olisi saatu sitä painoarvoa, joka tälle kuuluu. Odottaisi nyt, jotta sosiaali- ja terveysvaliokunta nyt ottaisi tämän käsittelynsä. Ei voi semmoisia kiireitä olla, että tällaisia epäoikeudenmukaisuuksia jätetään ja vedotaan työkiireisiin, koska tässä kuitenkin kysymyksessä on suhteellisen yksinkertainen asia korjata.

Ed. T i u s a n e n : Rouva puhemies! Ed. Ulla Juurolan aktiivisuus on kiitoksen arvoinen. Hän on toistamiseen jo tässä asiassa liikkeellä. Erit-täin tärkeä lakialoite ja perustelut ovat ihan selkeät, vaikka sosiaali- ja terveysministeriön suunnasta on haluttu todella tuoda se asia esiin, johon täällä viitattiin, että tämä on niin mutkikas asia, että se olisi teknisesti mahdoton korjata. Se varmaan on teknisesti mahdollista korjata, koska on teknisesti ollut mahdollista suorittaa tämä toiseen kertaan tapahtuva leikkaus.

62 nimeä tässä taitaa olla. Varsin suuri joukko on hallituspuolueiden kansanedustajia. Tahtoa löytyy siis kaikista hallituspuolueista ja oppositiosta — ed. Aittoniemenkin nimi, huomasin, on tässä — jolloin eduskunnan tahto on tälläkin lakialoitteella näkyvissä.

Näin ollen toivon myös omalta osaltani, että se käsitellään.

Ed. K o r t e n i e m i : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Juurolan aloite on todella hyvä. Itsekin olisin mielelläni allekirjoittanut tämän aloitteen, mikäli allekirjoitusta olisi pyydetty.

Pohjaosan leikkaus oli väärä toimenpide. Huomaamme, että aloitteen allekirjoittajien joukossa on paljon hallituspuolueidenkin edustajia. Hyvä että virhe vihdoinkin myös siellä tunnustetaan. Toivottavasti tämä eläkeläisiä kohdannut vääryys ehditään korjata jo tämän eduskuntakauden aikana.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minunkin nimeni on täällä, ja olen tyytyväinen, että olen siihen nimeni saanut pistää. Mutta totean sen, että nämä ovat niitä aloitteita, jotka jäävät sinne keltaisen vaaran piiriin valiokunnassa, joita ei käsitellä ollenkaan, niin monta kertaa kuin tähän asiaan on täällä keskustelussa, eduskuntakeskustelussa, tämän kansaneläkkeen pohjaosan leikkaamisen pohjalta osallistuttu. Täällä ovat merkittävät henkilöt täältä, hallitusryhmistä muun muassa muistaakseni sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Puisto on jollakin tavalla vihjaillut, että asia pannaan kuntoon. Silloinhan tietysti, jos hallituksen taholta tätä lähdetään tekemään, asia saattaisi tulla kuntoon, mutta ei sieltä ole kuulunut enää yhtään mitään.

Toisin sanoen tämä ed. Juurolankin hyvä aloite jää vain tällaiseksi pieneksi protestiksi ja tuonne Internetin sivuille — toivottavasti sen allekirjoittajatkin näkyvät siellä eikä yksistään teksti. Ihan kaunis ajatus tämä on, ei siinä mitään, mutta kyllä hallituksen on pitänyt tämä asia tietää ja

hallituksen pitäisi se korjata ja sitä on lupailutkin, mutta tämä hallitushan on lupailut niin monenlaisia asioita, jäänyt toteuttamatta, että kyllä tässä toivo menee. Sinne se jää kellastuneiden papereiden joukkoon.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että tällä kaudella eläkeläisten ongelmia ovat olleet pohjaosan poistaminen, taitettu indeksi ja korotettu sairausvakuutusmaksu. Realiteetti on siinä, että kaikki toimenpiteet hyväksyttiin hallitusohjelmassa osina säästötoimenpiteitä eikä siinä vaiheessa varmasti tiedetty, mitä kaikkia vaikutuksia näillä muutoksilla on.

Kaikista näistä on myöskin tehty korjausaloitteet, monista jopa useitakin, ja tämä on yksi niistä. Toivottavasti hallituspuolueiden yhteisneuvotteluissa voidaan asiaa edistää.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Silloin kun pohjaosan leikkauksesta päätettiin, siinä yhteydessähän hallituksen taholta useampaankin kertaan vannottiin, että yhdenkään eläkeläisen käteenjäävä eläke ei pohjaosan leikkauksen tuloksena tule pienemään. Lupaus, jonka me kuullimme monta kertaa muun muassa sosiaali- ja terveysministerin suulla, ei ole toteutunut.

Nythän uusin esitys, jonka hallitus on tältä osin tehnyt, lähtee siitä, että pohjaosaa leikattaisiinkin ensi vuonna vain 17,6 prosentilla. Tässä on hyvin tarkasti laskettu, että tuleva indeksikorotus ja toisaalta se 20 prosentin leikkaus pohjaosaan eivät kompensoisi toisiaan, vaan jälleen syntyisi tilanne, jossa monen eläkeläisen käteenjäävä eläke pienenee. Tästä syystä nyt esitetään vain 17,6 prosentin leikkausta. Tämä oli niitä kohtia, jotka hallitusohjelmassa todellakin ilman keskustelua hallitusneuvottelijat sopivat.

15 vuotta esimerkiksi Skdl kykeni oppositiosista käsin ja Skdl:n työn jatkaja vasemmistoliitto estämään pohjaosan leikkauksen, mutta heti kun me tulimme hallitukseen, kuinkas olikaan: pohjaosa päätettiin poistaa.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Tässä pitää peräänkuuluttaa meidän, eduskunnan, roolia näissä asioissa. Tässäkin ed. Jurolan esiin ottamassa kahdessa päällekkäisessä leikkauksessa on kyse siitä, jotta jotkut virkamiehet, jotka ovat suunnitelleet tämän jutun, vievät läpi tahtonsa näköjään väistämättä. Me emme näköjään pysty eduskunnassa saamaan sellaista yhtenäisyyttä, että voisimme muuttaa jotkut epäoikeudenmukaisuudet. On linjoja, joista voi ky-

syä, ovatko ne epäoikeudenmukaisuuksia vai eivät. Minusta tässä ei ole logiikkaa.

Tämä ei ole oikeastaan mikään linja siinä mielessä, jotta tehdään tällainen leikkuri, jota ei voi perustella. Minä olen käsittänyt, että tässä ei tule säästöäkään sillä tavalla millään muotoa, että voisi edes valtiontalouden syillä perustella tässä, niin kuin valtiontalous jollakin tavalla voisi paremmin, kun tällainen on tehty.

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Kun ed. Ihmäki antoi ymmärtää, että hallitusohjelmasta sovittaessa ei tiedetty, mitä pohjaosan leikkaaminen merkitsee, eikä tiedetty kaikkia niitä vaikutuksia, on syytä nyt todeta kuitenkin, että kyllähän tämä asia oli esillä jo Esko Ahon hallituksen aikana hyvin vahvasti. Kokoomus olisi ollut silloin valmis jo leikkaamaan tämän, mutta hallitus ei. Nimenomaan keskusta piti ehdottomana, että sitä ei lähdetä leikkaamaan. Mutta heti kun tuli nykyinen hallitus, tämä otettiin sen ohjelmaan. Kuten ed. Laakso sanoi, se varmasti meni ilman murinoita läpi hallitusneuvotteluissa. Se kyllä ihmetyttää, että sekä vasemmistoliitto että vihreät olivat valmiit hyväksymään tämän pohjaosan leikkauksen. Tämä on erittäin hyvä lakialoite, joka nyt eduskuntaan on annettu. Toivotaan sille onnea ja menestystä, mutta pahaa pelkään samoin kuin ed. Aittoniemi, että se jää vain kellastumaan eikä johda mihinkään.

Ed. J u u r o l a : Arvoisa puhemies! Uskon itse, että tässä tietyksi suurin virhe oli se, että pohjaosan leikkauspäätös kun tehtiin, se tehtiin myöskin jo myönnetyistä eläkkeistä. Mitä sitten eläkejärjestöt tässä vaiheessa ovat itse sopineet? Ensiksi ovat sopineet yksityisen sektorin työeläkelaitokset, ja sitten asia on automaattisesti siirretty kunnalliselle ja valtion sektorille eikä ole lainkaan otettu huomioon sitä, että siellä oli jo tapahtunut tämä yhteensovittaminen.

Ed. A l a r a n t a : Arvoisa puhemies! Ed. Jurolan jättämässä lakialoitteessahan on kysymys vain TELin ja VELin, jos tällaisia lyhennyksiä käyttää, näiden eläkesääntöjen, muutoksista, sinänsä kannatettavia, ja itsekin olen tänne allekirjoituksen aikoinaan pannut, mutta tämä ei koske siis sitä, että pohjaosan leikkaamisesta kokonaan, kaikilta eläkeläisiltä, luovuttaisiin, mitä me monet olemme täällä toivoneet ja mitä käsitin ed. Laaksonkin tarkoittaneen, kun hän äsken puheenvuoronsa käytti.

Arvoisa puhemies! Haluan ihmetellä sitä, että keskustelussa ovat nyt tätä aloitetta kannattaneet juuri niiden ryhmien edustajat, joiden hallussa on sekä sosiaali- ja terveysministeriön että valtiovarainministeriön salkut, paperit ja valmistelukoneistot. Toivoisin kyllä, että tämä olisi eräs sellainen asia, jossa eduskunta voisi ryhtyä täytyä sillä tavalla, että kun täältä lähtee tällaisilla allekirjoituksilla varustettuja, valmiiksi valmisteltuja lakialoitteita, niin ellei lakialoitetta voida täällä hyväksyä, hallituksen puolella tämä viesti otettaisiin sillä tavalla vakavasti, että ainakin joitakin kohtuuttomuuksia, tällaisia epäoikeudenmukaisuuksia, jollainen tässä nyt on edessämme, voitaisiin jo tällä vaalikaudella korjata.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

12) Talousarvioaloite 1—931/1998 vp

Lähetekeskustelu

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että talousarvioaloitteet ovat tänään nähtävinä eduskunnan kansliassa pääsihteerin huoneessa.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että talousarvioaloitteet lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. U o t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Viime päivinä on aika paljon julkisuudessa puhuttu siitä, kuka tukee pääministeri Lipposta ja kuka ei. Eilen ilmestyneessä eräessä merkittävässä sanomalehdessä, sen etusivulla, oli uutinen kuvan kanssa, että kansanedustaja Uotila tukee pääministeri Lipposta. Joku varmaan hieraisi silmiään, ennen kuin tarkasti asiayhteyden, mistä oli kysymys. Lehti oli aivan oikeassa. Tuen pääministeri Lipposta siinä kannanotossa, jonka hän julkisesti totesi viime torstaina Yleisradion A-plus-ohjelmassa, että on arvioitava uudelleen yhteiskunnan tukeman asuntotuotannon määrä ensi vuoden budjetissa verrattuna siihen, mitä aiemmin on suunniteltu. Tähän hänen ilmoituksensa liittyi myös se, että tämä paljon puhuttu ja väitetty ylikuumeneminen on todella paljastunut kuplakasi, ja sen myös pääministeri totesi, ja on todella tehtävä uudet arviot asuntotuotannon määristä ja tarpeesta.

Silloin kun hallitus valmistautui elokuiseen budjettiriiheen, suhdannetilanne oli yleisemminkin aivan erilainen kuin se ennusteiden mukaan on nyt, mutta varsinkin asuntomarkkinoilla ja rakentamisessa on tapahtunut aika radikaaleja muutoksia. Muun muassa pääkaupunkiseudulla seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana tammi-kuusta heinäkuuhun kerrostaloasuntojen myönnettyjen rakennuslupien määrä on pudonnut 40 prosenttia verrattuna vuoteen 97. Kun on paljon puhuttu rakennuskustannusten noususta, niin myös niissä nousu on tahtunut. Kun kustannusten nousu Tilastokeskuksen tietojen mukaan heinäkuussa oli 2,3 prosenttia, elokuussa se oli enää 2 prosenttia, eli todella on uuden arvioinnin paikka.

Siihen pakottaa sekä edelleen paheneva asuntopula että rakennustuotannon hiipuminen. Pelkästään pääkaupunkiseudulla, arvoisa puhemies, vuokra- ja asumisoikeusasuntojonoissa on yli 60 000 hakijaa. Opiskelijat ovat ensimmäisen kerran myös Helsingissä joutuneet tyytymään ja turvautumaan hätämajoitukseen, ja tämä edelleen paheneva asuntopula on muodostunut sekä opiskelun että työllistymisen esteeksi. Me emme voi hyväksyä sitä, että ihmiset eivät voi ottaa työtä vastaan, kun ei ole asuntoa, emmekä voi hyväksyä sitä, että vain sellaisten perheiden lapset pystyvät ottamaan vastaan opiskelupaikan, joiden vanhemmilla on valtavasti rahaa maksaa joko vuokratakuita, vuokraennakoita tai ostaa lapsilleen omistusasunto. Se on äkkiä tekijä, joka lisää eriarvoisuutta myöskin opiskelun osalta.

Tämä asuntopula on myöskin johtanut tilanteeseen, jossa vuokrien taso ja myöskin asuntojen hinnat ovat nousseet hurjasti. Vuokrien neliöhinnat ovat hieman yli kaksinkertaistuneet tällä vuosikymmenellä, ja pula vuokra-asunnoista on johtanut myöskin kohtuuttomuuksiin vuokra-asuntomarkkinoilla. Vuokranantajat ovat hyvin härskosti vuokrasääntelyn purkamisen jälkeen hyödyntäneet tilannetta ja tehneet kertaluontoisia huimia vuokrankorotuksia, jopa monella kymmenellä prosentilla kerralla, ja ajaneet näin ollen vuokralaisia todella pahaan ahdinkoon.

Hallitushan teki kesäkuussa suosituksen, että vuokranantajien pitäisi pidättäytyä kohtuuttomuuksista. Tämä suositus ei ole riittävästi purrut. Varsinkin yksittäiset vuokranantajat ovat edelleen näitä kohtuuttomuuksia tehneet korottamalla yhtäkkisesti ja ilman asiallisia neuvotte-luja vuokralaisen kanssa vuokria. Koska olen tehnyt lakialoitteen kohtuuttomien vuokrankorotusten torjumiseksi ja tiedän, että ympäristö-

ministeriössä asuntonministeri Mönkäreän toimesta on valmisteltu lakiehdotukset näiden kohtuuttomuuksien torjumiseksi, niin tässä yhteydessä, arvoisa puhemies, toivon myös sitä, että vielä tämän syksyn aikana todella saataisiin eduskunnan käsittelyyn tämä lakiehdotus, jolla kohtuuttomia vuokrankorotuksia torjutaan.

Arvoisa rouva puhemies! Olen tehnyt kaksi talousarvioaloitetta, ja toinen on numero 825, joka lähtee siitä, että ensi vuoden asuntotuotantoa on lisättävä ja ennen kaikkea niin, että se kohdistetaan kasvualueelle ja kovin kasvu- ja asutuspala-alue on Uusimaa ja pääkaupunkiseutu. Korostan sitä, että tämä talousarvioaloite on niin sanottu yhteisaloite. Sen taakse ovat sitoutuneet ja siinä ovat mukana itse asiassa kaikki Uudenmaan kansanedustajat eli Uudenmaan ja Helsingin vaalipiirien kansanedustajat, ja siinä on allekirjoittajia kaikista hallituspuolueista.

Sen tavoitteena on se, että nimenomaan arava-tuotantoon lisättäisiin 600 miljoonaa markkaa rakentamismarkkinoille Asuntorahastolle. Käsityksemme mukaan näin pystyttäisiin turvaamaan asuntotuotannon taso sillä tasolla, joka tänä vuonna toteutuu. Nythän olemassa olevalla esityksellä käy niin, että kun vuonna 97 rakennettiin 20 000 asuntoa yhteiskunnan tuella, niin ensi vuonna toteutuisi vain 10 000. Tänä vuonna toteutuu noin 12 500, ja tähän päästäisiin tällä korotuksella. Mutta toki pidän erittäin tervetulleena, jos valtiovarainvaliokunta ja eduskunta pystyvät tekemään tätä suuremmatkin lisäykset Asuntorahaston myöntämisvaltuuksiin. Tilanne on nimittäin niin, että vapaarahoitteinen asuntotuotanto ei, ikävä kyllä, ole lähtenyt käyntiin siinä määrin kuin on toivottu eikä pysty korvaamaan sitä aukkoa, joka asuntomarkkinoilla on. Sen vuoksi yhteiskunnan tukemaa asuntotuotantoa on lisättävä.

Tietysti myös asuntotuotannon osalta syntyy aika herkästi aluepoliittista kädenvääntöä, onko nyt oikein, että yhteiskunnan tukemaa asuntotuotantoa sijoitetaan vain pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin. Minusta on perusteltua, että asuntotuotantoa sijoitetaan sinne, missä asutuspala on. Ei rahaa kannata sijoittaa sinne, missä nytkin on tyhjiä vuokra-asuntoja. Sen sijaan korjausrakentamismäärärahoja, jotka myös ovat vajaita, joita myös on leikattu budjettiesityksessä, voitaisiin vastaavasti painottaa ehkä muille alueille ja ruuhka-alueella, asutuspala-alueella, keskittäisiin erityisesti uustuotannon lisäämiseen.

Pääministerin rohkaisun lisäksi olen erittäin iloinen siitä, että muun muassa ympäristövaliokunta, joka on antanut lausunnon valtiovarainvaliokunnalle vuoden 99 budjetista, on nimenomaan hyvin pontevasti puuttunut tähän asiaan ja vaatii asuntotuotantomäärärahojen lisäämistä sekä korjauspuolella että uustuotannossa. Valiokunta on tehnyt tässä mielessä hyvää työtä ja arvioinut samalla tavalla kuin pääministeri Lipponenkin asiaa vähän uudelleen.

Pääministeri Lipponen kiinnitti myös huomiota siihen, että budjetissa nykyisetkin ja budjettiin sisältyvät valtuudet on siroteltu niin, että niitä myönnettäisiin asteittain, viimeinen miljardin erä vasta marraskuussa 99. Tässä ei ole todellakaan mitään järkeä, koska sehän ei itse asiassa ehtisi vaikuttaa millään tavalla ensi vuoden asuntotuotantoon. Ehdottomasti täytyy myös, arvoisa puhemies, toteuttaa se, että koko asuntotuotannon valtuus myönnetään heti vuoden alusta alkaen, jolloin myös rakentaminen pääsee täysimääräisesti käyntiin ja sillä tavalla pystytään asutuspalaan helpottamaan.

Halusin talousarvioaloitteistani nämä vaati-mattomat sanat eduskunnan pöytäkirjaan lausua, koska pidän asuntotilannetta todella vaikeana. Olen erittäin tyytyväinen, jos tähän todella pystytään puuttumaan ja toteamaan, että se tilanne, mikä keväällä ja kesällä vallitsi asuntomarkkinoilla suhdannemieleissä, on muuttunut. Eduskunnalla on täysi syy reagoida uuden tilanteen mukaan ja muuttaa ensi vuoden asuntotuotantomäärää ylöspäin.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Arvoisa puhemies! Täytyy alkuun kehaista ed. Uotilan vakuuttavaa puheenvuoroa ja tärkeää asiaa, mistä hän on tehnyt talousarvioaloitteen. Oikeastaan hänen kertomansa aloite ei kuitenkaan ole sanan varsinaisessa merkityksessä siitä siltarumpualoitteista, mikä leima lyödään yleensä raha-asia-aloitteisiin. Ed. Uotilan aloite oli sellainen, mikä hallituksen olisi pitänyt tehdä. Tuskin se tulee läpi menneeksi, mutta onpa ainakin pahan mielen ilmaus ed. Uotilalta ja allekirjoittajilta, keitä muita siinä sitten onkaan.

Minun on tarkoitus puhua siltarumpualoitteista, joita olen vuodesta toiseen aina tehnyt sitkeästi, vaikka hallituspuolueiden johtohenkilöt katsovat vähän nuivasti hallituspuolueiden edustajilta tulleita aloitteita, koska "ne eivät johda mihinkään". Näin väitetään. Mutta minusta se on yksittäisen kansanedustajan oikeuksien polkemista, että näitä aloitteita halveerataan.

Sitä paitsi, kun sanotaan joskus, että ne eivät johda mihinkään, niin se on mielestäni sikäli palautus, että näillä on välillinen merkitys asian eteenpäinmenemiseen. Vaikka budjettitekniikka esimerkiksi paikallisteiden ja pienempien tietokohdeiden osalta on muuttunut könttösummiin, joista viranomaiset, liikenneministeriö ja tiepiiri, valitsevat, mitä tehdyn suunnitelman puitteissa aiotaan rakentaa, niin joka tapauksessa yksittäisen kansanedustajan aloite menee tiepiiriin liikenneministeriön kautta ja asianomaiset virkamiehet niillä tahoilla perehtyvät aloitteeseen. Olen kyllä huomannut näiden yhdentoista ja puolen vuoden aikana, että jos ei heti ensi vuonna niin seuraavana tai sitä seuraavana se tienpätkä esimerkiksi on tiepiiriin esityksessä ja sisällytetty sen suunnitelmiin. Koska se on herättänyt eduskunnassa, tässä salissa, keskustelua, se nähtävästi noteerataan sitten hyvin.

Olen nyt tehnyt viisi aloitetta, joista voidaan todeta, että yksi on jo tavallaan toteutunut. Nähtävästi, kun paikkakuntien uutiset kertoivat aloitteistani, syttyi lamppu myös tiepiirissä, koska yksi aloitteistani kerrotaan jo tämän vuoden puitteissa toteutettavan. Se tuli uutisena aika pian.

Uskon aloitteisiin enkä hyväksy sitä arvostelua, kun yksittäisten kansanedustajien tartuntakahvoja on muutenkin pyritty eri tavoin vähentämään, jopa puheenvuoroja lyhentelemällä tai suosittelomalla herrasmiessopimuksia jne. Kyllä rajan tuntemisen pitäisi olla puhujassa eikä ylhäältäpäin tai yhdessä sovitulla tavalla annettu. (Ed. Ihämäki: Niin pitäisi!) — Niin pitäisi.

Olin kiinnittänyt aloitteissani huomiota kahteen asiaan, jotka ovat liikennepoliittisesti koko valtakunnan ja sanoisinpa melkein Euroopan unionin tasolla tärkeitä. Isänmaallinen hallitus on hoitanut maan taloutta niin kiinteästi ja hyvin, että pienemmät hankkeet ovat jääneet pois. Myöskään tältä osin, kun tulen koskettelemaan Valtatietä E18, ei niinkään ole syypäänä valtioneuvosto, siis siihen ettei moottoritien osuutta Haminan — Vehkalahden kohdalle ole lähdetty vielä edes suunnittelemaan. Syy on paremminkin liikenneministeriössä sekä asianomaisissa tiepiirissä.

Nythän on niin, että moottoritie E18 Haminan kohdalla on osa Vaalimaan ja Turun välistä Eurooppa 18 -moottoritietä, joka on muuten ainoa tie, joka saa Euroopan unionilta tukea, johon Euroopan unioni osallistuu ja pitää sitä ehdottomasti Suomessa unionin kannalta tärkeimpänä tienä. Tämä osuus, joka on linjaltaan ri-

danalainen Haminan seudulla, koskettelee juuri Hamina — Vaalimaa-väliä, jossa itäliikennettä ajatellen liikenne on paksuimmillaan sekä sinnepäin menijöiden että tännepäin tulijoiden osalta.

Liikenneministeriössä ja piirissä on tavallaan tämä kiistanalainen kohta jumiutunut eli Haminan ohitus- tai ympärikiertämisasia. Asianomaiset kunnat eli Haminan kaupunki ja sen ympärillä oleva Vehkalahden kunta antoivat valtuustoissaan yleisistä teistä annetun lain mukaiset lausunnot, jotka olivat jyrkästi vastakkaisia. Kuitenkaan ministeriö ja tiepiiri eivät lähteneet toimimaan, niin kuin yleensä riitaisissa tapauksissa tulisi tehdä, eli heillä kun on lain mukaan valta tehdä ratkaisu, se olisi pitänyt tehdä mahdollisimman pian. Sen sijaan asianomaiset instanssit ovat käynnistäneet neuvottelut, joissa toivotaan kuntien pääsevän yhteiseen näkemykseen. Paikkakunnalla asuvana en missään tapauksessa usko, että näin tapahtuu.

Vielä voin sanoa, että viivyttely ratkaisun tekemisessä on vaikeuttanut vielä tärkeämpää asiaa, eli äsken mainitut kunnat olivat yhdentymisneuvotteluissaan hyvin pitkällä, mutta tämä riitainen tiekysymys aiheutti sen, että pensselit pantiin kuntaliitosneuvottelussa santaan ainakin joksikin aikaa.

Toivon siis, että ministeri ottaisi asiassa selkeän asenteen ja kannan ja tekisi ministeriölle kuuluvan päätöksen tässä tieyhteyssasiassa.

Toinen suurempia asioita koskevista aloitteista on eteläisen rannikkoradan Helin suunnittelua penäävä aloite. Jokusen miljoona markkaa, en muista määrää, siinä esitin. Tämähän on tulevaisuudessa aivan väistämätön investointi, koska rautatieliikenne nimenomaan entistä Kymen läänin ajatellen ei tule Venäjän-liikenteelle eikä muullekaan liikenteelle riittämään sillä yhteydellä, mikä on Helsingistä Lahden kautta Kouvolaan ja siitä edelleen itään olemassa. Tästä ovat eri liikenneministerit vuosien saatossa lausuneet erilaisia näkemyksiä. Vielä viisi kuusi vuotta sitten siitä saatettiin sanoa jotain myönteistä, mutta sen jälkeen on ollut tiukka asenne.

Ehkäpä nyt, kun rautatielaitos ja -hallinto on tullut muutenkin kaikin puolin markkinahenkeksi, vaikka itse siitä suuntausta en ole pitänyt hyvänä, tässä tapauksessa siellä oivallettaisiin tämän rantaradan merkitys ja kauaskantoisuus ja ryhdyttäisiin suunnittelemaan linjausta ja yksityiskohtaisempaa suunnitelmaa, vaikka olisimme kaikki sitä mieltä — ja minäkin olen — että kyllä konkreettinen rakentaminen siirtyy siihen vaiheeseen, että varmasti kaikilla meillä tässä

talossa nyt olevilla kasvaa jo koiranputki korvasa siinä vaiheessa.

Ed. Kuosmanen: Arvoisa rouva puhemies! Allekirjoittanut teki talousarvioaloitteet n:ot 438—445. Kaksi erittäin tärkeää aloitetta tässä on: Valtatie 6:n parantaminen Koskenkylä — Kouvola- ja Lappeenranta — Imatra-välillä.

Valtatie 6 on Kaakkois- ja Itä-Suomen tärkein tieyhteys. On myös huomattava, että se myös on maamme vetovoimaisin matkailutie. Se on keskeinen väylä Helsingistä aina Kajaaniin saakka kulkien useiden maakunnallisten keskusten, kuten Kouvolan, Lappeenrannan, Joensuun, kautta. Tien vuorokausiliikenne on erittäin merkittävä eli noin 6 000 henkilöautoyksikköä, josta raskaan liikenteen osuus on lähes 9—12 prosenttia koko tiellä tämän lisäksi.

Tien kehittäminen on perusteltua myös kansainvälisillä tarpeilla. Valtatie 6 on perusteltua saada kokonaisuudessaan Ten-verkkoon. Tällä hetkellä se on välillä Helsinki — Lappeenranta. Tien kansainvälistä merkitystä kuvaa Suomen ja Karjalan tasavallan välinen liikenne, joka tapahtuu pääasiassa Niiralan, Uukuniemen, Imatran ja Lappeenrannan ylityspaikkojen kautta. Myös Parikkalan rajanylitystä edellyttävä tie on Suomen puolelta valmis. Rajan ylittävä liikenne on aivan viime vuosina kasvanut huomattavasti, ja tämän kasvun arvioidaan räjähdysmäisesti vielä jatkuvan.

Valtatie 6:n merkitystä korostaa myös vaikutusalueella olevan teollisuuden ja elinkeinoelämän aktiivinen toiminta. Tien vaikutusalueella tuotetaan noin 39 prosenttia Suomen paperiteollisuuden viennistä. Uimaharjussa toteutetut ja Kaukaan investoinnit lisäävät edelleen vientien määrää. Vientituotteet toimitetaan tietä pitkin Kotkan ja Haminan suurien vientisatamien kautta edelleen ympäri maailmaa. Myös lukuisat raakapuukuljetukset asettavat tielle huomattavan paljon vaatimuksia. Itä-Suomen tuontivirta hoidetaan pääosin Valtatie 6:n kautta.

Henkilövahinko-onnettomuusaste on Koskenkylä — Kouvola-välillä 12—15, kun se on valtateillä keskimäärin 10. Onnettomuusriski on Koskenkylästä eteenpäin Itä-Uudenmaan puolella 0,34. Valtateillä se on yleensä 0,16. Onnettomuusriskin ja tien palvelutason kannalta suurimmat puutteet kohdistuvat tällä hetkellä väleille Koskenkylä — Kouvola ja Lappeenranta — Imatra sekä Joensuun ympäristöön. Suurin leveyspuute liikenteeseen nähden on Koskenkylä — Kouvola-välillä. Tien leveys on 7 metriä ja kaikki

yksityistiejärjestelyt on tekemättä. Pyörätiet on rakentamatta. Kokoojatiet on rakentamatta. Alikulut on rakentamatta. Eli liikenneturvallisuuden kannalta erittäin vaarallinen väylä on tämä Koskenkylä — Kouvola.

Tien onnettomuusriskit kasaantuvat erityisesti kesäisin, kun runsas ja hidas maatalousliikenne sekä vilkas viikonloppuliikenne aiheuttavat huomattavan määrän ruuhkautumista. Nykyisin tien parantaminen turvallisemmaksi ja sujuvammaksi edellyttää uusia liittymäjärjestelyjä sekä tien leventämistä, oikaisuja ja tasauksia. Hanke on kuitenkin kustannuksiin nähden liiketaloudellisesti erittäin kannattava. Pitemmän aikavälin tavoitteena on pidettävä mielessä moottoriliikennetien rakentamista Lappeenranta — Imatra-välille. Valtatien turvallisuutta ja sujuvuutta voidaan parantaa vielä Lappeenrannan länsipuolella rakenteilla olevassa Lavolan risteyksessä ja jatkossa Selkäharjun risteyksessä.

Toimenpiteitä voidaan pitää erittäin kiireellisinä, jotta Valtatie 6:n vaikutusalueen kehitystä voidaan vauhdittaa. Ottaen alueen ja teollisuuden vaateet huomioon on liikennejärjestelyillä jatkossa erittäin tärkeä merkitys. Niinpä olen esittänyt talousarvioaloitteessani Valtatie 6:n parantamiseen Lappeenrannan ja Imatran välillä osuudella Mattila — Muukko 20 miljoonaa markkaa ja välillä Koskenkylä — Kouvola 40 miljoonaa markkaa.

Muista aloitteista mainitsen määrärahan osoittamisen Vaalimaan ja Nuijamaan raja-asemille niin, että yhteinen tullitarkastusasema rakennettaisiin. Näihin kohteisiin olen esittänyt molempiin 7 miljoonaa markkaa.

Samoin olen esittänyt 5 miljoonaa markkaa Kuusankoskelle Pessankosken sillan ja tien rakentamiseen Kuusankosken tehtailta Kantatie 46:lle, ja perusteluna on, että päivittäin yli 60—80 myrkkyyrekkää kulkee Kuusankosken kaupungin läpi ja tämä niin sanottu Myrkkytie olisi ehdottomasti rakennettava. Tämän kokonaiskustannusarvio on 21 miljoonaa markkaa, josta olen esittänyt tulevaan talousarvioon 5 miljoonaa markkaa.

Ed. Vähänäkki käytti nuheenvuoron rantaradan tarpeellisuudesta. Itse olen esittänyt määrärahan osoittamista Porvoo — Koskenkylä-rataosuuden rakentamiseksi. Perusteluni ovat, että yli sadan vuoden ajan kaikki pääkaupungista itään menevät junat ovat tehneet noin 60 kilometrin mutkan Riihimäen ja Lahden kautta. Oikoratahanke on ollut esillä jo 1930-luvulta lähtien. Viimeksi vuonna 1990 liikenneministeriö

perusti Itäradat-projektin, joka sai tehtäväkseen selvittää hanketta kolmen vaihtoehdon pohjalta. Nämä olivat Helsingistä Lahden kautta Mikkeeliin, Porvoon kautta Kouvolaan ja Kotkan kautta Luumäelle.

Junaradan oikaisusta hyötyvät kolme valtakunnallisesti tärkeää liikennesuuntaa: rautatieyhteydet pääkaupunkiseudulta Savoon ja Karjalaan sekä itärajan yli Pietariin. Uusi rata Helsingistä Kouvolan kautta oikaisee Riihimäen — Lahden mutkat kokonaan ja palvelee edellä mainittuja liikennesuuntia tasapuolisesti. Lisäksi se on sekä rakennuskustannustensa että odotettavissa olevan liikenteen suhteen selvästi edullisin vaihtoehto. Uutta rataa joudutaan rakentamaan vain 112 kilometriä, jolloin rakennuskustannukset ovat 2,88 miljardia markkaa. Myös, jos mukaan lasketaan vanhoihin ratoihin kaavailut perusparannukset, on Kouvolan vaihtoehto selviytyksen mukaan edullisin. Kouvolan vaihtoehdon lasketaan myös tuovan eniten uusia matkustajia rautateille ja eniten tavaraliikenteen siirtymistä maanteiltä rautateille.

Suomen itärajan ylittävän rautatieliikenteen kehitysnäkymistä arvioidaan, että henkilöliikenne kasvaa vuonna 1991 olleesta noin 300 000 vuotuisesta matkustajasta vuoteen 2010 mennessä noin viisin-kuusinkertaiseksi ja vuoteen 2030 mennessä yli kymmenkertaiseksi. Myös itärajan tavaraliikenteen kehitysnäkymiä pidetään tällä hetkellä hyvinä.

Fortum Oyj:lle tulee rautateitse Venäjältä öljytehtäiden raaka-ainetta noin 3 miljoonaa tonnia vuodessa. Säiliöjunien matkaa Sköldvikiin Kouvolan oikorata lyhentäisi noin 100 kilometriä. Saman verran lyhenisi Fortumilta Itä-Suomeen menevien säiliövaunujen matka. Kansantaloudellinen säästö olisi erittäin merkittävä.

Yhteiskunnallista ja kansantaloudellista kannattavuutta koskeva selvitys käsittelee markkamääräisten kustannusten ja tuottojen lisäksi myös ratahankkeen aineettomia etuja ja haittoja, kuten aikasäästöjä, onnettomuuskustannuksia ja ympäristökertäjäitä. Niistä yhteenvedona laadittu kokonaisarvio antaa Kouvolan vaihtoehdolle parhaan hyötykustannussuhteen ja korkeimman korkotuoton sijoitetulle pääomalle. Kaikki nämä ovat valintatekijöitä, jotka puoltavat Kouvolaa — Porvoon-radana rakentamista.

Rautatieliikenteen kehittäminen on välttämättömyyden rautateitten kilpailukykyyn kannalta. Itä-tuonnin ja -viennin siirtyminen rekkakuljetuksiin tulee olemaan yhä suurempi riski erityisesti niin sanottujen vaarallisten kuljetusten osalta. Perus-

teluna voidaan pitää sitä, että radan rakentamisella edesautetaan alueen asukkaitten mahdollisuutta asua ja hankkia elantonsa kotiseudultaan. Niinpä olen esittänytkin tulevaan talousarvioon uuden radan oikaisua varten 10 miljoonaa markkaa.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Törnqvist.

Ed. H. Koskinen: Arvoisa rouva puhemies! Jokunen sana määrärahaesityksestä n:o 419, Vaasan keskussairaalan kolmannen vaiheen rahoitus.

Tämän päivän esityslistan ensimmäisen asian keskustelussa esitettiin, että erilaisia määräraha-tarpeita ei saa eikä tule asettaa vastakkain. Kyllä tosiasia kentällä kuitenkin se on, että sairas, kiipeästi hoitoa tarvitseva henkilö haluaa eduskunnankin ymmärtävän, että omat tarpeemme priorisoidaisiin ensimmäisenä toteutettaviksi muiden, sinänsä ymmärrettävien ulkomaisten hankkeiden edelle.

Vaasan keskussairaalan kolmas peruskorjausvaihe sisältää muun muassa syöpäosaston saneeraus- rauksen. Tietääkseni juuri tämä osasto on kunnoltaan ja laitteiltaan ehkä maamme heikoimmassa kunnossa. Koko hankkeen kustannusarvio on 60 miljoonaa markkaa, josta valtion osuus olisi 25 miljoonaa markkaa. Sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt määrärahoja leikatessaan ratkaisuun, että vuonna 1999 ei tulla rahoittamaan lainkaan yli 25 miljoonan markan rakennushankkeita. Niinpä juuri Vaasan keskussairaalan mainittu 60 miljoonan markan kohde ei ole mahtunut ensi vuoden talousarvioon.

Talousarvioaloitteessa olen esittänyt, että ensi vuoden valtion budjettiin varataan 10 miljoonan markan määräraha Vaasan keskussaira-
aalalle. Rahalla sekä kuntien maksuosuuksilla voitaisiin ensi vuonna saneerata syöpäosasto sekä hankkia kolmas sädehoitolaite. Koko hankkeen loppuun saattamiseksi tulisi lisäksi vuodelle 2000 varata edelleen 10 miljoonaa markkaa; vuoden 2001 määräraha-tarve on vielä 5 miljoonaa markkaa.

Rouva puhemies! Vaasan keskussairaalan syöpäosaston nykyaikaistaminen on tärkeää koko entisen Vaasan läänin, siis tällä hetkellä kolmen maakunnan, asukkaille. Sairaala palvelee tällä vaikealla sairaanhoidon alueella 440 000:ta ihmistä pohjoisesta Lestijärveltä ete-

lään Kristiinankaupunkiin ja idästä Ähtäristä aina Vaasaan saakka.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Itse asiassa pyysin tämän puheenvuoron sen takia, kun kuulin, että ed. Kuosmanen tulee puhumaan Kuutostien rakentamisesta, ja kyllähän sekin on mielestäni rakennettava, mutta haluan vain ystävällisesti ed. Kuosmaselle huomauttaa, että rakennetaan nyt ensin Nelostie ja Viitostie.

Ed. Vähänäkki oli huolissaan kansanedustajien aloitteiden läpimenoista ja nimenomaan tiealoitteista, joita hän nimitti siltarumpualoitteiksi, tosin kaikella kunnioituksella. Haluan kuitenkin todeta, että tiealoitteissa on ainakin se hyvä puoli, että valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto pyytää kaikista niistä Tielaitoksen lausunnon, että nähdään aina, missä milloinkin mennään. Tämähän on varsin poikkeava menettely, että näin tehdään, ja ylipäättänsä voisi ajatella, että edustajien aloitteisiin annettaisiin muutenkin selkeyttävä vastaus, jossa sanottaisiin muutakin, kuin että se on hylätty.

Puhun aloitteen n:o 264 puolesta, joka pitää sisällään moottoritiehankkeen Lahti — Heinolavälillä. Valtatie 4 on pääteyhteys Helsingistä Utsjoelle. Se muodostaa Suomen tiestön selkärangan ja on samalla osa eurooppalaista Tenpätieverkkoa.

Itse asiassa välillä Helsinki — Heinola — Lusi valtakunnallinen Nelostie ja valtakunnallinen Viitostie kulkevat yhdessä samaa väylää pitkin. Lusissa tie haarautuu kahdeksi valtavylyläksi. Nelostie jatkuu Keski-Suomeen ja pohjoiseen. Suomen kaupungeista sen varrella sijaitsevat muun muassa Helsinki, Lahti, Heinola, Jyväskylä, Oulu, Kemi ja Rovaniemi. Viitostie menee Savoön, Pohjois-Karjalaan, Kainuuseen ja Lappiin. Itä-Suomen paikkakunnista tien vaikutuspiiriin kuuluvat muun muassa Mikkeli, Varkaus, Kuopio, Kajaani, Joensuu ja Kuusamo.

Valtakunnallisissa suunnitelmissa on rakentaa Nelos-viitostie Helsingistä Lusiin asti moottoritienä. Moottoritie toteutuu nykyisellä rakentamispäätöksellä jo ensi vuoden kuluessa Lahteen saakka yksityisrahoitushankkeena, kun väli Järvenpää — Lahti valmistuu.

Tämän tiejakson kapasiteetti osoittautui riittämättömäksi liikennemäärän noustua ennakoitua nopeammin tasolle 13 500 autoa vuorokaudessa liikenneturvallisuuden heiketessä samalla hälyttävästi. Liikenteen huippujen aikana tälle tielle syntyi pitkiä jonoja ja matkanopeudet tihahtivat merkittävästi. Ajo koettiin epämuka-

vaksi ja turvattomaksi, ja onnettomuuksia sattui paljon. Tien rakentaminen moottoritieksi jouduttiin käynnistämään. Yksityisrahoitusmenetelyllä on voitu aikaistaa hankkeen toteutusta muutoin tiukassa budjettitilanteessa.

Valtatien 4—5 liikennemäärä Lahdesta edelleen Heinolan kautta Lusiin on jo nykyisellään pitkälti yli 11 000 autoa ja aivan Lahden päässä 13 000 autoa vuorokaudessa. Määrä lisääntyy koko ajan.

Vuoden liikenteen huippu ajoittuu kesälomakuukausille ja viikoittainen huippu perjantaille ja sunnuntaille. Kesäperjantaisin liikennemäärät ovat suurimmillaan yli 20 000 autoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus arkiliikenteessä on noin 17 prosenttia.

Kun moottoritie valmistuu Järvenpäästä Lahteen on omanasteltavissa, että Lahden ja Heinolan välille syntyy liikennesumppu, koska liikennettä siirtyy muilta pääteiltä Valtatie 4—5:lle. Lahden ja Heinolan välillä on arvioitu tapahtuvan 15 prosentin hyppäyksenomaisen liikenteenkasvun vuonna 1999 eli siis jo ensi vuonna. Autoiksi muutettuna kasvu tarkoittaa 1 100—1 900 autoa vuorokaudessa.

Vuoteen 2010 mennessä liikenteen arvioidaan kasvavan 16 000 autoon vuorokaudessa ja aivan Lahden päässä 19 000 autoon vuorokaudessa. Saksassa ohituskaistateitä suositellaan teille, joilla liikennettä on 15 000 autoa vuorokaudessa. Lahden ja Heinolan välillä mainitut suositusliikennemäärät saavutetaan koko välillä ennen vuotta 2005.

Täydentäminen moottoritieksi on paitsi liikenteen myös elinkeinoelämän tarpeiden kannalta välttämätöntä. Kulkeehan väylää pitkin suuri osa Pohjois-Suomen, Keski-Suomen ja Itä-Suomen maantieliikenteestä. Elinkeinoelämä pitää tieyhteyttä jo nykyisellään vientikaupan pulonkaulana. Kaksi kolmasosaa vientikuljetuksista käyttää maanteitä, ja erityisesti metsäteollisuus tarvitsee Nelos-viitostietä.

Henkilöliikenne on tärkeää, mutta kaupan ja teollisuuden kuljetukset ovat ensisijaisia. Toisaalta henkilöliikenteen sujuvuutta vaikeuttaa se, etteivät henkilöautot pääse ohittamaan raskasta liikennettä, vaan jäävät jonoon rekkojen taakse.

Viime vuosikymmenellä rakennettu osuus Lahti — Heinola on rakennettu vielä moottoriliikennetieksi, mutta viimeksi rakennettu osuus Heinola — Lusi Tähtiniemen siltoineen on toteutettu suoraan moottoritienä. Lahti — Heinolavälillä on toisen ajoradan tuloon varauduttu ra-

kentamalla ylikulkusillat riittävän leveiksi ja varaamalla tarvittava maa jo moottoriliikennetien rakennusvaiheessa.

Lahti — Heinola-välin täydentäminen moottoritieksi on siis tulossa tarpeelliseksi, ja se onkin liikenneministeriön Suomen liikennejärjestelmä 2020 -selvityksessä sijoitettu vuoden 2005 jälkeen alkavien 36 hankkeen joukkoon. Hankkeen kustannusarvio on 185 miljoonaa markkaa.

Liikennemäärät ovat, kuten edellä on todettu, niin voimakkaasti kasvussa, että onkin tarkoituksenmukaista rakentaa Nelos-viitosvaltatie paremmin liikennevirtoja välittäväksi moottoritieksi aina Lusin risteykseen saakka mahdollisimman nopeasti. Lusissa liikenne jakautuisi Nelos- ja Viitostielle, jolloin tultaisiin toimeen jo nykyisen asteilla teillä.

Tien parantaminen siis maksaa tuon 185 miljoonaa markkaa. Hanke on todettu yhteiskuntataloudellisesti kannattavaksi, koska sen hyöty — kustannus-suhteeksi saadaan 1,7 ja ensimmäisen vuoden tuottoasteeksi 7 prosenttia. Suurimmat hyödyt saadaan aikakustannuksissa, mutta myös onnettomuuskustannusten säästöt ovat merkittäviä, koska niiden osuus kokonaissäästöistä on yli 30 prosenttia. Vaikka tien rakentamiskustannus nousisi 25 prosenttia tai muilta pääteiltä ennustettua liikenteen siirtymistä ei tapahtuisikaan, on hanke edelleen yhteiskuntataloudellisesti kannattava.

Lahden ja Heinolan välin parantaminen moottoritieksi poistaa eräänlaisen verkollisen epäkohdan Helsingin ja Heinolan väliltä. Moottoritiellä autojen keskimääräiset matkanopeudet nousevat noin 13 kilometriä tunnissa verrattuna nykyiseen tiehen ja samalla elinkeinoelämän kuljetusten matka-aikojen ennustettavuus paranee liikennetilanteiden voimakkaiden vaihteluiden poistuessa.

Edellä olevan perusteella olen tehnyt talousarvioaloitteeni n:o 264.

Ed. Korteniemi: Arvoisa rouva puhemies! Haluan lyhyesti perustella talousarvioaloitteitani, joita ovat aloitteet n:ot 388—403.

Olen esittänyt määrärahan varaamista Muonion kunnan yläasteen peruskorjauksen aloittamiseen ja Pellon kunnan koulukeskuksen toisen vaiheen peruskorjaukseen. Aloitteessani esitän, että valtion vuoden 1999 talousarvion perusteluihin lisätään maininta, että momentin 29.40.34 määrärahaa saadaan käyttää muun muassa näiden koulujen peruskorjaukseen. Kysymyksessä ovat molemmissa tapauksissa koulut, jotka ovat

kiireellisen korjauksen tarpeessa erityisesti siksi, että niissä on homevaurioita, jotka aiheuttavat terveydellisiä haittoja.

Tärkeää on korostaa tässä yhteydessä myös sitä, että koulun tulee pystyä vastaamaan tietoyhteiskunnan haasteisiin. Siksi myös koulurakennukset on saatava sellaiseen kuntoon, että niissä voidaan tehokkaasti käyttää uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia opetustyössä.

Kiinnitän huomiota siihen, että määrärahat koulujen peruskorjauksen rahoittamiseen ovat hallituksen esityksessä riittämättömät. Kun itse tunnen parhaiten Lapin läänin tarpeet, tiedän, että siellä on runsaasti hankkeita, jotka olisi toteutettava pikimmiten. Nykyisellä rahoitustasolla monet hankkeet uhkaavat siirtyä kauas tulevaisuuteen. Aikaisemmin tilannetta helpotettiin myös ohjaamalla työllisyysmäärärahoja rakennushankkeisiin. Nykyisin ei enää näin tapahdu, vaikka koulujen peruskorjaustyöt olisivat erinomaisia työllisyyskohteita. Lapissa on työttömiä rakennusmiehiä runsaasti tälläkin hetkellä. Tässäkin mielessä koulurakennushankkeiden kiirehtiminen on perusteltua.

Olen esittänyt aloitteen määrärahasta poroaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon. Hallitus esittää tähän tarkoitukseen 3,7 miljoonaa markkaa, mikä on miljoona markkaa vähemmän kuin viime vuonna. Juuri tänään ovat Paliskuntain Yhdistyksen edustajat olleet valtiovarainvaliokunnassa kuultavina porotaloutta koskevista asioista. He ovat kiinnittäneet huomiota myös hallituksen esittämän määrärahan riittämättömyyteen. Esitetyllä määrärahalla on vaikea selvittää niistä velvoitteista, joita Suomella on muun muassa Venäjän ja Norjan rajoilla olevien poroaitojen kunnossapitoon.

Olen esittänyt tarkoitukseen lisämäärärahaa 3 miljoonaa, koska lisää rahaa tarvitaan myös avustuksina viljelysten aitaamisesta aiheutuviin kuluihin. Tällä olisi merkitystä myös siinä mielessä, että näin voitaisiin lievittää niitä ristiriitoja, joita on porotalouden ja maanviljelijöiden välillä monin paikoin.

Kokonaan uutena määrärahana olen esittänyt määrärahaa luopumiskorvauksiin lohentakalastuksesta luopuville ammattikalastajille. Esitykseni perustuu siihen, että pyyntimenetelmien kehityksen seurauksena nykyisillä pyyntimenetelmillä merialueiden ammattikalastajat näyttävät pystyvän saalistamaan loheta niin tarkkaan, että uhkana on luonnonlohikantojen tuhoutuminen. Viime kesän kokemukset ovat jälleen osoittaneet, että tämä uhka on todellinen. Lohta

saatiin esimerkiksi Tornion-Muonionjoelta vain vajaa kolmannes edellisvuoden saaliista. Kansantaloudellisesti on perusteltua siirtää lohenkalastusta enemmän jokialueille. Näin saataisiin lohenkalastuksesta jopa monikymmenkertainen hyöty. Samalla myös kallista istutustoimintaa voitaisiin korvata lohien luontaisen lisääntymisen kautta.

Koska ammattikalastajat ovat uhranneet pyyntivälineisiinsä huomattavia summia, olisi oikein maksaa luopumiskorvausta heille siinä tapauksessa, että he luopuvat lohenkalastuksesta ja alukset ja välineet poistuvat lohenkalastuskapasiteetista. Tietysti tämä on vain yksi osa niistä toimenpiteistä, joita lohenkalastuksen uudelleenjärjestelyssä tarvitaan.

Olen tehnyt useita aloitteita, jotka liittyvät tienrakennushankkeisiin. Valtatie 21:n peruskorjausta tulisi jatkaa Enontekiön Kilpisjärvellä. Kysymys on E8-tiestä, jolla on runsaasti raskasta kansainvälistä liikennettä. Tie on rakenteiltaan heikko ja kaipaa siksi pikaista korjausta välillä Kilpisjärvi — Kaaresuvanto.

Aloitteiden joukossa on myös kevyen liikenteen väylien rakentamishankkeita Pekanpäässä, Pellossa, YliMuoniolla ja Kuttasessa, Ylitornion keskustaajaman tiejärjestelyt sekä Vaattojärven ja Venejärven tiehankkeet Kolarin kunnassa. Tähän ryhmään kuuluvat myös Kolari — Kurttakko — Ylläsjärvi-tien perusparantamisen aloittaminen, Pellon Lankojärven tiehanke ja Tapionkylän siltahanke Rovaniemen maalaiskunnassa.

Tiemäärärahoja on paitsi määrällisesti vähennetty myös suunnattu toisella tavalla kuin aikaisemmin. Etelä on hyötynyt pohjoisen kustannuksella, ja syrjäseutujen alemman asteen tiet ovat jääneet huonolle hoidolle ja vaille peruskorjausmäärärahoja. Tämä kehityssuunta on katkaistava ja osoitettava nykyistä enemmän rahaa harvaan asutun seudun tieverkolle.

Vakavaa huomiota tulisi kiinnittää myös kevyen liikenteen väyliin. Kun syksyn pimeät ovat tulleet, sanomalehdistä saa lukea melkein päivittäin onnettomuuksista, joissa jalankulkijoita ja pyöräilijöitä on kuollut liikenneonnettomuuksissa juuri sellaisilla tieosuuksilla, joilta puuttuu valaistus ja kevyen liikenteen väylät. Minusta valtio säästää tässä väärässä paikassa. Siksi tienrakennusmäärärahoja tulisi lisätä ja huolehtia myös siitä, että syrjäseutujen tiehankkeet saavat nykyistä suuremman osan määrärahoista. Ei liikennetiheys ole ainoa kriteeri, vaan kyllä myös tiekilometrien määrä ja olosuhteista aiheutuvat

lisäkustannukset tulisi paremmin ottaa huomioon määrärahoja jaettaessa.

Lopuksi muistutan vielä aloitteistani, joissa olen esittänyt määrärahojen osoittamista rautatiekohteisiin. Esitän Kolarin rautatieaseman rai-detoihin ja rata-alueen muutostöihin määrärahaa. Kolarin asemalla tulee matkustajaliikenteen ja tavaraliikenteen järjestelyt toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla nyt, kun matkustajaliikenne on saanut asianmukaiset tilat ja matkustajaliikenne on kasvanut hyvin voimakkaasti.

Olen tehnyt aloitteen myös määrärahan osoittamisesta Kolari — Kittilä — Kevitsa-rautatien suunnitteluun. Kevitsan alueella Sodankylässä tutkitaan kaivostoiminnan aloittamista. Mikäli kaivostoiminta aikanaan käynnistyy, tulee kuljetuskysymys silloin lopullisesti ratkaistavaksi. Esittämäni vaihtoehto Kolarista Kittilän kautta Kevitsaan on perusteltu myös siksi, että rata palvelisi tehokkaasti myös matkailuliikennettä ja puutavarakuljetuksia. On syytä muistaa myös, että Kittilässä on useita lupaavia malmiesiintymiä. Näidenkin hyödyntäminen tulisi kannattavaksi, jos rautatie Kevitsaan rakennettaisiin Kolarista Kittilän kautta.

Ed. Holopainen: Arvoisa rouva puhemies! Olen tehnyt aivan vakavalla mielellä, niin kuin varmaan myös toiset edustajat, kaksitoista talousarvioaloitetta eli aloitteet n:ot 209—220. Haluan aivan lyhyesti perustella niistä muutamaa. Tekemistäni talousarvioaloitteista valtaosa on tiemääräraha-aloitteita, mutta myös muita kohteita koskettavia määräraha-aloitteita on mukana.

Olen tehnyt tiemääräraha-aloitteet sen takia, että säästöjen ja leikkausten vuosina alempiasteisen tieverkon kunto on vauhdilla heikentynyt ja se kaipaa pian korjaustoimenpiteitä. Mitä pidemmälle korjaustoimet siirtyvät, sitä heikompaan kuntoon tiet menevät. Henkilöliikenteen lisäksi alempiasteisella tieverkolla kulkevat myös raskaat puutavararekat, jotka kuljettavat koko yhteiskunnan kannalta tärkeää raaka-ainetta. On helppo ymmärtää, miten niiden liikennöinti vaikuttaa teiden kuntoon. Mikäli määrärahoja ei lisätä ensi vuoden talousarvioon, olisi vähintään kohtuullista laatia aikataulu, jonka puitteissa alempiasteisen tieverkon korjaustoimiin ryhdytään.

Määräraha-aloitteissa on mukana myös alueellisen kuljetustuen määräraha-aloite. Kuljetustukien säilyttäminen budjetissa on erittäin tärkeää. Kuljetustuilla tasoitetaan sitä eriarvoi-

suutta, joka syntyy pitkistä välimatkoista, kun yritys sijaitsee esimerkiksi Itä- tai Pohjois-Suomessa. On valitettavasti hyvinkin paljon vähätelty kuljetustukien merkitystä ja puhuttu jopa siitä, että kuljetustuet lisäisivät eriarvoisuutta. Tämän suuntainen ajattelu on mielestäni varsin kumastuttavaa.

Olen tehnyt määräraha-aloitteen myös niin sanottuun ikuisuuskohteeseen eli Nurmes — Kontiomäki-rataosuuden peruskorjaukseen, johon myös arvoisa varapuhemies on tehnyt useammankin kerran aloitteita. Radan korjauksella on kiire, sillä jos korjausta ei pian tehdä, on rata kohta siinä kunnossa, että se joudutaan kokonaan laittamaan rullalle. Nurmes — Kontiomäki-rataosuudella on erityisen suuri merkitys puutavaran kuljetuksille, ovathan radan vaikutuspiirissä sekä Nurmeksen saha että Pankakosken ja Uimaharjun tehtaat.

Lopuksi kiinnitän vielä huomiota yksityistieavustuksiin, joiden lisäämisestä olen myös tehnyt määräraha-aloitteen. Yksitysteidenkin kunto rapautuu, aivan kuten muunkin alempiasteisen tieverkon kunto, ja yksityisteillä on kyllä todella suuri merkitys haja-asutusalueella asuvien ihmisten ja heidän palvelujensa kannalta.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Tulevan vuoden budjetissahan on vedetty vesijohtohankkeet nolville eli uusien vesijohtohankkeiden aloittaminen nolville, ja yhdessä omassa aloitteessani käsitellen sellaista. Meillä Pohjois-Karjalassa on semmoinen eteläinen alue, Keski-Karjalan seutu, jossa on iso vesijohtosuunnitelma tehty. Minun mielestäni tämä hanke pitäisi ensi vuoden aikana saada ainakin alulle.

Jollakin tavalla tuntuu omituiselta budjetin valmistelussa se kohta, kun valiokunnassa kuultiin asiantuntijoita muun muassa vesihankkeiden osalta. Siinä ei ole ollenkaan mitattu työllisyysvaikutusta tai arvuutettu sen merkitystä, mitä se tarkoittaa sieltä kautta, koska tulisi verotuloja. Joissakin vaikka vesihuoltoavustuksissa jollakin 15 prosentin avustussummalla saadaan kuitenkin koko hanke toteutumaan, ja verotuksen kauttahan se tulee maksamaan takaisin valtiolle ihan suoraan jo samana vuonna periaatteessa koko sijoitetun summan. Siinä mielessä toivoisin, että yleisesti ottaen vesihuoltohankkeet voitaisiin saada, vaikka vähemmässä mitassa myös uusia hankkeita, liikkeelle ja sehän tarkoittaisi, että tämä minun aloitteenikin saisi oman pienen siivunsa siitä, että tämmöinen Kesälahden ja Kiiten vesihuoltohanke voisi toteutua.

Sitten semmoinen kuljetuksiin liittyvä asia on luotsausmaksujen korotus, joka budjettiesityksessä oli. Siitä tein talousarvioaloitteen. Omasta mielestäni sitä korotusta ei tulisi missään tapauksessa toteuttaa sisävesillä. Sehän tarkoittaa sitä, että Saimaan vesiliikenne kyllä tulee hiipumaan pikkuhiljaa. Jos korotusprosentti on 36, se tarkoittaa sitä, että yhtä kuljetusta kohti kustannukset ovat noin 7 000—8 000 markkaa. Silloin jo yritykset, jotka kuljettavat vesiteitä pitkin tavaroitaan, joutuvat laskemaan hyvin tarkkaan, ovatko ne mahdollisesti kuljetettavissa rautatietä pitkin tai kumipyörillä. Minusta tämä pitäisi kuitenkin toteuttaa sillä tavalla, että käytetään vähiten luontoa kuluttavaa kuljetustietä ja ollaan myös tukemassa sitä, että se voisi säilyä.

Sen takia toivoisi, kun asiaa käsitellään valio-kunnassa, että sisävesiliikenteen osalta luotsausmaksujen korotuksista luovuttaisiin. Se on myös omalta osaltaan tukemassa aluepolitiikkaa, jota kansallisella tasolla on vedetty alas aika rajusti. EU on onneksi tullut vähän apuun ohjelmapolitiikassa siinä mielessä, jotta tuonne heikoimmillekin alueille vähän satsataan rahaa ja pyritään nostamaan elämisen tasoa ja mahdollisuuksia ylöspäin.

Kaikki tietysti maksaa, ja minulla on vähennyksesitysikin olemassa. Eduskunnan lisärakentamisen suunnitteluun on varattu näköjään 20 miljoonaa budjetin perusteluissa. Minusta tämä on sellainen kysymys, joka tähän maailman aikaan tuntuu hyvin omituiselta esitykseltä. Kun me olemme lausuneet sellaisen ajatuksen, että karsitaan hallintoa, byrokratiaa kevennetään joka puolella, niin itse olemme sitten tekemässä semmoisia ratkaisuja, jotka lisäävät kustannuksia. Kun se koskee meitä, niin me emme osaa nähdä sitä, vaan nähdään, että eduskunnassa tarvitsee olla lisää henkilöstöä. Avustajaratkaisukin tehtiin ilmeisesti esityksessä niin, että jatkossa he olisivat kokopäivätoimisia. Avustajakysymykseen liittyen tarvitaan sitten lisärakennus.

Minusta etätyömahdollisuutta pitää kehittää. Hankitaan vaikka eduskunnan varoin, valtion varoin, tietokoneet maakuntiin, ja jokainen hoitakoon asiat sieltä etätyötä hyväksi käyttäen. Kyllä se sopu sijaa antaa, jos kerta täällä kellä on avustajat paikan päällä, vaikka ahdas koppihan meillä vähän on, mutta kyllä sinne sopii, kun sovussa ollaan, ja toisekseen tilajärjestelyjen osalta. Eduskunnan takapihalla on kaareva rakennus, missä on oikeusasiamiehen tiloja ja kaiken näköisiä muita aputiloja. Otetaan ne käyttöön. Eduskunnan oikeusasiamies voidaan vaik-

ka jalkauttaa Jyväskylään tai Joensuuhun ja se toimii sieltä. Siellähän periaatteessa asiat hoidetaan hyvin pitkälle paperit lähettämällä, ja sekin voi toimia etätyössä. Joten lisätuloja kyllä avustajille saadaan, kun tehdään oikeita ratkaisuja. Siinä on mahdollista säästää 20 miljoonaa markkaa. Sillä katetaan hyvästi luotsausmaksujen korotus.

Alueellinen kuljetustuki on vedetty 8 miljoonaan. Esitin myös luopumista sen vähentämisestä. Niin kuin ed. Holopainen edellä omasta aloitteestaan puhui, se on hyvin merkittävä. Se on vähäinen raha, mikä siihen käytetään, mutta se on merkittävä joidenkin yritysten osalta. Käsitakseni mukaan niitä yrityksiä on noin 200, mitkä saavat sitä. Siitä 16 miljoonasta, mikä jaetaan vuodessa siihen tarkoitukseen, ei jää isoa siivua kellekään. Mutta joidenkin yritysten osalta se voi olla juuri se merkittävä siivu, joka takaa, että ne voivat toimia kilpailukykyisesti jossakin periferiassa, missä asutaan. Kysymys on siitä, mitä maksaa kilon kuljetus sieltä enemmän, kuin jos se laitos tai tehdas, mikä mahtaa ollakin, on valmiiksi jossakin rannikkoseudulla ja vie johonkin ulos tuotteita. Sehän tasaa vain sen hinnaneron, että se sijaitsee vähän kauempana. Sillä ei vääristetä kilpailua, niin kuin jotkut täällä ovat aikaisemmin perustelleet, että tämä on samalla yritystuki siinä kuin mitkä muutkin tuet hyvänsä. Tätä ei minusta voi lukea sellaiseksi suoraksi yritystueksi, koska sillä kompensoidaan vain sitä haittaa, mikä näille yrityksille on tullut siitä, kun ne sijaitsevat kaukana.

Sitten toinen kysymys, jos asetetaan sellainen arvo, että okei, ne joutaakin loppua, niin sitten se linja on valittu, mutta itse en edusta sitä linjaa, vaan minusta yhä edelleen se pikkuinen markkamäärä pitäisi olla. Sehän tarkoittaa, että budjetissa on 8 miljoonaa esitetty. Siihen kun pannaan 8 miljoonaa lisää, niin silloin ollaan samassa summassa, mitä tänäkin vuonna. Semmoisen rahan löytyminen tuntuisi, että jostakin se kyllä pitää raapia pussin pohjalta. On laskettava siinäkin se kustannus. Entäs jos sieltä useampia yrityksiä kaatuu sen takia? Mitä se maksaa kokonaisuutena, kun ne ihmiset jäävät mahdollisesti työttömäksi ja tulevat tänne pääkaupunkiseudulle norkoilemaan asuntoja ja työttömyyskorvausjonoon.

Sitten minulla on pitkä liuta tässä aloitteita. En käy luettelemaan niitä, mutta tässä on koulujen saneerauksia. Itäisellä rajalla monissa kunnissa on huolestuttava tilanne siinä mielessä, kun kuntien talous on suhteellisen tiukalla ja koulut

menevät huonoon kuntoon ja rapistuvat käsiin ihan kokonaan. Vaikka Ilomantsissa on välttämätön korjaustarve, kunnalla ei ole varoja sen toteuttamiseen kokonaisuutena. Veroäyriä ei voi enää nostaa, se menee jo sietokyvyn yli, ja kuitenkin olisi jotakin tehtävä. Näitä samanlaisia kouluja on meillä hirveän paljon. Se on pommi, joka jossakin vaiheessa tulee silmille. Missä puhemies asuu, myös siinä kunnassa tuntuu olevan kouluja, ihmisten soitoista päätellen, joissa todetaan, että siellä olisi hometta ja korjattavaa paljon, mutta ilmeisesti Lieksan kaupunki ei pysty toteuttamaan kaikkia niitä saneerauksia siinä aikataulussa kuin pitäisi. Sen takia tähän pitää varustautua.

Tiedän, että esitetyssä budjetissa ei ole hirveän paljon varoja, mutta kohdennettuna tärkeisiin kohteisiin Itä-Suomen nimissä, kun Itä-Suomityöryhmässä on painotteisuutta korostettu, niin sillä painotteella voisi Itä-Suomeen jonkin koulun saneeraukseen enemmän ohjata kuin mitä tasaisesti jakaa voisi odottaa.

Näillä saatesanoilla odotan tietysti käsittelystä, että kaikki aloitteeni menevät kirkkaasti läpi ja rahoitus löytyy niihin.

Edustajat Järvilahti, M. Koski ja Lehtosaari merkitään läsnä oleviksi.

Ed. Aittomien: Rouva puhemies! Ed. Lahtelan esitys lisärakentamisesta on kyllä mielestäni vähän ontuva. Ei silti, ei minulla ole avustajaa, eikä minun kanssani kukaan naisihminen kuuden neliön huoneessa pitkään olisikaan. Kyllä siinä varmasti ero tulisi. Mutta minä sanoisin näin, että jos eduskunta on kerran päättänyt avustajat itselleen ottaa, niin kyllä niille työtilat on katsottava, ei siitä mihinkään pääse, eikä sitä sillä asialla selvitetä, että tehdään etätyötä jossakin ja että siirretään Oikeusasiamiehenvirasto, jalkautetaan Joensuuhun. Eivät nämä varmasti ole ratkaisuja, mutta kunnioitan siitä huolimatta ed. Lahtelan näkemyksiä. Mutta olen itse lähtenyt henkilökohtaisesti siitä, että jos ei kerran muualla ole tilaa, jos se on tutkittu, niin sitten vaan siihen Parlamentin paikalle. Mutta minun mielestäni tässä vähän niin kuin väihkäilläään toisuuden esille tuomista. Mutta se on sitten toinen asia.

Minäkin olen tehnyt, rouva puhemies, muutamia raha-asia-aloitteita, 162 niitä on kaiken kaikkiaan. Tosin yksi puuttuu, kun se odottaa

lakiesityksen tekemistä 1926 syntyneiden rintamamiesten rintamatunnuksen rahoittamiseksi. Siellä on kyllä raha-asia-aloite kanslian hyllyllä, mutta odottaa tietysti lakialoitetta, koska sellainen täytyisi ensin saada.

Kokonaisuudessaan nämä raha-asia-aloitteet ovat 2,1 miljardia markkaa ja menojen vähennykset ovat tietysti täsmälleen samat. Eihän sitä nyt sillä tavalla esitellä menojen lisäyksiä, jos ei menoja myöskin vähennetä. Kyllähän ministeri Niinistö sen täällä selkeästi sanoi budjetin esittelypuheenvuorossaan, että jos halutaan lisää johonkin, niin jostakin täytyy ottaa pois.

Nämä minun aloitteeni ovat ihan tiukkaa tavaraa ja liikkuvat tietysti etupäässä oman vaalipiirin alueella, tietysti hiukan kansallisellakin tasolla. Siellä on kaikkea: Lakalaivan ohitustietä, Kuruntien rakentamista, Tampereen yliopiston keskussairaalan, Teknillisen korkeakoulun ja Poliisikoulun rakentamista ja aina Pispalan sotitiisin kautta Lenin-museoon kulkevat esitykset noissa raha-asia-aloitteissa.

Yksi siellä on hupiesitysikin, joka tietysti pääsi lehteen. Kai se oli sitä varten tehtykin. Toisin sanoen aloite määrärahan myöntämisestä ankaran lobbauksen aloittamiseen Miss Maailma -kilpailujen saamiseksi Suomeen. Se on tietysti hupialoite, mutta siinä asiassa on vissi perä. Me suomalaisethan olemme aina arvostaneet, koska meillä on maailman kauneimmat naiset, myöskin sitä, että he menestyvät maailmalla Miss Maailma -kilpailussa. Armi Kuusela, Marita Lindahl, Ester Toivoset ja kaikki tällaiset, ovat hyvin arvostettuja olleet suomalaisessa yhteiskunnassa. Mutta nykyisin kun ei ole oikein menestytty näissä kisoissa, niin vaikuttaa vähän siltä, että kauneimmat tytöt jäävät maitokaupan tiskin taa eivätkä tule lainkaan kisoihin emmekä me menesty maailmalla. Mutta saattaisi olla, että jos me saisimme ne kisat joskus Suomeen, niin se auttaisi tässäkin asiassa menestyksen puolta tälläkin puolella.

Ed. Rimmiä naurattaa kovasti. Älkää nyt punastuko. Kyllä Suomessa kauniita naisia on. (Ed. Rimmi: On, on, mutta onko se tämän istunnon asia?) En minä sitä ollenkaan ja sitä nimenomaan tässä haluan korostaakin. Toisin sanoen tää raha-asia-aloite sellaisenaan pohjaltaan on ihan terve ja oikeassa systeemissä.

Tuli mieleen Lenin-museo, johon jälleen kerran ehdotin määrärahaa, jota se ei tietysti koskaan ole saanut. Tampereella yksi Ikl:n mies tuli pankkiautomaatilla luokseni ja sanoi, että saat turpiisi, jos vielä joskus ehdotat Lenin-museolle

rahaa. Minä vähän ihmettelen tuollaisia näkemyksiä sikäli, että on olemassa tuossa naapurimaassa semmoisia, että jos joku sukukunta katoaa, niin patsaat vedetään sitten nurin hyökäysvaunuilla. Kyllähän tilanne on se, että kansakunnalla, joka ei tunne menneisyyttään, ei ole tulevaisuuttakaan ja Lenin on meillä historiaa ja hänen museonsa Tampereella, hyvin hoidettu museo tietysti, täytyy pysyä jatkossakin, vaikka tässä porvarillista näkemystä tietysti edustetaan.

Pariin sekä menoja vähentävään että menoja lisäävään aloitteeseen kiinnitän tässä huomiota.

Yksi on sellainen, joka koskee syyttäjätointa. Mehän olemme täällä eduskunnassa vuosien varrella tehneet prosessiuudistuksia, jotka ovat merkinneet sitä, että oikeudet ovat suorastaan tukkeutuneet näihin käsittelyihin. Toisin sanoen prosessiuudistus ei kerta kaikkiaan toimi, ja ainoa mahdollisuus, millä sitä tilapäisesti voidaan helpottaa, on se, että syyttäjien määrää lisätään. Tätä on myöskin lakivaliokunta lausunnossaan budjettiesityksestä korostanut, että syyttäjiä pitäisi saada lisää. Tämä minun aloitteeni ei sellaisenaan asiallisesti liity tähän asiaan muuten kuin koskee samaa asiaa. Minä olen tehnyt sen erillisenä tietämättä silloin lakivaliokunnan myöhemmästä käsittelystä.

Toinen aloite, jossa menoja vähennetään, on tietysti Ahvenanmaalle maksettavien maksujen määrä. Kerroin 0,45, jolla tasausmaksuja määrätään Ahvenanmaalle, on liian korkea. Ahvenanmaa saa vuosittain, tämä tieto on vuodelta 94 tai 95, lähes 400 miljoonaa markkaa täältä valtakunnan puolelta rahaa enemmän kuin sieltä tuli tännepäin. Ja kun Ahvenanmaa muutenkin kieriskelee kullassa ja on erinomaisen rikas maa-kunta, niin ei tällainen ole soveliaista. Toisin sanoen tätä kerrointa pitää muuttaa sillä tavalla kuin on oikea suunta ja myöskin tuo 400 miljoonaa markkaa ottaa Ahvenanmaalle maksettavista jutuista pois.

Tässä tällaisia, siis syyttäjät menopuolta lisääviä, Ahvenanmaan kertoimen muuttaminen taas vähentää menoja Ahvenanmaan suuntaan.

Rouva puhemies! Minun olisi nyt hyvä pitää 160 puheenvuoroa, aina pyytää uusi jokaisesta aloitteesta, mutta minä en nyt sitä tee. Mutta erään asian, ainoan aloitteen, jälleen kerran tuon aikanaan joulun alla täällä äänestykseen. Se on tietysti Ivalon huuliharppufestivaalit, johon on 20 000 markan määräraha jälleen kerran esitetty. Ne ovat nyt viidennen kerran Ivalossa, toimivat yksityisellä rahoituksella, tavattoman suosittu

juhlat. Siellä jo jänkhän miehet kyselevät tänä päivänä, koska ne pojat taas sinne tulevat. Tämä on sellainen Ivalon kevät katsaus, johon on joka kerta yritetty rahaa täältä, ja joka kerta se on tämän eduskunnan salissa eniten ääniä saanut ehdotus, viime kerrallakin 60 ääntä peräti, kun täällä äänesteltiin. Tänä syksynä taas pannaan ehdolle kerran, ja toivomuksena on, että ainakin 65 ääntä saadaan. Jos nyt ei rahoja saadakaan, niin aina samalla tavalla mennään eteenpäin kuin aikanaan ed. Laineen täällä ylläpitämä Lehmänkurtuntie, joka meni aikanaan aivan kahden äänen päähän ratkaisusta eli rahan saamisesta.

Toivottavasti tämänkin aloite Ivalon huuliharppufestivaaleista, kun se on niin mitätön, jälleen kerran etenee täällä tänä syksynä. Jos tänne vaikka vielä neljäksi vuodeksi tulee tulevaisuudessa, niin saattaa olla, että vuonna 2003 se menee läpi parin äänen enemmistöllä täällä, kun ankarasti tehdään töitä.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa rouva puhemies! Olen tehnyt muutaman talousarvioaloitteen tärkeinä pitämistäni asioista, mutta käytän lyhyen puheenvuoron vain yhdestä aloitteestani eli n:o 704, mikä koskee yliopistosairaaloiden erityisvaltionosuuksien leikkausta, jota vastustan. Hallitushan on leikkaamassa 100 miljoonaa markkaa lääketieteellisistä tutkimuksista ja 10 miljoonaa markkaa erikoislääkärikoulutuksesta. Haluan ankin korostaa tämän leikkauksen vakavia seurauksia sekä lääketieteelliselle tutkimukselle että sitä kautta koko meidän terveydenhoitoimme tasolle tulevaisuudessa ja myös lääkäripalvelujen saatavuudelle tulevaisuudessa.

Ilmettelenkin tätä hallituksen linjausta sen vuoksi, että hallitus on toisaalta korostanut Suomen tulevaisuuden olevan korkeatasoisen tutkimuksen ja koulutuksen varassa ja muissa yhteyksissä on pyrkinyt tähän suuntaan vaikuttamaan. Kyllä nämä budjettileikkaukset ovat selvästi tämän periaatteen vastaisia. Korostan sitä, että budjettiesityksen sisältämä 28 prosentin vähenys lääketieteelliseen tutkimukseen merkitsee todellakin huomattavaa pudotusta tutkimuksen tasossa.

Iloitsen siitä, että lähes kaikki lääkärikansanedustajat eduskunnassa ryhmästä riippumatta ja riippumatta siitä, ovatko hallituksessa vai oppositiossa, tulivat tämän aloitteeni taakse. Toivon, että valiokunnassa asiaan saataisiin korjausta.

Ed. R i m m i : Rouva puhemies! Ensin ed. Räsänen juuri ottamaan asiaan yliopistosai-

raaloiden valtionosuudesta ja lääkärikoulutuksesta. Muun muassa Pirkanmaan kansanedustajat, kaikki jotka tähän touhuun osallistuvat, ovat tehneet yhteisen aloitteen tämän asian eteenpäin hoitamiseksi. Toivomme varmaan kaikki yhdes-
sä, että asia myönteiseen suuntaan etenee.

Mitä tulee muuten aloitteisiin, itse olen tehnyt ainoastaan kaksi aloitetta: aloitteet 694 ja 695.

Ensimmäinen, 694, on myös aloitteita, joista me pirkanmaalaiset kaikki olemme yhdessä keskustelleet. Tämä koskee nimenomaan oppisopimuskoulutusta. Oppisopimuskoulutuksen kysyntähän on kasvanut maassamme viime vuosina erittäin kovasti. Esimerkiksi Pirkanmaalla oli oppisopimuskoulutuksessa viime vuonna 2 500 koululaista, ja kysyntä on kohdistunut etenkin ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen suorittamiseen. Merkillä pantavaa on ollut se, että erikoisesti pirkanmaalaiset yritykset ovat kouluttaneet oppisopimuskoulutuksella niin sanotusti täsmätöyväimää tarpeisiinsa. 50 prosenttia oppisopimuskoulutuksessa olleista on ollut nimenomaan työttömiä ihmisiä, jotka on koulutukseen otettu.

Kun koululainsäädäntö ensi vuoden alusta muuttuu, tulee myös mutkia oppisopimuskoulutukseen ja ammattitutkintojen rahoitus heikkenee. Olemme pitäneet tärkeänä sitä, että määrärahoja tähän perinteisempään oppisopimuskoulutukseen lisättäisiin, koska pidämme sitä erikoisesti elinkeinoelämän kannalta erittäin tärkeänä. Se on ollut myös sitä koulutusta, jolla työttömät ihmiset pääsääntöisesti ovat myös koulutuksen jälkeen saaneet työpaikan. Esitän tässä, että tähän varattaisiin 80 miljoonaa markkaa rahaa lisää valtion budjetissa. Tässä on allekirjoittaneina useita pirkanmaalaisia kansanedustajia.

Arvoisa puhemies! Kuten sanoin, meillä on yhteisiä aloitteita. Tänään olen viimeksi saanut yhteydenottoja eräästä alueemme tärkeästä tiehankkeesta, tiehankkeesta Suodenniemi — Kilvakkala. Siitä on myös talousarvioaloite tehty. Se on aloite n:o 608. Kun katsoin, että aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, kansanedustaja Reino Ojala ei ole paikalla, ja syystä, että tänään tästä asiasta viimeksi on minuun otettu yhteyttä, tästä jonkun sanan sanon.

Tämä tiehän on ollut varsin pitkään tekeillä, ja nyt sitä on aloitettu tämän vuoden aikana sillä tavalla, että on perustöitä tehty, ojituksia jne. Nyt on tilanne se, että olemassa olevilla rahoilla tätä tieosuutta ei vielääkään saada kuntoon. Siksi tässä pirkanmaalaisen yhteisessä aloitteessa on 4 miljoonan markan määräraha. Toivon myös,

että tämä erittäin tärkeä asia, jonka me kaikki olemme yhdessä tärkeäksi katsoneet, etenisi ja saisi asianmukaisen kohtelun, kun se täältä eteenpäin lähtee valtiovarainvaliokunnan käsittelyyn.

Arvoisa rouva puhemies! Useissa puheenvuoroissa on todettu, että pitää pitkään pyörittää näitä aloitteita täällä. Näinhän useimmiten on. Ed. Aittoniemikin sanoi, että pitää vielä yrittää, jos tänne vielä pääsee, että saisi huuliharppufestivaalirahan vihdoin viimein toteutettua. Ei aina tarvita ihan 12:takaan vuotta. Lempäälässä on ollut ongelmalliset happotervakaatopaikat, ja olen sitä aloitetta pyörittänyt täällä koko ajan, kun olen eduskunnassa ollut, ja toisena allekirjoittajana on ollut salissa nytkin istuva kansanedustaja Arja Ojala ja kolmantena Lempäälän kansanedustaja Markku Vuorensola. Kuten budjetin lähetekeskustelussa aikanaan totesin, suureksi ilokseni todettiin, että se on nyt saamassa määrärahoja, joten sinnikkyys on palkittu.

Ed. Tiusanen: Arvoisa rouva puhemies! Ihan aluksi haluan todeta, että omat talousarvioaloitteeni 806—816 sisältävät sekä paikallista että yleistä. Paikallisesti on esitetty talousarvioon Kymenlinnan linnoituksen kunnostamista Kotkassa, samoin Kotkassa Fort Elisabeth-linnoituksen kunnostamista. Kotka on vanha linnoituskaupunki, ja Ruotsinsalmen linnoituskau-pungin osia nämä ovat, joka rakennettiin 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa nykyisen Kotkan alueelle. Ne ovat Kotkalle tärkeitä menestystekijöitä.

Myös valtakunnallisesti haluaisin mainita luotsausmaksun korottamisesta luopumisen yhtenä aloitteena, toisena väylämaksujen alentamisen. Satamakaupungeille näiden maksujen taso on liian korkea ja heikentää näiden satamien kansainvälistä kilpailukykyä.

Edelleen sotainvalidien asuntojen korjaukseen esitetään uutta käytäntöä eli käytössä olevan invaliditeettiprosentin alentamista ja rahaa tästä koituihin menoihin. Tämä vaatii tuekseen lakialoitteen, joka on valmistelussa.

Sairaanhoitopiirit ovat ympäri maata ongelmassa. Niiden selviämiseen esitetään talousarvioaloitetta.

Olen myös tehnyt, samoin kuin kollegat, muun muassa ed. Vähänäkki, teiden tilanteeseen, teiden parantamiseen, liittyvän talousarvioaloitteen, joka on myös tässä luettelossa. Valtatie 26 on tällainen ongelmallinen tieosuus Kaakkois-Suomessa.

Arvoisa puhemies! Tässä osa näistä aloitteista lyhyesti, ja totean samoin lyhyesti sen, että ed. Vähänäkin tekemä Heli-rata-aloite Helsingistä itään suuntautuvan nykyaikaisen ratayhteyden rakentamiseksi on hyvin tärkeä. Sitä olen ollut joka vuosi täällä ollessani kannattamassa, samoin muita niitä aloitteita, mitä vaalipiirini kansanedustajat ovat tehneet. Esimerkiksi ed. Kuosmasen Valtatie 6 -aloite on sellainen, johon useimmat kansanedustajat ovat vaalipiiristä luonnollisesti yhtyneet. Onkin tärkeätä sillä tavoin kuin ed. Rimmi totesi, ajaa yhdessä näitä asioita. Sillä tavalla ehkä tuloskin on sitten parempi.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi ansaitsee teknisen tunnustuksen siitä, että vaikka hänellä on runsaanpuoleisesti talousarvioaloitteita, niin hän kuitenkin tasapainottaa nämä, tosin tavalla, jota minä en olisi kannattamassa juuri miltään osin, mutta kuitenkin tasapainottaa omista lähtökohdistaan lähtien. Nimittäin minä heti tunnustan, että kun nyt olen kaksi tehnyt, ylipäättään olen näitä tehnyt äärimmäisen harvoja näiden 11,5 vuoden aikana, minun ehdotukseni päättyy plus 5 miljoonaan markkaan, joka on tietysti anteeksiantamatonta näinä vaikeina aikoina. Tämä johtuu siitä, että teknisesti tämä oli paljon helpompi tehdä näin, ja tämä 5 miljoonan markan ylitys budjettiin on mittatappioloikkaa merkitykseltään koko budjetin kannalta.

Näinä Internet-aikoina on syytä tähän jokin sana sanoa. Ensimmäinen, aloite 657, on tanssi- ja kuvataideoppilaitosten valtionavustuksia. Kun ei ole tuolla sivistyspuolella mahdollisuutta vaikuttaa aktiivisesti eikä valtionvaroissakaan, niin on pakko turvautua tämän laatuisiin keinoihin. Olen aina ihmetellyt sitä, että kun on kysymys tämmöisestä, sanoisinko, kansankulttuurista, miten musiikkioppilaitokset poikkeavat jotenkin aivan erityisesti kuvataideoppilaitoksista ja tanssitaideoppilaitoksista. Minulle on ollut täysin käsittämätöntä, että musiikkioppilaitoksiin osoitetaan erityisesti varallisuutta, oikein korvamerkitään rahaa, mutta nämä kaksi muuta aluetta jätetään huomiotta. Minusta tämä ei ole kyllä järkevää. Jos olisi meikäläinen opetusministerinä, ei kyllä näin varmasti olisikaan.

Meillä Oulun läänissäkin on tässä suhteessa erinomaisen hyvä malliesimerkkilaitos. Se on Pyhäsalmen seudun tanssiopisto, joka on tosi upea laitos ja erittäin korkeatasoinen oppilaitos niin, että tässä on tietysti läänikohtainenkin lehmä ojassa.

Arvoisa puhemies! Tämä toinen näistä kahdesta liittyy sellaiseen asiaan, että jos sanottaisiin, kuinka halvimmalla julkisella panostuksella saataisiin tähän tasavaltaan tuhatkunta uutta pysyväisluontoista työpaikkaa, niin mikähän mahtaisi olla ehdotuksen sisältö? Se ehdotus olisi kyllä silloin se, että pannaan vain 10 miljoonaa markkaa energiapuun käyttöön, ja sillä tämä avainkynnys ylittyy.

Kun nyt sitten talousarvioaloitteita on ja näitä muita budjettiasioita maa- ja metsätalousvaliokunnassa käsitelty, on vahvistunut kuva, että todellakin vain 10 miljoonan markan energiatuki energiapuulle — tarkoittaa, että kymppi per irtokuutio, miljoona kuutiota — tekee yhteensä 10 miljoonaa markkaa. Tämä ratkaisisi sen, että niin kuin leikillisesti sanoin, räjähdysmäisesti energiapuunkäyttö lisääntyisi ja metsien hoidon taso ja motivaatio lisääntyisi.

Nyt sitten ainakin maa- ja metsätalousvaliokunta on yksimielisesti esittänyt, että budjetin sisäisenä järjestelynä summaa kasvattamatta tämä asia hoidettaisiin, ja toivossa olisi nyt se, että valtiovarojen maatalousjaosto hoitaisi asian. Kun ministerikin valiokuntavastaavatyöryhmässä totesi, että jos teillä on siihen ratkaisu, niin ratkaiskaa se sitten, minä ymmärrän silloin, että ministerinkin suostumus tälle ratkaisulle on.

Minä sanoisin, että tässä työllistämisen parantamistaistelussa tämä olisi kaikkein halvin, ilman että mitään lisäpanostusta muutoin tarvittaisiin. Vain budjetin sisäisillä järjestelyillä saataisiin tuonne syrjäseuduille lisää työpaikkoja.

Ed. Tiilikainen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaisen molemmat aloitteet ovat ihan kannatettavia. Hän puhui musiikkioppilaitoksista ja kuvataideoppilaitoksista ja vertasi niitä. Omalla paikakunnallani on juuri sellainen tilanne, että meillä on hyvät tilat musiikin opiskeluun, mutta kuvataiteelle ne ovat erittäin surkeat ja näyttää siltä, että erittäin suosittu lasten kuvataidekoulukin on vaikeuksissa koko ajan. Se on ollut niin suosittu, että kun ilmoitin lapseni aikoinaan kuvataidekouluun, hän oli yksivuotias ja oli mahdollisuuksia päästä nelivuotiaana sisälle eli sinne oli todellakin kovaa jonotusta. Sen vuoksi voin hyvin kannattaa ed. Pulliaisen tekemää kuvataideopiskelun tukemisaloitetta, mutta myös energiapuualoitetta. Se on myös aivan aiheellinen.

Omat talousarvioaloitteeni ovat yhtä lukuun ottamatta paikallisia tai alueellisia. Pääsääntöisesti nämä ovat teitä koskevia aloitteita.

Valtiovarainministeriö leikkasi budjetista talouden ylikuumenemisen perusteella investointirahoja huomattavasti. Mielestäni tämä ei ole hyvä peruste silloin, kun on kysymys sellaisten alueiden investoinneista, joilla ylikuumenemisesta ei ole tietoaakaan. Esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomessa työttömyys on vielä sitä luokkaa, että siellä ei todellakaan pysty vielä puhumaan mistään ylikuumenemisesta, ei edes lämpenemisestä. Voisi sanoa, että plus miinus nolla on tällä hetkellä tilanne, kun on kovasta pakkasesta tultu ylöspäin.

Se on ikävää, että aina kun nämä taantumat ja nousut seuraavat toisiaan, Itä- ja Pohjois-Suomessa ne näkyvät ensimmäisenä nimenomaan investointipuolella. Sinne sitten nousut yleensä viimeisenä tulevat.

Ensimmäinen talousarvioaloitteeni n:o 221 koskee vesihuoltohankkeita, ja niitähän ympäristöministeriön momentilta on leikattu aivan hurjasti. Nyt näyttää siltä, että kun Kainuussa on useita hankkeita, joko joudutaan valitsemaan niin, että valitaan jotkut niistä, jotka toteutetaan tai sitten niitä tehdään vuosikaupalla, mikä ei taas taloudellisesti ole oikein järkevää. Sen vuoksi vesihuoltohankkeet olisivat paikallaan, että puhtaan veden ja veden saavutettavuuden luulisi Suomessa olevan kuitenkin sellainen ihan perusoikeus.

Tiemäärärahat ovat vähentyneet varmasti kaikissa tiepiireissä ja oikeastaan koko 90-luvun, koko tämän laman ajan. Monet yritykset ovat kuitenkin sitä mieltä, että olisi parempi sijoittaa mieluummin infrastruktuuriin kuin suoriin yritystykseen, ja tässä struktuurissa nimenomaan tiet ovat yksi tärkeä asia, vaikka saattaa olla, että jos kuljetustuet leikataan kokonaan, niin sen jälkeen niitä huonokuntoisia teitä ei sitten enää yritysten kannata ajella, vaan yritys lopetetaan tai siirretään sellaiselle alueelle, mistä on lyhyemmät matkat esimerkiksi satamiin. Joka tapauksessa näitä teitä tarvitaan. Kainuussa, niin kuin kaikki tietävät, on hyvin paljon puita, sekä vanhoja puita että uudempiakin puita. Vanhoja metsiä siellä on hyvin paljon suojeltu, mutta silti on vielä erittäin paljon sellaisia metsiä, joita käytetään sekä mekaaniseen että kemialliseen puunjalostukseen.

Talousarvioaloitteeni 222 ja 223 koskevat juuri näitä tierakennuskohteita, joissa olen esittänyt pieniä aloitusmäärärahoja. Toinen näistä teistä on Kuhmosta Sotkamoon tuleva tie. Kuhmo Oy

kuljettaa siellä hyvin paljon puutavaraa. On aikamoinen ongelma, että sillä huonokuntoisella ja kapealla tiellä myös koululaiset joutuvat sitten kulkemaan aika pitkän aikaa pimeässä sekä aamuisin että iltapäivisin, kun tulevat koulusta. Tämä on aikamoinen turvallisuusriski myös. Valmiit suunnitelmat tähän Alajoki — Hietapeärä-tiehen ovat olemassa, joten hanke voidaan aloittaa, kun siihen saadaan vain aloitusraha. Ei varmaan tarvitse teille muistuttaa, että Kuhmossa on yksi maamme korkeimpia työttömyysasteita.

Toinen tiehanke on Paltamo — Vartius-tie, joka on osa Ten-yhteyttä, joka alkaa Oulusta ja päättyy Suomen puolella Vartiuksen raja-asemalle ja ulottuu Venäjällä Kotskomaan saakka. Tämä tiehanke olisi erittäin tärkeä sen vuoksi, että liikenne tällä alueella on kasvamassa aivan hurjasti, varsinkin sen jälkeen jos Venäjä saa asiansa parempaan kuntoon. Nämä rajanylitykset ovat lisääntyneet. Siellä Kotskoman alueella on hyvin rikasta seutua, jossa on paljon myös teollisuutta. Sen vuoksi Oulun satama saisi sieltä uutta liikennettä, mikäli tieyhteydet olisivat kunnossa. Hankkeen suunnittelu on tapahtunut Oulun tiepiirin ja Kainuun liiton Interreg-kohteena. Alueellinen hallintokomitea hyväksyi tien suunnittelun Interreg II Karjala -ohjelmaan. Ensimmäinen osa tiestä on valmistumassa, mutta nyt sitten pitäisi tämä jatko saada myös.

Rataosuuksien sähköistäminen on myös erittäin tärkeä asia teollisuuden kannalta. Nythän Oulusta Kemiin ja Rovaniemelle sähköistäminen on alkamassa, mutta Ratahallintokeskuksen mukaan olisi myös valmius aloittaa Oulu — Iisalmi- ja Kontiomäki — Vartius-rataosuuksien sähköistäminen, jolloin päästäisiin alkuun myös sähköistämishankkeessa. Iisalmi — Kontiomäki — Oulu kuuluu myös Ten-verkkoon, ja tavarakuljetukset ovat noin 2,5 miljoonaa tonnia per vuosi. Kontiomäki — Vartius-rataosalla tavarakuljetukset ovat vuositasona noin 1,5 miljoonaa tonnia, ja kuljetusmäärät siellä ovat olleet koko ajan kasvussa. Niin kuin kaikki tietävät, kainuulaisten ja suomalaisten rakentama Kostamuksen vuoriteollisuuskombinaatti tarvitsee kuljetustaita myös Suomen puolella. Sen vuoksi tie- ja rataosuus on tärkeä.

Talousarvioaloitteeni 226 näyttää ilmeisesti toteutuvan jo, sillä hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta on päättänyt, että Kuusamon yhteismetsälle ei anneta alueita Hyrynsalmen kunnan alueelta, vaan alue menee pakkolunastukseen. Aloitteeni koski nimenomaan mää-

rärahan osoittamista pakkolunastustoimenpiteeseen. Siitä en puhu sen enempää, vaan yhdestä yleislunastuksesta aloitteesta, joka on määrärahasitys kuntien työnjakamiskokeilun jatkamiseen.

Nyt noin 20 kunnassa, tarkemmin sanottuna 19 kunnassa, on meneillään työnjakamiskokeilu, josta on tähän mennessä saatu pelkästään hyviä ja erittäin hyviä kokemuksia. Kokeilu aika oli kaksi vuotta. Osa kunnista tuli kokeiluun mukaan vasta tänä vuonna, joten kokeilua ei ehditty kaikilla paikkakunnilla saada riittävään laajuuteen ja eri sektoreille. Jotta kokeilusta saataisiin riittävästi materiaalia tulosten arviointiin, ehdotan, että kokeilua jatkettaisiin vielä kahdella vuodella. Kokeilun jatkamiseksi jo nyt mukana olevissa kunnissa ei tarvita lisärahoitusta, vaan se voidaan sisällyttää kohtaan 30, Palkkaperusteinen työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille, siihen rahoitukseen.

Toivon, että tämä esitys menee läpi, sillä kokeemukset työnjakamiseen osallistuneista kunnista ovat erittäin hyviä. Kajaanissa olleessa seminaarissa nämä kunnat miettivät, miten ne oikein asiansa järjestävät tämän jälkeen, jos kokeilu päättyy. Toivon, että ministeri Jaakonsaari on asiassa aktiivinen.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Vuokranantaja on kuningas Etelä-Suomen kasvukeskuksissa. Yhä paheneva vuokra-asuntopula mahdollistaa suorastaan kiskurivuokrien perinnän. Erityisesti Helsingin seudulla mutta myöskin muualla vuokrataso on kohonnut tavallisen ihmisen kohdalla lähes kohtuuttoman korkeaksi elikkä saavuttamattomaksi, ja yhä suurempi osa käytettävissä olevista tuloista menee asumiskustannuksiin.

Mielestäni tällainen asuntopolitiikka erityisesti vuokra-asuntojen tuotannossa ei voi johtaa kuin täydelliseen katastrofiin. Näin ollen olisi välttämätöntä, että valtio erityisesti lisäisi arava-vuokra-asuntotuotantoa. Nyt käsittelyyn tulevasta valtion talousarviosta ja sen liitteestä ilmenee, että valtion lainoittamien asuntojen määrä putoaa ensi vuonna noin 6 400 asuntoon, mikä on kaikkien aikojen alhaisimpia tasoja. Myös korkotukiasunnot, joihin painopistettä on viime vuosina siirretty, vähentyvät tuntuvasti. Kun lasketaan yhteen arava-asunnot ja korkotukiasunnot, lukumäärä on budjetin ennusteiden mukaan kaikkien aikojen alhaisin siitä huolimatta, että asuntopula Etelä-Suomen kasvukeskuksissa entisestään pahenee. Se nostaa myöskin vuokra-asuntojen vuokria. Se nostaa myöskin omistus-

asuntojen hintoja, ja on selvää, että tavaran, josta on pulaa, hinnat tulevat nousemaan.

Tätä ei voi pitää hyvänä kehityksenä ja näin ollen — täällä on jo aikaisemminkin puhuttu, tehty aloitteita asuntomäärärahojen lisäämiseksi — myös minä olen tehnyt aloitteen asuntotuotantomäärärahojen lisäämiseksi ja toivon, että eduskunnasta löytyisi sellaista voimaa, että asuntotuotantomäärärahoja pystyttäisiin lisäämään edes vuoden 97 tasoa vastaaviksi, jolloin niitä oli 9,6 miljardia markkaa.

Jos tällainen kehitys jatkuu, niin se johtaa sosiaalisen asuntotuotannon alasajoon, ja sitä ei voi pitää oikeana kehityksenä. Se kurjistaa juuri niitä ihmisiä, jotka kipeimmin tarvitsevat asuntoja ja joiden maksukyky on heikoin. Toisaalta myöskin korkea vuokrataso ja asutuspula johtavat siihen, että valtion tukeman asumisen rahat tulevat siirtymään osittain myöskin vuokranantajien taskuun.

Lisäksi erityisesti Sisä-Suomen kasvukeskuksissa on edelleenkin rakennusalan työttömiä. Lisäämällä asuntotuotantoa voitaisiin myöskin työttömyyttä pienentää. On muistettava, että esimerkiksi Tampereen työvoimapiirissä on 2 000 rakennusalan työtöntä edelleenkin, vaikka täällä pääkaupunkiseudulla puhutaan ylikuumenemisesta.

Toisena asiana puhun työmarkkinatuesta eliikkä siitä väestönosasta, joka putoaa ansiosidonnaiselta työttömyysturvalta työmarkkinatuelle. Nythän työmarkkinatuki on 120 markkaa päivässä. Ensi vuonna tarkoitus on korottaa sitä markalla. Tästä 121 markasta menee noin 20 prosenttia veroa, ja veronpidätyksen jälkeen käteenjäävä summa on niin pieni, että lähes poikkeuksetta työmarkkinatuella oleva henkilö voi hakea toimeentulotukea.

Tällainen kahden luokun periaate ei ole oikea. Se on ihmisten kyykyttämistä, luukuttamista. Näin ollen myöskin työttömyyden perusturvan tasoa tulisi nostaa niin, että ei enää tarvitsisi hakea toimeentulotukea, vaan perusturvalla ihminen tulisi toimeen. Tämä on välttämätön asia, koska on todettu, että köyhyys kasaantuu ja kasvaa. Vaikka taloudellinen kehitys on parantunut, köyhyys ei siinä mielessä ole kuitenkaan vähentynyt vaan kohdistuu hyvin suureen joukkoon, ja pitkittyessään työttömyyden uhriksi joutuneet ovat juuri köyhyyden kasvamisen kohteena.

Vielä lyhyesti — täällä on puhuttu myöskin paljon maanteistä — Pirkanmaan alueen tiestöä kaipaa peruskorjausmäärärahoja, kunnossapitorahoja, lisää. Erityisesti routavauriot sillä

alueella ovat erittäin pahat. Lisäksi on myöskin joitakin uudisrakennushankkeita, jotka tulisi paikaisesti toteuttaa erityisesti liikenneturvallisuuden kannalta. Läpimienotiet kulkevat suurten kuntien keskustien läpi, ja sellaiset ratkaisut eivät ole liikenneturvallisuuden kannalta ajanmukaisia.

Vielä aivan lopuksi: Hallitus budjettiesityksensä vähentää terveyskeskusten ja yleensä sosiaalitoimen rakentamismäärärahoja noin yhdellä kolmasosalla. Se tulee aiheuttamaan monissa kunnissa, erityisesti kasvukunnissa, ongelmia palvelujen tarjoamiseen, koska on pakko rakentaa uusia päiväkoteja, laajentaa terveyskeskuksia, ja kun rahaa vähennetään yhdellä kolmasosalla, on selvää, että entistä vähemmän voidaan rakentaa. Myöskin näillä määrärahoilla voitaisiin parantaa merkittävästi työllisyyttä.

Täällä ed. Aittoniemi kehui, että hän on myöskin esittänyt rahoituksen uudistuksiin. Samoin me olemme tehneet aloitteita siitä, mitenkö edellä esitetyt aloitteet voitaisiin rahoittaa, elikkä ne eivät siltä pohjalta ole tyhjän päällä. Optioitten jako osoittaa, että tässä yhteiskunnassa on jaettavaa. Vain tulojen saajat ovat mielestäni väärässä kohteessa.

Ed. A. Oja : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kuoppa toi esille omia aloitteitaan, jotka minusta kyllä kaikki tuntuivat kovasti hyviltä ja kannatettavilta. Olin tänään keskustelussa tuolla Lempävirralla kunnanjohtajan kanssa, jonka ensimmäinen ja tärkein viesti eduskunnalle oli, että asuntomäärärahoja pitäisi saada lisää, jotta hekin pääsisivät vähän rakentamaan. Pirkanmaalla on ihan samanlainen tilanne, joten toivotaan, että tämä aloite ja tähän aloitteeseen liittyvä asia todella menisi eteenpäin.

Samoin meillä Pirkanmaalla on paljon korjattavia teitä, koska routavauriot ovat olleet erittäin suuret ja Pirkanmaa on aina vähän kärsinyt tiemäärärahojen pienuudesta. Sinne pitäisi kyllä saada tiemäärärahaa perustienkorjaamiseen huomattavasti enemmän kuin tänä päivänä on annettu. Toivotaan, että sekin eteenpäin menisi.

Ed. Rimmi täällä kertoi oman aloitteensa eteenpäinmenosta ja oli iloinen Lempäälän tilanteesta. Toivon, että talousarvioaloitteeni n:o 605 määrärahan osoittamisesta Lylyn viestivarikon akkuhuoltolan rakentamiseen vihdoin ja viimein saisi jonkin näköisen aloitusrahan, jotta ei kävisi niin, että juupajokelaiset joutuvat olemaan ilman vettä. Jos Lylyn viestivarikossa tapahtuu pieniäkin vahinko, silloin koko Juupajoen kylän vesi-

varasto menee pilalle ja näin ollen he jäävät ilman vettä.

On ympäristön kannalta hyvin merkittävä ongelma, jos lämmittämättömiin tiloihin varastoidaan akkuja. On ihan selvää, että talvisaikaan jäätymis- ja rikkoutumisvaara on hyvin suuri. Minusta Puolustusvoimien pitäisi kantaa vastuunsa myös ympäristöasioista. Toivon, että tämä hanke siellä etenisi, koska se kuitenkin nyt on jo mukana Puolustusvoimien kts-suunnitelmissa.

Toinen talousarvioaloitteeni, n:o 606, on määrärahan osoittamisesta eläkkeensaajilta perittävän ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseksi. Olen tehnyt myös sitä tukevan laki-aloitteen, joka tietojeni mukaan tulee huomenna käsittelyyn, joten keskustellaan siitä paremmin siinä vaiheessa. Tämä on minusta ihan luonnollinen ja looginen jatko aikaisemmin eduskunnassa käyttämäni puheenvuorojen johdosta. Näin olen se on asia, josta toivon, että vielä tähän budjettiin saataisiin korjausta aikaiseksi. Mutta tosiaan, keskustellaan siitä enemmän huomenna.

Kolmas talousarvioaloitteeni on n:o 607, joka on määrärahan osoittamisesta Suomen Siirtolapuutarhaliiton neuvonta- ja koulutustoimen tukemiseksi. Olen ed. Johannes Koskisen kanssa tehnyt vuorovuosin tästä aloitteen siitä syystä, että pidämme erittäin tärkeänä sitä, että siirtolapuutarhatoiminta jatkuu Suomenmaassa ja Siirtolapuutarhaliitto saa myös oman määrärahasa. He tekevät erittäin tärkeätä kaupunkiseutujen viihtyisyyttä tukevaa toimintaa ja käytännön ympäristönhoitoa.

Liitto on vähän saanut määrärahaa joka vuosi, mutta minä toivoisin, että ympäristöministeriöstä valmisteltaisiin ihan laki siirtolapuutarhatoiminnasta, kuten Keski-Euroopassakin on. Täten siitä saataisiin lakisääteistettyä ja rahoituskin oli pysyvämpi ja pitkäjänteisempi. Olen lähettänyt tutkimuspyynnön jo ympäristöministeriöön, saataisiinko siltä pohjalta, mitä olen sinne antanut papereita, jonkin näköistä lakia ministeriön tekemänä.

Täällä on jo moneen otteeseen perätty sitä, että nämä aloitteet pitäisi myös jollakin tavalla saada rahoitettua. Ed. Kari Rajamäki on tehnyt talousarvioaloitteen tulo- ja varallisuusveron tuoton lisäämisestä pääomatulojen ja yhteisövero-
jen tuloveroprosentin noston johdosta, ja sen olen myös allekirjoittanut. Sieltä löytyisi erittäin hyvin rahoitusta kaikille omille hankkeilleni ja monelle muullekin hankkeelle. Jo 1 prosentin pääomaveron nosto tekee miljardi markkaa, jo-

ten sieltä rahoitusta saisimme varmasti erittäin hyvin.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Eduskunnan kanavaryhmä velvoitti minut käyttämään tämän esittelypuheenvuoron. Puhun talousarvioaloitteista n:o 266, 267, 268, jotka ovat omia aloitteitani, sitten ed. V. Kosken aloitteesta n:o 415, ed. Kuosmasen aloitteesta n:o 444 ja ed. Partasen aloitteesta n:o 616, jotka periaatteessa kaikki koskevat samaa asiaa, suomalaisia sisävesikanavia.

Suomalaiseen uuden ajan liikennesuunnitelmaan kuuluu Mäntyharjun kanava, Kymijoen kanavointi sekä Savon veneilykanava. Mäntyharjun kanava yhdistäisi Saimaan vesistöt Päijänteeseen ja Kymijoen kanava nämä Suomenlahteen. Savon kanava puolestaan yhdistäisi Iisveden Keiteleeseen Suonenjoen seudulla.

Kymijoen ja Mäntyharjun kanavien rakentaminen tuntuu kaukaiselta haaveelta, vaikka eduskunnan kanavatoimikunta ja Suomen vesitieteyhdistys neuvottelukuntineen ovatkin hanketta viime aikoina pontevasti ajaneet. Mutta ei Päijänne — Keitele-kanavaankaan kukaan uskonut vielä kymmenen vuotta sitten. Nyt Päijänne — Keitele-kanava on valmis ja yleisesti ihmetellään, miksi sitä ei ole aikaisemmin rakennettu.

Kun kanavan rakentamisesta puhutaan, jokainen ajattelee helposti, että on otettava lapio käteen ja alettava kaivaa. Ei niinkään huomata ajatella, että sekä Mäntyharjun kanavassa että Kymijoen kanavassa suurin osa kanavaa on jo valmista väylää. Kymijoen kanavan pituus on noin 90 kilometriä. Siitä on kaivettavaa osuutta Kimolassa ja Tavastilassa yhteensä noin 25 kilometriä. Luonnonuomaa on siis noin 65 kilometriä. Myös Mäntyharjun kanavan pituus on 90 kilometriä, mutta kaivettavaa väylää on vain 7 kilometrin pätkä. Kun tämä 7 kilometriä kaivetaan, olisi meillä yhteys Päijänteen vesistöstä Saimaaseen.

Kymijoen ja Mäntyharjun kanavien ja Savon veneilykanavan rakentamisen yhteenlaskettu hinta on vähän yli 2 miljardia markkaa. Se jakaantuu neljälle vuodelle.

EU:lta on saatavissa avustusta tähän Suomen kannalta erääseen merkittävimmistä perusrakennusinvestoinneista. Suomen on vakavasti ryhdyttävä keskustelemaan EU:n liikenneviranomaisten ja poliittisten vaikuttajien kanssa Kymijoen ja Mäntyharjun kanavien rakentamisesta. Uusi kanava on rakennettava sellaiseksi, että

se mitoiltaan ja liikennöitävyydeltään vastaa EU:n liikenneviranomaisten ja poliitikkojen vaatimuksia. Tosiasia nimittäin on, että tällä hetkellä Euroopassa ja EU:ssa uskotaan vahvasti vesitiekuljetuksiin. Maantieliikenne ruuhkaantuu nykyään Keski-Euroopassa niin pahanpäiväisesti, että EU on päättänyt suosimaan tavaraliikenteessä rauta- ja vesitiekuljetuksia.

Vesitieliikenne on kestävä kehityksen mukainen kuljetusjärjestelmä. Suoriteyksikköä, tonnikilometriä, kohti ovat energiankäyttö, päästöjen määrät, liikennemelu ja onnettomuudet eri liikennemuodoista vähäisimmät. Kalusto on pitkäikäistä ja suoritetehoonsa nähden halpaa. Liikenneväylä on kulumaton ja sulkujen osalta pitkäikäinen. Suomen kuljetussuoritteen jakautuminen eri liikennemuodoille kotimaan tavaraliikenteessä on eurooppalaisiin teollisuusmaihiin nähden erittäin maantiepainotteinen. Vesitieluus on vain noin 10 prosenttia, kun se vertailumaissa on lähes 20 prosenttia.

Saimaan kanavan vuokra-aika päättyy vuona 2013. Jos vuokra-ajan jatkamisesta päästään Venäjän kanssa sopimukseen, kanavan toiminta voi jatkua entisellään. Asiantuntijoiden mukaan Saimaan kanavan käyttöä haittaavat vaikeat jääolosuhteet paitsi suluissa myös Viipurinlahdella. Lisäksi Saimaan kanava kulkee osittain vieraan valtion alueella eivätkä kokemukset Venäjän kanssa pitkäjänteisestä kanava- tai maksupolitiikasta ole olleet hyviä.

Saimaan kanavan peruskorjaus tulee maksamaan arviolta 2 miljardia markkaa eli siis saman kuin edellä esitetyt kanavat, mutta peruskorjauksenkaan jälkeen Saimaan kanava ei olisi ympärivuotisessa käytössä. Ympärivuotinen vesitieliikenne hoidetaan isommissa ja tehokkaammilla, myös jääolosuhteissa kulkevilla aluksilla uuden Kymijoen ja Mäntyharjun kanavan kautta. Tämän vuoksi kanavointi edistäisi vesitieliikenneverkoston eheyttä ja toimintaa ja parantaisi huomattavasti Suomen ulkomaanyhteyksiä esimerkiksi suorilla kuljetuksilla sisämaasta ulkomaille. Teollisuus onkin osoittanut lisääntyneitä kiinnostusta kanavien rakentamiseen.

Valtiovarainvaliokunnan vaatimuksesta on meneillään Mäntyharjun ja Kymijoen kanavien sekä niiden muodostaman kanavaverkoston kuljetustaloudellisten vaikutusten selvittäminen. Tähän työhön liittyen selvitetään ne alustyytit, jotka voivat kulkea sekä Saksan että Venäjän kanavissa sekä Suomen sisävesissä. Lisäksi selvitetään merikelpoisuus Itämerellä kesällä ja talvella sekä proomujen emälaivojen tarve.

Näitäkin asioita vastustetaan ympäristöseikoilla, vaikka vesiliikenne kaikkien lienee ympäristöystävällisintä liikennettä. Koskiensuojelulakia kunnioitetaan kiertämällä Kymijoen kosket, ja siksi siellä tulee 25 kilometriä kaivettavaa väylää. Kymijoen pohjan sedimenttiolosuhteet tutkitaan. Tarvittaessa Kymijoen puhdistaminen saastuneista pohjasedimenteistä voidaan kivuttomasti ja vaarattomasti tehdä kanavoinnin yhteydessä. Tällä toimella parannetaan myös joen virkistyskäyttöä.

Kanavahankkeella on tietysti myös vastustajansa eri syistä eikä vähiten tietysti niiden joukossa, jotka sijoittaisivat rahat toisin. Hankkeella on myös vahvat tukijansa Keski-Suomessa, Päijät-Hämeessä, Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Itä- ja Keski-Suomen kehitykselle kanavahankkeen eteneminen mahdollisimman nopeassa aikataulussa on ilman muuta ensiarvoisen tärkeä seikka.

Valtioneuvoston asettaman Itä-Suomi-töryhmän raportissa kiirehdyttiin kanavaselvitysten tekemistä. Eduskunnan kanavatoimikunnan tavoite onkin selvä: Kanavien suunnitteluasia on saatava seuraavan hallituksen ohjelmaan. Ensi kädessä toivon valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston ottavan selkeän kannan kanavien suunnittelun ja rahoituksen järjestämiseksi.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! En aio käyttää 160:tä puheenvuoroa, mutta olen aikaisemminkin, taannoisina vuosina, lausunut muutamana sanan siitä, miten järjetöntä tämä koko talousarvioesitysruletti on. Näillähän ei ole mitään merkitystä, näillä talousarvioaloitteilla, vaikka me hurskaasti niitä täällä esittelemme. Mikään niistä ei mene läpi tai sitten se asia menee läpi, on sitä aloitetta tai ei olemassa. Siinä mielessä on turhaa koko talousarvioaloitejärjestelmä. Sen jälkeen kun niin sanotuista joululahjarahaisista luovuttiin, sen saisi kyllä romuttaa ja korjata jonkinlaisella systeemillä. Toivomusaloitteet olisivat aivan yhtä hyviä kiinnittämään asiaan huomiota kuin tällaiset talousarvioaloitteetkin.

Rouva puhemies! Kun Pirkanmaan kansanedustajat puhuivat Pirkanmaan teistä, niin pitää ihan paikkansa, että ne ovat tavattoman huonoja monissakin paikoissa, pienet paikallistiet, koska tämä seutu on hyvin routivaa. Esimerkiksi itse olen talousarvioaloitteesta 89 aina aloitteeseen 107 kerännyt Pirkanmaan alueelta lähes 20 tietä, jotka ovat varmasti perusteltuja siinä mielessä, että ne kaipaivat välttämättä korjausta. Mutta eihän niihin rahoja mistään löydy.

Hämeen tiepiiri yrittää kyllä olemassa olevien mahdollisuuksien mukaan teitä korjata. Onkin ainoa mahdollisuus, jos haluaa suunnata korjaustoimia johonkin tiettyyn suuntaan, keskustella tiepiirissä asiasta. Esimerkiksi Hämeen tiepiiriin on ihan mukava mennä keskustelemaan. On sitten eri asia, onko sillä kovinkaan paljon mitään merkitystä, mutta jonkin verran ainakin tietää suuntausta siitä, missä järjestyksessä teitä korjataan, ja ehkä jonkun verran ovat siellä ottaneet huomioon kansanedustajien tekemiä esityksiäkin.

Mutta nämä samat tiealoitteet pyörivät täällä vuodesta vuoteen. Pirkanmaan kansanedustajat esittivät jonkun Kilvakkalan — Suodenniemen tien, josta on tehty aloitteita 12 vuotta, eikä se ole siitä muuttunut miksiäkään. Samoin Kilvakkalan — Jämijärven tie, joka minullakin täällä on, tulee todennäköisesti seuraavaksi työn alle ennen Kilvakkalan — Suodenniemen tietä ja on tietysti tärkeämpi, mutta nämä kaikki aloitteet ja tiet pyörivät kansanedustajien talousarvioaloitteissa.

Jos joku sattuu joskus onnistumaan, jokainen tietysti sanoo, että se oli minun aloitteeni, joka meni läpi, ja näinhän meillä täytyy tietysti olla oikeus tehdä, eihän siinä mitään. Minäkin voisin sanoa: Täällä on n:o 45 ”Määrärahan osoittamiseksi yläasteen rakennuskustannuksiin Lempäälän Sääksjärven koulukeskuksessa”. Se on saanut rahaa opetusministeriöltä ihan justinsa aloitteen tekemisen jälkeen. Toisin sanoen, rouva puhemies, minun aloitteeni vaikutti, pelästytti Heinosen, ja saivat rahaa, ettei täällä ihan turhan takia ole eduskunnassa oltu. En minä tätä nyt kuitenkaan tarkoita, mutta tällä tavalla voisin sanoa, mutta siinä asiassa ei tietysti olisi mitään pohjaa.

Mutta mikä näillä ehkä on, kun tällaiset aloitteet tehdään hyvin perustellusti, tekee niitä enemmän tai vähemmän, jokainen taaplaa omalla tyyllillään, on se, että asianomaisessa ministeriössä tai Tielaitoksen piirissä tietyllä tavalla huomataan: Ai niin, tällainenkin tie on, missä se onkaan, ja katsotaan kartasta, ja ehkä ei ole sattunut herrat käymään siellä vuosikausiin, niin tietävät, että tällainen tie on olemassa, niin silloin se nousee esille, ja kansanedustajan tehtävä on tietysti näitä ongelmia pitää esillä. Se on sitten eri asia, kuinka paljon niihin saadaan korjausta.

Rouva puhemies! Ihan lopuksi aivan vähän erikoisesta raha-asia-aloitteesta minun osaltani, kun ollaan Etelä-Suomessa. Se on ”Määrärahan osoittamisesta poronhoidon edistämiseen Sata-

kunnassa ja Pirkanmaalla”. Tämä on aivan totista totta. Nimittäin Parkanossa ja Kihniössä on tällainen poronhoitokokeilu. Siellä on jo ilmeisesti 80 poroa, ja he ovat yrittäneet saada sekä EU-tukea siihen, myös Pirkanmaan liitosta, ja tässä on yhteistyössä tämän yrityksen kanssa oltu, ja he ovat jonkun 90 000 markkaa tukena saaneet tähän kokeiluun. Vaikuttaa siltä, että poro todella menestyy myös noilla alueilla. Kuinka pitkäsuuntaista tämä kokeilu taikka ammattina eteenpäinvieminen on, se on toinen asia, mutta kuitenkin tällaista edistystä on, ettei tarvitse Lappiin mennä, kun haluaa poron nähdä, vaan tulee Parkanoon tai Kihniölle. Siellähän niitä on pilvin pimein, mikäli tämä kokeilu onnistuu.

Rouva puhemies! On sellaisiakin puhujia, jotka sanovat seitsemän kahdeksan kertaa, että ”vielä lopuksi”. Minäkin sanon vähän samalla tavalla, mutta olen esittänyt määrärahoja Tampereen teattereiden: Työväenteatterin ja Tampereen Teatterin, toiminnan tukemiseen. Nimittäin Tamperehan on teatterikaupunki, jos mikään. Tampere on nimenomaan kasvattanut ja kouluttanut näyttelijät Helsinkiin. Täällä on aivan huippu Tapani Pertusta eteenpäin. Niitä voi luetella vaikka kuinka paljon, joita ilman Helsinki olisi vain kalpea varjo teatterikaupunkina. Sen takia, koska Tampere ruokkii tätä Helsinkiä, pääkaupunkia, hyvillä näyttelijöillä, sen pitäisi saada vähän ylimääräistä rahaa, ja tähän olen esittänyt, samaten kuin tietysti Tampereen Komediateatterillekin. Tosin se ei rahaa tarvitse. Kun sillä oli viime kesänä niin hirmuisen hyvä kesänäytös nimimerkillä ”Pirtua, pirtua”, se pärjää vaikka kuinka pitkään, mutta ihan kohteliaisuudesta esitin parisataatuhatta sillekin.

Ed. Kuosmanen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Ihmäki esitteli hyvin perusteellisesti Päijänteen, Mäntyharjun ja Kymijoen kanavahankkeen. Tämä asia on täällä eduskunnassa niin edennyt, että meillä on kohta eduskunnan suurin puolue eli kanavapuolue, johon kuuluu 37 kansanedustajaa eri puolilta tätä vesialuetta. Sisävesiliikennehän Euroopassa on erittäin kattava, eli noin neljäsosa Euroopan tavaraliikenteestä ja 5 prosenttia henkilöliikenteestä tapahtuu kanavia pitkin ja Suomessa vain 10 prosenttia, vaikka Suomi on tuhansien järvien maa.

Kanavapuolue lähtee siitä, että maanteille meillä ei ole rahaa rakentamiseen ja kunnostamiseen. Kun 90-luvun alussa vielä Tielaitoksen budjetti oli 6 miljardia markkaa ja siitä 2 miljardia oli uusien hankkeitten rakentamiseen ja 4

miljardia kunnossapitoon, tänä päivänä kokonaisrahoitus on 4 miljardia, josta vain 1 miljardi on uusien hankkeitten rakentamiseen ja 3 tien kunnossapitoon.

Kun rekka-auto kulkee maantiellä, se satakeraisesti rasittaa tietä ja sen rakenteita verrattuna esimerkiksi henkilöautoon. Nyt jos me pysyisimme rakentamaan, niin kuin minä oletan, tulevan vuosituhannen alkupuolella Kymijoen kanavan, niin yhteen lauttaan mahtuu 120—150 rekkaa ja laivaan noin 600 rekkaa. Toisin sanoen kanavakuljetus on erittäin ympäristöystävällistä tavarakuljetusta. Sen lisäksi, jos ajattelemme, kuinka hieno ja kaunis Suomen luonto on varsinkin kesällä, Keski-Euroopasta veneilijät tulisivat omilla veneillään tutustumaan Suomen vesistöihin ja siitä sitten matkailun kautta poikisi yrittäjille yrittämistilaisuuksia kanavan varrella.

Teollisuus on suhtautunut tähän meidän kanavahankkeeseemme hyvin pidättyvästi lähinnä sen takia, että teollisuus lähtee siitä, että yhteiskunta on tähänkin saakka rakentanut kaikki rautatiet ja maantiet valmiiksi, miksipä ei yhteiskunnan velvollisuus olisi rakentaa tämä kanavakin. Teollisuus omalta kohdaltaan on antanut ymmärtää, että olisi valmis rakentamaan tarvittavan logistiikan sitten aina oman tehtaansa kohdalla.

Tämä kanavahanke tulee ajankohtaiseksi sen takia, että vuonna 2013 Saimaan kanavan vuokrasopimus päättyy, ja Saimaan kanavan kunnostus on meillä edessä. Saimaan kanavan sulkujen ja väylästön korjaus ja uusiminen maksaa nykytiedon mukaan noin 1,5—2 miljardia markkaa. Kanavan sulut on pakko uusia, kun kansainvälisen lautan mitta on 120 metriä ja nykyisin Saimaan kanavan sulun väli on 80 metriä. Siis sulkujen uusiminen on se pääpainopistealue, joka siinä nostaa sitä kustannusarviota.

Toisaalta, jos me suomalaisina ajattelemme jatkoa, Venäjällä hallinto ja yrityskulttuuri on erittäin sekava ja nuori ja jatkuvasti sieltä tulee sellaista tietoa, että nostetaan kaikkia luotsaus- ja kanavamaksuja. Epävarmuus on suuri jatkosta, ja minä näkisin suomalaisena yrittäjäkansanedustajana, että ehdottomasti kanava on rakennettava omalle maalle, kun se on täysin mahdollista.

Siinä mielessä minun mielestäni eduskunnan kanavapuolue on tehnyt erittäin hyvää työtä tämän asian eteenpäinviemiseksi, ja kiitos siitä erityisesti ed. Ihamäelle, kun hän on meidän kanavaryhmämme puheenjohtaja. Meillä on todella tarkoitus seuraavissa hallitusneuvotteluissa saa-

da tämä kanava yhdeksi painopistealueeksi, että sinne saataisiin rahaa. Niinpä itse olen tehnyt talousarvioaloitteen n:o 443 määrärahan osoittamisesta Kimolan-Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen ja olen esittänyt siinä 70:tä miljoonaa markkaa. Perustelu on se, että Kimolan nippunosturit ovat 30 vuotta vanhat eli niiden uusiminen on ajankohtaista. Samalla kannattaisi suuntautua tulevaisuuteen eli rakentaa nämä sulut 120 metriä pitkiksi ja sillä tavalla jo hyödyntää tätä Kymijoen kanavaprojektia.

Kotkan ja Haminan valtuustot ovat tehneet negatiivisen päätöksen tästä kanava-asiasta siinä mielessä, että kanavakuljetus kilpailee pahasti satamakuljetuksien kanssa, mutta nyt on maakuntaliiton puitteissa myönnetty määräraha tutkimuksen suorittamiseksi, onko tässä mitään perää. Tutkimus valmistuu tämän vuoden lopussa. Alustavasti sen mukaan, mitä on saatu tietoa satamien osalta, ne ovat erittäin kiinnostuneita siitä, että kanavointi on heillekin järkevä vaihtoehto eli täydentää ja hyödyntää heidän kuljetuspalvelujaan.

Sitten varsinkin ed. Tiusanen, joka ei valitettavasti nyt ole paikalla, on tuonut näkökulman, että Kymijoen pohjassa on maailman vaarallimmat myrkyt. Hänen ympäristövaliokunnan puheenjohtajana mielestäni täytyisi toimia erittäin aktiivisesti tiettyyn suuntaan. Jos dioksiinit ovat niin vaarallisia kuin hän on kertonut, että kilo dioksiinia suurin piirtein tappaa 2 000—3 000 ihmistä, niin siinä mielessä — hän on antanut ymmärtää, että 100 kiloa Kymijoen pohjassa olisi näitä myrkyjä — itse olen tehnyt talousarvioaloitteen n:o 444 määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavoinnin jatkosuunnitteluun ja myrkyjen ja sedimenttien poistamiseen, jos niitä esiintyy Kymijoen pohjassa. Tähän olen esittänyt määrärahaa 15 miljoonaa markkaa, jotta tämä asia saataisiin vietyä eteenpäin. Sehän edistää meidän kanavointiamme, sillä jos myrkyt pystytään ottamaan sieltä pois, niin kuin oletan, niin sitten tällä kanavahankkeella ei ole enää muita esteitä.

Ed. R e h n : Arvoisa puhemies! Omissa talousarvioaloitteissani on kolme tialoitetta eteläisestä Suomesta, jossa routa koettelee paikallisteitä. Niissä kaikissa on kyseessä paitsi paikallisten asukkaiden liikennöinti myös kesäasukkaiden ja matkailijoiden liikenne. Monien matkailuyritysten kohtalo riippuu siitä, ovatko tiet kunnossa vai eivät. Myös siellä ovat kyseessä metsäisen Etelä-Savon puutavarakuljetukset, jotka

vaativat kohtalaisen hyvässä kunnossa olevia teitä, ennen kuin painavat rekat voivat kulkea. Siellä viime kesänä tapahtui muun muassa yksi suuren auton kaatuminen sen takia, että tien reuna petti. Nämä tiet ovat todella kapeita, mutkaisia ja monella tapaa huonokuntoisia. Eräällä alueella on myös kivialan yrittäjä, ja tällainenkin yritystoiminta pitäisi ottaa huomioon, kun tieratkaisuja tehdään.

Kyseessä ovat Pieksämäen maalaiskunnan ja Haukivuoren kunnassa sijaitseva paikallistie Haukivuori — Porsaskoski, Mikkelin maalaiskunnassa, osittain Ristiinan kunnassa, sijaitseva Taavelintie sekä Hirvensalmen kunnassa sijaitseva Väisälänsaarentie, jotka kaikki ovat kipeästi peruskorjauksen tarpeessa.

Sitten muutama sana laista, joka on leppäämässä. Pienyrittäjien vuosilomaraha koskevaa lakia on päätetty jättää soveltamatta vuosina 1994—1999. Nyt kuitenkin tilanne on sellainen, että moni pienyrittäjä ei voi ilman pientä lisätukea vapautua yritystoiminnastaan vuosiloman ajaksi vaarantamatta omaansa ja perheen toimeentuloa sekä koko yrityksen kohtaloa. Hän ei voi liioin palkata sijaista itselleen, koska sijaisen opettaminen yrityksen kaikkiin toimiin ja tutustuttaminen yrityksen tuotteisiin ja asiakkaisiin jne. veisi aivan liian paljon aikaa. Yrittäjän tarvitsee kuitenkin latautumista silloin tällöin edes yhden viikon vuodessa. Näin kaikkein pienimmille yrittäjille toivoisi apua sijaisen palkkaamiseen tai tuotantokatkoksen aiheuttaman tappion kompensoimiseen, jotta yrittäjä voisi pitää lomaa ja sen jälkeen taas hoitaa yritystään kansantalouden kannaltakin tehokkaammin.

Vielä yksi aloite, jonka olen tehnyt diabeetikoita ajatellen. Meillä Suomessa diabetes on krooninen kansansairaus, jonka komplikaatioiden hoito on kallista, mutta niiden ehkäiseminen edullista.

Eniten kustannuksia aiheuttavat diabeteksen jalkaongelmat, jotka väestön ikääntymisen myötä tulevat entistä merkityksellisemmiksi. Maassamme on noin 150 000 diabeetikkoa, joista yli 1 000:lle joudutaan vuosittain suorittamaan reisi- tai sääriamputaatio. Tutkimuksen mukaan periaatteessa lähes puolet näistä 1 000 amputaatiosta voitaisiin ehkäistä. Yksi amputaatio maksaa 200 000:sta 400 000 markkaan riippuen leikkauksen vaikeusasteesta. Jalkasairauksien ennaltaehkäisy ja syntyneiden jalkaongelmien hyvä hoito vähentävät amputaatioiden määrää. Mikäli tähän ennalta ehkäisevään hoitoon saataisiin todella riittävästi rahaa, voitaisiin säästyä

noin 500 amputaatiolta. Siis kannattaa kysyä, mitä maksaa 500 amputoitua jalkaa kaikkine kerrannaisseurauksineen.

Itä-Suomen läänin alueella olevissa sairaanhoitopiireissä suoritetaan amputaatioita suhteessa väestön määrään enemmän kuin maassa keskimäärin. Jo 1—2 kertaa vuodessa tapahtuva ammattitaitoinen jalkojenhoito, mieluummin vaikka neljä kertaa tai enemmän, vähentäisi amputaatoriskiä huomattavasti. Siksi olisi oleellista lisätä jalkojenhoidon resursseja Itä-Suomen alueella, jotta yhteiskunnallekin kalliiksi tulevilta diabeetikoiden turhilta alaraaja-amputaatioilta vältyttäisiin. Potilas säästyisi paljolta inhimilliseltä kärsimykseltä, ja yhteiskunnalle koituisi säästöä.

Ed. H. Koskinen: Arvoisa rouva puhemies! Kun ed. Malm ei ole paikalla, katson tärkeäksi nostaa esiin hänen tekemänsä talousarvioaloitteen Merenkurkun ympärivuotisen laivaliikenteen turvaamiseksi. Totean tässä, että äsken oli myös ed. Vehkaoja poissa, mutta nyt hän on tullut paikalle ja varmasti puolestaan puhuu tästä tärkeästä aloitteesta. Oma nimeni löytyy ed. Vehkaojan aloitteesta.

Laivaliikenteen jatkuminen on välttämätöntä skandinaavisen paikallisliikenteen mahdollisuuksien turvaamiseksi aina Atlantin rannalta joko Trondheimista tai Mo i Ranasta Uumajan ja Vaasan kautta läpi Keski- ja Itä-Suomen Pietariin ja Laatokan Karjalaan saakka. On uhan alla, että kansainvälisellä Sinisellä tiellä liikenne loppuu tai ainakin tulee vakavia katkoksia, jos talviaikaan ja varmasti osittain kesäaikaankin laivaliikenne loppuu Merenkurkussa. Tämä on erittäin tärkeä kesken Suomen liikenneyhteyksien turvaamisen kannalta.

Ed. Ranta-Muotio: Arvoisa rouva puhemies! Olen tehnyt muutaman talousarvioaloitteen, joista haluan erityisesti yhden nostaa tässä keskustelussa esille, koska se on mielestäni hyvä aloite, jonka pitäisi ehdottomasti mennä läpi ja saada kannatusta myös hallituspuolueissa. Asia koskee yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten peruskorjausmäärärahoja.

Valtion ensi vuoden talousarviossa on rajattu yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamisvaltuudet 270 miljoonaan markkaan. Leikkaus on varsin raju. Vastaava summa oli kuluvalle vuodelle 450 miljoonaa markkaa, ja myös hallituksen alustavissa budjettikaavailuissa oli tämä sama

luku 450. Se nytkin budjetissa mainitaan, mutta siinä loppurutistuksessa, kun budjettia on tasapainotettu, käyttövaltuus on supistettu 270 miljoonaan markkaan eli leikkaus on 40 prosenttia.

Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vanhan Vaasan läänin alueelta yksi yleissivistävä oppilaitos ja yksi ammatillinen voi saada peruskorjausrahaa. Hakemuksia on todella paljon, ja koko Länsi-Suomen lääninhallituksen listoilla on lääninhallituksen mielestä hyvin kiireellisiä hankkeita, erityisesti niin sanottuja homekouluhankkeita. Omassa kunnassanikin peruskoulun yläasteen peruskorjaus olisi välttämätön, koska kaksi opettajaa on joutunut jo homeongelman takia terveydellisistä syistä luopumaan toimestaan. On sanottu, että yksi on jälleen vaaravyöhykkeessä.

Homekouluasioissa useinkaan ei ole kovin suuresta summasta kysymys, mutta kuitenkin sen verran suuresta rahamäärästä, että kunnat eivät aivan omin varoin pysty näitä toteuttamaan. Mielestäni tämä asia pitäisi tässä talousarvioesityksessä voida korjata niin, että peruskorjausmäärärahoja voitaisiin käyttää sama määrä kuin tänä vuonna.

Erityisesti hallituksen perustelut tälle leikkaukselle tuntuvat omituisilta, kun asiaa perustellaan rakentamisen ylikuumenemisellä. Eihän maakunnissa, joissa pääosin nämä peruskorjaushankkeet tällä hetkellä ovat, ole rakentamisen ylikuumenemisilmiötä. Päinvastoin rakennusalan ammattilaisia on työttöminä. Tällä voitaisiin edistää työllisyyttä, hoitaa tehokkaasti aluepolitiikkaa jne. Toivon, että näitä määrärahoja saataisiin lopullisessa budjetissa lisättyä.

Toiseksi, haluaisin kannattaa ed. Rajamäen aloitetta, jonka myös itse olen allekirjoittanut, määrärahan osoittamisesta maatalouden neuvontatyöhön. Olen juuri tullut järjestön satavuotisjuhlasta. Tämä järjestö on kokenut kymmenen viime vuoden aikana aika rajut valtionosuuksien leikkaukset. Budjettiesityksessäkin on jälleen 3 miljoonaa markkaa ensi vuodelle määrärahaa enemmän kuin tälle vuodelle. Kuitenkin maatalous ja siihen liittyvät liitännäiselinkeinot, muu maaseudulle soveltuva pienyritystoiminta, jonka perustamista ja neuvontaa tämä järjestö edesauttaa, elää sellaista vaihetta, että tarvittaisiin juuri näitä neuvontatoimenpiteitä ja määrärahoja. Ei ole viisasta tässä tilanteessa, kun sukupolvenvaihdosten määräkin on pudonnut huolestuttavan alhaiselle tasolle, leikata niitä määrärahoja, joilla voitaisiin edesauttaa elinkeinon todellista kehittämistä ja sopeutumista EU-olosuhteisiin.

Kolmanneksi ja viimeiseksi, haluan vielä muutamana sanan sanoa Vaasan läänin kansanedustajien yhteisaloitteesta, jolla esitetään lisämäärärahaa Vaasan tiepiirille. Täällä on monessa puheenvuorossa puhuttu teistä, ja kun aloiteluetteloita tutkii, niin varmasti eniten on aloitteita teiden perusparannuksista. Kohteethan tiepiirit itse valitsevat. Meidän tehtävämme on osoittaa tiepiireille rahoitusta.

Esimerkkinä voi todeta, että Vaasan tiepiirissä muutama vuosi sitten, vuonna 94, perustienpidon määräraha oli vielä noin 500 miljoonaa markkaa. Nyt se on pudonnut jo alle 300 miljoonan. On aivan selvää, että teiden kunto rapistuu. Vain pääteitä voidaan kunnostaa ja ylläpitää. Tämä tietysti tuntuu nykyhallituksen linjaus olevankin. Budjetin teksteissäkin viitataan siihen, että erityisesti pääteiden kunnosta pidetään huolta. Aluepoliittisesti on erittäin huolestuttava kehitys se, että niin sanotut vähempiarvoiset tiet pääsevät täysin rapistumaan. Toivottavasti tälle momentille saadaan lisää määrärahoja.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Pesälä.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa herra puhemies, your highness! Nostan muutamia aloitteitani esiin. Joitakin näyttää kyllä toteutuvan muuten tai ne ovat jo tulleet esille.

Aloitteeni n:o 619 koskee kouluväkivaltaa ja koulukiusaamista. Esitän siihen miljoona markkaa. Viime kuukausien aikana lisääntyneet väkivaltaisuuudet nuorten keskuudessa ovat nostaneet esiin tarpeen väkivallan ja koulukiusaamisen ennalta ehkäisevän toimintasuunnitelman tekemisestä. Nuorten väkivaltaisuus sekä koulukiusaamiset ovat osoittautuneet luultua paljon laajemmaksi ja vakavammaksi ongelmaksi. Enää ongelmaa ei voi vähätellä, vaan siihen on nopeasti reagoitava valistusta ja ennalta ehkäisevää koulutusta ja tutkimusta lisäämällä. Myös avuntarvitsijoille tulee antaa mahdollisuus avun saamiseen. Nuorison väkivaltaiseen käyttäytymiseen on syynsä. Ne tulee selvittää ja torjuntatyö käynnistää, eli kaikille kouluille pitäisi tällainen suunnitelma laatia, kuinka väkivaltaan puututaan ja välttömästi, kun väkivaltaa huomataan.

Aloitteeni n:o 624 koskee määrärahan osoittamista Helsingin NMKY:n valtakunnallisen avio-liittotyön tekemiseen. Helsingin NMKY:n avio-liittotyö on vapaaehtoisorganisaation kautta to-

teutuva valtakunnallinen työmuoto. Tällä hetkellä toiminnan piirissä on 4 500 perhettä. Toiminta on jatkunut 24 vuotta. Päätyömuotoja ovat avioliittoleirit ja -seminaarit. Leirien yhteydessä järjestetään myös mittavia lasten tapahtumia. Vuosittain yhdistys pitää runsaat 200 luentoa. Työ on ennalta ehkäisevää avioliittoneuvontaa, jota järjestetään kansanopistoissa, kansalais- ja työväenopistoissa, ev.lut. kirkon seurakunnissa ja vapaiden kirkkokuntien piirissä myös. Niihin HNMY kouluttaa vapaaehtois-työntekijät.

Nopeasti kasvavat avioerot sekä työttömyyden tuomat perheongelmat ovat lisänneet avioliittotapahtumien ja -leirien järjestämisen kysyntää ja tarvetta. Nyt tehtävä työ ylittää sen työmäärän, mitä vapaaehtoisella ja palkattomalla työpanoksella pystytään tekemään. Työssä käytettävää opetusmateriaalia ei ole enää mahdollisuuksia päivittää eikä tuottaa riittäviä määriä. Työstä tiedottaminen ja sen kehittäminen on vaarassa pysähtyä. Avioliittoseminaareille on enemmän kysyntää kuin yhdistys pystyy nykyisillä resursseilla järjestämään. Yhdistyksen työllä on hyvät tulokset, sillä tutkimuksen mukaan vain 4 prosenttia koulutukseen osallistuneista eroaa. Työmetodi sekä sen opetusmateriaali on levinnyt jo 14 maahan. Yhdistyksen työ on ennalta ehkäisevää, pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaisesti yhteiskuntaa rakentavaa toimintaa. Se on perhepoliittisesti merkittävä työmuoto. Työn tukeminen valtion varoista on perusteltua. Esitän siihen miljoona markkaa.

Ed. Rehn otti eräitä routivia sorateita samoilta alueilta, sieltä provinssista, josta olen. Esitän myös määrärahaa aloitteessani 621 Joroisissa oleville sorateille. Siellä on kelirikko pahimmoillaan parikin kuukautta, jossa on painorajoitukset, ja se estää erittäin voimakkaasti syrjäkyläliikennettä ja on kohtuuttoman kallista meille, jotka siellä asummme. Siellä menee tuulilasia ja jarruja, iskareita, lampuja jne. Tähän esitän 1:tä miljoonaa markkaa, että korjaukset lähtisivät käyntiin. Se ei toki millään lailla riitä, mutta jostainhan on aina aloitettava. Toivoisin, että näihin sorateihin todella kaikkialla, myös muissa aloitteissa oleviin, perehdyttäisiin, koska se maksaa ajan mittaan paljon enemmän, kuin jos nyt jo siihen puututtaisiin.

Otan vielä yhden aloitteeni n:o 622. Se koskee määrärahan osittamista Viitostielle välillä Joroinen — Varkaus peruskunnostamisen suunniteluun nykyiselle paikalle. Sinnehan suunnitellaan uutta tielinjaa Joroinen — Varkaus-välille.

Se on pitempi kuin nykyinen linjaus, joten aina-kaan oikaisemisella sitä ei voi perustella. Se rikkoo erittäin tärkeitä luonnon arvoja. Sitten pitää muistaa, että kun siellä on jo kaksi Viitostietä nytkin, kolmas Viitostie on aivan tarpeeton. Tullee vain jatkossa paljon hoitokustannuksia. Siksi minusta vielä pitäisi tarkoin tutkia perusparantaminen nykyiselle paikalle. Siinä eivät rahat kyllä mene hukkaan, jos hanke toteutetaan sen suunnitelman mukaan.

Ed. Vehkaja: Arvoisa herra puhemies! Olen tehnyt muistaakseni neljä talousarvioaloitetta, joista kuitenkin aion keskittyä tässä puhumaan vain Merenkurkun talviliikenteen turvaamista koskevasta aloitteesta, johon sain kerätyksi 104 kansanedustajan nimen.

Voidaan sanoa, että Suomessa tax-freen lopettamisesta johtuva tilanne rokottaa kaikkein pahiten Merenkurkun liikennettä ja siellä erityisesti talviliikennettä. Kesäisinhan turisteja kyllä riittää, mutta talviliikennettä ei edes sen kesätuloksen varassa pystytä ilman tax-freetä jatkossa pitämään yllä. Siltä nyt selvitykset näyttävät, ellei siihen saada tukea valtiolta tai molemmilta valtioilta, Suomelta ja Ruotsilta. Kysymyshän on tässä Sinisen tien osuudesta, joka sattuu olemaan vettä, mutta jos talviliikenne siinä loppuu, voidaan sanoa, että tämä pitkään rakennettu poikittaisliikenneyhteys Suomen itärajalta aina Atlantin rannikolle silloin katkaistaan. Tässä mielessä tähän koko kysymykseen pitää mielestäni suhtautua aivan eri tavalla kuin johonkin ... Tämä ei ole missään tapauksessa tällainen paikallinen aloite, vaan todella suuri periaatteellinen kysymys.

Olin tänään muuten ihailemassa VR:n Suomen karttaa, kun sielläkin on meillä vähän vaikeuksia tämän poikkiliikenteen kanssa. Jouduin huomaamaan, että näyttää vaarallisella tavalla siltä, että Suomen kartastot eivät enää tunnusta Väli-Suomea olevaksikaan. Rautatietkin näyttävät vain kulkevan etelästä pohjoiseen, mutta meillä ei tällainen poikittainen suuntaus ole ollenkaan huollossa eikä hoidossa tuolla Väli-Suomen alueella.

Keski-Suomessa ja myöskin pohjoisemmassa Ruotsissa ja Norjassa on paljon yrityksiä, jotka ovat riippuvaisia Merenkurkun liikenteestä, nimenomaan ympärivuotisesta liikenteestä. Tällä alueella eri maissa on metalliyrityksiä, paperiyrityksiä myöskin ja elintarviketeollisuutta, ja ne ovat todellakin riippuvaisia säännöllisistä yhteyksistä Merenkurkun yli. Voi sanoa, että myös

alihankintatöitten lisääntyminen on lisännyt näiden yhteyksien merkitystä. Nyt alihankintatöitä hankitaan yhteisomistuksen johdosta eri maista ja tämä liikennöinti on tullut aivan uuteen arvoonsa tästäkin syystä.

Voi sanoa, että jos talviliikenne katkeaa tax-freen loppumisen johdosta ja kannattamattomuuden takia, niin syntyy tilanne, jossa kuljetukset joudutaan maitse hoitamaan joko yläkautta taikka sitten eteläisiä väyliä pitkin taas pohjoiseen Ruotsiin. Puhutaan ainakin tuommoisen 1 200 kilometrin ylimääräisestä lenkistä tai 840 kilometrin lenkistä, riippuu reitistä, ja tähän ainakaan, jos ajatellaan ympäristön kannalta, ei voi olla mikään hyvä ratkaisu, että kuormitettaisiin sitten teitä tällä tavalla lisää.

Turismin kannalta tällä on myös ollut merkitystä lähinnä niinpäin, että Suomesta varsin laajaltakin alueelta on käyty Ruotsissa ja Norjassa tuntureilla. Kuitenkin on sanottava, että esimerkiksi meidän turisteistamme, joita on varsin paljon tuolla rannikkoalueellakin, norjalaiset tuntevat vastavuoroisesti kiinnostusta tasamaata kohtaan, mutta kyllä turismin valtavirta lienee kuitenkin Ruotsin ja Norjan suuntaan.

Muutakin yhteistyötä tietysti on vuosikymmenien varrelta tässä otettava esille. Perheitten ja yksittäisten ihmisten yhteydenpito on täysin riippuvainen näistä yhteyksistä. Opiskelijoita, yliopistoa, ei voi myöskään unohtaa.

Sitten voi sanoa myöskin, että Merenkurkun merkitystä tulee ainakin pitkällä jatkolla vahvistamaan se, että myös Ruotsin puolella on suunnitelmia, jotka tulevat intensifioimaan Uumajan — Sundsvallin seudun liikennöintiä. Siellä on muun muassa Botnia-ratahanke ja myöskin parempia muita tieyhteyksiä siellä suunnitellaan.

Merenkurkun yhteistyöhän on EU:n puolelta-kin hyvin tunnustettua yhteistyötä ollut jo pitemmän aikaa, ja Merenkurkku kuuluu Interreg-alueisiin Euroopassa.

On paljon selvitetty näitä kysymyksiä. Esimerkiksi liikenneministeriössä oli 97 työryhmä, jossa oli sekä Helsingin pään herroja että sitten meidän alueemme ihmisiä mukana selvittelemässä näitä asioita. Se Merenkurkun työryhmä toi jo silloin esiin ihan selkeästi sen, että näin on, että liikenne ei jatku ilman tämmöistä tukea. Tietysti on vähän poikkeuksellista lähteä tukemaan yrityksiä, mutta nythän täytyy sanoa, että ei tässä yrityksen tai yritysten tukemisesta ole kyse, vaan nimen omaan talviliikennöinnin tukemisesta. Olen tänään vielä vahvistanut sen, että tarkoitus ei ole kenellekään yrittäjälle etukäteen tukea yrittää-

kään, vaan Merenkurkun neuvosto, joka on tärkeä elin meillä päin, on valmis kilpailuttamaan liikennöitsijät ja sitten halvimman tarjouksen perusteella suosittelemaan liikennöinnin hoitamista ja mahdollisen tuen ohjaamista tällaiselle liikennöitsijälle.

Meillä on melkein miljoonan matkustajamäärät olleet Vaasan ja Uumajan välillä vuosittain. Ne eivät ehkä nyt ole enää noissa lukemissa, 820 000. Tämä johtuu taas sitten Silja Linen muista valinnoista, koska siellä on tullut myöskin liikennettä Kokkolasta ja Pietarsaaresta. Se liikennöinti on vähän hajautetumpi ollut viime vuosina, mutta nythän jopa esimerkiksi Pietarsaaren kaupunginjohtaja on lähtenyt siitä, että he luopuvat vapaaehtoisesti Pietarsaari-yhteystiestä, jotta voidaan turvata yhteys Vaasa — Uumaja. Mutta niin kuin sanottu, tämä ei yksistään riittänyt, se on jo laskettu, siihen, että ainakaan nykyisin tätä reittiä liikennöivä linja pääsisi kuiville tax-freen jälkeen, jos ei tähän saada jotakin tukea.

Sitten tietysti yksi asia, joka tekee Suomelle tämän erittäin tärkeäksi, on se, että tavaraliikenteen toimittajista, siis kuljettajista ja kuljetusliikkeistä, pääosa on suomalaisia. Siihenhän löytyy hyvin selkeä syy. Koska meidän rannikkoalueella kuljettajat ovat usein kaksikielisiä, he pärjäävät myös sisämaan kuljetuksissa Ruotsin puolelle ja Norjaankin ja pystyvät myöskin hantteeraamaan Suomen sisäosissa, siis palvelevat toimeksiantajiaan sekä Suomessa että Ruotsissa ja Norjassa. Sitten taas on selvää, että Ruotsinmaalta tai Norjanmaalta kotoisin olevat kuljetusfirmat eivät pysty samaan, koska heidän liikennesäteensä jää rajoittumaan meidän rannikkoalueellemme, jossa ainoastaan ruotsin kielellä voi pärjätä, ja heiltä jää se hyöty saamatta, minkä taas sisämaassa Suomessa melkein samalla vaivalla voisi aikaansaada, jos vain kielitaitoa olisi. Tämä on se selitys, minkä takia Suomen pitää olla tästä kysymyksestä enemmän kiinnostunut, yksi selitys siihen, miksi Suomen pitää olla enemmän kiinnostunut tämän asian hoitamisesta kuin ehkä Ruotsi voikaan olla.

Se, että Ruotsilla on ollut vaikeuksia suhtautua lähtökohtaisesti myönteisesti omaan valtion tukeensa tähän liikenteeseen, johtuu paitsi äsken mainitusta syystä myös siitä, että Ruotsilla on muitakin satamia, jotka ovat Uumajaa vastaavassa tilanteessa, vaikkakin ne ovat merkitykseltään vähäisempiä. Se joutuu tukipolitiikkaansa miettiessään arvioimaan sitä hankalammasta asemasta kuin Suomi ollenkaan.

Voi sanoa, että tämä talousarvioaloitteeni, kun olen 5 miljoonasta puhunut, on todellakin kertaluokkaa ihan oikea summa. Analyysit, joissa kierrosten lisääntyessä on yhä tarkemmin jouduttu asiaa katsomaan, osoittavat, että ilman ulkopuolista tukea tässä ei todellakaan selvitä. Toivon todella, että ne arvokkaat allekirjoittajat, jotka aloitteeseeni olen saanut, voisivat asian edetessä pysyä kannassaan ja asiasta valmista tulisi.

Totta kai olen asiaa sen verran seurannut ja sitä koko ajan tulen seuraamaankin, että Suomen kannalta on koko ajan yritettävä huolehtia siitä, että Ruotsi saadaan mukaan näihin kuvioihin. Tiedän, että semmoiset yhteydenotot ovat olleet jo vireilläkin, mutta emmehän me voi toisen maan sisäisiin asioihin puuttua, sen budjettein sun muihin.

Viime kädessä näen asian kuitenkin niin, että tämä on Suomen asia. Jos Ruotsista ei tule apua ja roposia tähän, niin sitten meidän itsemme täytyy vastata tähän kysymykseen. Tietysti me toivomme tuolla alueella, että asiassa päästäisiin niin sanottuun pysyvään ratkaisuun, ettei täällä tarvitsisi olla joka ikinen vuosi anomassa jotakin ja vielä jopa uudelta pohjalta tämän asian edessä myötätuntoa. Mielestäni esimerkiksi EU:n Interreg-rahojen käyttö ei ole oikein pysyvä ratkaisu tähän kysymykseen. Se voi tarjota väliaikaisen ratkaisun pitkin hampain, mutta se ei ole sitä, mitä me olemme tässä hakemassa.

Ed. M a l m : Herra puhemies! Pitää paikkansa, mitä ed. Vehkaoja sanoi, että merenkulku, ympäri vuoden kuljetus, on erittäin tärkeä Vaasan alueella, koko Pohjanmaalla ja myös Pohjois-Ruotsiin ja Pohjois-Norjaan.

Me koetamme nyt valtiovarainvaliokunnan liikennejaostossa saada tukea tätä varten. Olemme kutsuneet asiantuntijan sinne ja koetamme löytää 5 miljoonaa markkaa, vaikka me emme onnistuneet viime elokuun budjettiriihessä saamaan näitä rahoja suoraan budjettiin hallituksen esityksenä, vaikka Rkp:n ministerit sitä esittivät.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

13) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaisvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 143/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 9/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomenna kello 18 pidettävään täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys laiksi potilasvahinkolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys 91/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 16/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomenna kello 18 pidettävään täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys laiksi valtion asuntorahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 122/1998 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 3/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti huomenna kello 18 pidettävään täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on huomenna torstaina kello 18, kyselytunti huomenna kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 20.21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen